

ΤΟΜΟΣ

ΙΑ'

ΕΚΛΟΓΗ

ΤΕΥΧΟΣ

118

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ο άνθρωπος και η δόμνα	B. Russell	15
Τὸ οικογενειακὸ πορτραῖτο	Oliver Goldsmith	20
Μήνυμα εἰρήνης	Εὐάγγ. Δικίτας	22
Ἀνθραξ 14	Claude Lesterlin	28
Ο πολίτης καὶ τὸ κράτος	Στ. Βασιλειάδης	33
Οἱ γλάροι	Ἡλίας Βενέξης	38
Ἰωάννης - Φραγκίσκος Μιλλέ	M. Vaughan	43
Ἰσλάμ καὶ Ἰσλαμισμός	J. Michener	47
Τὸ ὑποβρύχιο ψάρεμα	Alain Sergent	56
Ο πυρετὸς καὶ ἐγὼ	Σασά Γκιτρού	59
Τὰ 80 χρόνια τοῦ Τόμας Μάνν	Monica Mann	65
Τὸ καταραμένο νησί	M. Chaminade	69
Διαγνώστε τὸν χαρακτήρα σας		71
Οἱ πλανόδιοι φωτογράφοι	Δ. Λαμπίτης	76
Μεσόγειος; Τὸ λιμάνι τῶν μεγάλων πολιτισμῶν	Χασάν Ἀουν	80
Ἡ «μοιραία» μάντις		85
Συνομιλία μετ' τὸν Ἀρνολντ Τόμπη		87
Τί εἶναι τὸ «σέξ - ἀπτήλ»;		90
Μὴ κοροϊδεύετε τὴν αὐτίνα	Yvan Audouar	92
Ὁ Χιονάνθρωπος τῶν Ἰμαλαίων	Jean des Chaumes	97
Στὸ τραπέζι μετ' τὴν Ἄννα	K. Detzer	101
Ἡ χειροσκόπια	M. Chaninade	103

«Ποιὸς θὰ βρῇ τὰ περισσότερα»; 55. «Τι ἐννοεῖτε ὅταν λέτε»; 105.

ΤΟ ΒΕΛΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Ἀστυνομικὸ μυθιστόρημα τοῦ Α. Ε. Μαίησον (σελ. 107)

Τὸ ἐξώφυλλό μας: Ὁ ψαράς: Φωτογραφία τοῦ
Δ. Χαρισιάδη.

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσίς ἄρθρων καὶ εἰκόνων τῆς «Ἐκλογῆς»
χωρὶς τὴν ἄδεια τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

«Ἐκλογὴ»

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1

Διανοτὴς τυπογραφείου: Κ. Ι. ΖΑΓΟΡΙΑΝΙΤΗΣ, Ἀλδου Μανουτίου 18

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ. ΤΗΛ.: 57.081

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Ἐσвт. Ἐτησ. 72

Ἐξωτ. Ἐτησ. \$ 4.40

Ἐσвт. Ἐξάμ. 38

Ἐξωτ. Ἐτησ. £ 1.16.0

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

ΘΕΑΤΡΑ

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Πανεπιστημίου 48
Τηλ. 614.592
Συνεχίζει το έργο

ΘΕΑΤΡΟΝ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΗΠΟΥ

Συνεχίζει το έργο

«Έπτά χρόνια φαγούρα»

Κωμωδία
Παίζουν: Μελίνα Μερκούρη, Δ. Μυράτ, Β. Διαμαντόπουλος, Βούλα Ζουμπουλάκη, Μαργ. Γεράρδου, Σούλα Αθανασιάδου, Γκέλυ Μαυροπούλου κ.ά.

ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ

Γ' Σεπτεμβρίου 102
Τηλ. 82.134
Συνεχίζει το έργο

«Το πρώτο ψέμα»

Κωμωδία του Γ. Ρούσσου
Παίζουν: Κατερίνα, Ν. Τζόγιας, Α. Καλλέργης, Δ. Σταρένιος, Τ. Φαρμάκης, Κ. Οικονομίδης, Δ. Κουκής, Μ. Λαλοπούλου, Α. Μιχαήλ, Ε. Εύαγγελίδου, Α. Βλάχου κ.ά.

ΣΑΜΑΡΤΖΗ

Καρόλου 1
Τηλ. 54.755
Συνεχίζει το έργο

«Άνεργία μηδέν»

Κωμωδία των Άσημακοπούλου — Σπυροπούλου — Παπαδούκα
Παίζουν: Μίμης Φωτόπουλος, Ντίνος Ήλιόπουλος, Τζένη Καρέζη κ.ά.

«Ερωτόκριτος»

του Βιτσέντζου Κορνάρου
Παίζουν: Ν. Χατζίσκος, Γ. Παππάς, Τίτικα Νικηφοράκη, Χρ. Καλογερίκου, Χρ. Τσαγανέας, Θ. Μορίδης, Δ. Παπαγιαννόπουλος, Α. Ζησιμιάτος, Κ. Παππάς, Γ. Βρασιθανόπουλος, Ε. Ξανθάκη, Ρ. Μουσσούρη, Σ. Όλυμπιος, Γ. Βλαχόπουλος, Γ. Μετσόλης, Π. Παπαδάκη, Κ. Άγαγιώτου, Χρ. Μπουμπούκης, Δ. Ρώη, Η. Βάχλα, Ν. Δενδρινός, Ρ. Βρεττάκος, Ι. Ρούσσος, Γ. Ρώης, Θ. Ίωαννίδου κ. ά.

Διασκευή: Θεοδ. Ν. Συνοδινού.
Σκηνοθεσία: Ν. Χατζίσκου.
Μουσική: Άργύρη Κουνάδη.
Χορογραφία: Γ. Άνεμογιάννη.

ΓΚΛΟΡΙΑ

Πλατ. Άμερικής
Συνεχίζει το έργο

«Δύο άσπρα τριαντάφυλλα»

της Ντότυ Σμιθ
Παίζουν: Λάμπρος Κωνσταντάρας, Μιράντα, Μαίρη Λεκκού, Κυβέλη Θεοχάρη, Ήλίας Σταματίου, Διον. Μήλας κ.ά.
Σκηνοθεσία: Μάριου Πλωρίτη.
Σκηνογραφίες: Μαριλένας Άραβαντινού.

"ΑΛΕΚΤΩΡ"

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ Α.Ε.

ΟΛΥΜΠΙΑ

Πειραιώς
Τηλ. 41.138
Συνεχίζει το έργο

«Ο λαός εκπαιδεύεται»

Κωμωδία του Κάρσον Κάνιν
Παίζουν: Βίλμα Κύρου, Τ. Βανδής,
Κ. Μπαλαδήμας, Κ. Στράντζαλης, Κ.
Σαντορινάιος, Άννα Παπακωνσταντι-
νου κ.ά.

ΡΙΑΛΤΟ

Κυψέλης 54
Τηλ. 80.111
Συνεχίζει το έργο

**«Ο θάνατός σου
ή ζωή μου»**

Κωμωδία του Άλ. Σακελλάριου
Παίζουν: Ήλια Λιυκοῦ, Β. Λογο-
θετίδης, Ε. Πρωτοπαππᾶς, Θ. Τζενερά-
λης, Μ. Παπαδάκης, Σμ. Στεφανίδου,
Ν. Χωραφᾶ, Άννα Ρούσσου, Ντίνα
Σταθῆτου κ.ά.

«ΑΚΡΟΠΟΛ»

Ίπποκράτους 9
Τηλ. 22.332
Συνεχίζει το έργο

«Γυναῖκες καὶ λουλούδια»

Ἐπιθεώρησις τῶν Ἀσημακοπούλου
— Στυροπούλου — Παπαδοῦκα

Παίζουν: Β. Αὔλωνίτης, Ν. Ρίζος,
Λ. Παμέλα, Πόπη Ἀλᾶ, Ὁρέστης Μα-
κρής, Σπεράντζα Βρανᾶ, Κυρ. Μαυ-
ρέας, Γ. Βασιλειάδου, Στέλλα Στρα-
τηγοῦ, Μανώλης Καστρινῶς, Χρυσ. Ζώ-
κα, Ἀλ. Νικολαΐδου, Μπελντᾶ, Ρένα
Στρατηγοῦ, Ν. Πατέτσος κ.ά.

Μουσική: Γ. Μουζάκη.

Σκηνογραφίες: Γ. Ἀνεμογιάννη.

ΠΕΡΟΚΕ

Ὁδυσσεύς 2
Τηλ. 593.730
Ἐντὸς τοῦ μηνὸς

«Κόκα - Κόλα»

Ἐπιθεώρησις τῶν
Γιαλαμᾶ — Θισβίου — Πρετεντέρη
Παίζουν: Κ. Ντιριντάουσα, Κ. Στο-
λίγκας, Κ. Χατζηχρήστος, Μ. Μελάγια,
Μάρη Βασιλάκη, Ντόλυ Φλύσκο, Ἀν-
νυ Μπῶλ, Β. Μεσολογγίτης, Κ. Δού-
κας κ.ά.

PANTAP

Λεωφ. Ἀλεξάνδρας
Συνεχίζει το έργο

«Πολιτικὸ φεστιβάλ»

Ἐπιθεώρησις

Παίζουν: Μπέμπα Δόξα, Ν. Βασταρ-
δῆς, Λ. Διανέλλος, Λέλα Πατρικίου, Στ.
Ἰατρίδης, Κ. Μεντῆς, Ν. Γκάτση κ.ά.

MENTITERANEAN

Φωκίωνος Νέγρη
Τηλ. 83.912
Συνεχίζει το έργο

«Πετροκέρασα»

Ἐπιθεώρησις

τῶν Χρ. καὶ Γ. Γιαννακόπουλου

Παίζουν: Ἀπ. Ἀβδῆς, Μαργ. Λαμ-
πρινοῦ, Γ. Δανῆς, Στ. Ξενίδης, Γ. Λευ-
τεριώτης, Γ. Γαβρηλίδης, Ἀλ. Πέτσος,
Ἰντᾶ Χρυσινάκη, Μ. Ρόκ, Μπ. Ἀση-
μακοπούλου, Κ. Ἀργυροῦ, Κρ. Κάρ-
τερ, Μ. Κρεβάτᾶ, Ν. Ντόνοβαν κ.ά.

Σκηνοθετικὴ ἐπίβλεψις: Ν. Τσιφόρου.

Σκηνογραφίες: Ν. Ζωγράφου.

Χορογραφίες: Τ. Βαρούτη.

Ὁρχήστρα: Μ. Σουγιούλ — Τάκη Μω-
ράκη.

Ἄνδρα γ' ἄλλα
σ' ἀφίνουν διψασμένο...

...πίνε ΦΙΕ,
ξεδιψᾶς καὶ δὲν ξαναδιψᾶς.

ΒΕΜΠΟ

Καρόλου 18
Τηλ. 53.453
Συνεχίζει το έργο

«Διπλοπεννιές»

Επιθεώρησις

των Μ. Τραϊφόρου — Δ. Βασιλειάδη
Παίζουν: Σοφία Βέμπο, Άλίκη Βέ-
μπο, Μαρίκα Νέξερ, Νίκος Σταυρί-
δης, Τ. Μηλιάδης, Κριστιάνο κ.ά.
Μουσική: Μ. Θεοφανίδης.

ΟΜΙΛΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

Όμηρου 30. Τηλ. 610.924

Το πλήρες πρόγραμμα των τακτι-
κών παραστάσεων του Όμιλου Άρ-
χαιάς Τραγωδίας με την τραγωδία του
Σοφοκλέους «Φιλοκτήτης» τον Αύγου-
στο έχει ως εξής:

Κυριακή 7 Αυγούστου κατά την κρου-
αζιέρα Μυκόνου — Δήλου του Ε.Ο.Τ.

Κυριακή 14 Αυγούστου κατά την
κρουαζιέρα Μυκόνου — Δήλου του
Ε.Ο.Τ.

Δευτέρα 15 Αυγούστου στην Αίγινα
Κυριακή 21 Αυγούστου στο αρχαίο
θέατρο Μεταγαλοπόλεως.

Κυριακή 28 Αυγούστου στο Ξυλό-
καστρο.

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΑΘΗΝΩΝ

Την 24ην τρέχοντος αρχίζει το «φε-
στιβάλ Αθηνών». Στο φεστιβάλ αυτό
θα λάβουν μέρος η Κρατική Όρχη-
στρα, η Έθνική Λυρική Σκηνη και το
Έθνικό Θέατρο. Εκτός από τον Δη-
μήτρη Μητρόπουλο και τους τρεις μα-
έστρους της Κρατικής Όρχηστρας, θα
συμμετάσχουν ο Ρουμανοαμερικανός
Ιονέλ Περλέα (που θα διευθύνει τον
«Ιδομενέα» του Μότσαρτ) και ο Ι-
ταλός Φράνκο Καπουάνα (τον «Οιδί-
ποδα Τύραννο» του Στραβίνσκυ). Έ-
πίσης οι καλλιτέχνες Έλεονώρα Στι-
μπερ, Ρίζε Στήβενς, Μπλάνς Τίμπομ,
ο τενόρος Ντέιβιντ Λόυντ, καθώς και οι
«ξενιτεμένοι» μας Έλένη Νικολαΐδου,
Άννα Τασοπούλου, Βίλμα Γεωργίου,

Ντίνος Έγκολφόπουλος, Μαρία Κερε-
στεντζή. Με τους ανωτέρω καλλιτέχνες
θα συνεργασθούν η κ. Α. Χέβα και οι
κ.κ. Χοϊδάρ, Ευστρατίου, Τρωαδής και
Πασχάλης.

Τά σκηνικά του «Όρφέως» θα φι-
λοτεχνήσει ο κ. Γ. Άνεμογιάννης και
του «Ιδομενέως» ο κ. Α. Νομικός.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

—Το Διεθνές Πρωτάθλημα στίβου των
Ένόπλων Δυνάμεων 1955 άρχισε την
31ην Ιουλίου και λήγει την 4ην τρέ-
χοντος. Οι άγώνες θα γίνουν στο Στά-
διο υπό το φώς των προβολέων. Τα
μετέχοντα κράτη είναι τα εξής: Ή-
νωμέται Πολιτεΐαι, Όλλανδία, Ίτα-
λία, Αίγυπτος, Τουρκία, Πακιστάν, Ι-
ράκ, Νότιος Κορέα, Λουξεμβούργον και
Έλλάς.

Το Διεθνές Πρωτάθλημα στίβου Έ-
νόπλων Δυνάμεων θα αποτελέσει σημαν-
τικό άθλητικό γεγονός για τον τόπον
μας. Είναι η πρώτη φορά, κατά την
όποια τόσο μεγάλος αριθμός άθλητών
(διακόσιοι περίπου) θα μετάσχουν ά-
γώνων στο Στάδιο. Μεταξύ των ξένων
έρχονται γνωστοί διεθνείς πρωταθληταί.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ**ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ**

(Λεωφ. Άμαλίας 28)

Σάββατοκύριακο 6—7/8: 1) Άργος
— Νέα Κίος — Κεφαλάρι, με πολυτελή
λεωφορεία Πούλμαν. 2) Ξυλόκαστρο
— Τρίκαλα Κορινθίας, με πολυτελή λεω-
φορεία Πούλμαν.

Κυριακή 7/8: 1) Άγκιστρι με ναυ-
λωμένο β)π. 2) Νιμποριό. 3) Πόρτο
Γερμενό. 4) Πάρνηθα. 5) Πόρος. 6)
Σχινιάς. 7) Ζούγκλα. 8) Άγ. Άνδρέ-
ας. 9) Σούνιο (έκδρομη χωρίς δηλώ-
σεις). 10) Δήλεσι (έκδρομη νέων). 11)
Βάρκιζα (πρωΐνη).

Σάββατοκύριακο 13—14/8: 1) Χαλ-
κίδα — Δάφνη. 2) Λαμία — Στυλίο —
Πελασγία, με πολυτελή λεωφορεία Πούλ-
μαν.

Κυριακή 14/8: 1) Μυκήνες, με πο-
λυτελή λεωφορεία Πούλμαν. 2) Λου-
τράκι — Ήραίο — Περαχώρα — Μπι-
σια. 3) Κανάκια Σαλαμίνος, με ειδί-

Πιο αποτελε-
σματικό! Άπλώ-
νοντας κανονι-
κά την κρέμα
Τοκαλόν που εί-
ναι γεμάτη ζω-
γόνα στοιχεία,
το δέρμα δέχε-
ται όλες τις
ένεργητικές ού-
σιες που διαπε-
ρνούν εις το πιο
μικρό κύτταρο.

**Πεισιτιμώτατο Πείραμα
γιά την όμορφιά σας...**

Γε κάθε ηλικία το δέρμα ανα-
νέωνεται. Χωρίς καθόλου να
το αισθάνεσθε, μικρότατα κύτ-
ταρα ξεκολλούν και καινούρια
τα αντικαθιστούν. Σ' αυτή τη
φυσική ανανέωση του δέρμα-
τος η κρέμα Τοκαλόν δίνει
όμορφία. Βάζοντας κανονικά
την κρέμα το δέρμα μένει τό-
σο φρέσκο, τόσο έλκυστικό
που ποτέ δεν προδίδει την
ηλικίαν σας.

Να λοιπόν μία συμβουλή όμορ-
φιάς, που χιλιάδες γυναίκες
στον κόσμο χρωστούν την τε-
λειότητά του προσώπου τους:

Κάθε βράδυ, βάλετε στο πρό-
σωπο και στο λαιμό σας την
ρόζ κρέμα Τοκαλόν της
νύχτας.

Αυτή η κρέμα που περιέχει
Μπισσέλ, φρεσκάρεει και
σφίγγει το δέρμα σας, την
ώρα που κοιμάσαστε.

Το πρωί, μεταχειριστήτε την
Λευκή Κρέμα της ημέρας
Τοκαλόν, όχι λιπαρή. Το δέρμα
σας θα γίνη άμέσως μάτ, κα-
θαρό και απαλό.

Και σεις μπορείτε να όμορφη-
νετε το δέρμα σας, χάρις στην
κρέμα Τοκαλόν, δά σας κατα-
κτήση μόλις άρχίσετε να την
μεταχειρίζεσθε κάθε μέρα.

κά ναυλωμένο 6)π. 4) Στύρα. 5) Πάρνηθα. 6) Δήλεσι. 7) Πόρτο Ράφτη. 8) 'Ανάβυσσος. 9) Λουτράκι (έκδρομη χωρίς δηλώσεις). 10) Κάλαμος — 'Αγιοι 'Απόστολοι (έκδρομη νέων). 11) Καθεδρι (πρωινή).

Κυριακή — Δευτέρα 14—15)8: 1) Τρίκαλα Κορινθίας.

Δευτέρα 15)8: 1) Λουτράκι, με λεωφ. Πούλμαν. 2) Πάρνηθα. 3) Σούνιο. 4) Ζούγκλα. 5) Νιμποριό. 6) Σχινιάς. 7) 'Αγ. Μερκούριος. 8) Βάρκιζα.

Σαββατοκύριακο 20 — 21)8: 1) Λειβαδιά — Δίστομο — 'Αντίκυρα, με λεωφ. Πούλμαν. 2) Σπέτσες.

Κυριακή 21)8: 1) Ευλόκαστρο με λεωφ. Πούλμαν. 2) Πέραμα Μεγάρων — Μονή Φανερωμένης — Κασιδίγλα. 3) Αίγινα. 4) Πάρνηθα. 5) 'Αγία Μαρίνα με ναυλωμένο 6)π. 6) Νιμποριό. 7) Κάλαμος — 'Αγ. 'Απόστολοι. 8) Ραφίνα — Λάκκα. 9) Λούτσα (έκδρομη χωρίς δηλώσεις). 10) Δασκαλειό — Μονή Πευκοδουνογιάτρικας — Κακή Θάλασσα (έκδρομη νέων). 11) Μάτι (πρωινή).

Σαββατοκύριακο 27—28)8: 1) Μύ-

κονος — Δήλος. 2) Καλάβρυτα — 'Αγία Λαύρα.

Κυριακή 28)8: 1) Χαλκίδα—Μπούρτζι με λεωφ. Πούλμαν. 2) Ναύπλιο — Τολό με λεωφ. Πούλμαν. 3) Πόρτο Ράφτη. 4) Πάρνηθα. 5) Γύρος Σαλαμίνας με ειδικά ναυλωμένο 6)π. 6) Στύρα Εύβοιας. 7) Ζούμπερι. 8) 'Αγιοι Παντελεήμων. 9) Σκάλα 'Ωρωπού (έκδρομη χωρίς δηλώσεις). 10) Κινέτα (έκδρομη νέων). 11) Βουλιαγμένη (πρωινή).

ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ (Φ.Ο.Σ.)

'Ακαδημίας 58 (τηλ. 614.330)

3)8: Στο Σαρωνικό με πανσέληνο.

7)8: Πάρνηθα.

10—20)8: 'Αγραφα—Πίνδος.

13—17)8: 'Ολυμπος.

13—15)8: Πόρος.

14—15)8: Στο φυσιολατρικό χωριό.

21)8: Νιμποριό.

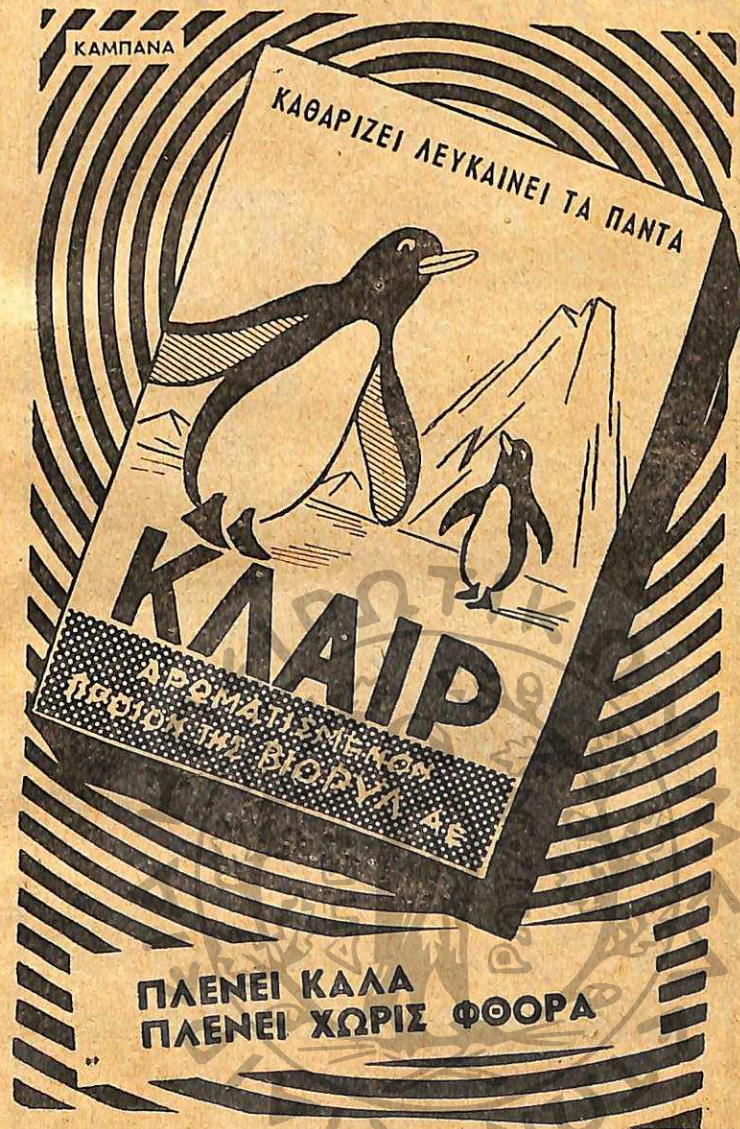
27—28)8 2η νυκτερινή κατασκηνοτή-
κη γιορτή.

28)8: Σούνιο.

31)8: Στο Σαρωνικό με πανσέληνο.

Ραδιοφωνικοί Σταθμοί 'Ελλάδος

	Μήκ. κύμ. Μέτρα
'Αθηνών (μεσαίων)	412
» (Β' Πρόγραμμα)	451
» (Γ' »)	211
» (βραχέων)	31,23—48,56—49,38—42,01
» ('Ενόπλων Δυνάμεων, μεσαίων)	230,7
» (» βραχέων)	40,43
» (» »)	202
Βόλου (μεσαίων)	288
Θεσσαλονίκης (μεσαίων)	379
» (Φωνή 'Αμερικής, μεσαίων)	298,21
» ('Ενόπλων Δυνάμεων, μεσαίων)	42,86
» ('Ενόπλων Δυνάμεων, βραχέων)	42,1
'Ιωνανίων (» » »)	39,3
Καβάλας (» » »)	37,74
Κοζάνης (» » »)	213
Κομοτινής (Ε.Ι.Ρ.)	44,43
Λαρίσης ('Ενόπλων Δυνάμεων, βραχέων)	198,5
Πατρών (μεσαίων)	211,52
Ρόδου (Ε.Ι.Ρ.)	47,85
Τριπόλεως ('Ενόπλων Δυνάμεων, βραχέων)	198
Χανίων (Ε.Ι.Ρ.)	

ΣΟΛΟΜΟΣ

Από το 1873

πού ο PHILO REMINGTON κα-
τεσκεύασε την πρώτη γρα-
φομηχανή του κόσμου, τα Έρ-
γαστήρια REMINGTON RAND
παρήγαγον μέχρι σήμερα
άνω των δεκαπέντε εκατομ-
μυρίων γραφομηχανών.

15.000.000

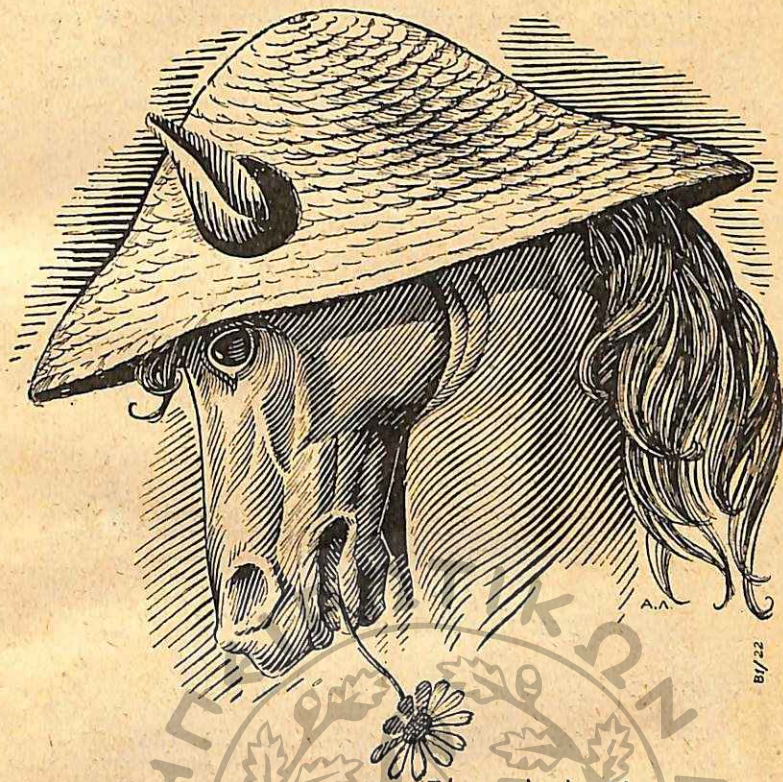
Remington Rand

ή πρώτη γραφομηχανή του κόσμου

Π. ΣΟΛΟΜΟΣ & ΣΙΑ • ΚΟΡΑΗ 5 • ΔΡΑΓΑΤΣΑΝΙΟΥ 4 ΤΗΛ. 53-210, 22-687

ΣΟΛΟΜΟΣ

ΑΔΕΑ

Τώρα με την ζέστη,
προστατεύσατε τον
κινητήρα του αυ-
τοκινήτου σας με

SPECIAL ENERGOL

'VISCO-STATIC'

Το 'VISCO-STATIC' έχει ειδικά μελετηθεί ώστε να αξιοποιηθεί πλήρως και
τό καλοκαίρι όπως και κατά τον χειμώνα την ιπποδύναμιν του κινη-
τήρος σας και ταυτοχρόνως να περιορίζη την φθοράν του κατά 80%.

ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ

Ἡ «ΕΚΛΟΓΗ» σὴν προσπάθειά της νὰ κάνη προσιτὸ τὸ καλὸ βιβλίον στὶς μεγάλες μάζες τῶν σπουδαστῶν καὶ φίλων τοῦ βιβλίου, κατῳρθώσε νὰ ἐπιτύχη τὴν μικρότερη τιμὴ βιβλιοδεσίας καὶ θρῖσκαται σήμερα σὴν εὐχάριστη θέσι νὰ προσφέρῃ τοὺς κομψοὺς τόμους τοῦ περιοδικοῦ της μόνο μὲ

30 ΔΡΑΧΜΕΣ

Οἱ ἐκδοθέντες τόμοι ἀνέρχονται συνολικὰ σὲ 9 καὶ περιλαμβάνουν τὶς ἐκδόσεις τῆς «ΕΚΛΟΓΗΣ» ἀπὸ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1950 μέχρι καὶ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1954.

Κάθε τόμος περιλαμβάνει περισσότερες ἀπὸ 800 σελίδες, ἐκατοντάδες φωτογραφίες καὶ ἄρθρα τῶν μεγαλυτέρων συγχρόνων συγγραφέων, εἰδικὲς ἐκτυπώσεις σὲ χαρτὶ ἐκτὸς κειμένου, διηγήματα, σταυρόλεξα, ἀνέκδοτα, ἑλληνικὲς σελίδες καὶ ἄλλη χρήσιμη καὶ ἐνδιαφέρουσα ὕλη.

Οἱ 9 τόμοι παραδίδονται ΑΜΕΣΩΣ δεμένοι, σὴν τιμὴ τῶν 270 δραχμῶν.

Ὅσοι ἔχουν ἤδη πάρει ὠρισμένους τόμους, μποροῦν νὰ ἀγοράσουν καὶ τοὺς τόμους μεμονωμένους σὴν τιμὴ τῶν 30 δραχμῶν. Γιά τὶς Ἐπαρχίες δραχμὲς 35.

ΕΠΙΣΗΣ ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ:

- «ΕΚΛΟΓΗΣ»: Μικρὴ Ἑγκυκλοπαιδεία σελ. 256
Δεμένη δρχ. 30
» Ἀνθολογία Ξένων, Διηγημάτων σελ. 186
Δεμένη δρχ. 25
» Ἀνέκδοτοι Ἐπιστολαὶ Ντὺ Γύζη σελ. 275
Ἄδετον δρχ. 50

Α. ΒΛΑΧΟΥ: Ὁ Κύριός μου Ἀλκιβιάδης (Βραβ. Κ. Οὐράνη)
Ἄδετον δρχ. 40

Θ. ΒΟΣΤΑΝΤΖΟΓΛΟΥ: Ἀντιλεξικὸν σελ. 1.066
Ἄδετον δρχ. 125, δεμένο δρχ. 150

ΜΠΕΡΓΚΑΔΗ: Ἱστορία Βυζαντινῆς Αυτοκρατορίας (τοῦ Α. Vasilev) σελ. 1.110, ἄδετον δρχ. 190

» Ὅσα παίρνει ὁ ἄνεμος (τῆς Μ. Mitchell)
σελ. 1.084, ἄδετον δρχ. 150

» Ντεζιρέ (τῆς Α. Selinko), σελ. 610, ἄδετον δρχ. 90

Οἱ τιμὲς ἐπιβαρύνονται γιά τὶς ἐπαρχίες μὲ 10% γιά ἔξοδα ἀποστολῆς.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΙΣ: Βιβλιοπωλεῖον «ΕΚΛΟΓΗΣ», Σωκράτους 57, Μέγαρον «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» Α' ὁδός, τηλ. 57.081.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

- Ἐνα δλόκληρο ἀρχαῖο γνωμικὸ μέσα σὲ δύο λέξεις.
- Γεωμετρικὰ σχήματα (γεν.).
- Δίδει διπλασιαζόμενον τὸν φορέα μιᾶς νόσου. — Μουσικὸς φθόγγος.
- Γερμανὸς ναύαρχος, γνωστὸς ἀπὸ τὴν μάχην τῆς Ἰουτλάνδης (ἀντιστρ.). — Μία ἰδιωματικὴ γιά τὸ ὑπερβολικὸ ἀλάττισμα τοῦ φαγητοῦ λέξις.
- Παλαιὰ ἀριστοκρατικὴ οἰκογένεια τῆς Κορσικῆς συνδεθεῖσα μὲ τοὺς οἰκοὺς τῶν Παλαιολόγων. — Ἐνα ψάρι τῆς οἰκογενείας τῶν περκιδῶν.
- Μεγάλῃ κοινότης τῶν... ἐλευθέρων ἐθνῶν. — Ὁρος τοῦ σκακιού.
- Ἀρχαῖος λαὸς τῆς Δ. Γερμανίας.
- Ἀστὶλδωτο (ξεν.). — Χωρὶς τὸ τελευταῖο γράμμα, νομίσματα εὐρωπαϊκά, μέ, νόμισμα φινλανδικόν (αἰτ.).
- Σ' αὐτὴν νικά πάντοτε ἡ ψῆφος τοῦ προέδρου (αἰτ.). — Ἀριθμητικὸς αἰ Ἑστιάδες.
- Ἐπιστῆμονες εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ. — Ὁποῖος τὰ φορὰ δὲν μπορεῖ μ' αὐτὰ νὰ περπατῇ.
- Μουσικὸς φθόγγος. — Ἐκατὸν ἑβδομήντα. — Αὐτὸ θὰ τὸ ῥητε... «μετὰ».
- Πρέπει νὰ μὴν τὴν παραβλέπη ὁ ὁδηγὸς τοῦ λεωφορείου. — Ἀρχαῖον ἀπαρέμφατον ... αἰσθηματικόν.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

- Ἀδύνατον νὰ τὶς κόψετε τοῦ Ρωμοῦ.
- Κλίσις (ἡχητ.). — Παραπτόμας τοῦ Ἄρνου εἰς τὴν Τσκάνην. — Ἀμυντικὸν ὄπλον τῶν ἀρχαίων.
- Γνωστὸς νομαδικὸς λαὸς τῆς Ν. Δ. Ἀφρικῆς.

- Παλαιότατος γερμανικὸς ἡγεμονικὸς οἶκος. — Ἑλληνικὴ νῆσος μὲ ἐνδοξον ἱστορίαν.
- Αὐτός, οὗτος (ἀρχ.). — Ὁ θερισμὸς, ἀρχαῖστί.
- Ἐνα ἀρχαῖον ῥῆμα... μετεωρολογικόν. — Φραγμὸς... μὲ ἀναγραμματισμόν.
- Πρόγονοι τῶν Φινλανδῶν (προφ. μαζί). — Τέτοιους λαοὺς θὰ

δρῆτε σὴν Μαύρη Ἡπειρο (αἰτιατική).

- Ἀφῖνω, ἀρχαῖστί. — Αἰ εἰς τὴν πόλιν κυρίως ἀναφερόμεναι ἢ σχετιζόμεναι (δοτ.).
- Θεὸς τῶν Ἰνδῶν. — Ἡ σουρδιά (αἰτ.). — Συμπλεκτικὸς σύνδεσμος (ἀρχ.).
- Γνωστὸς ἠθοποιὸς τοῦ Χόλλυγουντ, ἀλλοτε σύζυγος τῆς Λιλῆς Νταμίτα. — Ἀγγλικὸς τίτλος.
- Καὶ αὐτὸ ἐπλήρωσε βαρεῖα τὸν φόρον τοῦ εἰς τὸν Ἑγκέλαδον (ἀντιστρ.). — Ἐνδοξὸν παρὰ τὰ Νοτιοσλαβικὰ σύνορα χωριό.

Ι. Χ.

Ἡ Ἐωιστογῆ τοῦ Κύκνου

(Ἀπόσπασμα)

Φίλῃ μου,

Μόνος
κατάμονος
χωρὶς καταφύγιο
χοιτάζω μὲ σπασμένα μάτια
τὸν ἀπέραντο οὐρανό.

Ζητῶ ἄστυ οὐδὲ λῆμνες τῶν ματιῶν σου
ζητῶ στέγη στοὺς κάμπους τῆς ψυχῆς σου
μὰ τὸ πρόσωπό σου ποὺ μπαίνοντας μέσα μου
ἀραιώνει τὴν νύχτα τῆς ὑπάρξεώς μου
μόλις μοῦ στέλνει μιὰν ἀναλαμπὴ
ἀπὸ τὸ σπῆτι τῶν ἀγγέλων.

Σὰν τὸν ὠκεανὸ
ποὺ ταραγμένος περιστρέφεται
μελανιασμένος ἀπ' τὴν δίνη τῆς καρδιάς του
γυρεύω ν' ἀναοριχηθῶ
πατώντας στὰ γαλάζια δάχτυλα
νὰ σπάσω τῶν νεφῶν τὸ τεῖχος
καὶ ν' ἀλαλάξω ἐμπρὸς στὸν ἥλιο.

Πῆρα μαζί μου
τ' ἀνθισμένο σου φῶρεμα,
τῆς μάνας μου τὰ μαλλιά,
τὴν κρεμασμένη ἀπ' τὸν κῆπο μας θάλασσα
καὶ καθισμένος σὲ τὴν ἐρημὸν
τὰ βάζω στὰ πόδια μου
νὰ φτιάξω ξανά
τὴ διαλυμένη μορφὴ μου.

Ἔλα, πάρε με πάλι
νὰ μὲ πᾶς ὡς τὸ θρόαχο
ποῦναι ἀντίκρου στὴ θάλασσα,
—ποῦναι ἀντίκρου στὴ θάλασσα...—
νὰ ριχτῶ στὴ φυγὴ
στὴν ἐλπίδα
στὸ πῆδημα
νὰ χαθῶ στὸν γαλάζιο
κονιορτὸ τοῦ κενοῦ.

Ἀπὸ τὴν συλλογὴ «Τὰ Ποιήματα», ποὺ κυκλοφόρησε τὸν Ἀπρίλιο.

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα τοῦ κόσμου

Ἡ ΔΡΑΜΑΤΙΚΩΤΕΡΗ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ Η ΒΟΜΒΑ

Τοῦ

BERTRAND RUSSEL

Ἀὐτὴ τὴν στιγμὴ δὲν γράφω
σὰν Βρεταννός, οὔτε σὰν Εὐ-
ρωπαϊός, οὔτε σὰν μέλος μιᾶς
δυτικῆς Δημοκρατίας, ἀλλὰ σὰν
ἓνα ἀνθρώπινο πλάσμα, σὰν μέ-
λος τοῦ γένους Ἄνθρωπος, τοῦ
ὁποίου ἡ ἐπιβίωσις εἶναι ἀμφί-
βολη. Ὁ κόσμος εἶναι γεμάτος
συγκρούσεις: Ἑβραῖοι καὶ Ἀ-
ραβες, Ἰνδοὶ καὶ Πακιστανοί,
λευκοὶ καὶ νέγροι στὴν Ἀφρική,
καί, ἐπισκιάζοντας ὅλες τὶς δευ-
τερεύουσες συγκρούσεις, ὁ τιτά-
νιος ἀγὼν μεταξὺ Κομμουνισμοῦ
καὶ Ἀντικομμουνισμοῦ.

Κάθε ἄνθρωπος σχεδὸν ποὺ ἔ-
χει πολιτικὴ συνείδησι, ἔχει καὶ
ἰσχυρὲς πεποιθήσεις ποὺ τὸν συν-
δέουν μὲ μία ἢ μὲ περισσότερες
ἀπὸ αὐτὲς τὶς παρατάξεις. Ἀλ-
λὰ θὰ ἤθελα, ἂν σὰς εἶναι δυ-
νατόν, νὰ παραμερίσετε πρὸς
στιγμὴν αὐτὲς τὶς πεποιθήσεις
καὶ νὰ θεωρήσετε τὸν ἑαυτὸ σας
μόνον σὰν μέλος ἑνὸς βιολογι-
κοῦ γένους, τὸ ὁποῖον ἔχει νὰ

ἐπιδείξει σημαντικὸ ἱστορικὸ πα-
ρελθὸν καὶ τοῦ ὁποίου τὴν ἐξα-
φάνισι κανεὶς μας δὲν ἐπιθυμεῖ.
Θὰ προσπαθῶ νὰ μὴν πῶ οὐ-
τε μιὰ λέξι ποὺ νὰ ἀπευθύνεται
σὲ μιὰ μόνον παράταξι. Γιατὶ
ὅλοι διατρέχουμε τὸν ἴδιο κίνδυ-
νο, καὶ ἂν καταλαβαίνουμε καλὰ
αὐτὸν τὸν κίνδυνο, ὑπάρχει ἐλ-
πίς ὅτι μποροῦμε, ὅλοι μαζί, νὰ
τὸν ἐξουδετερώσωμε. Πρέπει νὰ
μάθωμε νὰ σκεπτόμαστε μὲ δια-
φορετικὸ τρόπο. Πρέπει νὰ μά-
θωμε νὰ μὴν ἀναρωτιόμαστε
πῶς ἢ μιὰ καὶ ὄχι ἡ ἄλλη παρά-
ταξι θὰ ἐπιτύχῃ τὴν νίκη μὲ τὰ
ὅπλα, γιατί αὐτὸ δὲν εἶναι πλέον
δυνατό. Αὐτὸ ποὺ πρέπει νὰ δοῦ-
με εἶναι πῶς μπορεῖ νὰ ἀποφευ-
χθῇ μιὰ ἐνοπλὴ σύρραξις ποὺ θὰ
φέρῃ τὴν καταστροφὴ καὶ στὰ
δύο στρατόπεδα.

Ὁ μέσος ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ
πολλοὶ ἀπὸ κείνους ποὺ κατέ-
χουν σήμερα τὴν ἐξουσίαν, δὲν
καταλαβαίνουν τί ἀκριβῶς ση-

μαίνει ένας πόλεμος με υδρογονοβόμβες. Ο μέσος άνθρωπος ακόμη σκέπτεται απλώς πώς θα σβήσουν πόλεις από το χάρτη. Έχουν ακούσει ότι η καινούργια βόμβα είναι πιο ισχυρή από την παλιά και ότι, αν η ατομική βόμβα κατέστρεψε την Χιροσίμα, μία υδρογονοβόμβα μπορεί να καταστρέψει πόλεις όπως το Λονδίνο, ή Νέα Υόρκη και ή Μόσχα. Αναμφισβητήτως, αν γίνη πόλεμος με υδρογονοβόμβες, οί μεγάλες πρωτεύουσες θα εξαφανιστούν. Αυτή όμως θα είναι μία από τις μικρότερες καταστροφές που θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε. Αν ο πληθυσμός του Λονδίνου, της Νέας Υόρκης και της Μόσχας εξαφανιζόταν, ο κόσμος θα μπορούσε σε μερικούς αιώνες να συνέλθη από το κτύπημα. Ξέρομε όμως τώρα, ιδιαιτέρως ύστερα από την δοκιμή στο Μπικίνι, ότι οι υδρογονοβόμβες μπορούν βαθμιαία να εξαπλώσουν την καταστροφή σε πολύ μεγαλύτερη περιοχή από εκείνη που υποθέταμε αρχικώς. Λέγεται από αθηναίους ότι σήμερα μπορεί να κατασκευασθῇ βόμβα 25.000 φορές ισχυρότερη από εκείνην που κατέστρεψε την Χιροσίμα. Μία τέτοια βόμβα, αν έκραγῃ κοντά στο Έδαφος ή κάτω από το νερό, στέλνει ραδιενεργά σωματίδια στα ανώτερα στρώματα του αέρος. Αυτά κατεβαίνουν βαθμιαίως και φθάνουν στην επιφάνεια της γῆς με την μορφή θανατηφόρου σκόνης ή θροχῆς. Αυτή είναι η σκόνη που μόλυνε τους Ιάπωνες φαράδες και τὰ ψάρια που έπιασαν παρ' ὅλο ότι ἦσαν έξω από την ζώνη που οί Ἀμερικανοί εἰδικοί είχαν χαρακτηρίσει ὡς επικίνδυνη.

Κανείς δὲν ξέρει σὲ ποιά ἔκτασι μπορεί νὰ θλάψῃ ἡ ραδιε-

νέργεια, ἀλλὰ ὅλοι οἱ εἰδικοί συμφωνοῦν ὅτι ἓνας πόλεμος με υδρογονοβόμβες εἶναι πιθανώτατο νὰ θέσῃ τέρμα στὸ ἀνθρώπινο γένος. Ὑπάρχει φόβος ὅτι ἀν χρησιμοποιηθοῦν πολλὲς τέτοιες βόμβες τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι ὁ θάνατος ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ὁ ὁποῖος γιὰ μερικοὺς τυχεροὺς μόνον θὰ εἶναι ξαφνικός, ἀλλὰ γιὰ τοὺς περισσότερους θὰ εἶναι ἓνα ἀργὸ μαρτύριο ἀρρώστειας καὶ ἀποσυνθέσεως.

Θὰ δώσω μερικὰ παραδείγματα ἀπὸ τὰ πολλὰ ποὺ ὑπάρχουν. Ὁ Σέρ Τζὼν Σλέσσφορ, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ μιλήσῃ πρὸς ὑπεύθυνα ἀπὸ κάθε ἄλλον γιὰ τὸν πόλεμο τοῦ αἵερος, ἔχει πῆ: «Ένας παγκόσμιος πόλεμος σήμε-ρα θὰ σήμαινε γενικὴ αὐτοκτονία» καὶ συνεχίζει: «Ποτὲ δὲν εἶχε οὔτε πρόκειται νὰ ἔχῃ κανένα νόημα ἡ προσπάθεια νὰ καταργηθῇ ἓνα εἰδικὸ πολεμικὸ ὅπλο. Αὐτὸ ποὺ πρέπει νὰ γίνη εἶναι νὰ καταργηθῇ ὁ πόλεμος». Ὁ δρ Ἀντριαν, ὁ κορυφαῖος Ἀγγλὸς εἰδικὸς τῆς φυσιολογίας τῶν νεύρων, ἐτόνισε τελευταίως τὸ ἴδιο αὐτὸ σημεῖο στὸν λόγο ποὺ ἔβγαλε ὡς πρόεδρος τῆς Βρεταννικῆς Ἐνώσεως: «Πρέπει, εἶπε, νὰ αντιμετωπίσωμε τὴν πιθανότητα ὅτι ἐπανειλημμένες ἀτομικὲς ἐκρήξεις θὰ σκορπίσουν ἓνα θαμνὸ ραδιενεργείας τὸν ὁποῖον κανένας δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ ἀνεχθῇ ἢ νὰ ἀποφύγῃ». Καὶ πρόσθεσε: «Ἀν δὲν ἀποφασίσωμε νὰ ἐγκαταλείψωμε μερικὲς ἀπὸ τὶς ἰσχυρότερες πεποιθήσεις μας, θὰ ὑποχρεωθούμε νὰ συμμετάσχωμε σ' ἓνα πόλεμο, ὁ ὁποῖος πιθανὸν νὰ ἐξουδετερώσῃ ὁλόκληρο τὸ ἀνθρώπινο γένος». Ὁ Ἀρχιστράτηγος τῆς Ἀεροπορίας Σέρ Φίλιπ Ζουμπέρ λέγει: «Μὲ τὴν ἐμφάνισι τῆς βόμβας τοῦ υδρογόνου, φαίνεται ὅ-

τι τὸ ἀνθρώπινο γένος ἔχει φθάσει στὸ σημεῖο ὅπου πρέπει νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν πόλεμο σὰν πολιτικὴ ἢ νὰ παραδεχθῇ τὴν πιθανότητα τῆς ὑλικῆς καὶ ὁλοκληρωτικῆς καταστροφῆς».

Καὶ θὰ μπορούσα νὰ συνεχίσω τὰ παραδείγματα ἐπ' ἄπειρον.

Πολλοὶ ἐξέχοντες ἐπιστήμονες καὶ εἰδικοί τῆς στρατιωτικῆς τακτικῆς ἔχουν προσπαθῆσει νὰ μᾶς προειδοποιήσουν. Κανένας ὅμως δὲν ἔχει πῆ καθαρά ὅτι τὸ χειρότερο ἀποτέλεσμα εἶναι ἀπολύτως βέβαιον. Αὐτὸ ποὺ λένε εἶναι ὅτι εἶναι πιθανὸ καὶ ὅτι κανεὶς τοὺς δὲν μπορεῖ νὰ θεβαιώσῃ ὅτι δὲν θὰ πραγματοποιηθῇ. Δὲν πιστεύω ὅτι οἱ ἀπόψεις τῶν εἰδικῶν σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἐξαρτῶνται ἔστω καὶ κατὰ τὸ ἐλάχιστο ἀπὸ τὶς πολιτικὲς τοὺς πεποιθήσεις ἢ ὅτι ἔχουν καμμιὰ ἄλλου εἶδους προκατάληψι. Ἐξαρτῶνται μόνον, ἀν κρίνω ἀπὸ τὶς ἔρευνες ποὺ ἔχω κάνει ὁ ἴδιος ἐπὶ τοῦ θέματος, ἀπὸ τὶς γνώσεις τοῦ κάθε εἰδικοῦ χωριστά. Ἐφθάσα δὲ σὸ συμπέρασμα ὅτι ἐκεῖνοι ποὺ ξέρουν τὰ περισσότερα εἶναι καὶ οἱ πρὸ ἀπιστιόδοξοι.

Νὰ λοιπὸν τὸ πρόβλημα ποὺ σὰς παρουσιάζω, γυμνὸ, φρικαλέο καὶ ἀναπόφευκτο: Θὰ καταστρέψωμε τὸ ἀνθρώπινο γένος ἢ θὰ ἀπαρνηθῇ ἡ ἀνθρωπότης τὸν πόλεμο; Οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐννοοῦν νὰ αντιμετωπίσουν τὸ δίλημμα, γιὰτὶ εἶναι τόσο πολὺ δύσκολο νὰ καταργηθῇ ὁ πόλεμος. Ἡ κατάργησις τοῦ πολέμου θὰ ἀπαιτήσῃ ἀνυπόφορους περιορι-

σμούς τῆς κυριαρχίας τῶν ἐθνῶν. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ ἴσως ἐμποδίζει τὴν κατανόησι τῆς καταστάσεως περισσότερο ἀπὸ κάθε τί ἄλλο εἶναι ὅτι ὁ ὅρος «ἀνθρωπότης» εἶναι τόσο ἀκαθόριστος. Οἱ ἄνθρωποι δὲν καταφέρνουν νὰ συλλάβουν μὲ τὴν φαντασία τοὺς ὅτι ὁ κίνδυνος εἶναι γιὰ τοὺς ἴδιους καὶ τὰ παιδιά τοὺς καὶ τὰ ἐγγόνια τοὺς καὶ ὄχι γιὰ μιὰ ἀφηρημένη ἀνθρωπότητα. Καὶ ἔτσι, ἐλπίζουν ὅτι ἴσως ὁ πόλεμος μπορεῖ νὰ συνεχισθῇ, φθάνει νὰ ἀπαγορευθοῦν τὰ σύγχρονα ὅπλα. Φοβᾶμαι ὅτι αὕτῃ ἡ ἐλπίς εἶναι παραπλανητικὴ. Ὅσες συμφωνίες κι' ἀν γίνουν ἐν καιρῷ εἰρήνης, δὲν μποροῦν νὰ θεωρηθοῦν σεβαστὲς μὲτὰς ἀρχίσεως ὁ πόλεμος. Καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη θὰ ἀρχίσῃ ἡ κατασκευὴ βομβῶν υδρογόνου. Γιατὶ ἡ νίκη βεβαίως θὰ ἀνήκῃ σίγουρα σὲ ὅποιον τὶς κατασκευάσῃ, ἀν ὁ ἀντίπαλος δὲν σπεύσῃ νὰ κάμῃ τὸ ἴδιο.

Καὶ ἀπὸ τὶς δύο πλευρὲς τοῦ Σιδηροῦ Παραπετάσματος ὑπάρχουν πολιτικὰ ἐμπόδια ποὺ ἀπαγορεύουν στοὺς ἐνδιαφερομένους νὰ υπογραμμίσουν τὰ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα τοῦ μελλοντικοῦ πολέμου. Ἐάν μία

πλευρά απεφάσιζε να τὸ κάμη, ἀμέσως θὰ βρισκόταν ἀπὸ διπλωματικῆς ἀπόψεως στὸ ἔλεος τῆς ἀντιπάλου.

Ἡ κάθε πλευρά ἔχει τὴν ζωτική ἀνάγκη νὰ λήη ἀκόμη ὅτι ὑπάρχουν προκλήσεις ποὺ δὲν ἐννοεῖ νὰ τὶς ἀφήσῃ ἀτιμώρητες. Ἡ κάθε πλευρά μπορεῖ νὰ ἐπιθυμῇ μὲ πάθος τὴν συμφιλίωσιν, ἀλλὰ καμμιά ἀπὸ τὶς δύο δὲν τολμᾷ νὰ ἐκφράσῃ αὐτὴ τὴν ἐπιθυμία πειστικά. Ἡ κατάστασις θυμίζει τὶς μονομαχίες τοῦ παλίου καιροῦ. Ἀναμφιβόλως, σὲ πολλές περιπτώσεις καὶ οἱ δύο ἀντίπαλοι φοβόντουσαν τὸν θάνατο καὶ ἐπιθυμοῦσαν τὸν συμβιβασμό, ἀλλὰ κανεὶς τοὺς δὲν μποροῦσε νὰ τὸ πῇ γιατί θὰ τὸν ἔλεγαν ἀνάνδρο. Ἡ μόνη ἐλπίδα σὲ τέτοιες περιπτώσεις ἦταν ἡ ἐπέμβασις φίλων, οἱ ὁποῖοι πρότειναν ἕνα συμβιβασμό γιὰ τὸν ὁποῖον καὶ τὰ δύο μέρη συμφωνοῦσαν τὴν ἴδια στιγμή. Αὐτὸ ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς πρωταγωνιστάς καὶ στίς δύο πλευρὰς τοῦ Σιδηροῦ Παραπετάσματος. Ἄν πρόκειται νὰ φθάσουν σὲ μιὰ συμφωνία, ἡ ὁποία νὰ καθιστᾷ τὸν πόλεμο ἀπίθανο, αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ γίνῃ χάρις στὴν ἐπέμβασις τῶν οὐδετέρων οἱ ὁποῖοι θὰ μποροῦν νὰ μιλήσουν γιὰ τὴν καταστρεπτικότητα τοῦ πολέμου δίχως νὰ κινδυνεύουν νὰ κατηγορηθοῦν ὅτι ἀκολουθοῦν πολιτικὴ κατευνασμοῦ. Οἱ οὐδέτεροι ἔχουν κάθε δικαίωμα, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τῆς πιὸ στενῆς ἀπόψεως συμφέροντος, νὰ κάνουν ὅ,τι μποροῦν γιὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν ἔκρηξι ἑνὸς παγκοσμίου πολέμου, γιατί, ἂν ξεσπάσῃ ἕνας τέτοιος πόλεμος, εἶναι πιθανώτατον ὅτι ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν οὐδετέρων χωρῶν θὰ σκοτωθοῦν μαζί μὲ τὴν ὑπόλοιπὴν ἀνθρωπότητα. Ἐάν εἶχα ὑπὸ τὸν ἔλεγχό

μου μία οὐδετέρα Κυβέρνησι, θὰ θεωροῦσα ὡς πρῶτιστο καθήκον μου νὰ φροντίσω ὥστε ἡ χώρα μου νὰ μὴν χάσῃ τοὺς κατοίκους τῆς καὶ ὁ μόνος τρόπος γιὰ νὰ ἐξασφαλίσω αὐτὸ τὸ πρᾶγμα θὰ ἦταν νὰ βοηθῇ τὴν πραγματικοποίησιν κάποιου συμβιβασμοῦ μεταξὺ τῶν δυνάμεων καὶ στίς δύο πλευρὰς τοῦ Σιδηροῦ Παραπετάσματος.

Ἐγὼ προσωπικῶς δὲν εἶμαι φυσικὰ οὐδέτερος στὰ αἰσθήματά μου καὶ ἔτσι δὲν θὰ εὐχόμουν νὰ ἀποφευχθῇ ὁ κίνδυνος μὲ μιὰ ταπεινωτικὴ ὑποχώρησιν τῆς Δύσεως. Σὰν ἄνθρωπος, ὅμως, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ θυμῶ ὅτι ἂν τὰ πρόβλήματα Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως πρόκειται νὰ λυθοῦν μὲ κάποιο τρόπο ποὺ νὰ ἱκανοποιήσῃ ὁποιοδήποτε, εἴτε κομμουνιστὴ, εἴτε ἀντικομμουνιστὴ, εἴτε Ἀσιάτη, εἴτε Εὐρωπαῖο, εἴτε Ἀμερικανό, εἴτε λευκό, εἴτε μαῦρο, πάντως ὁ τρόπος αὐτὸς δὲν εἶναι ὁ πόλεμος. Θὰ ἤθελα αὐτὸ νὰ γίνῃ κατανοητὸ καὶ ἀπὸ τὶς δύο πλευρὰς τοῦ Σιδηροῦ Παραπετάσματος. Δὲν ἀρκεῖ καθόλου νὰ γίνῃ κατανοητὸ μόνον ἀπὸ τὴν μιὰ πλευρά. Νομίζω ὅτι οἱ οὐδέτεροι, ἐφ' ὅσον δὲν ἀντιμετωπίζουν τὸ δικό μας τραγικὸ δίλημμα, μποροῦν, ἂν τὸ θελήσουν, νὰ ἐπιτύχουν αὐτὴν τὴν κατανόησιν καὶ στίς δύο πλευρὰς. Θὰ ἤθελα νὰ ἔβλεπα μιὰ ἢ περισσότερες οὐδέτερες δυνάμεις νὰ διορίζουν μιὰ ἐπιτροπὴ ἐμπειρογνομόνων, ὅλων οὐδετέρων, οἱ ὁποῖοι νὰ συντάξουν μίαν ἔκθεσιν γιὰ τὰ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα θὰ προκαλέσῃ ἕνας πόλεμος μὲ θόμβες ὑδρογόνου, ὅχι μόνον στοὺς ἐμπολέμους, ἀλλὰ καὶ στοὺς οὐδετέρους. Θὰ ἤθελα αὐτὴ ἡ ἔκθεσις νὰ υποβληθῇ στίς Κυβερνήσεις ὅλων τῶν Μεγάλων Δυνά-

μεων μὲ τὴν παράκλησιν νὰ διατυπώσουν τὴν γνώμη τους, ἐάν δηλαδὴ συμφωνοῦν ἢ διαφωνοῦν μὲ τὰ συμπεράσματα τῆς ἐκθέσεως. Νομίζω ὅτι θὰ εἶναι δυνατόν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο νὰ πεσθοῦν ὅλες οἱ Μεγάλες Δυνάμεις νὰ συμφωνήσουν ὅτι ἕνας παγκόσμιος πόλεμος δὲν μπορεῖ πλέον νὰ ἐξυπηρετήσῃ τοὺς σκοποὺς κανενὸς ἐφ' ὅσον θὰ ἔχη ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ἐξαλείψῃ ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς καὶ φίλους καὶ ἐχθρούς, καὶ οὐδετέρους ἀκόμη.

Ἀπὸ γεωλογικῆς πλευρᾶς, ὁ ἄνθρωπος ὑπάρχει ἐδῶ καὶ ἐλάχιστον καιρὸ, 1.000.000 χρόνια τὸ πολύ. Αὐτὸ ποὺ κατάρθωσε ἰδιαίτερα τὰ τελευταῖα 6.000 χρόνια, εἶναι κάτι τὸ ἐντελῶς καινούργιο στὴν ἱστορία τοῦ Σύμπαντος, καθ' ὅσον τουλάχιστον γνωρίζομε ἐμεῖς. Ἀμέτρητα χρόνια ὁ ἥλιος ἀνατέλλει καὶ δύει, τὸ φεγγάρι μεγαλώνει καὶ μικραίνει, τὰ ἀστρα λάμπουν τὴ νύχτα, ἀλλὰ μόνον μὲ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Ἀνθρώπου τὰ φαινόμενα αὐτὰ ἔγιναν κατανοητά. Στὸν μεγάλο κόσμῳ τῆς ἀστρονομίας καὶ στὸν μικρὸ κόσμῳ τοῦ ἀτόμου ὁ ἄνθρωπος ἐσεκέπασε μυστικά ποὺ δὲν θὰ νόμιζε κανεὶς ποτὲ πὼς θὰ ἔβγαιναν στὸ φῶς. Στὴν τέχνη καὶ στὴν λογοτεχνία καὶ στὴν θρησκεία μερικοὶ ἄνθρωποι ἔδειξαν τέτοιο μεγαλεῖο, ὥστε νὰ ἀξίζῃ τὸν κόπο νὰ ἐπιζῇ ὁλόκληρη ἡ ἀνθρωπότης.

Ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ τελειώσουν σὲ μιὰ ταπεινὴ φρίκη, γιατί τόσο λίγοι εἶναι οἱ θεοὶ νὰ

σκεφθοῦν τὸν ἄνθρωπον καὶ ὅχι τὴν μιὰ ἢ τὴν ἄλλη ὁμάδα ἀνθρώπων; Τόσο στερεῖται σοφίας καὶ σωφροσύνης τὸ γένος μας, τόσο ἀνίκανο εἶναι ν' ἀγαπήσῃ ἀντικειμενικά, τόσο τυφλὸ ἀκόμη καὶ στοὺς ἀπλούστερους νόμους τῆς διατηρήσεως τοῦ εἴδους, ὥστε ἡ τελευταία ἀπόδειξις τῆς ἀνότητος ἐξυπνάδας νὰ σῇσῃ κάθε ἴχνος ζωῆς ἀπὸ τὸν πλανήτη μας; Γιατί δὲν θὰ πεθάνουν μόνον οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ τὰ ζῶα, καὶ τὰ φυτὰ, τὰ ὁποῖα κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ κατηγορήσῃ γιὰ κομμουνισμό ἢ ἀντικομμουνισμό.

Δὲν πιστεύω πὼς αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ τέλος. Θὰ ἤθελα οἱ ἄνθρωποι νὰ ξεχνοῦσαν γιὰ λίγους καυγάδες τοὺς καὶ νὰ σκέπτονται ὅτι ἂν ἐπιτρέψουν στὸν ἑαυτό τους νὰ ἐπιζῇ, ὑπάρχει κάθε λόγος νὰ πιστεύωμε ὅτι οἱ θρίαμβοι τοῦ μέλλοντος θὰ ὑπερβοῦν ἀφάνταστα τοὺς θριάμβους τοῦ παρελθόντος. Ἐμπρὸς μας κεῖται, φθάνει νὰ τὸ θελήσωμε, ἡ συνεχὴς πρόοδος γιὰ εὐτυχία, γνώση καὶ σωφροσύνη. Ἄντ' αὐτῶν θὰ προτιμήσωμε τὸν θάνατον μόνον γιατί δὲν μποροῦμε νὰ ἐσχάσωμε τὶς διαφωνίες μας; Σὰν ἄνθρωπος, κάνω ἔκκλησιν στοὺς ἀνθρώπους: θυμηθετὴ τὴν ἀνθρώπινη ιδιότητά σας καὶ ἐσχάστε ὅλα τὰ ἄλλα. Ἐάν τὸ κατορθώσετε, ὁ δρόμος εἶναι ἀνοικτὸς πρὸς ἕνα Παράδεισο. Ἐάν δὲν τὸ κατορθώσετε, τίποτε ἄλλο δὲν μᾶς περιμένει παρὰ ἡ καταστροφὴ τοῦ Σύμπαντος.

ΟΧΙ, λέει ἡ μητέρα στὴν κόρη τῆς, ἡλικίας 14 ἐτῶν. Δὲν μπορεῖς νὰ ἐρθῇς στὸ σινεμά νὰ δῇς τοὺς «Ἐπαναστατημένους πόθους». Δὲν εἶναι γιὰ παιδιὰ τῆς ἡλικίας σου.
—Τὸ ξέρω, μαμά, ἀπαντᾷ ἡ μικρή. Ἐδιάβασα τὸ σενάριο.

Τὸ οἰκογενειακὸ πορτραῖτο

Διήγημα

Τοῦ
OLIVER GOLDSMITH

Η γυναίκα μου καὶ οἱ κόρες μου πήγαν νὰ ἀνταποδώσουν μία ἐπίσκεψι στοὺς γείτονές μας τοὺς Φλάμπορω, ὅπου εἶδαν ὅτι κάθε μέλος τῆς οἰκογενείας εἶχε τελευταίως ἀποκτήσει τὸ πορτραῖτο του, ἔργο ἑνὸς ζωγράφου ποὺ περιώδευε στὴν ἐπαρχία καὶ ἀπέδιδε τὴν ὁμοιότητα γιὰ 15 σελίνια τὸ κεφάλι. Καὶ καθὼς ἀνάμεσα στὴν οἰκογένεια τοῦ Φλάμπορω καὶ στὴν δική μας ὑπῆρχε ἀνέκαθεν ἕνας ἀνταγωνισμὸς στὰ ζητήματα τοῦ γούστου, τὸ πνεῦμα μας ἐθρομβήθηκε ἀπὸ αὐτὴ τὴν κρυφὴ ἀγορὰ ποὺ ἔγινε εἰς θάρος μας. Ἔτσι, παρ' ὅλα ὅσα μπορούσα νὰ πῶ—καὶ εἶπα πολλὰ—ἀποφασίστηκε ὅτι ἔπρεπε κι' ἐμεῖς νὰ ἀποκτήσωμε τὰ πορτραῖτα μας.

Ἀφοῦ ἀγκαζάραμε λοιπὸν τὸν προσωπογράφο—τὶ ἄλλο μπορούσαμε νὰ κάνουμε!—τὸ πρῶτο μας μέλημα ἦταν πῶς νὰ δείξωμε τὴν ὑπεροχὴ τοῦ γούστου μας στὴ στάσι ποὺ θὰ παίρναμε. Ὅσο γιὰ τὴν οἰκογένεια τοῦ γείτονά μας, αὐτοὶ ἦσαν ἑπτὰ καὶ εἶχαν ἀπεικονισθῇ μὲ ἕνα πορτοκάλι ὁ καθένας τους—πράγμα δηλαδὴ δίχως κανένα γούστο, χωρὶς ποικιλία, χωρὶς ἔμπνευσιν στὴ σύνθεσι. Ἐμεῖς θέλαμε κάτι καλύτερο. Ἔτσι, ὕστερα ἀπὸ μακρότατες συζητήσεις φθάσαμε ὁμοφώνως στὴν ἀπόφαση νὰ ζωγραφιστοῦμε ὅλοι μαζί, σὲ ἕνα

μεγάλον οἰκογενειακὸ πίνακα. Αὐτό, ἐκτὸς ποὺ θὰ μᾶς ἐρχόταν φθηνότερα—ἀφοῦ θὰ θέλαμε μιὰ μόνον κορνίζα—θὰ ἦταν συγχρόνως καὶ πιὸ εὐγενικό. Στὸ κάτω—κάτω οἰκογένειες ποὺ ἔχουν κάποιο γούστο, μόνον μετὸν τρόπο αὐτὸ ζωγραφίζονται στὴν ἐποχὴ μας. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν μᾶς ἐρχόταν στὸ νοῦ καμμιά ἱστορικὴ σύνθεσις ποὺ νὰ μᾶς παίρνη ὅλους, ἀρκεστήκαμε νὰ ἀπεικονισθῇ ὁ καθένας σὰν ἀνεξάρτητη μορφή. Ἡ γυναίκα μου ἤθελε νὰ παρασταθῇ σὰν Ἀφροδίτη καὶ ὁ ζωγράφος δὲν ἔπρεπε νὰ κάμῃ τσιγκουνιὲς στὰ μαργαριτάρια ποὺ θὰ σκόρπιζε στὸ σῶμα της καὶ στὰ μαλλιά της. Τὰ δύο μικρά της θὰ ἦσαν Ἐρωτιδεῖς, ἕνας δεξιὰ καὶ ἕνας ἀριστερά της, καὶ ἐγὼ μὲ τὴν ἐπίσημη στολὴ μου θὰ τῆς προσέφερα τὰ συγγράμματά μου. Ἡ Ὀλίβια θὰ ζωγραφιζόταν σὰν Ἀμαζών, καθισμένη σ' ἕνα λουλουδιένιον πᾶγκο, θὰ φοροῦσε ἕνα πράσινο χρυσοποικίλον χιτῶνα καὶ στὰ χέρια θὰ κρατοῦσε ἕνα μαστίγιο. Ἡ Σοφία θὰ ἦταν βοσκοπούλα τριγυρισμένη ἀπὸ ὅσα περισσότερα πρόβατα θὰ δεχόταν νὰ ζωγραφίσῃ ὁ ζωγράφος χωρὶς πρόσθετη ἐπιβάρυνσι, καὶ ὁ Μωῦσῆς θὰ ἀπεικονιζόταν ντυμένος ἐπίσημα, μὲ ἕνα καπέλλο μὲ ἄσπρα μεγάλα φτερά. Τὸ γούστο μας, τόσο πολὺ ἐνθουσία-

σε τὸν «μαίτρ», ὥστε ἐπέμενε νὰ ἀπαθανατισθῇ κι' αὐτὸς μὲ τὴν οἰκογένειά μας, σὰν Μέγας Ἀλέξανδρος, στὰ πόδια τῆς Ὀλίβιας. Ὅλοι μας φυσικὰ τὸ θεωρήσαμε σὰν ἔνδειξι τῆς ἐπιθυμίας του νὰ μπῇ στὴν οἰκογένειά μας, καί, θεθαίως, δὲν μπορούσαμε νὰ ἀρνηθοῦμε. Ἔτσι ὁ ζωγράφος στρώθηκε στὴ δουλειά καὶ χάρις στὴν ἐπιτηδειότητα καὶ τὴ γρηγοράδα του ὁ πίνακας εἶχε τελειώσει προτοῦ συμπληρωθοῦν τέσσαρες ἡμέρες. Τὸ ἔργο ἦταν μεγάλο καὶ πρέπει νὰ τὸ ἐξομολογηθῶ, χαλάλι οἱ μπογιές ποὺ εἶχαν ξεθευτῇ! Ἡ γυναίκα μου μάλιστα ἔκαμε χίλιους ἐπαίνους στὸν ζωγράφο. Ὅλοι μας ἤμασταν ἀπόλυτα ἱκανοποιημένοι μὲ τὸ ἔργο καὶ ὅλα ἦταν θαυμάσια ὡς τὴν τελευταία στιγμή. Τότε συνέβη κάτι ποὺ μᾶς γέμισε ἀπογοήτευσιν. Ὁ πίνακας ἦταν πελώριος. Τόσο πελώριος, ποὺ δὲν

ὑπῆρχε τόπος μέσα στὸ σπιτί γι' αὐτόν. Πῶς τὰ καταφέραμε ὅλοι μας νὰ μὴν προσέξωμε ἕνα τόσο σημαντικὸ ζήτημα, εἶναι ἐντελῶς ἀσύλληπτο! Καὶ ὁ πίνακας, ἀντὶ νὰ ἱκανοποιῇ εἰς τοὺς αἰῶνας τὴν ματαιοδοξία μας, ὅπως εἶχαμε ἐλπίζει, ἀκουμποῦσε κατὰ τὸν πιὸ ἀξιολύπητο τρόπο στὸν τοῖχο τῆς κουζίνας ὅπου εἶχε τοποθετηθῇ γιὰ νὰ ζωγραφισθῇ, πέρα πολλὸν μεγάλος γιὰ νὰ περάσῃ ἀπὸ ὅποιονδήποτε πόρτα τοῦ σπιτιοῦ καὶ παρὰ τις βοήθειες ὅλων μας τῶν γειτόνων. Κάποιος τὸν παράβαλε μὲ τὴν σχεδιά τοῦ Ροβινσῶνος Κρούσου ποὺ ἦταν τόσο μεγάλῃ ὥστε δὲν μπορούσε νὰ τὴν μετακινήσῃ. Κάποιος ἄλλος εἶπε πῶς ἔμοιαζε σὰν... διάβολος στὸ μπουκάλι! μερικοὶ ἄλλοι ἀποροῦσαν πῶς θὰ ἔβγαине ἔξω, ἀλλὰ ἀκόμη περισσότεροι ἦταν ἐκεῖνοι ποὺ διερωτῶντο πῶς μπῆκε ὡς ἐκεῖ!

Ο ναύτης παίρνει τὴν ἀδειά του καὶ φεύγει γιὰ τὴν πόλι. Στὴν κεντρικὴ πύλῃ τοῦ λιμανιοῦ πλησιάζει τὸν ἀξιωματικόν, ποὺ προσέχει νὰ μὴ θγαίνουν λαθραῖα ἀπὸ τὰ πλοία, καὶ τὸν ρωτᾷ εὐγενικά.
—Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε αὔριο νὰ περάσω λίγο καπνὸ;
—Ἄν προσπαθήσῃς νὰ περάσῃς περισσότερο ἀπὸ τὸ κανονικόν, θὰ σὲ ἀναφέρω στὸν κυβερνήτη τοῦ πλοίου σου καὶ θὰ τιμωρηθῇς.
Ὁ ναύτης τὸν εὐχαρίστησε καὶ ἔφυγε. Τὴν ἐπομένη ὁ ἀξιωματικὸς τοῦ ἐλέγχου βλέπει καὶ πάλι τὸν ναῦτη μὲ ἀδειά γιὰ τὴν ξηρὰ καὶ τὸν ρωτᾷ αὐστηρά:
—Ποῦ εἶναι ὁ καπνὸς ποὺ θέλεις νὰ περάσῃς;
—Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὴν προθυμία σας νὰ μὲ ἐξυπηρετήσετε, ἀπαντᾷ ὁ ναύτης, μὰ τὸν πέρασα χθές.
—...

ΛΙΓΟ ΓΕΛΙΟ

Ένας δικηγόρος τηλεφωνεί σε ένα πελάτη. «Η φωνή που του άπαντά είναι, κατά τα φαινόμενα, ενός μικρού αγοριού.

— «Ο μπαμπάς σου και η μαμά σου δεν είναι σπίτι;

— «Όχι! Λέει ο μικρός.

— «Δεν υπάρχει κανείς άλλος να του μιλήσω;

— «Ναί! Υπάρχει η αδελφή μου!

Μετά από μια μακριά σιωπή, ο δικηγόρος άκουει πάλι την φωνή του μικρού:

— «Δεν μπορεί να έλθω στο άκουστικό... δεν μπορώ να την κατεβάσω από το καροτσάκι!

Tatler

☆

Ο Τζών τριγυρίζει με το αλογό του στην έρημο του Νέου Μεξικού. Ξαφνικά άκουει μία φωνή:

— Τζών, πούλα το ράντσο σου!

— Ποιός είσαι; ρωτάει ο Τζών.

— Είμαι η φωνή του παππού σου, που πέθανε πριν από 10 χρόνια, Τζών, πούλα το ράντσο σου!

— Γιατί, παππού;

— Τζών, κάνε αυτό που σου λέω.

Ο Τζών πουλάει το ράντσο του και η ίδια φωνή ακούγεται:

— Τζών, πούλα το σπίτι σου!

Ο Τζών πουλάει το σπίτι του. Κατόπιν το αλογό του. Όταν πούλησε τα πάντα, η φωνή ακούγεται πάλι:

— Τζών, πάρε όλα τα λεπτά που έχεις. Πήγαινε στο Λας Βέγκας στο Καζίνο... Πάίξτα όλα στο 15.

Ο Τζών πηγαίνει στο Καζίνο, τα παίζει όλα στο 15. Ο κρουπιέρης γυρνάει την ρουλέττα και κερδίζει το 17, ενώ η φωνή του παππού εξακολουθεί:

— Βλέπεις, Τζών, χάσαμε.

A. M.

Τρεις φορές συνέχεια ο διευθυντής μιας εταιρείας του Μιλάνου είχε ζητήσει πληροφορίες από ένα μικρό χωριό για κάποιον Αιμίλιο Περφίτι. Τρεις φορές ο υπάλληλος είχε απαντήσει ότι ο Αιμίλιο Περφίτι είχε πεθάνει πριν από 6 χρόνια. Παρ' όλα αυτά ο διευθυντής έστειλε μια τετάρτη επιστολή, ζητώντας πληροφορίες. Τότε ο υπάλληλος πήρε ένα χαρτί και έγραψε την απάντησι:

«Αιμίλιο Περφίτι παραμένει νεκρός. Ημερομηνία αναστάσεως άγνωστος».

Tatler

☆

Η μεγάλη καλλιτέχνις δεν ήταν πλέον και τόσο νέα. Πώς όμως να της τὸ πούν;

Μια μέρα ένας παραγωγός ωπλιστηκε με όσο θάρρος μπορούσε και πήγε να την βρή:

— Έχω ένα καταπληκτικό ρόλο για σάς. Το κύριο πρόσωπο του φιλμ είναι μία κυρία τριάντα ετών. Στενοχωρείται πολύ όταν της δίνουν να καταλάβει ότι είναι καιρός να αφιερωθεί πλέον στην μεγάλη κόρη της, ηλικίας 16 ετών. Δεν θέλει να απαρνηθεί την ζωή που κάνει, θέλει να εξακολουθήσει τὰ φλέρτ, τὰ γλέντια... Μὲ λίγα λόγια, γίνεται μέσα της μιὰ ἥρωϊκή πάλη. Σας ἀρέσει; — Βέβαια, ἀπάντησε ἡ ἡθοποιός. Καὶ ποια θὰ παίξει τὸν ρόλο τῆς μητέρας;

Up.

☆

Ο Πετράκης μόλις έχει ξαπλώσει. «Η μητέρα του διαβάζει στο διπλανό δωμάτιο.

— Μαμά, φωνάζει ο Πετράκης, διψώ.

— Κοιμήσου!

Δέκα λεπτά αργότερα, ο Πετράκης ξαναφωνάζει:

— Μαμά, διψώ!

— Σου είπα να κοιμηθείς! Αν δεν κοιμηθείς γρήγορα, θα έρθω να σε δείρω.

Μια μικρή σιωπή και κατόπιν:

— Μαμά, όταν θα έρθεις να με δείρεις, φέρε μου κι' ένα ποτήρι νερό.

A. M.

Α' ΔΙΕΘΝΕΣ ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΔΟΚΙΜΙΟΥ ΤΟΥ Ν. Α. Τ. Ο.

Δύο ἦσαν οἱ νικηταὶ τοῦ Διεθνoῦς Διαγωνισμοῦ Δοκιμίου τοῦ Ν.Α.Τ.Ο.: ὁ Ἑλλήν Εὐάγγελος Δικῆτας —τῆς ομάδος ἀνὰ τῶν 19 ἐτῶν— καὶ ὁ Ἰσπανὸς Χάιμερ Χάννεσον —τῆς ομάδος ἀπὸ 19 ἐτῶν καὶ κάτω. Ἀναδημοσιεύομε τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Δικῆτα, ὁ ὁποῖος πρόκειται σὲ λίγο νὰ ταξιδεύσῃ στὸ Παρίσι, φιλοξενούμενος τοῦ Ἀρχηγείου τοῦ Ν.Α.Τ.Ο.

ΜΗΝΥΜΑ ΕΙΡΗΝΗΣ

ΓΡΑΜΜΑ Σ' ΕΝΑ ΝΕΟ ΣΤΟ ΠΑΡΑΠΕΤΑΣΜΑ

Τοῦ

ΕΤΑΓΓΕΛΟΥ ΔΙΚΗΤΑ

Ἀδελφέ μου,

Σοῦ γράφω ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. — Γι' αὐτὸ εἶμαι βέβαιος πὼς βλέποντας τὸ ὄνομα τῆς χώρας μου θὰ διαβάσῃς τίς γραμμὲς αὐτὲς μετὰ τὴν πιὸ καλὴ πίστη. Γιατὶ θὰ θυμηθῇς πὼς στὴ φτωχὴ αὐτὴ χώρα γεννήθηκε καὶ ἀνδρώθηκε τὸ μεγάλο ἰδανικὸ τῆς δημοκρατίας, καὶ ἀκόμη πὼς τὸ ὁμορφο αὐτὸ ἰδανικὸ ἔγινε ἀπὸ τότε τὸ θαυμαστὸ ὄνειρο ὅλων τῶν ἀνθρώπων...

Κι' ἂν ἔχῃς ὅμως τὴ διάθεσι ὅλης τῆς καλῆς πίστης, ἴσως χαμογελάσῃς δύσπιστα στὴ σκέψις ὅτι οἱ γραμμὲς αὐτὲς γράφτηκαν ἀπὸ κάποιον νέο, πού ἡ χώρα του συμμετέχει δόλοφωχα στὴν «κεφαλαιοκρατικὴ συνωμοσία» ἐναντίον τῆς δικῆς σου τῆς «ἀληθινῆς δημοκρατίας». — Εὐχομαι νὰ κρατήσῃς τὴν καλὴ σου πίστη μέχρι τὸ τέλος πού θὰ με διαβάσῃς.

Ἴσως τότε τὸ εἰρωνικὸ σου χαμόγελο σβύσῃ καὶ ἡ καρδιά σου θὰ γεμίσῃ ἀπὸ τὸ αἶσθημα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης γιὰ τοὺς νέους πού βρίσκονται πολιτικὰ ἀντίθετοί σου, μὰ πού στὶς ψυχὲς τους ἀνθίζει —ὅπως καὶ στὴν δική σου τὴν ψυχὴ— ἡ μεγάλη ἐλπίδα γιὰ τὴ νίκη τῆς εἰρήνης...

Ἐλα μαζί μου, ἀδελφέ μου, νὰ γυρίσουμε μερικὰ χρόνια πίσω. Τότε πού ἡ Ἑλλάδα — ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδας — πολέμαγε ἥρωικά τὸν κτηνώδη φασισμό, ... Θὰ θυμᾶσαι μὲ τί πίστη καὶ φανατισμὸ πολέμοῦσε τίς σκοτεινὲς δυνάμεις τῆς βίας, πού εἶχαν μοναδικὸ τους σκοπὸ τὴν ὑποδούλωσι κάθε ἐλευθέρου λαοῦ. Ἀναλογίζεσαι ἀκόμη —γιατὶ κι' ἐσὺ θὰ τὴν ἐζησες— τὴν ἀπάνθρωπη σκληριὰ τοῦ φασισμοῦ, κι'

ἀκόμη θὰ θυμᾶσαι μὲ περηφάνεια τὸ τραγούδι τῆς ἀντίστασης ποὺ τραγουδῆσε κάθε λαὸς ἐνάντια στὶς δυνάμεις τῆς βίας. Δὲν θὰ θελα νὰ σοὺ γράψω γιὰ τὴν μονοπώλησι τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνα ποὺ ἔκαναν σὲ κάθε χώρα οἱ σημερινοὶ σου κυβερνήτες καὶ δάσκαλοι. Ἴσως νὰ μὴν τὸ πίστευες... Ξέρεις ὅμως καλὰ, πὼς ὁ μεγάλος πόθος ὅλων τῶν λαῶν, καὶ τῶν νέων ἰδιαίτερα, ἦταν μιὰ ζωὴ καλύτερη. Πιὸ ἐλεύθερη ἐθνικά, πιὸ δίκαιη κοινωνικά. Ἦταν τὸ «πιστεύω» καθενός, πὼς οἱ λαοὶ θὰ εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ γνωριστοῦν μεταξύ τους καλύτερα καὶ πὼς ὅλοι μαζί θὰ ξανάχιζαν ἀπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ πολέμου ἕνα καινούργιο κόσμο προόδου καὶ εἰρήνης, ἕνα κόσμο πραγματικά ἐλεύθερο!

Πόσο ὅμως διαψευστήκαμε, ὅλοι μας, ἀδελφέ μου! Δυὸ φορές ἀφ' ὅτου ἐλευθερωθήκαμε ἀπὸ τὸν φασισμό ἀντιμετωπίσαμε τὴν βία ἐκείνων ποὺ κάποτε ἔλεγαν πὼς τὸν πολεμοῦσαν. Τὴ δεύτερη φορά, δὲν τολμάγαμε νὰ πιστέψουμε—ἀν καὶ τὸ βλέπαμε—πὼς οἱ δικοὶ μας «δημοκράτες» παίρναν ὅπλα καὶ βρισκανε ἄσυλο στοὺς χθεσινούς συμμάχους τοῦ φασισμού. Πὼς νὰ ξεχάσουμε, ἀδελφέ μου, τὰ ἐλληνόπουλα ποὺ σκοτώθηκαν στὴ μάχη ἐναντίον ἀδελφῶν ἐνῶ ἔπρεπε νὰ χιτίζουν καὶ ν' ἀνοικοδομοῦν τὰ ἐρείπια; Πὼς νὰ λησμονήσουμε τίς χιλιάδες τὰ παιδιά ποὺ μᾶς πῆραν στὶς χώρες τῶν χθεσινῶν ἐχθρῶν μας, μὲ τὴν προστασία ἐκείνων ποὺ κάποτε ὑμνοῦσαν τὸν ἀγῶνα μας... Εἶχε θορυκώσει τότε τὸ βλέμμα μας, ποτὲ ὅμως δὲν φώλιασε στὴν καρδιά μας τὸ μῖσος... Ὅταν ἐμεῖς οἱ νέοι ἀντιμετωπίσαμε νικηφόρα τὴ βία τους, ἀνοίξαμε στοργικά τὴν ἀγκαλιά

στοὺς παραστρατημένους. Οἱ πιὸ πολλοὶ γύρισαν κοντὰ μας. Οἱ ἄλλοι μένουν στὸν κόσμο σας, ἴσως μετανοιωμένοι, ἴσως μὲ τὸ ἴδιο μῖσος ποὺ εἶχαν σὰν μᾶς πολέμαγαν...

Ὅμως, ἡ ἐπίθεσι τῆς βίας δὲν περιορίστηκε στὴ φτωχὴ καὶ μαρτυρική τούτη χώρα. Κάτω ἀπὸ τὰ συνθήματα γιὰ τὴν «εἰρήνη» ἀπλώθηκε ἡ φοβία τοῦ πολέμου. Στὴν Κορέα ἔπεφτε, κάτω ἀπὸ ἕνα ἄδικο πόλεμο, τὸ ἀνθος τῶν λαῶν, ἔπεφταν καὶ δικοὶ σας, ἔπεφταν καὶ δικά μας παιδιά. Τὸ νὰ σοὺ πῶ ποιὸς ἔφταιξε πρῶτος, θὰ ἦταν ἴσως ψέμα γιὰ σένα. Ἄν κρίνης ὅμως ἀμερόληπτα, ἴσως ὑποψιαστῇς ποιὸς ἀνάψε τὴ φωτιά!

Τί ἔπρεπε νὰ κάνουν τότε οἱ ἐλεύθεροι ἄνθρωποι; Ἐκαναν πιὸ ἰσχυρὸ τὸν δεσμὸ τοῦ ΝΑΤΟ. Εἶχαν τὸν δεσμὸ χωρὶς μορφή ἀκόμα, ἀπὸ τότε ποὺ πολεμοῦσαν τὸν φασισμό. Τοὺς ἔνωσαν ἀπὸ τότε κοινοὶ ἀγῶνες καὶ αἷμα, τοὺς ἔνωσαν τώρα ἀκόμη περισσότερο τὰ κοινὰ ἰδανικά τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐλευθερίας. Κι' ἀκόμη ἡ ἀγάπη γιὰ τὸν ἄνθρωπο ποὺ γίνεται πρᾶξι στὰ πλαίσια τῆς δημοκρατίας. Ὁ ἔρωτας γιὰ τὴν πρόοδο ποὺ βρίσκει μορφή στὴ συνεργασία τῶν λαῶν. Ὁ πόθος γιὰ ἀνεξαρτησία καὶ εἰρήνη, ποὺ πραγματοποιεῖται μὲ τὸν θεσμὸ τῆς συλλογικῆς ἀμύνης ἐνάντια σὲ κάθε πιθανὸ ἐχθρὸ τους. Πέρα ὅμως ἀπὸ αὐτά, ὑπῆρχε καὶ ὑπάρχει ὁ φόβος τῶν ἀτομικῶν ὅπλων, ποὺ ἡ χρησιμοποίησί τους γιὰ πολεμικοὺς σκοποὺς θὰ σήμαινε τὸ τέλος τοῦ πολιτισμοῦ. Τὸ μεγαλύτερο ἀπὸ τὰ ἐλεύθερα ἔθνη πρότεινε ἀδελφικά τὸ χέρι γιὰ τὴν κατάργησι τῶν ἀτομικῶν ὅπλων καὶ τὴν συνεργασία ὅλων τῶν ἐθνῶν στὸν

πειραματισμὸ καὶ τὴ χρησιμοποίησι τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας γιὰ σκοποὺς εἰρηνικοὺς. Γιὰ τὴν ἀνύψωσι τῶν ὕλικῶν ὄρων τῆς ζωῆς, γιὰ τὴν ἀνακούφισι τῶν ἀσθενῶν, γιὰ τὴν γενικὴ εὐημερία...

Δὲν θέλουμε τὸν πόλεμο, οὔτε συνανοτοῦμε ἐναντίον σας. Προσπαθοῦμε μὲ ὅλη μας τὴ δύναμι ν' ἀποτρέψουμε μιὰ πιθανὴ σύγκρουσι. Ἐχουμε γιὰ σκοπὸ μας νὰ πετύχουμε μεγαλύτερη κοινωνικὴ δικαιοσύνη ποὺ θὰ ἀπαλύνῃ καὶ θ' ἀνακουφίσῃ τὴν ἀνθρώπινη δυστυχία. Ἐχουμε τὴν ψυχὴ μας δοσμένη καὶ τὰ μπράτσα μας ἀπασχολημένα στὴν ἐκβιομηχάνισι καὶ τὴν ἀνοικοδόμησι τῆς χώρας μας. Φροντίζουμε γιὰ καλύτερους ὁρους ἔργας καὶ ὑψηλότερα ἡμερομίσθια. Δίνουμε μεγάλῃ προσοχὴ στὴ μόρφωσι ποὺ θὰ καταστήσῃ τοὺς νέους ἐπίλεκτα στελέχη γιὰ τὴν ἠθικὴ, τὴν πολιτικὴ καὶ τὴν κοινωνικὴ ἀναγέννησι τοῦ τόπου μας. Ἀλλὰ πάνω ἀπ' ὅλα προσέχουμε τὴν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀτόμου. Ξέρεις, ἀδελφέ μου, πόσο θαθεῖα τραυματίσθηκε καὶ τραυματίζεται καθημερινὰ ἡ ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια, καὶ πόσο ποθοῦμε ὅλοι μας τὴν ἐλεύθερη ἀνάπτυξι τῆς προσωπικότητάς μας, γιατί, —ὅπως κι' ἐσὺ καταλαβαίνεις— εἶναι οἱ μοναδικοὶ παράγοντες καὶ αὐτοσκοποὶ στὴν καθολικὴ ἀνύψωσι τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας, ἐφ' ὅσον αὐτὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνθρώπους καὶ ἄτομα...

Ἀδελφέ μου,

Ἐδῶ ζοῦμε καθημερινὰ τὰ πολυὰ προτερήματα ποὺ μᾶς χαρίζει ὁ δημοκρατικὸς τρόπος τῆς ζωῆς μας καὶ τοῦ πολιτεύματος, μαζί!

μὲ τὰ μειονεκτήματα, ποὺ φυσικὸ εἶναι νὰ ὑπάρχουν σὲ κάθε πολιτεύμα. Ὅταν κάνουμε ἐκλογές, κατεβαίνουν πολλές διαφορετικὲς παρατάξεις, καὶ ὁ καθένας μας εἶναι ἐλεύθερος νὰ ψηφίσῃ ὅ,τι θέλει. Ὅπως ξέρουμε, στὴ δική σας τὴν πλευρά, κατεβαίνει μόνο ἕνα κόμμα, καὶ δὲν ἔχετε εὐκαιρία οὔτε γιὰ ἐκλογὴ ὑποψηφίων, ἀφοῦ ὅλοι τους εἶναι ἀπὸ πρὶν καθωρισμένοι... Ἐμεῖς θγαζοῦμε κυβερνήσι ποὺ, κακὴ ἢ καλὴ, προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐλεύθερη θέλησι τοῦ λαοῦ. Σὰν ἰδοῦμε πὼς εἶναι ἀκατάλληλη, τότε πάλι μὲ τὴ θέλησί μας θὰ ἔρθουν νέοι κυβερνήτες. Πιστεύουμε ἀπόλυτα πὼς αὐτὸ εἶναι τὸ μεγάλο πλεονέκτημα τῆς ἀληθινῆς Δημοκρατίας.

Ὁ μοναδικὸς μας σκοπὸς σήμερα εἶναι ἡ ἀνύψωσι τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῆς ζωῆς μας, μαζί μὲ τὸ βαρὺ καθήκον τῆς ἐπαγρύπνησις γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία καὶ τὴν ἀσφάλεια τῶν χωρῶν μας. Γιὰ τὴν περιφρουρήσι τῆς εἰρήνης εἴμαστε ἀναγκασμένοι νὰ διαθέτουμε μεγάλα κονδύλια γιὰ στρατιωτικοὺς σκοποὺς. Ἄν δὲν ὑπῆρχε τὸ φᾶσμα τοῦ πολέμου, τὰ κονδύλια αὐτὰ θὰ εἶχαν διατεθῇ γιὰ ἔργα προόδου, γιὰ ἔργα πολιτισμοῦ. Ξέρουμε ὅμως, πὼς μόνο μὲ τὴ διαρκὴ ἐπαγρύπνησι θὰ περιφρουρηθῇ ἡ εἰρήνη, τόσο ἀπαραίτητη γιὰ τὸ μέλλον τοῦ κόσμου, γιὰ τὴν εὐτυχία ὅλων τῶν λαῶν.

Ἄν ἦξερεις πόσο ἱκανοποιημένοι εἴμαστε τὰ τελευταῖα χρόνια ποὺ ἔληξε ὁ πόλεμος στὸν τόπο μας! Καλλιεργοῦμε τὰ χωράφια μας χωρὶς τὸ φόβο τοῦ συμμορίτη, καὶ μαζεύουμε τοὺς καρποὺς τοῦ μόχθου μας χωρὶς τὸν κρότο τοῦ τουφεκιοῦ. Τὰ παιδιά

μας πηγαίνουν στα σχολεία που ξαναχτίσαμε, και δεν φοβόμαστε ότι θα μας τ' αρπάξουν άσπλαχνα χέρια. Τα τρακτέρ που μας χάρισαν οι φίλοι μας δργώνουν το χώμα κι' εκεί που ήταν πρώτα βάλτοι απλώνονται πράσινες πεδιάδες... Στα χωριά μας, μαζί με τον ηλεκτρισμό, έρχεται σιγά σιγά ο πολιτισμός...

Γιατί λοιπόν, αδελφέ μου, να πιστεύεις ότι έμεις συνωμοτούμε εναντίον σου; Τί έχουμε να κερδίσουμε εάν σου έπιτεθούμε; Υπάρχει πιο όμορφο πράγμα από την ειρηνική ζωή; Υπάρχει πιο μεγάλη φρίκη από τη φρίκη του πολέμου;

Αδελφέ μου,

Δεν πιστεύουμε απόλυτα σε κανένα δόγμα, κι' αν μας ρωτούσες τί πιστεύουμε ειλικρινά, θα σου απαντούσαμε πώς μετά το Θεό πιστεύουμε απόλυτα στον άνθρωπο... Κάποτε πίστευες (και ίσως ακόμη να πιστεύεις) πώς ή κομμουνιστική σας θεωρία, δηλαδή ή θεωρία του Ιστορικού υλισμού, θα ελευθέρωνε τον άνθρωπο από κάθε είδους βία, καταπίεση και έκμετάλλευση. Δεν πρόκειται εγώ να σου διαψεύσω τη θεωρία αυτή. "Αν σκεφθής λογικά και κυτάξεις γύρω σου, θα ίδης τη μεγάλη άπατη της υλιστικής κοσμοθεωρίας σας.

Σούλεγα παραπάνω ότι πιστεύουμε στον άνθρωπο. Και πιστεύουμε απόλυτα στη δύναμή του και τον πόθο του να καλυτερέψει τους όρους της ζωής του. Και το κατορθώνει καθημερινά χωρίς βία, χωρίς μίσος, χωρίς αίμα, ο άνθρωπος που ζή στις ελεύθερες χώρες μας. Έπέτυχε, με τον συνεχή του αγώνα και τις θυσίες για το κοινό καλό, να καλυτερέψει άσυγκριτα τη ζωή του

από τη ζωή της περασμένης γενιάς. Δεν κατόρθωσε βέβαια το ιδανικό, και πολλά προβλήματα υπάρχουν ακόμα. Μά δλα θα τα λύση, με όπλο τη δημοκρατική του κυβέρνηση, την ανθρώπινή του συνειδηση, την αγάπη στον άνθρωπο και την πίστη στον έαυτό του...

"Έχουμε ακόμη άνεργία στις χώρες μας, και ποτέ μας δεν πεινευτήκαμε πώς ή κοινωνία μας είναι άψογη. Προσπαθούμε όμως να μειώσουμε όσο είναι δυνατόν το ποσοστό των άνέργων και ν' ανακουφίσουμε όσο μπορούμε την ανθρώπινη δυστυχία. Καθιερώσαμε πριν πολλά χρόνια το έπιδομα άνεργίας, επεκτείνουμε τον θεσμό της κοινωνικής ασφάλισης με ιδιαίτερη φροντίδα στη μητέρα και το παιδί. Κι' όλα αυτά με τη δημοκρατική μας δράση και πού πραγματοποιεί τους πόθους της πλειοψηφίας και επιτρέπει τον ελεύθερο έλεγχο της μειοψηφίας.

Στις χώρες μας δεν έχουμε στρατόπεδα συγκεντρώσεως. Αλλά μόνο ο φασισμός τα ιδρύει και τα διατηρεί για να καταπνίγει την ελεύθερη θέληση και το μίσος που δημιουργεί. Έδω, στην Ελλάδα, περιωρίσαμε τους έχθρους μας, και εάν έληξε ή μάχη τους αφήσαμε ελευθέρους. Στις φυλακές μένουν μόνον οι ένοχοι εγκλημάτων και κατασκοπείας. Κανείς δεν διώκεται για πολιτικές υποθέσεις. Η δημοκρατία καταργεί τα στρατόπεδα. Γιατί πιστεύει στο νόημα της πραγματικής ελευθερίας του πολίτου στο να πρεσβεύη τις πολιτικές του πεποιθήσεις.

"Ίσως όμως σε ζάλισα με την απεριθμησι και την εγωϊστική

περιγραφή των αγαθών της ζωής μας. Θάθελα να ήσουν ελεύθερος να ταξιδέψεις στις χώρες μας και να δής πώς ζουν οι αδελφοί σου στον ελεύθερο κόσμο. Θάβλεπες πώς ή ματιά τους για σένα θα ήταν χωρίς κανένα μίσος, πώς τα λόγια που θα σου έλεγαν θα ήταν λόγια αγάπης και νεανικής κατανόησης.

"Ίσως νοιώσης —και σου εύχομαι γρήγορα— τη χαρά που δίνει ή πραγματική δημοκρατία και ο ελεύθερος —όπως τον θέλεις κι' εσύ— τρόπος ζωής. Θα μιλάς τότε ελεύθερα —χωρίς καθόληγση και πολιτική σκοπιμότητα— για τις σκέψεις και τις ιδέες σου. Θα ίδης πώς πραγματικά περνούν οι νέοι, τ' αδελφέ μου, θα έβλεπες πώς οι λαοί «της καπιταλιστικής συνωμοσίας» δεν έχουν καμιά διάθεση να συνωμοτούν εναντίον σου και ακόμη περισσότερο να σε πειράξουν. "Ας ήταν να φτωχά μου αυτά λόγια να σου γίνουν συνείδηση και θάβρισκες πώς ένα μεγάλο θάρος έφυγε από την ψυχή σου...

Το μόνο, το μοναδικό που θέλουμε με όλη μας την ψυχή, έμεις οι νέοι που μας χωρίζει το «σιδηρούν σας παραπέτασμα», είναι να δημιουργήσουμε ένα κόσμο ειρήνης και προόδου για όλους τους λαούς. Ζή τόσα λίγα χρόνια ο άνθρωπος, αδελφέ μου, που θα ήταν κρίμα να μην περάσει τις μετρημένες πάνω στη γή ημέρες του με όσο περισσότερη γαλήνη και ευτυχία.

Δεν τρέφουμε μίσος για κανέ-

να λαό της γής, τρέφουμε μόνο μια αληθινή αγάπη για όλους τους ανθρώπους ανεξάρτητα από τη φυλή τους, το χρώμα τους, τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις τους. Και επιθυμούμε να ζήσουμε μονιασμένα με όλους τους λαούς, να ξεπεράσουμε τα σύνορα που μας χωρίζουν, να τους πούμε τις ιδέες μας, να μοιραστούμε μαζί τους τις πίκρες μας και τις χαρές μας, να συζητήσουμε ελεύθερα και καλόπιστα τις δικές τους ιδέες. Τα φράγματα που χωρίζουν τους λαούς τα σήκωσαν άνθρωποι. Γιατί να μην τα γκρεμίσουν πάλι άνθρωποι, γιατί να μην τα γκρεμίσουμε έμεις οι νέοι; Σου έκαναν ποτέ, αδελφέ μου, τίποτα οι Έλληνες; Σε πείραξε ποτέ κανένας από τους λαούς μας; Μέχρι χθές ακόμη πολεμούσαμε μαζί το φασισμό και χαιρόμαστε για τη νίκη μας. Θα μπορούσες λοιπόν ποτέ να σηκώσεις τα όπλα στους χθεσινούς φίλους σου; Γιατί λοιπόν να πιστεύεις πώς έμεις σχεδιάζουμε να σου έπιτεθούμε, αν δεν μας πειράξεις;

☆

Τώρα που σου γράφω αυτές τις γραμμές, από την ελληνική φύσι, χαρούμενο έρχεται το μήνυμα της άνοιξης... Ο ούρανός θα γίνη γαλάζιος και θα μένη ήρεμος, όπως ήρεμα έπρεπε να είναι πάντα τα μάτια των ανθρώπων, όλων των ανθρώπων...

Ο άνεμος θα φέρη ξανά το μουρμούρισμα της θάλασσας και θ' ανθίσουν τ' αγριολούλουδα πάνω στις χιλιάδες των τάφων του μαρτυρικού αυτού τόπου.

Δεν είναι μόνο τάφοι από ελληνόπουλα, αδελφέ μου. Έδω αναπαύονται ήσυχια, εάν να ήταν στην πατρίδα τους, ξανθόμαλλα παιδιά, που τα μάτια τους ήταν

γαλάζια σαν τον ουρανό μας. Ήρθαν από πολύ μακριά, πολέμησαν για το κοινό ιδανικό της λευτεριάς και θρήκαν το θάνατο στα χρώματά μας...

Με τους λαούς των παιδιών αυτών μάς συνδέει και θά μάς συνδέει το πιο μεγάλο, το πιο άγνό, το πιο δμορφο σύμφωνο φιλίας που για θάσι του έχει την πίστι μας στη λευτεριά και την αγάπη μας στην ειρήνη...

Μπορούμε, αδελφέ μου, να ξεχάσουμε ποτέ τις χιλιάδες των νεκρών, ξένους και Έλληνες, που έπεσαν για τη λευτεριά του ανθρώπου;

Πώς μπορεί από τους τάφους τους να ξεπηδά το μίσος για τους

ζωντανούς, αφού γι' αυτούς έδωσαν και τη ζωή τους; Και δεν θά ήταν κρίμα ν' ανοίξουμε κι άλλους τάφους; Δεν θά ήταν καλύτερα τὰ μάτια που έκλεισαν για πάντα να καθρέφτιζαν την γαλήνη τ' ουρανού; Δεν θά ήταν καλύτερα τὰ χείλη που μένουν θουβά, να τραγούδαγαν το τραγούδι της δημιουργίας;

"Ελα, αδελφέ μου! Σου σφίγω αδελφικά το χέρι, έστω και νοερά... Από μάς ποτέ δεν θά θρής την άτιμη επίθεσι του πολέμου. Σε βλέπω τώρα χωρίς το ειρωνικό χαμόγελο, έλα μαζί μας, κοντά μας, έλα, πρέπει μαζί ν' αντικρύσουμε την μεγάλη μέρα της ειρήνης που θά ξεμερώση για όλους μας.

Ο Σάμουελ Φ. Μόρς πριν να ανακαλύψει τον τηλεγράφο ήταν γνωστός ως ζωγράφος. Κάποτε λοιπόν ζωγράφισε ένα έτοιμοθάνατο στην τελευταία ώρα της αγωνίας του και φώναξε ένα φίλο του γιατρό να τον δει. —Λοιπόν; Ποιά είναι η γνώμη σου; τον ρώτησε με καμάρι. —Ο γιατρός έβγαλε τὰ γυαλιά του, τὰ σκούπισε και άπεφάνθη: —Δεν υπάρχει ή παραμικρά άμφιβολία. Έλνοσσία!

Tatler

☆

Ενας κύριος πρόκειται να κάνει έγχειρησι σκληροειδίτιδος. —Δεν είναι τίποτε του έξηγει ή χειρουργος. Λίγες ώρες μετά την έγχειρησι θά κατεβάσετε τὰ πόδια σας από το κρεβάτι, δύο ώρες αργότερα θά σηκωθείτε και το ίδιο θράδυ θά κάνετε ένα μικρό περίπατο στον διάδρομο...

—Χμ! λέει ή άσθενής. Πέστε μου, γιατρέ, θά μου επιτρέψετε να μείνω ξαπλωμένος τουλάχιστον την ώρα της έγχειρήσεως;

Up.

ΑΝΘΡΑΞ 14

το ρολόϊ του κόσμου

TOT CLAUDE LESTERLIN

"Αν το ύψος του όβελίσκου της Πλάς ντε λα Κονκόρνι, στο Παρίσι, αντιπροσώπευε την ηλικία της γής, τότε ή ηλικία της ζωής θά αναλογούσε με το πάχος μιας δεκάρας και του πολιτισμού με το πάχος ενός γραμματίσμου».

Τζέιμς Τζήνς ("Αγγλος άστρονόμος)

Επὶ πολλούς μήνες μιὰ διαφορά με το άμερικανικό τελωνείο θασάνιζε τον καθηγητή Ούίλλαρντ Λίμπυ, του Άτομικού Ίνστιτούτου του Σικάγου. Η διαφορά είχε ως αντικείμενο μερικά θαρέλια Γαλλικό κρασί Μπωζολέ για τὰ όποία έπρεπε να πληρωθί ένας σημαντικός φόρος εισαγωγής.

Ο καθηγητής Λίμπυ όμως άρνιόταν να πληρώσει το δασμό ύποστηρίζοντας ότι έπρόκειτο για «έπιστημονικά δείγματα» προσριζόμενα να έπαληθεύσουν τους ύπολογισμούς της ηλικίας του πλανήτη μας.

Ο Λίμπυ έγγυατο ότι θά εύρισκε, χάρι σε μιὰ άτομική ταχυδακτυλουργία, την ηλικία του κρασιού—την όποία οι άμπελουργοί ήξεραν με προσέγγισι ενός έτους. Για να το επιτύχει αυτό ύπελόγιζε στην φυσική ραδιενέργεια που άποθηκεύεται στις ρώγες των σταφυλιών κατά την διάρκεια της μικρής ζωής τους. Ο συνεχής βομβαρδισμός των άτομικών μορίων που έκπέμπον-

ται από τὰ άστρα προκαλεί, όταν έρθει σε έπαφή με την άτμόσφαιρα, τον σχηματισμό ραδιενεργών σωμάτων.

Το άκίνδυνο αυτό φαινόμενο περιοριζόταν σε μερικά μόνο άτομα, μέσα σε έ-

κατομύρια άλλα. Χρειάζεται λοιπόν κάποιο σύστημα με ιδιαίτερη ευαισθησία για να άνιχνεύσει τὰ μόρια αυτά. Άλλά κάθε ραδιενεργό σώμα, μόλις σχηματισθί, χάνει βαθμιαία την ραδιενέργειά του με ταχύτητα που την γνωρίζουν οι φυσικοί από μιὰ σειρά έκπομπών άπειροελάχιστων μορίων και άκτινοβολιών.

"Αν επιτύχει κανείς να άπομονώσει ένα ραδιενεργό στοιχείο ενός αντικειμένου μπορεί να μετρήσει την ραδιενέργειά του με ένα μετρητή Γκάιγκερ και να καθορίσει την ηλικία του.

H ΡΑΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΗΝ ΗΛΙΚΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΣΙΟΥ

Ο Λίμπυ ήθελε να θρή στο κρασί ίχνη τριτίου, του υπερβαρέος ατόμου ραδιενεργού ύδρου γόνου που χρησίμευσε ως άναφλέξιμο στις πρώτες βόμβες ύδρογόνου. Το τρίτιο σχηματίζεται στα άνώτερα άτμοσφαιρικά στρώματα, ως άποτέλεσμα του συνεχούς βομβαρδισμού με κο-

σμικές ακτίνες που δέχεται ο πλανήτης μας και ύστερα εισέρχεται στο νερό της θροχής. Μετά περνά στο χυμό των άμπέλων για να κλειστή τελικώς μέσα στα μπουκάλια του κρασιού. Μετρώντας τον ραδιενεργό ψίθυρο του κρασιού θρίσκομε την ηλικία του. 'Ο Λίμπυ καθώρισε ακόμη ότι μια σταγόνα θροχής φθάνει στη γη από τα ύψηλά ατμοσφαιρικά στρώματα σε έξι έβδομάδες, ότι η θροχή δεν φθάνει σε βάθος μεγαλύτερο των 800 μ. μέσα στον ωκεανό και ότι έδω και πενήντα χρόνια τα θαθείλ νερά της λίμνης Μίτσιγκαν δεν θα έχουν ανανεωθεί γιατί δεν υπάρχει σ' αυτά κανένα ίχνος ραδιενέργειας

Δυστυχώς η ραδιενεργός ζωή του τριτίου είναι σύντομη και το «ρολόι του Λίμπυ» δεν μπορεί να φθάση πέρα από πενήντα χρόνια πίσω. Για τον λόγο αυτό στα εργαστήρια χρησιμοποιούν ένα άλλο ραδιενεργό σώμα, τον άνθρακα 14, που η «ζωή» του είναι μεγαλύτερη. 'Ο άνθραξ 14 είναι χημικώς ανάλογος με τον κοινό άνθρακα και υπάρχει σε όλες τις συνθέσεις με θάσι τον άνθρακα που περιέχονται στη γη, με σταθερή αναλογία 1 ατόμου προς 1 δισεκατομμύριο άτομα συνήθους μη ραδιενεργού άνθρακος. Κάθε ζων οργανισμός—φυτό, ζώο, άνθρωπος—έφ' όσον τρέφεται και αναπνέει γίνεται, χάρις στον άνθρακα 14, ένας μικρός-πομπός ραδιενέργειας. Μέσα σ' όλο τον άνθρακα που περικλείει ο οργανισμός μας περιλαμβάνεται ένα εκατοστό εκατομμυριοστό ενός γραμμαρίου άνθρακος 14. Μόλις όμως έπέλ-

θη ο θάνατος, ο νεκρός, στερημένος από την αναπνοή και την τροφή, δεν παίρνει μέρος στις ανταλλαγές με την ατμόσφαιρα και ο μικρο-πομπός άνθραξ λειτούργει μέχρις ότου εξαντληθί το ραδιενεργό του απόθεμα. Μέσα σε 5.600 χρόνια δεν θα του μένει πια παρά ο μισός ραδιενεργός άνθραξ. 'Ο θάνατος εξαπολύει λοιπόν ένα άτομο χρονόμετρο που πρέπει να διαβάσουμε τις ένδειξεις του. Είναι λοιπόν δυνατό χάρι σε μια συσκευή ανάλογη με τον μετρητή Γκάιγκερ να υπολογίσουμε, με προσέγγιση μιας χιλιετηρίδος, την ημερομηνία του θανάτου, μετρώντας απλώς την αναλογία ραδιενέργειας που υπάρχει σ' ένα πτώμα ή σ' ένα οργανικό αντικείμενο. 'Αν έπισημανθί ένα γραμμάριο άνθρακος σε ένα δέντρο ή σ' ένα ζωντανό ζώο, ο μετρητής Γκάιγκερ δίνει 12 χτύπους το λεπτό. 'Αν η αντίδρασις αυτή προέρχεται από ένα δν πεθαμένο πριν από 5.600 χρόνια, ο μετρητής δεν θα δώση παρά 6 χτύπους το λεπτό. 'Ενας θάνατος πριν από 20.000 χρόνια δίνει μόνο 1 χτύπο.

Η ΑΤΟΜΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ο μεγάλος αρχαιολόγος Κλώντ Λεβί-Στράους μου είπε: «'Η φυσική του ατόμου που γεννήθηκε τον 20ό αιώνα θα μεταμορφώση την αρχαιολογία, στον τομέα της ακριβείας. 'Ως τώρα πολλές φορές ήμασταν υποχρεωμένοι να καταφεύγουμε σε υποθέσεις. 'Η ηλικία των πυραμίδων π. χ. καθοριζόταν με περιθώριο 15 αιώων. 'Οσο για την προϊστορία, το περιθώριο αυτό έφθανε δεκάδες χιλιετηρίδων. Σήμερα οί μέθοδοι μετρήσεως με άνθρακα 14 μάς

επιτρέπουν να κάνουμε τους ίδιους υπολογισμούς με ένα περιθώριο λάθους το πολύ 10%».

Στο Λιούμποκ του Τέξας άνακαλύφθηκαν—σκελετοί ζώων που είχαν ψηθί σε κάποια γιορτή και άνηκαν σε κάποιο πρωτόγονο πολιτισμό. Ποιάς έποχής όμως ήταν οί σκελετοί; 'Η γεωλογία δεν βοηθούσε πολύ. Τα ίδια ζώα ύπήρχαν στη θόρειο 'Αμερική ως τον 19ο αιώνα και τα κυνηγούσαν οί 'Ινδιάνοι. 'Ο ραδιενεργός άνθραξ που ήταν κλεισμένος στα κλαδιά που είχαν χρησιμοποιηθί στο ψήσιμο του κρέατος των ζώων έδωσε τη λύσι του προβλήματος. Το πανηγύρι που είχαν ανακαλύψει είχε γίνει πριν από 9.500 χρόνια με προσέγγιση 5 αιώων.

Πολλές έπαληθεύσεις που έγιναν σε αντικείμενα με γνωστή χρονολόγησι απέδειξαν ότι μπορούσε κανείς να στηριχθί στην μέθοδο αυτή με κάθε έμπιστοσύνη. Και με την βοήθεια του ατόμου, ή εικόνα της παιδικής ηλικίας της ανθρωπότητας διασαλεύτηκε άρκετά. Οί θαυμάσιες π.χ. νοπογραφίες των σπηλαίων του Λασώ μετατοπίστηκαν από το 40.000 π.Χ. στο 15.500 π.Χ. 'Ακόμη και ή γεωγραφία του πλανήτη μας μεταμορφώθηκε. Οί έπιστήμονες μπόρεσαν να καθορίσουν την τελευταία έκρηξι ενός σθησμένου ήφαιστείου της 'Αλάσκας, χάρι στον άπανθρακωμένο σκελετό μιας φάλαινας. 'Η έκρηξι είχε γίνει πριν από 3.000 χρόνια. 'Επίσης έγινε γνωστό ότι πριν από 11.000 χρόνια ή Βόρειος 'Αμερική ήταν σκεπασμένη όλη με παγετώνες και ότι πριν από 30.000 πάλι χρόνια στον Νότιο Πόλο ύπήρχαν φοινόδεντρα!

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Οί έρευνες αυτές, είπε ο Λεβί-Στράους, μάς αποδεικνύουν ότι ή ιστορία του ανθρώπου έκανε την πρόοδό της με άπτομα άλματα. Για έκατοντάδες χιλιετηρίδες ο άνθρωπος άρκέστηκε σε πρωτόγονα πέτρινα έργα-λεία. 'Υστερα πέρασε σε έργα-λεία από πέτρα λειασμένη, από κόκκαλα, μετά ανακάλυψε την καλλιέργεια, την άγγειοπλαστική. 'Από τότε ή εξέλιξι έπιταχύνθηκε πολύ. Μέσα σε λιγώτερο από 1.000 χρόνια οί άνθρωποι πήδηξαν από το λασποχώρι στις αυτοκρατορίες των Αιγυπτίων, 'Ασσυρίων, 'Ελλήνων και Ρωμαίων. Τον έπίμοχθο άγώνα για μία μίζερη ζωή τον διαδέχθηκε ή άρχιτεκτονική, το μέταλλο, ή φιλοσοφία και οί μεγάλες θρησκείες. Χάρις στον άνθρακα 14 καταλαβαίνουμε πώς στη ζωή της ανθρωπότητος δεν ύπήρχαν παρά 2 μόνον σημαντικές έποχές: ή νεολιθική έποχή και ή έποχή των φυσικών έπιστημών που άρχισε πριν από 200 χρόνια.

Πριν από 2 χρόνια ο καθηγητής Λίμπυ και οί βοηθοί του, θέλοντας να μετρήσουν την ηλικία ενός αιγυπτιακού τάφου, που τους είχε δώσει ένα μουσείο, άνακάλυψαν κατάπληκτοι πώς ήταν σύγχρονος! 'Ωστόσο ή αυθεντικότητα του ήταν άναμφισβήτητη και οί αρχαιολόγοι ήταν βέβαιοι για την ηλικία του. 'Επίμονες έρευνες αποκάλυψαν έπιτέλους ότι ο τάφος, έπειδή είχε μείνει στην αύλη του έργαστηρίου, στο υπάιθρο, είχε «μολυνθί» από ένα νέφος ραδιενεργών άπορριμμάτων—με άρκετο άνθρακα 14—που είχε περάσει πάνω από το Σικάγο μετά από μία ατομική έκρηξι στη Νεβάδα, στην άλλη άκρη των 'Ηνωμένων Πολιτειών!

Οι έπιστήμονες έχουν κατα-
πιαστή να βρουν τρόπους μετρή-
σεως ακόμη πιο ευαίσθητους.
καινούρια ραδιενεργά σώματα
με μεγαλύτερη διάρκεια ζωής
από του άνθρακος 14 για να μας
βοηθήσουν να εισδύσουμε ακόμη
πιο βαθιά στο σκοτάδι του πα-
ρελθόντος. Το έργο αυτό όμως

προϋποθέτει ότι ή ραδιενέργεια
του κόσμου θα μείνη σταθερή.
ότι δεν θα έχη άλλη πηγή από
την φυσική ακτινοβολία των
αστρών και ότι οι πόλεμοι του
συγχρόνου ανθρώπου δεν θα έ-
ξαφανίσουν τον πολιτισμό μας
προτού προλάβουμε να έξιχνιά-
σουμε τις άρχές του.

Ο Μήτρος, που μόλις χθές αγόρασε ραδιόφωνο, ρωτά τον συγχωριανό
του Κόλλια, που τον είχε προλάβει στην αγορά ενός μικρού RCA έ-
δώ και ένα μήνα.

—Ωρε, Κόλλια, που πιάνεις την Άθηνά στου ραδιόφουνου;...

Και ο Κόλλιας γεμάτος περηφάνεια που ήρθαν να ζητήσουν τα φώτα του
και με ύφος περιφρονητικό γιά την...αμάθεια του κόσμου:

—Το μόνο εύκολο, ώρε Μήτρο. Φτάνει να βάλης την βελόνα εκεί απόυ
περνούν τα πρόβατα. Σε τούτο θα σε βοηθήσουν και τα κουδούνια απ' τα
ζα.

Σ. Μπόσκος

Η φασαρία μέσα στην τάξι είναι απερίγραπτη. Σε μιá στιγμή ο καθη-
γητής σηκώνεται όργισμένος επάνω και φωνάζει:

—Τί θα γίνη, θα κάνετε ήσυχία ή θα απόβάλω κανένα!

—Όχι, φωνάζει ένας μαθητής.

—Ποίός είπε τό όχι; ρώτησε έξω φρενών ο καθηγητής.

Και τότε ένας μαθητής από κάτω φώναξε:

—Ο Μεταξάς.

Σ. Παπαδόπουλος

Ενας χωρικός είχε δύο παιδιά. Το μεγαλύτερο συνήθιζε να σηκώνεται
πολύ πρωί, ενώ το μικρότερο πολύ άργά.

Μιά μέρα το μεγαλύτερο σηκώθηκε πρωί, όπως συνήθιζε, και πήγαινε στη
δουλειά του. Στο δρόμο βρήκε ένα μάτσο λεπτά. Με μεγάλη χαρά γύρισε
στην αδελφό του που ακόμα κοιμόταν και δείχνοντάς του τα λεπτά του είπε:

—Νά τί κερδίζουν όσοι σηκώνονται νωρίς.

—Ναί, αλλά εκείνος που έχασε αυτά που βρήκες εσύ, είχε σηκωθεί νωρί-
τερα από εσένα, του απάντησε ο άλλος.

Ε, Ε.

Το Σημειωματάριο της ΕΔΥΠ.

II

Ο ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ

Του

ΣΤ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

Διηγήρου

Πρώτο στην σειρά του σημειωματαρίου της Ε.Δ.Τ.Π. δημοσιεύσαμε
στο προηγούμενο τεύχος της «Έκλογής» το άρθρο «Τα μικρά δικαιώ-
ματα με την μεγάλη αξία» της κ. Έλ. Ρεμπού—Καρούδη. Όπως δεί-
χνει και ο τίτλος του, πρόκειται γιά τα μικρά δικαιώματα της καθη-
μερινής ζωής του ανθρώπου στην κοινωνία. Στο τεύχος αυτό, όπως
είχαμε αναγγείλει, εκρίναμε αναγκαίο να κατατοπίσουμε τους ανα-
γνώστες μας και μέλη της Ε.Δ.Τ.Π. στα ζητήματα που άφορούν τις
σχέσεις Πολίτου και Κράτους. Βασικός ορθμιστής των σχέσεων αυ-
τών είναι το Σύνταγμα, το όποιον κάθε πολίτης θα έπρεπε να γνω-
ρίξη. Δυστυχώς, το τόσο σημαντικό αυτό κείμενο είναι γιά τους
πολλούς καί που ποτέ δεν σκέφθηκαν, όχι να μελετήσουν, αλλά ου-
τε καν να ξεφυλλίσουν. Με τρόπο σαφή και σύντομο, το παρακάτω
άρθρο άπλοποιεί όσο τοῦτο είναι δυνατό τα πράγματα και δίνει ένα
περιληπτικό διάγραμμα του μεγάλου θέματος που έγγίζει.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΓΕΝΙΚΑ

1. Το Σύνταγμα είναι ο θαι-
κός νόμος της Πολιτείας. Αυτό
«συντάσσει» τις εξουσίες της και
τις λειτουργίες της, προσδιορίζει
τους σκοπούς της και διαγράφει
τά άκρεια δικαιώματα και υπο-
χρεώσεις των όργάνων της και
των πολιτών της. Γι' αυτό λέγε-
ται και Καταστατικός Χάρτης
της Πολιτείας. Το Σύνταγμα εί-
ναι και αυτό κανόνας δικαίου,
όπως οι κοινοί νόμοι, διαφέρει

όμως από αυτούς και υπερέχει
άπέναντι των κοινών νόμων από
πέρα πολλές απόψεις, π.χ.: α)
Το Σύνταγμα είναι ο πρώτος κα-
νών, που, μεταξύ των άλλων, κα-
θορίζει και τον τρόπο λειτουρ-
γίας και τα δικαιώματα της νο-
μοθετικής εξουσίας. β) Γι' αυτό
τον λόγο καταρτίζεται από Συν-
τακτική Συνέλευσι, δηλαδή από
αντιπροσώπους του έθνους, που
άποτελούν ένα είδος Βουλής με

περισσότερα δικαιώματα (συνήθως και περισσότερα μέλη) από την συνηθισμένη Βουλή. Δεν προβλέπεται νόμιμος τρόπος καταργήσεως ολόκληρου του Συντάγματος. Είναι δυνατή μόνον η τροποποίησι των μη θεμελιωδών διατάξεών του, ύστερα από ειδική περίπλοκη διαδικασία. γ) Τò Σύνταγμα είναι ισχυρότερο από όλους τους άλλους κανόνες, ώστε δεν επιτρέπεται ή έκδοσι και απαγορεύεται ή εφαρμογή κανόνων αντιθέτων πρὸς τὸ Σύνταγμα.

2. Οἱ βασικὲς ἐξουσίαι τῆς Πολιτείας, ἐντελῶς ἀνεξάρτητες καὶ διακεκριμένες μεταξύ των, εἶναι τρεῖς: Ἡ νομοθετική, ἡ διοικη-

τική καὶ ἡ δικαστική. Τὸ Σύνταγμα ὁμῶς δὲν ρυθμίζει μόνον τὴν λειτουργία των τριῶν αὐτῶν ἐξουσιῶν, ἀλλὰ ἀναφέρεται ἀκόμη καὶ σὲ ἄλλα θεμελιώδη προβλήματα, ὅπως ἡ θρησκεία καὶ οἱ ἀτομικὲς ἐλευθερίαι των πολιτῶν ἢ καὶ σὲ ἄλλα μικρότερης σημασίας, πού ὁ συνταγματικὸς νομοθέτης θέλησε νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὴν δικαιοδοσίαν ἢ νὰ περιορίσῃ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ κοινοῦ νομοθέτη, ὅπως π.χ. ἡ ἰδιόρρυθμη διοίκησις τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἡ ἀπαγόρευσις τῆς μεταβολῆς τοῦ περιεχομένου καὶ των ὄρων διαθήκης ἢ δωρεᾶς ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ἢ κοινωφελοῦς σκοποῦ, ἡ ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ Κράτους κλπ.

ΟΙ ΚΥΡΙΩΤΕΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΙΣΧΥΟΝΤΟΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ 1912

ΘΡΗΣΚΕΙΑ «ἐπικρατοῦσα» στὴν Ἑλλάδα εἶναι ἡ Ὀρθόδοξος Χριστιανική. Κάθε ἄλλη γνωστὴ θρησκεία εἶναι ἐλεύθερη, ἡ λατρεία τῆς τελεῖται ἀνεμπόδιστα καὶ οἱ νόμοι πρέπει νὰ τὴν προστατεύουν. Ἡ σημασία τοῦ ὀρισμοῦ «ἐπικρατοῦσης θρησκείας» εἶναι ὅτι ἀπαγορεύεται ὁ προσηλυτισμὸς των μελῶν καὶ κάθε ἄλλη ἐπέμβασις κατὰ τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας (ἄρθρον 1). Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δογματικῶς εἶναι ἐνωμένη μετὰ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως, εἶναι ὁμῶς αὐτοκέφαλος, διοικουμένη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως εἶναι ἀπαραβίαστη. Ἡ λατρεία των γνωστῶν θρησκειῶν εἶναι ἐλεύθερη, ἐφ' ὅσον δὲν προσβάλλει τὴν δημόσια τάξιν καὶ τὰ χρηστά ἥθη (ἄρθρον 2).

ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ περιλαμβάνει κατὰ βάσιν τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου τῆς σύγχρονης δημοκρατίας: Οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τοῦ νόμου, ἐπομένως τὰ ὅμοια θέματα τῆς αὐτῆς κατηγορίας πολιτῶν πρέπει νὰ τυγχάνουν ἴσης νομοθετικῆς μεταχειρίσεως καὶ ἀντιστοίχως ὅλοι οἱ Ἕλληνες συνεισφέρουν ἀδιακρίτως εἰς τὰ δημόσια θάρη ἀναλόγως των δυνάμεων των καὶ πᾶς ἱκανὸς νὰ φέρῃ ὅπλα ὑπόκειται σὲ στρατεύειν (ἄρθρον 3). Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία εἶναι ἀπαραβίαστη. Καμία καταδίωξις, σύλληψις κλπ. δὲν ἐπιτρέπεται, παρὰ μόνον ὅταν καὶ ὅπως ὁρίζει ὁ νόμος (ἄρθρον 4). Μόνον μετὰ ἔνταλμα ἀρμοδίου δικαστοῦ, εἰδικῶς δικαιολογημένο, ἐπιτρέπεται ἡ σύλληψις καὶ φυλάκισις. Ἐξαίρεσις ὑπάρχει μόνον στὰ αὐτόφωρα ἐγκλήματα

δηλαδή ἐκεῖνα πού διαπράττονται ἐνώπιον τῆς Ἀρχῆς ἢ των ὁπίων ὁ δράστης συνελήφθη ἄμέσως κατόπιν καταδιωκόμενος ὑπὸ τοῦ παθόντος ἢ διὰ δημοσίας κραυγῆς. Ὁ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἢ δυνάμει ἐντάλματος συλλήψεως κρατηθεὶς πρέπει νὰ προσαχθῇ ἐντὸς 24 ὥρων στὸν ἀρμοδίον ἀνακριτὴ, ὁ ὁποῖος ὀφείλει ἐντὸς 3 ἡμερῶν εἶτε νὰ τὸν ἀπολύσῃ εἶτε νὰ ἐκδώσῃ τακτικὸν ἔνταλμα φυλακίσεως. Ὑφίσταται ἀνώτατο χρονικὸ ὄριο τῆς προφυλακίσεως καὶ προβλέπεται ἀποζημίωσις ἀπὸ τὸ Κράτος των ἀδίκως προφυλακισθέντων ἢ καταδικασθέντων (ἄρθρον 5). Δὲν εἶναι νοητὸ νὰ θεωρηθῇ μία πράξις ὡς ἀδίκημα ἢ νὰ ἐπιβληθῇ ποινὴ, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ προηγούμενος νόμος πού νὰ καθορίσῃ αὐτὰ τὰ δύο στοιχεῖα. Δὲν ἐφαρμόζεται νόμος πού μετὰ τὴν τέλεσιν τῆς πράξεως ἐπιβάλλεται ἑσπερίαν ποινὴν (ἄρθρον 7). Δὲν ἐπιτρέπεται μεταγενέστερος νόμος νὰ ὑπαγάγῃ τὴν ἤδη ἐκτελεσθεῖσαν πράξιν σὲ ἄλλο δικαστήριον. Εἰδικὰ καὶ ἑκτακτὰ δικαστήρια, ὑπὸ οἰαδήποτε ὀνομασίᾳ, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συσταθοῦν (ἄρθρον 8). Ἰδιώτες δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπαχθοῦν σὲ στρατιωτικὰ δικαστήρια, παρὰ μόνον γιὰ ἐγκλήματα ἐναντίον τῆς ἀσφαλείας των ἐνόπλων δυνάμεων (ἄρθρον 97). Οἱ πολῖτες ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἀναφέρωνται καὶ νὰ προσφεύγουν εἰς τὰς Ἀρχάς, οἱ ὁποῖες ὑποχρεοῦνται νὰ ἀπαντήσουν ἐγγράφως. Ὁ δημόσιος ὑπάλληλος ὀφείλει πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν στὴν Πατρίδα καὶ τὰ ἐθνικὰ ἰδανικά, εἶναι ἐκτελεστῆς τῆς θελήσεως τοῦ Κράτους καὶ ὑπηρετεῖ τὸν λαόν. Μόνον μετὰ τὴν τελικὴ ἀπόφασιν τῆς Ἀρχῆς ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ πολίτη ἐπιτρέπεται νὰ ζητηθοῦν ἀπὸ αὐ-

τὸν εὐθύνες γιὰ παραβάσεις πού τυχόν ὑπάρχουν στὴν ἀναφορά του (ἄρθρον 9 καὶ 100). Τὸ δικαίωμα των πολιτῶν νὰ συγκεντρώνωνται ἡσυχᾶ καὶ ἀσπολοὶ σὲ κλειστὸ χῶρον εἶναι ἀπεριόριστο. Μόνον σὲ δημόσιαι συναθροίσεις μπορεῖ νὰ παρίσταται ἡ ἀστυνομία. Οἱ ὑπαίθριες συναθροίσεις μποροῦν νὰ ἀπαγορευθοῦν ἂν εἶναι ἐπικίνδυνες στὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν (ἄρθρον 10). Οἱ Ἕλληνες ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ συνεταιρίζωνται καὶ νὰ ἐνώνωνται σὲ συλλόγους, σωματεῖα κλπ., συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους, οἱ ὁποῖοι ὁμῶς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀπαιτοῦν προηγουμένη ἄδεια τῆς Κυβερνήσεως. Οἱ ἐνώσεις αὐτὲς διαλύονται μόνον δυνάμει δικαστικῆς ἀποφάσεως λόγῳ παραβάσεως των νόμων (ἄρθρον 11). Ἡ κατοικία των πολιτῶν εἶναι ἀσυλὸν, ἐπομένως δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐρευνα κατ' οἶκον, παρὰ μόνον ὅταν καὶ ὅπως ὁρίζει ὁ νόμος. Οἱ παραβάτες τιμωροῦνται καὶ ὑποχρεοῦνται νὰ ἀποζημιώσουν τὸν παθόντα (ἄρθρον 12). Ὅλοι ὅσοι βρίσκονται σὲ ἑλληνικὸ ἔδαφος, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἐθνικότητα, τὴν θρησκείαν καὶ τὴν γλῶσσάν τους, δικαιούνται σὲ ἀπόλυτη προστασία τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας τους. (ἄρθρον 13). Ὁ καθένας δικαιούται, τηρῶντας τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, νὰ διαδίδῃ προφορικῶς, ἐγγράφως καὶ διὰ τοῦ τύπου τοὺς στοχασμοὺς του. Ὁ τύπος εἶναι ἐλεύθερος. Ἡ λογοκρισία ἀπαγορεύεται. Ἐπίσης ἀπαγορεύεται ἀπολύτως ἡ κατὰσχέσις ἐντύπων πρὸ τῆς δημοσιεύσεως. Μετὰ τὴν δημοσίευσιν ἐπιτρέπεται ἐξαίρετικῶς ἡ κατὰσχέσις σὲ μερικὰς αὐστηρὰ καθωρισμένες περιπτώσεις, π.χ. προσβολὴ τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας, τῆς ἠθικῆς, τῆς Βασιλικῆς Οἰκογεν-

νείας ή διακινδύνευσι της εθνικής ασφαλείας και άκεραιότητος κλπ. Περί της διατηρήσεως ή όχι της κατασχέσεως αποφασίζει ή δικαιοσύνη εντός 48 ώρων. Ή έκδοσις έφημερίδων έπιτρέπεται μόνο σέ "Ελληνες πολίτες, πού δέν στερήθηκαν τά πολιτικά δικαιώματά τους (άρθρ. 14). Τό Κράτος έχει την άνώτατη έποπτεία και θαρύνεται μέ τις δαπάνες της Παιδείας. Ή διδασκαλία τών σχολείων έχει σκοπό την ήθικοπνευματική άγωγή και την ανάπτυξη της εθνικής συνειδήσεως τών νέων επί τών θέσεων του έλληνοχριστιανικού πολιτισμού. Ή στο'χειώδης έκπα'δευσις είναι υποχρεωτική γιά όλους και παρέχεται δωρεάν. Τά χρόνια της υποχρεωτικής εκπαιδεύσεως δέν μπορεί νά είναι λιγώτερα από έξι. Τά άνώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα αυτοδιοικούνται (άρθρ. 16). Ουδείς στερείται της ιδιοκτησίας του. Ή άναγκαστική άπαλλοτρίωσις έπιτρέπεται μόνον διά δημοσίαν ωφέλειαν, κατά τους όρισμούς του νόμου, πάντοτε δέ μετά προηγουμένην πλήρη άποζημίωσι, πού καθορίζουν τά Δικαστήρια (άρθρ. 17). Τά βασανιστήρια και ή γενική δήμευσι της περιουσίας ενός ανθρώπου άπαγορεύονται. Ο πολιτικός θάνατος καταργείται (άρθρ. 18). Τό άπόρρητο τών έπιστολών και κάθε άλλης μορφής άνταποκρίσεως (τηλεγραφήματα, τηλεφωνήματα κλπ.) είναι άπολύτως άπαραβίαστο (άρθρ. 20).

Αυτές είναι σέ γενικές γραμμές οι διασφαλίσεις πού έγγυάτα.

τό Σύνταγμα γιά τις άτομικές έλευθερίες τών πολιτών και θά πρέπει νά όμολογηθή πως δέν είναι ούτε λίγες, ούτε μικρές. Γιά νά έκτιμήσωμε καλύτερα την άξία τους, θά πρέπει νά θυμηθοΰμε ότι οι έλευθερίες αυτές δέν είναι καθόλου παλιές. "Οτι μόλις από την Γαλλική Έπανάστασι του 1789 και έπειτα από μακρυά και έπίπονη πορεία της ανθρωπότητος διαδόθηκαν στην Εϋρώπη. Καί ακόμη ότι σήμερα εκατοντάδες εκατομμυρίων ανθρώπων, πού ζούν υπό όλοκληρωτικά καθεστώτα, στεροϋνται έντελώς του αίσθήματος της έλευθερίας και ασφαλείας πού παρέχουν τά δημοκρατικά συντάγματα.

Τό Σύνταγμα μας έχει πολλές ακόμη μεγάλης σημασίας διατάξεις γιά την σύνταξι της Πολιτείας, δηλαδή γιά τόν Βασιλέα, την Βουλή, την Κυβέρνησι, την Διοίκησι και την Δικαιοσύνη. Φοβοΰμαι όμως ότι και της φιλοξενίας της «Έκλογής» καταχρασθήκαμε και γιά τους άναγνώστες της θά ήταν κουραστική ή ανάπτυξις σήμερα τών σχετικών θεμάτων. Ίσως σέ άλλο τεϋχος νά συνεχίσωμε. Τώρα, τελειώνοντας πρέπει νά θυμίσωμε στους άναγνώστες μας και στα μέλη της Ε.Δ.Υ.Π., ότι τό άρθρο 114 του Συντάγματος αφιερώνει την τήρησί του στον πατριωτισμό τών Έλλήνων, δηλαδή στον ένθουσιασμό τους, πού άλλοτε έδιδάσκετο ότι μπορεί νά φθάση μέχρι έπαναστάσεως διά την άποτροπή της παραβάσεώς του.

Οί περισσότεροι άνθρωποι θά έκαναν καλές πράξεις άν πίστευαν ότι ήταν κακές.

Όσκαρ Ουάιλντ

Κατηγορούμενε, ζητάς νά άναδλη θή ή δίκη έπειδή άρρώστησε ό συνήγορός σου. Άλλά άφού σέ έπιασαν έπ' αυτοφώρῳ και όμολόγησες την κλοπή, δέν καταλαβαίνω τί έχει νά πη ό συνήγορός σου.

—Μά αυτό είμαι και έγώ περίεργος ν' άκούσῳ, κύριε πρόεδρε.

Constellation

Ο γεωργός φωνάζει τους δύο γιούς του και τους ρωτάει:

—Ποιός θέλει νά φάη μιá τσανάκα γιάούρτι;

—Έγώ! φωνάζει ό μεγαλύτερος.

—Ποιός θέλει νά πιή δύο όκάδες κρασί;

—Έγώ! φωνάζει πάλι ό μεγαλύτερος.

—Ποιός θέλει νά του δώσω την άξίνα νά πάη νά σκάψη;

—Ο μεγαλύτερος κυττάζει τόν μικρότερο και τού λέει:

—Άντε, ρέ κακομοίρη! Κάμε και σύ τίποτα. Δέν μπορώ νά τά κάνω όλα έγώ έδώ μέσα.

A. M.

Ο έξερευνητής διηγείται στον κύκλο τών γνωστών του:

—Την τελευταία φορά πού πήγα στην Άφρική μέ συνόδευσε και ή γυναίκα μου και όμολογώ ότι την έσωσα την τελευταία στιγμή σχεδόν μέσα από τό στόμα ενός λεονταριού.

—Ναί, ναί, είπε κάποιος άλλος. Σέ κάτι τέτοιες κρίσιμες στιγμές τά χάνει κανείς και δέν ξέρει τί κάνει.

H. S.

Ενας μαθητής φθάνει στο σχολείο λαχανιασμένος και μέ καθυστέρησι.

—Τί δικαιολογία έχεις πού φθάνεις τόσο άργά; τόν ρωτάει ό δάσκαλος.

—Άχ! Έτρεχα τόσο πολύ, κύριε, πού δέν πρόλαβα νά σκεφθώ καμιά, άπαντάει ό μαθητής.

Up.

ΦΛΥΑΡΙΕΣ

Διηγείται κάποιος σέ ένα γνωστό του:

—Προχθές συνάντησα στον δρόμο ένα παλιό μου φίλο πού είχα νά τόν δώ καιρό και καιρό.

—Έσύ εισαι; τού είπα.

—Έγώ είμαι, μου άπάντησε.

Τόν άγκάλιασα, τόν φίλησα, μά ξαφνικά μου λέει:

—Μά... δέν εισαι έσύ.

—Ούτε και έσύ εισαι έσύ, τού είπα έγώ.

Και ό διηγούμενος τελειώνει την αφήγησί του μέ την παρατήρησι:

—Είχαμε γελασθή πραγματικά και οι δύο. Ούτε αυτός ήταν εκείνος, ούτε έγώ ήμουν έγώ.

Tatler

Ο φοβερά αλλοίθωρος καθηγητής της γυμναστικής δάζει τους καινούργιους μαθητάς σέ παράταξι και πλησιάζοντας τόν πρώτο ρωτά:

—Πώς ονομάζεσαι;

—Τριανταφυλλόπουλος, άπαντά ό δεύτερος.

—Ποιός σέ ρώτησε έσένα; λέει ό γυμναστής, γυρίζοντας πρὸς τόν δεύτερο.

—Μά δέν μίλησα έγώ, άπαντά ό τρίτος.

Constellation

ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

ΗΛΙΑ ΒΕΝΕΖΗ

Οἱ γλάροι

'Από την συλλογή «ΑΪΓΑΙΟ»

Τὸ νησάκι πού βρίσκεται στὰ βο-
ρεινὰ τῆς Λέσβου, ἀνάμεσα στὴν
Πέτρα καὶ στὸ Μόλυβο, εἶναι γυμνὸ
καὶ ἔρημο. Δὲν ἔχει ὄνομα, καὶ οἱ
ψαράδες πού δουλεύουν σ' ἐκεῖνες
τῆς θάλασσης τὸ λένε ἀπλὰ ἔτσι:
«τὸ νησί». Δὲν ἔχει μῆτε ἕνα δέντρο,
ἔξω ἀπὸ θάμνους. Τρία μίλια μα-
κριά, τὰ βουνὰ τῆς Λέσβου συνθέ-
τουν μιὰ ἡμερὴ ἀρμονία ἀπὸ γραμ-
μὴ, ἀπὸ κίνηση καὶ χρώμα. Πλάι
σ' αὐτὴ τὴ σπατάλη, τὸ γυμνὸ νη-
σί μὲ τὴν αὐστηρὴ γραμμὴ του φαί-
νεται ἀκόμα πιὸ ἔρημο. Σὰ νὰ τὸ
ἔχε ξεχάσει ὁ Θεὸς ὅταν ἔχτιζε τῆς
στεριῆς καὶ ἔκανε τῆς θάλασσης στὶς
ἐφτά πρῶτες μέρες τοῦ κόσμου.

Μὰ ἀπὸ τούτῃ τὴ γυμνὴ λουρίδα
τῆς γῆς, τὸ καλοκαίρι μπορεῖς νὰ
θεῖς τὸν ἥλιο νὰ πέφτει μέσα στὸ
ἀτελείωτο πέλαγο. Τότε τὰ χρώματα
βάφουν τὰ νερά καὶ ὁλοένα ἀλλά-
ζουν, κάθε στιγμὴ, σὰ νὰ λιώνουν
μέσ' στὰ ἐλαφρὰ κύματα. Ὅταν τὰ
δράδια εἶναι πολὺ καθαρὰ, μπορεῖς
νὰ ξεχωρίσεις τὰ βουνὰ τοῦ Ἀθω
νὰ θγαίνουν μέσα ἀπὸ τὸ πέλαγο
καὶ σιγὰ, πάλι νὰ σβήνουν, μαζί μὲ
τὴ νύχτα πού ἔρχεται. Αὐτὴν τὴν
ᾠρὰ, ὁ μπάρμπα - Δημήτρης, ὁ μο-
ναχικὸς κάτοικος τοῦ ἔρημου νησιού,
θὰ κάμει τὴν τελευταία κίνηση πού
τὸν ἐνώνει μὲ τοὺς ἀνθρώπους καὶ
μὲ τὴ ζωὴ: Ὁ ἀνάψει τὸ φῶς στὸ
φάρο. Τὸ φῶς θ' ἀρχίσει ν' ἀνάβει,
νὰ σβύνει, πάλι, πάλι, στὸ ἴδιο διά-
στημα, αὐστηρὰ καὶ ἀναπόφευχτα,
ὅπως οἱ σκοτεινὲς δυνάμεις τῆς ζω-

ῆς, ἡ μοῖρα τοῦ ἀνθρώπου, ὁ θά-
νατος.

☆

Ὁ γερο - φαροφύλακας τράβηξε
τὴ βάρκα στὸν ἄμμο. Τὴ σιγούραρε
καλὰ, μὴν τυχόν τὴ νύχτα γυρίσει
ὁ καιρὸς καὶ φουσκώσουν τὰ νερά.
Τὴν κοίταξε γιὰ τελευταία φορὰ,
πρὶν πάρει τὸ δρόμὸ γιὰ τὸν φάρο.
—Λοιπὸν πᾶει κι' αὐτὸ τὸ ταξί-
δι... λέει σιγὰ.

Τὸ λέει μονάχος του καὶ σωπαί-
νει. Τὸ ταξίδι αὐτὸ στὴν ἀντικρι-
νὴ στεριά, γίνεται μιὰ φορὰ τὸ μήνα.
Πηγαίνει γιὰ τῆς προμήθειές του,
γιὰ τὸ ἀλεύρι, γιὰ τὸ λάδι καὶ γιὰ
τὰ γεννήματα πού τοῦ χρειάζονται.
Στὴν ἀρχή, σὲ κάθε ταξίδι, ἔμενε
ὅλη τὴ μέρα στὸ χωριό. Μιλοῦσε
μὲ παλιούς του φίλους, μάθαινε νέα
γιὰ τὴ χώρα, γιὰ τὸν κόσμον, ἂν οἱ
ἐνθροπιοὶ ἦταν σὲ πόλεμον ἢ εἶχαν
εἰρήνη.

Ὁ τελωνοφύλακας τοῦ ἔδινε τὸ
μισθό του.

—Λοιπὸν, καὶ τὸν ἄλλο μήνα μὲ
τὸ καλὸ, μπάρμπα - Δημήτρη.

Ὁ γέρος κινούσε τὸ κεφάλι του
κι εὐχαριστοῦσε.

—Μὲ τὸ καλὸ, ἂν θάχουμε ζωὴ,
παιδί μου, τοῦ ἔλεγε.

Τῆς ἄλλης ᾠρες, ὥσπου νὰ γυρί-
σει στὸ «νησί» του, τῆς περνοῦσε ἂ-
ν ἐθαίνοντας στὴ μικρὴ Παναγιά, στὸ
βράχο μὲ τὰ ἑκατὸ σκαλιά, νὰ κά-
μει τὴν προσευχή του. Σταύρωνε
τὰ χέρια του μπροστὰ στὸ παλιὸ

εἰκόνισμα, χαμήλωνε τὸ κεφάλι καὶ
προσευχόταν γιὰ τὰ δυὸ ἀγόρια του
πού χάθηκαν στὴν καταστροφὴ τῆς
Ἀνατολῆς, γιὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώ-
πους, τελευταία γιὰ τὸν ἑαυτὸ του.

—Ἄν ζοῦνε, προστάτευέ τα, πα-
ρακαλοῦσε γιὰ τὰ παιδιὰ του. Φύ-
λαγέ τα ἀπ' τὸ θυμὸ κι ἀπὸ τὴν κα-
κὴ ᾠρὰ. Φύλαγέ τα ἀπ' τὸ μαχαίρι...

Μουρμούριζε τοὺς χαιρετισμούς,
ὅ,τι ἄλλο ἤξερε ἀπὸ προσευχή, καὶ
τὰ γερασμένα πόδια του τρέμαν.

—Κι ἐμένα, καιρὸς πιά εἶναι νὰ
ξεκουραστώ... ἔλεγε καὶ βούρκωναν
τὰ μάτια του.

Κατέβαινε τὰ ἑκατὸ σκαλιά, κά-
θε φορὰ μὲ πιὸ ἀλαφρὴ καρδιά. Στὸ
δρόμὸ στεκόταν καὶ κοίταζε τὰ παι-
δάκια πού παίζαν. Τὸν ἤξεραν ὅλα,
καὶ ὅταν τὸν βλέπανε βάζανε τῆς
φωνές:

—Μπάρμπα - Δημήτρη! Μπάρ-
μπα - Δημήτρη!

Τοὺς ἀγόραζε φουντούκια καὶ τοὺς
τὰ μοίραζε, κι ἐκεῖνα φώναζαν χα-
ρούμενα:

—Μὴν ἀργήσεις νὰ ξανάρθεις,
παπούλη! Μὴν ἀργήσεις!...

Ἔτσι γινόταν σὲ κάθε ταξίδι κά-
θε φορὰ. Μὰ ὅσο τὰ χρόνια περνοῦ-
σαν, τόσο ἐξυνήθιζε μὲ τοὺς ἀν-
θρώπους, ἢ ἐρημιὰ ὁλοένα τὸν κυ-
ρίευε, μέρα μὲ τὴ μέρα, τὸν ἀπορ-
ροφούσε, σὰ νὰ στάλαζε μέσα στὴν
ὑπαρξή του τὴ φοβερὴ τῆς δύναμη.
Σὲ κάθε ταξίδι λιγότερε ὅσο μπο-
ροῦσε τὸν καιρὸ πού ἔπρεπε νὰ μεί-
νει στὸ χωριὸ γιὰ τῆς δουλειές του.

Ἐκοψε καὶ τὸ ἀνέβασμα στὴν
ἐκκλησίτσα τοῦ βράχου.

—Συχώρεσέ με γιὰτὶ πιά δὲν
μπορῶ, ἔλεγε στὸ Θεό, σὰ νὰ τοῦ
ἔφταιγε. Παντοῦ μπορῶ νὰ σὲ πα-
ρακαλῶ, γιὰ νὰ βλέπεις πόσο εἰμαι
ἀδύναμος.

Καὶ ὅταν γύριζε στὸ νησί του, ὅ-
σταν ἀπὸ κάθε ταξίδι, ἔμενε πολὺ
ἄργα τὴ νύχτα, κάτω ἀπὸ τὰ ἄστρα,
νὰ προσεύχεται.

Δὲν ρωτοῦσε πιά νέα, τί γίνεται
στὸν κόσμον. Δὲν ἤξερε τίποτα. Ὁ-
λὸς ὁ κόσμος στένευε μέρα μὲ τὴ
μέρα γύρω στὸ ἔρημο νησί, κι ἔ-
κλεινε μὲ τὸ βαθὺ πέλαγο καὶ μὲ
τὰ χρώματα, σὰν ἔγερνε ὁ ἥλιος.

Οἱ τελευταῖοι σύντροφοι, πού ἄλ-
λαζε πότε πότε καμιά κουβέντα μα-
ζί τους, ἦταν ψαράδες, πού σὰ δὲν
τοὺς ἔπαιρνε ὁ καιρὸς, ἄραζαν γιὰ
λίγο στὸ νησί του. Μέναν ἐκεῖ στὴν
ἀκρογιαλιά, ὅπου ἔρχοταν νὰ σβή-
σει τὸ κύμα, καὶ λέγανε γιὰ τὰ βά-
σανά τους καὶ γιὰ τὴ μοῖρα τους.
Πολλὲς φορὲς ξενοχτοῦσαν ἐκεῖ. Τό-
τε, στῆς μακριῆς ᾠρες ὥσπου νὰ χα-
ράξει, ὅταν οἱ ἄλλες κουβέντες τε-
λείωναν, ἔρχοταν καὶ ἡ ἐπίσημη ᾠρὰ
γιὰ τὰ δυὸ παιδιὰ του.

—Ποῖος τὸ ξέρει... τοῦ λέγαν οἱ
ψαράδες. Μπορεῖ νὰ ζοῦνε καὶ νάρ-
θουν, μπάρμπα - Δημήτρη. Ἔτσι σὰν
τοὺς γλάρους σου πού γύρισαν.

Δὲ μιλοῦσε, δὲ σάλευε, τὰ ἡμερὰ
μάτια του μένανε στυλωμένα στὸ βα-
θος τῆς νύχτας.

—Ναί, μπάρμπα - Δημήτρη, σὰν
τοὺς γλάρους σου. Ἔτσι μποροῦν
νὰ γυρίσουν καὶ νάρθουν. Μὴν ἀ-
πελπίζεσαι.

Καὶ οἱ ψαράδες τότε, μ' αὐτὴ τὴν
ἀφορμὴ, φέρναν τὴν κουβέντα στοὺς
γλάρους τοῦ γέρου.

—Ἀλήθεια, τοῦ λέγανε, πὼς μπο-
ρεῖς νὰ τοῦς μερῶνσεις, μπάρμπα
Δημήτρη; Πουθενὰ δὲν ἀκούστηκε νὰ
μερῶνουν οἱ γλάροι...

—Ἔτσι εἶναι, παιδιὰ μου, μουρ-
μούριζε αὐτός. Ὅλα μερῶνουν ἐδῶ
κάτω. Μονάχα ὁ ἀνθρώπος...

Τὸν ρωτοῦσαν νὰ τοὺς πεῖ πάλι
τὴν ἱστορίαν μὲ τοὺς γλάρους, μ' ὅλο
πού τὴν ἤξεραν, ὅπως τὴν ἤξεραν
καὶ ὅλοι ὅσοι κατοικοῦσαν στὴν ἀν-
τικρινὴ στεριά. Τὰ εἶχε βρεῖ μικρά,
μέσ' στοὺς βράχους, δυὸ γλαρόπου-
λα; ἀμάλαγα ἀκόμα. Ἦταν χειμῶ-
νας τότε, τὰ λυπήθηκε καὶ τὰ κου-
βάλησε στὸ καλύδι του, πλάι στὸ
φάρο. Τὰ κράτησε καὶ τὰ μεγάλω-
σε, ταῖζοντάς τα μικρὰ ψάρια πού
ἔπαινε τὸ δίχτυ του. Μιὰ μέρα τοῦ
ἦρθε ἡ ιδέα νὰ τοὺς βγάλει ἀπὸ ἕνα
ὄνομα.

—Ἔ, λοιπὸν, ἔσένα θὰ σὲ λέμε...

Μὲς στῆς ἀναμνήσεις του, μὲς
στὴν καρδιά του, ἐκείνη τὴν ἡμερὴ
ᾠρὰ τριγυρίζανε τὰ δυὸ παιδικὰ
πρόσωπα, τὸν καιρὸ πού ἦταν πολὺ
μικρὰ καὶ τὰ φώναζε.

—Λοιπόν... έσένα να σε λέμε Βασίλακη, είπε στο ένα πουλί. Κι έσένα να σε λέμε 'Αργύρη...

Έτσι από τότε άρχισε να τὰ φωνάζει με τὰ δνόματα τών παιδιών του. Καί οι γλάροι σιγά σιγά τὰ συνηθίσανε.

Όταν μεγάλωσαν και ήρθε ή άνοιξη, ένα πρωί σκέφτηκε πώς είναι άμαρτία να έχει σκλαβωμένα τὰ πουλιά. Αποφάσισε να τὰ λευτερώσει. Άνοιξε τὸ μεγάλο καλαμένιο κλουβί κι έπιασε πρώτα τὸ ένα πουλί. Τὸ κράτησε μες στὰ δυό του χέρια, τὸ χαϊδεψε. Αισθανόταν τὴν καρδιά του να είναι πολύ άλαφρή.

—Άντε, λοιπόν, Βασίλη! είπε στὸ πουλί, καί άνοιξε τὰ χέρια του να τὸ άφήσει να φύγει.

Τὸ πουλί πέταξε καί έφυγε.

Έβγαλε καί τὸ άλλο, τὸ χαϊδεψε σάν τὸ πρώτο, καί τὸ άφησε κι αὐτό. Όλα ήταν ήμερα εκείνη τὴ μέρα, καί ή νύχτα που ήρθε ήταν ήμερη. Μονάχα πού αισθανόταν να είναι άκόμα πιὸ έρμος.

Τὸ ίδιο βράδυ είχε άποτραβηχτεί νωρίς, όταν άκουσε στὸ μικρὸ παράθυρο τὴς καλύβας άλαφρά χτυπήματα. Πλησίασε καί κοίταξε. Δὲν τὸ πίστευε. Πετούσε ἀπὸ τὴ χαρά του σὰ να ήταν τὰ παιδιά του πού γύριζαν.

Άνοιξε τὴν πόρτα να μπουν μέσα οί γλάροι.

Απὸ τότε αὐτὸ γινότανε. Τὰ πουλιά φεύγανε τὸ πρωί, έταξιδεύανε ως τὴς ἀντικρινῆς στεριῆς τὴς Άνατολῆς, ως πέρα στὸ Σίγγρι, καί τὰ βράδια γύριζαν. Έκαναν κοπάδι μαζί με άλλου γλάρους, καί πολλές φορές πετούσαν πάνω ἀπ' τὸ έρημονησι. Άν ήταν χαμηλά, ὁ γέρος μπορούσε να τοὺς ξεχωρίσει ἀπ' τὰ σταχτιά σημάδια πού είχαν κάτω ἀπ' τὴς φτερούγες. Καί σάν έβγαине με τὴ θάρκα κι αὐτοί τριγύριζαν ἐκεῖ σιμά, χαμήλωναν καί τσίριζαν ἀπὸ πάνω του. Τους είχαν μάθει καί οί άλλοι ψαράδες στὰ μέρη ἐκεῖνα. Καί σάν τοὺς βλέπανε, φωνάζανε γελώντας:

—Έ, Βασίλη!... Έ, Άργύρη!...

Έτσι πενούσαν οί μέρες στὸ ρημονήσι. Ἡ μία, ή άλλη, αὐτὴ πού πέρασε, αὐτὴ πού θάρθει. Μιά άδια

τάρακτη σειρά ἀπὸ μέρες καί νύχτες πού δὲν είχαν τίποτα να περιμένουν άλλο ἀπὸ τὸ θάνατο.

Μιά βραδιά τοῦ καλοκαιριοῦ, έγινε κάτι ασυνήθιστο. Οί γλάροι δὲ γύρισαν. Μήτε τὴν άλλη μέρα φάνηκαν μήτε τὴν άλλη νύχτα.

—Μπορεῖ να ταξιδεψαν μακριά, συλλογίστηκε ὁ γέρος, γιὰ να ξεγελάσει τὴν άνησυχία του.

Τὸ άλλο πρωί, ὅπως συνήθιζε, κάθισε στὸ πεζούλι τοῦ φάρου. Κοίταξε τὸ πέλαγο. Μιά στιγμὴ τοῦ φάνηκε πὼς ή θάλασσα αὐλακωνόταν κανένα μίλι μακριά, σὰ να περνούσαν δελφίνια καί παίζαν. Πολλές φορές, έβλεπε στ' άνοιχτά, να περνοῦν δελφίνια. Τὰ παρακολουθοῦσε να γράφουν τὴς άργῆς κινήσεις τους έξω ἀπ' τὸ νερό, ύστερα πάλι να πέφτουν.

—Δελφίνια θὰ είναι, είπε καί τώρα.

Μὰ σὲ λίγο εἶδε καθαρά πὼς δὲν ήταν.

—Άνθρωποι είναι, είπε ξαφνιασμένος.

Κατέβηκε στὸ άκρογιάλι καί περιέμενε. Σὲ λίγο ξεχώρισε πὼς ήταν ένα άγόρι κι ένα κορίτσι. Κολυμποῦσαν πλάι πλάι, με άργῆς κινήσεις, γεμάτες βεβαιότητα. Καί τὸ μικρὸ κύμα έκλεινε πάνω στὸ αὐλάκι πού άφηναν.

—Τί να θέλουν; συλλογίστηκε πάλι.

Δὲν θυμόταν άλλη φορά να είχαν έρθει κατὰ κεῖ, γιὰ κολύμπι, ἄνθρωποι. Καί ύστερα, δὲ φαινόταν ἐκεῖ γύρω καμιά θάρκα ἀπ' ὅπου να είχαν πέσει.

Σὲ λίγη ὥρα είχαν φτάσει.

Τὰ δυὸ βρεμένα κορμιά τινάζονταν ἀπ' τὴ θάλασσα στὸ άκρογιάλι.

Τὸ άγόρι κοιτάζει τὸ κορίτσι μες στὰ μάτια καί τεντώνει τὰ χέρια του ψηλά.

—Άχ! λέει παίρνοντας βαθεῖα ανάσα. Τί καλά πού ήταν!

Τὸ κορίτσι κάνει τὴν ίδια κίνηση τών χειρῶν, πιὸ άργά:

—Τί καλά πού ήταν!

—Υστερα τρέξαν πρὸς τὸ φαρφύλακα.

—Έσὺ εἶσαι ὁ μπαρμπα-Δημήτρης τοῦ φάρου; λέει τὸ άγόρι.

—Έστεκε με χαμηλωμένο τὸ κεφάλι, γεμάτος συστολή, ἀντίκρυ στὸ γυμνὸ σῶμα τοῦ κοριτοῦ πού έλαμπε μες στὸν πυρὸν ήλιο.

—Έγὼ εἶμαι, λέει με ταραχή. Μήπως σὰς έτυχε τίποτα;

—Ά μπά! διάζεται να πεί τὸ άγόρι. Εἶπαμε χῆς να κάμουμε αὐτὸ τὸ ταξίδι με τὴ φίλη μου, καί ήρθαμε.

—Απὸ πού; ρωτᾷ ὁ γέρος ἀπορημένος.

—Μὰ ἀπὸ ἀντίκρυ, ἀπ' τὴν Πέτρα.

Ὁ μπαρμπα-Δημήτρης δὲν ξέρει τί να πεί, μουρμουρίζει μονάχα πὼς δὲ θυμάται να τοῦ είχαν έρθει άλλη φορά ξένοι, με τέτοιο ταξίδι.

—Άρχισαν ν' ανεβαίνουν πρὸς τὸ φάρο.

Περπατοῦσε πρώτος καί τὰ παιδιά ἀκολουθοῦσαν. Δὲ θὰ ήταν τὸ καθένα περισσότερο ἀπὸ δεκαοχτὼ δεκαεννιά χρόνων. Κι ἐκεῖνος βάδιζε μπρὸς καί τὰ χρόνια θάραιναν στοὺς ὤμους του, σὰ να τοῦ ζητοῦσαν τὴν εὐθύνη γιὰτὶ δὲν τ' άφηνε πιά, να ξεκουραστοῦν.

Κάθισαν στὸ πεζούλι τοῦ φάρου. Μπροστά τους τὸ Αἰγαῖο ήταν ἀκύμαντο καί ὁ ήλιος έτρεμε πάνω του.

—Απὸ πού έρχεστε; ρώτησε ὁ γέρος.

—Σπουδάζουμε στὴν Ἀθήνα, εἶπε τὸ κορίτσι. Έγὼ σπουδάζω χημικὸς καί ὁ φίλος μου στὸ Πολυτεχνεῖο.

—Ά, ἀλήθεια!... μουρμουρίζει ὁ γέρος χωρὶς να καταλαβαίνει.

—Έχεις πάει καμιά φορά στὴν Ἀθήνα, παπούλη; ρωτᾷ τὸ κορίτσι.

—Όχι, λέει ἐκεῖνος. Καμιά φορά.

—Θὰ τὸ ήθελες τώρα;

Ἡ φωνή του είναι σιγανή, μόλις ἀκούεται:

—Όχι, παιδί μου. Τώρα είναι άργά.

—Θὰ εἶσαι πολὺ μόνος ἐδῶ, παπούλη.

—Εἶμαι πολὺ μόνος, παιδί μου.

Σάπασαν. Πέρασε λίγη ὥρα. Ψηλά πέρασε ένα κοπάδι γλάροι. Ὁ γέρος σηκώνεται καί μπαίνει στὸ κολυβί να τοὺς φέρει γλυκό. Απὸ τὸ μικρὸ παράθυρο μπορεί να βλέ-

πη τὰ δυὸ παιδιά, ἔτσι πού είναι ξεπλωμένα. Στὰ κορμιά τους καί στὰ πρόσωπά τους τρέμουν ἀκόμα στάλες ἀπ' τὴ θάλασσα. Ὁ ήλιος τὰ έχει ψήσει ἀλύπητα, είναι ἐκεῖ σὰ δυὸ ἀγάλματα ἀπὸ μπρούτζο πού τὰ ξέβρασε τὸ πέλαγο — μιὰ θεότητα τὴς υγείας καί μιὰ θεότητα τὴς νεότητας. Τὰ μαῦρα μαλλιά τοῦ κοριτοῦ πέφτουν πάνω στοὺς ὤμους τοῦ καί στὰ μεγάλα μαῦρα μάτια του σαλεύει ένα βαθὺ φῶς. Τὸ άγόρι ἀνασηκώνεται καί σκύβει πάνω σ' αὐτὸ τὸ πρόσωπο πού τὸ άγιάζει τὸ βαθὺ φῶς. Τὸ κοιτάζει σὰ ναρκωμένος, καί ύστερα ἀπλώνει σιγά τὰ χέρια του να τὸ χαϊδέψει.

—Χρυσούλα... μουρμουρίζει μονάχα τ' ὄνομά της, καί τὰ χεῖλια του τρέμουν ἀπὸ συγκίνηση.

Τὰ μεγάλα μαῦρα μάτια σηκώνονται. Μένουν μιὰ λίγη στιγμὴ ἀκίνητα, στυλωμένα στὸ πρόσωπο τοῦ άγοριοῦ. Καί ύστερα, μπλέκει τὰ χέρια της στὸ κεφάλι του καί τὸν φιλεῖ θερμά.

Έτσι ἀπλά καί ήμερα είναι ὅλα στὸ ρημονήσι αὐτὴ τὴν ἱερὴ ὥρα. Έτσι ήμερα είναι καί μέσα στὴν καρδιά τοῦ γέρου ἀνθρώπου. Είναι πλημμυρισμένος, τοῦτο τὸ καλοκαιρινὸ πρωί, είναι θουρκωμένος. Αὐτὴ ή ἀπρόοπτη τρυφερότητα πού ήρθε να ταραξει τὴν έρημία του, τὰ ἀκίνητα νερά...

—Παπούλη, νάρθουμε κι ἐμεῖς μέσα; τοῦ φωνάζει ἀπέξω τὸ κορίτσι.

—Έρχουμαι ἐγὼ, έρχουμαι! λέει ταραγμένος.

Τους έφερε γλυκό, ἀμύγδαλα, κρύο νερό.

—Δὲν ἔχω τίποτα άλλο... μουρμουρίζει σὰ να θέλει να τὸν συγχωρέσουν.

—Κάθισε, κάθισε παπούλη — τὸν πιάνει τὸ κορίτσι ἀπ' τὸ χέρι να καθίσαι πλάι του.

Κάθισε.

—Έλάτε καί αὔριο, τοὺς λέει δειλά. Θὰ ψαρέψω γιὰ σὰς τὴ νύχτα.

—Αὔριο φεύγουμε, ἀπαντᾷ τὸ κορίτσι με λήπη. Κρίμα τόσες μέρες πού εἴμαστε ἐδῶ να μὴν έρχόμαστε. Εἶσαι πάντα ἔτσι έρμος παπούλη;

—Πάντα, παιδί μου.

—Ά, τώρα καταλαβαίνω τί ήταν

οί γλάροι... μουρμουρίζει το αγόρι.
—Ναί, παιδί μου, αυτό είναι. 'Η έρημιά.

—Θα πρέπει να τους συγχωρήσεις, παπούλη, λέει πάλι το αγόρι σε λίγο. "Αν ήξεραν δε θα το έκαναν ποτέ.

—Ο γέρος δεν καταλαβαίνει. Στέκει άπορημένος.

—Για ποιους λές, παιδί μου;

—Γι' αυτούς που σκότωσαν τους γλάρους σου, λέω, μπάρμπα - Δημήτρη. Είναι φίλοι μας.

Καταλαβαίνει τα γονατά του να τρέμουν, ή καρδιά του να χτυπά.

—Τους σκότωσαν είπες; ρωτά με σιγανή φωνή.

—"Α, δεν το ήξερες ακόμα;...

Το παιδί δαγκάνει τα χείλια του, μά είναι άργά. Το λέει την ιστορία: Πώς κυνηγούσαν, όλη ή νεολαία, ύστερα κατεβήκαν στην άκρογιαλιά, οί δυο γλάροι χαμήλωσαν άπ' το άλλο κοπάδι, και ό φίλος τους τράβηξε για να δοκιμάσει. Και ύστερα, κάτι ψαράδες εκεί σιμά, γνώρισαν τις σταχτιές φτερούγες.

—Ο γέρος άκούει, άκούει — δεν είναι τίποτα, δυο γλάροι ήταν.

—Δέν ήξεραν, παπούλη... λέει με θερμή φωνή το κορίτσι, συγκινημένο άπ' τη βουβή λύπη που βλέπει στο γερασμένο πρόσωπο. Δεν ήξεραν...

Κι εκείνος κινά μόλις, άργά, το κεφάλι του, συγκατανεύοντας:

—Ναί, ναί παιδί μου. Δέ θα ήξεραν...

☆

—Αρκετή ώρα πέρασε.

—Πρέπει να φύγουμε, λέει το αγόρι.

Το κορίτσι σηκώνεται.

—Να φύγουμε.

Πηγαίνουν μπροστά, ό γέρος έρχεται λίγο πίσω τους.

Φτάνουν στην άκρογιαλιά.

—Σέ χαιρετούμε, παπούλη, λέει πρώτο το κορίτσι.

Πιάνει το χέρι του και σκύβει να το φιλήσει. Κι αυτός της χαϊδεύει τα μακριά μαλλιά.

—Να σάς εύλογεί ό Θεός, μουρμουρίζει συγκινημένος.

—Έφυγαν. Παρακολουθεϊ πολλή ώρα το μικρό αύλακι που κάνουν τα κορμιά τους στη θάλασσα. "Ωσπου όλα σβήνουν άπ' τα μάτια του. Και το πέλαγο είναι πάντα έρημο και άτελείωτο.

☆

Νυχτώνει. Έχει καθίσει στο πεζούλι και οί ώρες περνούν. "Όλα περνούν άπ' τα θολωμένα μάτια του: τα μικρά του χρόνια, τα παιδιά που μεγάλωσε και χάθηκαν, οί άνθρωποι που τον πικράνανε. "Όλα περνούν και όλα σβήνουν. Και τα δυο παιδιά που φιληθήκανε εδώ στον ίδιο τόπο, λίγες ώρες πριν. Κι ένα κοπάδι γλάροι να πετούν ψηλά. Δυο γλάροι έχουν σταχτιές φτερούγες. Και αυτοί περνούν και χάνονται. Δεν είναι πια να γυρίσει τίποτα.

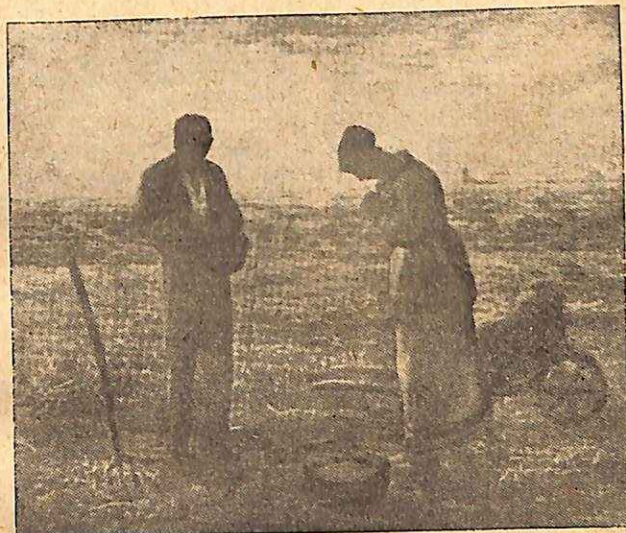
Έχει χαμηλώσει το κεφάλι και τα δάκρυα στάζουν στην ξερή γη. Άπό πάνω του το φώς του φάρου ανάβει σβύνει, πάλι, πάλι, στο ίδιο διάστημα αυστηρά και αναπόφευχτα, όπως οί σκοτεινές δυνάμεις της ζωής, ή μοίρα του ανθρώπου, ό θάνατος.

Το διήγημα αυτό δημοσιεύεται κατά επιθυμίαν του άναγνώστου μας κ. Μάρκου Λαμπρόκωστα.

"Ισως είναι καλό το ότι οί άνδρες δεν καταλαβαίνουν τις γυναίκες. Οί γυναίκες καταλαβαίνουν τις γυναίκες και δεν τις συμπαθούν καθόλου.

—Ορσον Ουέλλες

Ο ζωγράφος του «Έσπερινοϋ»

ΙΩΑΝΝΗΣ - ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΜΙΛΛΕ

Του

M. VAUGHAN

Ο άχυρώνας φωλιασμένος μέσα στ' άνθισμένα δένδρα, είχε μια θερμή γραφικότητα. Κοντά του το σπιτάκι, μισοκρυμμένο άπό τα τριαντάφυλλα, τις περικοκλάδες και τα κλήματα, έμοιαζε να είναι το άσυλο της εύτυχίας. "Όμως αυτή ή είδυλ-λιακή εικόνα πολύ λίγο γλύκαινε τον άγώνα με την φτώχεια που έκανε κάθε μέρα ό 'Ιωάννης - Φραγκίσκος Μιλλέ, ό άνθρωπος που ζούσε εκεί με την γυναίκα του και τα παιδιά του.

Οί δυσκολίες που υπερνίκησε ό Μιλλέ θα είχαν συντρίψει τους περισσότερους ανθρώπους. Αυτός όμως άρνιόταν να υποταχθή. Είχε άποφασίσει, μια για πάντα, αυτό που ήθελε να κάμη, αυτό που ήθελε να

είναι, και ποτέ δεν το άπαρνήθηκε.

Γεροδεμένος, ρωμαλέος, με μάτια καστανά γεμάτα έκφρασι, ό Μιλλέ ξεχώριζε εύκολα με την μεγάλη μαύρη γενειάδα του και τα άφθονα μαλλιά του που έφθαναν ως τους ώμους. Με την έντυπωσιακή και άπλη άξιοπρέπεία του θύμιζε ήρωα της Βίβλου. Γεννήθηκε το 1814 σε ένα αγρόκτημα της Νορμανδίας και μεγάλωσε σαν χωρικός προωρισμένος να έργασθι στην γη, όπως έκαναν ό πατέρας του και οί παπούδες του για αιώνες. Το ταλέντο του στη ζωγραφική φανερώθηκε άπ' όταν ήταν παιδί. "Όστόσο έφθασε στα είκοσι χρόνια του ώσπου να πείση την οικογένειά του να του επιτρέψη να άφιέρωση σ' αυτό όλο του τον

καιρό. Τὸ ταλέντο του εἶναι τόσο φανερό, πὺν ἡ γειτονικὴ κοινότης τοῦ Χερβούργου τοῦ δίνει μίαν ὑποτροφία γιὰ νὰ πάη στὸ Παρίσι.

Στὰ 1837, τὸ Παρίσι ξεχειλίζει ἀπὸ καλλιτέχνες. Ὁ Μιλλέ προσπαθεῖ νὰ παρατείνῃ τὴν ὑποτροφία του ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερο, ἀλλὰ πουλώντας τὰ ἔργα του δὲν καταφέρνει νὰ κερδίῃ ἀρκετὰ χρήματα γιὰ νὰ ζήσει καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ καὶ τὴν ζωὴ τῆς νέας καὶ λεπτοκαμωμένης κοπέλλας πὺν παντρεύτηκε. Αὐτὴ δὲν εἶναι ἀρκετὰ δυνατὴ γιὰ νὰ ὑποφέρει ὅλες τὶς στερήσεις καὶ πεθαίνει.

Δυὸ χρόνια ἀργότερα, ὁ Μιλλέ ξαναπανδρεύθηκε, εἶναι καὶ πατέρας, μὰ τὰ οἰκονομικὰ του εἶναι σὲ πῶς κακὴ κατάστασι ἀπὸ ποτέ.

—Δὲν φάγαμε δυὸ μέρες, ὁμοιογεῖς σ' ἕνα φίλο του πὺν τοῦ ἔφερε 100 φράγκα.

Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἕνας ἔμπορος χρωμάτων τὸν συμβουλεῖ νὰ ζωγραφίσῃ περισσότερα γυμνά. Αὐτὰ πωλοῦνται καλὰ καὶ ὁ ζωγράφος μπορεῖ νὰ ἀγοράσῃ φαί γιὰ τὴν γυναῖκα του καὶ τὸ μωρό του. Ἡ συμβουλὴ ἦταν καλὴ.

Ἐνα θράδυ ὅμως ὁ Μιλλέ, ἀκούει τὴν συζήτησι δυὸ νέων μπροστὰ σὲ μίαν διτρίνα μὲ ἔργα ζωγραφικῆς.

—Κύτταξε αὐτὲς τὶς λουόμενες! Διερωτῶμαι ποῖος νὰ τις ἔχει κάμει.

—Κάποιος Μιλλέ, ἀπαντᾷ ὁ δεύτερος. Ξέρεις — αὐτὸς πὺν ζωγραφίζει μόνον γυμνὲς γυναῖκες.

Ὁ Μιλλέ ἀναπνέει.

Διηγείται τὸ ὅσα ἄκουσε στὴν γυναῖκα του. Θὰ ἤθελε, τῆς λέει, νὰ πάη νὰ ζωγραφίσῃ γυμνά, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ κερδίῃ αὐτὰ τὰ λίγα χρήματα γιὰ τὴ ζωὴ τους. Θὰ εἶχε ὅμως ἐκείνη τὴν δύναμι νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὶς στερήσεις πὺν θὰ τοὺς περιμένουν ἔαν κἀνὴ αὐτὸ πὺν πάντα ἐπιθυμοῦσε: νὰ ζωγραφίσῃ τοὺς χωρικοὺς τὴν ὥρα τῆς δουλειᾶς; Ἐχεῖ ἤδη ἔτοιμα ἕνα σωρὸ σκίτσα.

—Κάνε το, τοῦ λέει ἐκείνη, εἰμαι ἔτοιμη γιὰ ὅλα.

Ὁ Μιλλέ κερδίζει 500 φράγκα μὲ τὴν πώλησι ἑνὸς ἔργου του καὶ

τὰ μεταχειρίζεται γιὰ νὰ μετακομίσῃ ἀπὸ τὸ Παρίσι καὶ νὰ ἐγκατασταθῇ 50 χιλιόμετρα νοτιοδυτικὰ, στὸ χωριὸ Μπαρμπιζόν. Νοικιάζει μίαν μικρὴ ἀγρέπαυλη, μετατρέπει τὸν σταῦλο σὲ ἀτελιέ, ἀνταλλάσσει τὰ πολιτικὰ παπούτσια του μὲ ζῦλινα τσόκακα καὶ ξαναγίνεται χωρικός.

Συνδέεται φιλικὰ μὲ τοὺς ἄνδρες καὶ τὶς γυναῖκες πὺν κουράζονται στὰ χωράφια γύρω ἀπὸ τὸ χωριό. Αὐτοὶ οἱ ἐργάτες γρήγορα εἶδαν στὸν Μιλλέ ἕναν δικὸν τοὺς ἄνθρωπον καὶ κρατοῦν μίαν τέλεια φυσικότητα, δὲν ἀρχίζει νὰ τοὺς ζωγραφίσῃ. Σ' ἕνα χρόνο ἔχει ζωγραφίσῃ ἕνα σωρὸ ἀριστουργήματα, πὺν ἐξιστοροῦν τὴ ζωὴ τῶν χωρικῶν.

Πολλὰ ἀπὸ τὰ ἔργα του αὐτῆς τῆς ἐποχῆς ἔγιναν διάσημα. «Ὁ Σπορεὺς» εἶναι ἀπὸ τὰ πῶς ἀγαπητὰ —παράξενη καὶ μνημειώδης εἰκόνα ἑνὸς ἀνδρός, πὺν μὲ τὸ χέρι τεταμένο, πετὰ τοὺς σπόρους σὸν ἄνεμο— ὁ «Ἐσπερινός», ἐπίσης, θερμὸ ποίημα πάνω στὴν προσευχὴ τῶν χωρικῶν πὺν καλλιεργοῦν πατάτες, καὶ τέλος ὁ ταπεινὸς γεωργός, ἐξασθενημένος ἀπὸ τὴ δουλειά: «Ὁ ἄνδρας μὲ τὴν τσάπα».

Ὅταν αὐτὰ τὰ ἔργα ἐκθέτονται γιὰ πρώτη φορὰ, ὅλοι κατηγοροῦν τὸν δημιουργὸν τοὺς ὅτι θέτει τὴν τέχνην του στὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀναρχίας καὶ ὅτι ἐπαναστατεῖ κατὰ τῆς μιζέριας τῶν δυστυχισμένων καὶ τῆς τυραννίας τῶν κυριαρχούντων. Ἡ θρησκευτικὴ ὁμορφιά τοῦ «Ἐσπερινοῦ» εἶναι τόσο τέλεια, τόσο ἀδιαφιλονίκητη, ὥστε συγκεντρώνει τοὺς ἐπαίνους ὅλων τῶν κριτικῶν. Ὅταν ὅμως ἀργότερα, ὁ Μιλλέ ἐκθέτει τὸν «Ἄνδρα μὲ τὴν τσάπα» ἡ παλὰ ἀγανάκτησι ξαναζωντανεύει: αὐτὸς ὁ ζωγράφος εἶναι ἕνας ἐπαναστάτης, πὺν «σκοπὸς του εἶναι νὰ ξεσηκώσῃ τὰ πλήθη».

Τὰ ἀριστουργήματα ὅμως τοῦ Μιλλέ δὲν πωλοῦνται. Καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχαν τὰ λαχανικὰ τοῦ κήπου τους, μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς ὅτι ὁ καλλιτέχνης καὶ ἡ οἰκογενεὶά του θὰ πέθαιναν ἀπὸ τὴν πείνα.

Γράφει σὸν ἔμπορο τῶν πινάκων τοῦ ἐπίμονος ἐπιστολῆς: «Ἐὰν μπο-

ρῆτε νὰ μοῦ στείλετε 50 φράγκα, κἀνέτε το χωρὶς ἀργοπορία, σὰς παρακαλῶ. Δὲν ἔχω παρὰ 40 πεντάρες».

Μία μέρα, ἕνας κλητῆρας, φέρνοντας μίαν κλῆσι, κάνει μίαν θορυβώδη ἔφοδο στὸ σπίτι τοῦ Μιλλέ: Τὰ λίγα ἐπιπλά τοῦ ζωγράφου θὰ πωληθοῦν γιὰ νὰ κανονισθῇ ἕνα χρέος.

Πολλὲς φορὲς ὁ καλλιτέχνης μεταφέρει κανένα ἔργο του στὸ Παρίσι: ὅπου κάποιοι ἀπὸ τοὺς φίλους του προσπαθεῖ νὰ τὸ πωλήσῃ γιὰ 15 ἢ 20 φράγκα. Ἄν τὸ πετύχῃ, ὁ Μιλλέ γυρίζει μὲ τὶς τσέπες γεμάτες γλυκὰ καὶ παιχνιδάκια τῆς δεκάρας. Ἄν ὄχι, λέει στὰ παιδιὰ του, πὺν τρέχουν νὰ τὸν προῦπαντήσουν:

—Ἀ! ἀγαπημένα μου, ἔφθασα πολὺ ἀργά: τὰ μαγαζιά ἦταν κλειστά.

Κατόπιν τὰ μαζεύει στὰ γόνατά του καὶ τοὺς τραγουδάει παλὰ νορμανδικὰ τραγουδιὰ ἢ τοὺς διηγεῖται ἱστορίες, παραμῦθια μὲ νεράιδες, ὥσπου τὰ μικρὰ ἀποκοιμιοῦνται.

Ἡ ζωὴ τοῦ Μιλλέ δὲν εἶναι πάντα ἀχάριστη. Ἡ γυναῖκα του τοῦ εἶναι ἀφοσιωμένη καὶ καταλαβαίνει τὴ δουλειά του. Στὸ Μπαρμπιζόν ἡ καρδιά του ζεσταίνεται μὲ τὴν παρουσία φίλων καὶ συναδέλφων, προδρόμων, ὅπως ἐκεῖνος, πὺν πιστεύουν σ' αὐτὸν καὶ τὸν ἐνθαρρύνουν. Καὶ ὅλοι μαζί σχηματίζουν τὸν πυρῆνα τῆς σχολῆς τοῦ Μπαρμπιζόν.

Ἐνα ἀπὸ τὰ ἔργα του, «Χωρικός πὺν μπολιάζει ἕνα δένδρον», ἀποσπᾷ

μὴν τίμια κριτικὴ ἐπιτυχία, χωρὶς ὅμως νὰ βρῇ καὶ ἀγοραστή. Ὁ πῶς ἀγαπητὸς του φίλος, ὁ ζωγράφος Θεόδωρος Ρουσσώ, θάνατι τότε ξαφνικὰ καὶ τοῦ δίνει 4.000 φράγκα ἐρχόμενος ἀπὸ ἕναν ἀνώνυμο φιλότεχνο, πὺν ὅπως τοῦ λέει, ἀγόρασε τὸν πίνακα. Ὁ καλλιτέχνης ἀνακαλύπτει ἀργότερα ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Ρουσσώ ἀγόρασε τὸ ἔργο του γιὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ.

Ἡ δόξα θάνατι τελικὰ σὸν Μιλλέ, ἀργά, ἀλλὰ σταθερά. Τὰ ἔργα του ἐκτιθέμενα σὶς αἵθουσες τοῦ Παρισιῶν προκαλοῦν κριτικὲς ὁλοκαὶ πῶς εὐνοϊκῆς. Τὸ 1868, ἡ γαλλικὴ Κυβέρνησι τοῦ ἀπονέμει τὸ παράσημο τῆς Λεγεώνας τῆς Τιμῆς. Ὁ θάνατός του, τὸ 1875, θὰ γίνῃ αἰσθητὸς σὲ ὅλη τὴν Γαλλία.

Ἐν τῷ μεταξὺ, τὰ ἔργα πὺν πούλησε σὲ ἐξευτελιστικὲς τιμὲς, ἀρχίζουν νὰ παίρνουν, ἐνῶ ἀκόμη ζῇ, ἐμπορικὴ ἀξία καὶ ξαναπωλοῦνται σὲ πολὺ καλὲς τιμὲς. Ἀναγκάστηκε νὰ δώσῃ γιὰ 1.000 φράγκα τὸν «Ἐσπερινό» πὺν τὸ θεωροῦσε σὰν ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερα τοῦ ἔργου. Λίγο ἀργότερα, τὸ ἔργο αὐτὸ ἀλλάξε χέρια καὶ ἀπὸ ἀγοραστή σὲ ἀγοραστή, ἡ τιμὴ του ἔφθασε τὶς 37.000 φράγκα. Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Μιλλέ, ἀνέβηκε σὶς 800.000 φράγκα καὶ θὰ πῆγαινε ἀκόμη ψηλότερα ἂν ὁ τελευταῖος ἀγοραστής, ὁ συλλέκτης Σωσάρ, δὲν τὸν ἀπέσυρε ἀπὸ τὸ ἐμπόριο ὀριστικῶς κληροδοτώντας τὸν «Ἐσπερινό» στὸ Μουσεῖο τοῦ Λούβρου.

Ὁ προϊστάμενος πρὸς τὴν δακτυλογράφου τοῦ πὺν φθάνει μὲ καθυστέρησι μισῆς ὥρας στὸ γραφεῖο του:

—Δεσποινίς, Ἐπρεπε νὰ εἶχατε ἔλθει μισὴ ὥρα πρίν.

—Γιατί; Συνέβη τίποτε τὸ διασκεδαστικό;

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

Ενας πελάτης μπαίνει σ' ένα εστιατόριο που σερβίρουν κοπέλλες. Κάθεται σ' ένα τραπέζι και λέει στην σερβιτόρισσα:

—Θέλω μία μπριτζόλα σχάρας που ν' ἔχη ἀρπάξει καὶ ἀπὸ τὶς δύο μεριές καὶ νὰ εἶναι γαρνιρισμένη μὲ πατάτες, εἰ δυνατόν ἄβραστες. Ἐπίσης μία ντοματοσαλάτα, λύσσα στὸ ἀλάτι.

—Εἴσαστε βέβαιος ὅτι τὰ θέλετε ἔτσι, κύριε;

—Ναί, ναί. Ἀπολύτως βέβαιος.

Σὲ λίγο γυρίζει ἡ σερβιτόρισσα μὲ τὴν παραγγελία ἐκτελεσμένη κατὰ γράμμα καὶ ρωτᾷ:

—Μήπως θέλετε καὶ τίποτ' ἄλλο;

—Ναί. Κάθησε τώρα ἐκεῖ ἀπέναντι καὶ ἄρχισε νὰ μὲ βρίζης. Λεῖπει ἡ γυναίκα μου δύο μῆνες καὶ νοστάλγησα λίγη οἰκογενειακὴ ζωὴ.

Constellation

☆

Ὁ ἀρχισυντάκτης καλεῖ τὸν νεαρὸ που φιλοδοξεῖ νὰ γίνῃ δημοσιογράφος καὶ τοῦ λέει:

—Θὰ πᾶς στὴν τάδε πόλι, ὅπου ὁ μητροπολίτης πρόκειται νὰ ἐγκαινιάσῃ τὸν νέο μητροπολιτικὸ ναὸ καὶ θὰ μοῦ στείλῃς ὡς τὶς 8 τὸ βράδυ ἕνα τηλεφωνικὸ ρεπορτάζ.

Ἐπειδὴ ὅμως ὡς τὶς 10 τὸ βράδυ τὸ ρεπορτάζ δὲν εἶχε μεταδοθῇ, ὁ ἀρχισυντάκτης κάλεσε τὸν νεαρὸ στὸ τηλέφωνο καὶ τοῦ εἶπε:

—Τί ἔγινε; Ποῦ εἶναι τὸ ρεπορτάζ;

—Δὲν ὑπάρχει ρεπορτάζ, ἀπάντησε ὁ νεαρός, ἐπειδὴ τὰ ἐγκαίνια ἀνεβλήθησαν.

—Καὶ γιατί ἀνεβλήθησαν;

—Μὰ βέβαια. Ἐξεργάγη πυρκαϊὰ μέσα στὴν κατὰμεστη ἀπὸ κόσμο ἐκκλησία καὶ κᾶκαν καμμιὰ εἰκοσαριὰ ἄτομα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ μητροπολίτης. Γι' αὐτὸ δὲν σᾶς τηλεφώνησα, κύριε ἀρχισυντάκτη.

A. M.

☆

Κάποια πλούσια κυρία ἐκάλεσε κάποτε τὸν Μὰρκ Τουαῖν στὸ θεωρεῖο της γιὰ ν' ἀκούσουν μαζὶ τὴν «Τόσκα». Καθ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς παραστάσεως ἡ κυρία μιλοῦσε ἀδιάκοπα, ὅταν δὲ τελείωσε τὸ θέατρο, ρώτησε τὸν Τουαῖν ἂν θὰ ἤθελε νὰ ξαναπάῃ τὴν ἐπομένη ἐβδομάδα στὸ θέατρο ν' ἀκούσουν τὴν «Κάρμεν».

—Σᾶς ἄκουσα στὴν «Τόσκα», εἶπε ὁ Τουαῖν, καὶ φαντάζομαι ὅτι τὸ ἴδιο θὰ εἴσαστε καὶ στὴν «Κάρμεν».

Up.

☆

Ὁ δάσκαλος ἐξηγεῖ στὰ παιδιὰ πῶς ἡ γῆ περιστρέφεται γύρω ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ ἀφοῦ τελειώνει, ρωτᾷ:

—Ἐχει κανεὶς καμμιὰ ἀπορία;

—Μάλιστα, ἀκούγεται μιὰ φωνή. Τὴν νύχτα που δὲν ὑπάρχει ἥλιος, τί κάνει;

Tatler

Ὁ Μωάμεθ, τὸ Κοράνι καὶ 350 ἑκατομμύρια πιστοὶ

ΙΣΛΑΜ ΚΑΙ ΙΣΛΑΜΙΣΜΟΣ

TOT J. MICHENER

Σὲ πολλὰ σημεία, ὁ Ἰσλαμισμὸς παρουσιάζει ἀναλογίες μὲ τὸν Χριστιανισμὸ καὶ τὸν Ἰουδαϊσμὸ καὶ εἶναι ἀπὸ τὰ περίεργα τῆς ἐποχῆς μας τὸ πόσο παρανοημένη εἶναι αὕτῃ ἡ θρησκεία.

Οἱ πιστοὶ τοῦ Ἰσλάμ ἀνέρχονται σὲ 350 ἑκατομμύρια καὶ κατέχουν στὸν κόσμον πολλὰ στρατηγικὰ στοιχεῖα. Ἀξίζει λοιπὸν νὰ τοὺς γνωρίσῃ κανεὶς καλύτερα.

Ο ΙΔΡΥΤΗΣ

Ὁ ἐμπνευσμένος ἄνθρωπος ποὺ ἱδρυσε τὸν Ἰσλαμισμὸ γεννήθηκε τὸ 570 σὲ μιὰ ἀραβικὴ φυλὴ ποὺ λάτρευε τὰ εἰδῶλα. Ὁ Μωάμεθ, γεννημένος ὀρφανός, ἔδειξε πάντα μιὰ ἰδιαίτερη στοργὴ πρὸς τὸν φτωχό, τὸν σκλάβο, τὴν χήρα, τὸ ὀρφανό, τὸν καταπιεζόμενο. Στὰ εἰκοσὶ χρόνια εἶχε πετύχει στὶς δουλειές του καὶ μιὰ πλούσια χήρα τοῦ εἶχε ἐμπιστευθῇ τὰ καραβάνια της. Ὅταν ἔγινε 25, ἀναγνωρίζοντας τὴν ἀξία του, τοῦ πρότεινε νὰ τὴν παντρευθῇ. Ἄν καὶ ἦταν 15 χρόνια μικρότερός της, τὴν παντρεύθηκε καί, ἔμεινε ἕνας καλὸς καὶ πιστὸς σύζυγος.

Στὰ 40 τοῦ χρόνια, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐρήμου εἶχε ἀποκτήσῃ ὅ,τι θὰ μπορούσε νὰ ἐπιθυμήσῃ: μιὰ γυναίκα ποὺ τὸν ἀγαποῦσε, ὥραια παιδιὰ, περιουσία. Τίποτα δὲν τοῦ ἔλειπε.

Ὅπως οἱ περισσότεροι προφῆτες ποὺ προηγήθηκαν ἀπ' αὐτόν, ὁ Μω-

άμεθ, θεωρώντας πως δεν ήταν άξιος να γίνει φορέας του θείου λόγου, προσπάθησε στην αρχή να άρνηθι την αποστολή που του έμπιστεύθηκε ο Θεός. Ο αρχάγγελος όμως διέταξε: «Διάβασι!» Απο όσα ξέρουμε ο Μωάμεθ μόλις ήξερε να διαβάσει και να γράφει. Έν τούτοις άρχισε να υπαγορεύει αυτά τα έμπνευσμένα λόγια που σε λίγο θα αναστάτωναν ένα μεγάλο μέρος του κόσμου: «Δέν υπάρχει, παρά ένας μόνον Θεός.»

Το μήνυμά του έκανε έξω φρενών τους πλούσιους. Άραβες, Μαζί με τους λίγους οπαδούς του έφυγε τότε από την Μέκκα όπου κατοικούσε. Άναγκασμένος να πολεμήσει για να υπερασπίσει την έλευθερία της συνειδήσεως που εκήρυσσε, έγινε τέλειος στρατιωτικός άρχηγός, και, παρ' όλο που υποχρεώθηκε πολλές φορές να πολεμήσει έναντιόν ενός έχθρου άνωτέρου σε αριθμό και όπλισμό, κέρδισε μερικές θεαματικές νίκες.

Έν συνεχεία έγινε άρχηγός του Κράτους του και, όπως όμολογούν και οι αντίπαλοί του, κυβέρνησε με σύνεσι. Η ίδια σύνεσις που έδειχνε περιστάσις τόσο δύσκολες και περίπλοκες υποθέσεις έδωσε την θάσι για τον θρησκευτικό νόμο που άκόμη και τώρα επικρατεί στο Ισλάμ. Στα τελευταία χρόνια της ζωής του όλοι τον παρώτρυναν να γίνει άγιος ή δικτάτωρ, έδιωξε όμως και τους δυο πειρασμούς. Δέν ήταν, επανειλάμβανε, παρά ένας άνθρωπος σαν τους άλλους, απλώς έπιφορτισμένος με μια έντολή που ο Θεός άπευθύνει κατά καιρούς στους ανθρώπους. Με την δύναμι της καταπληκτικής προσωπικότητάς του, ο Μωάμεθ άλλαξε τελείως την ζωή της Άραβίας και όλης της Άνατολής.

Έσπαζε με τα ίδια του τα χέρια τα είδωλα, έγκαθιστούσε τον μονοθεισμό, άπελευθέρωνε τις γυναίκες από την δουλεία που τις καταδίκαιαν τα έθιμα της έρήμου και κήρυσσε μια παγκόσμια κοινωνική δικαιοσύνη.

Σε ένα τόπο όπου ζούσαν μέθυσοι κατήργησε την χρήση των οινόπνευματωδών. Σε ένα τόπο τεμπέληδων ίδρυσε τις 5 τυπικές προσευχές, καθημερινές και πρωινικές. Σε ένα λαό που του άρεσαν τα συμπόσια, επέβαλε μια αυστηρή νηστεία, άναγκαστική, επί ένα μήνα από την άνατολή έως την δύσι του ήλιου.

Οι Δυτικοί τον κατηγόρησαν ότι ένειθάρρυνε την ήδονή. Έν τούτοις πριν άπ' αυτόν όλα έσπρωχναν τους άνδρες στην πολυγαμία. Ωρισε ως άνώτερο όριο τις τέσσερις συζύγους, και το Κοράνι είναι σαφές σ' αυτό το σημείο. Οι σύζυγοι που δέν είναι ίκανοί να διατηρήσουν άπόλυτη ισότητα μεταξύ δύο ή περισσότερων γυναικών, πρέπει να περιορίζονται μόνο σε μία.

★

Η ύπόσχεσις του Παραδείσου είναι η άρχή μιας πολύ διαδεδομένης παρεξηγήσεως. Σε ένα τόπο ξερό, που των δένρουν οι άμμοθύελλες, υποσχέθηκε στους κακούς τα θάσσανα της κολάσεως και στους δικαίους έναν αιώνιο παράδεισο γεμάτο άδρες και μαγευτικά ρυάκια, ένα κόσμο που τον κατοικούν τα «ουρί».

Η φαντασία της Δύσεως έχει ταυτίσει τα «ουρί» με τις πρόστιχες γυναίκες. Έτσι ήρθε το συμπέρασμα ότι ο Παράδεισος του Μωάμεθ είναι ένας τόπος διαφθοράς. Κάθε άλλο. Το «ουρί» είναι μια γυναίκα με λευκό δέρμα, μαύρα μάτια, καταπληκτικής όμορφιάς και αιώνιως παρθένο.

Ο Μωάμεθ ήταν μυαλό πρακτικό. Όταν πέθανε ο άγαπημένος του γιός Ιμπραήμ, έγινε μια έκλειψις ήλιου. Άμέσως μερικοί είπαν ότι ήταν ένα σημάδι του Θεού που συμμερίζοταν τον πόνο του Μωάμεθ. Έκείνος δέν μπλέχτηκε σ' αυτή την πρόληψη.

«Η έκλειψις είναι ένα φυσικό φαινόμενο. Είναι παράλογο να συσχετίσει κανείς αυτά τα πράγματα με την γεννήσι ή τον θάνατο ενός ανθρώπινου όντος.»

Όταν πέθανε ο Μωάμεθ, επεχείρησαν να τον θεοποιήσουν, αλλά αυτός που τον διαδέχθηκε διέλυσε άμέσως τον ένθουσιασμό:

—Έάν άναμεταξύ σας υπάρχουν μερικοί που έλάτρευαν τον Μωάμεθ, τους είπε, αυτός πέθανε. Έάν όμως λατρεύατε τον Θεό, αυτός ζή αιώνιως.

Έτύλιξαν σε ένα σάβανο το σώμα του προφήτη, που δέν ήταν παρά ένας άνθρωπος, και τον έθαψαν μέσα σε ένα κοινό τάφο. Και καθώς τα χρόνια περνούσαν γεννήθηκε στην Εύρώπη η ιστορία του ίπταμένου μολυθένιου φερέτρου.

Όλα αυτά έξηγοούν γιατί οι οπαδοί της θρησκείας του Μωάμεθ δέν θέλουν να λέγονται «Μωαμεθανοί». Πάνω σ' αυτό ένας φιλόσοφος της έρήμου μου έλεγε κάποτε:

—Ο Χριστιανός είναι ένας άνθρωπος που πιστεύει ότι ο Ιησούς είναι Θεός και ότι το άτομό του είναι ο πυρήνας της θρησκείας του. Κατ' άναλογία ο «Μωαμεθανός» θα πρέπει να πιστεύει ότι ο Μωάμεθ είναι Θεός και ότι το άτομό του άποτελεί τον πυρήνα της θρησκείας του. Όμως ο Μωάμεθ ήταν ένας άνθρωπος, ένας παντρεμένος άνθρωπος, που είχε παιδιά, που κέρδιζε τη ζωή του με τη δουλειά του, που πέθανε και θάφτηκε όπως όλος ο

κόσμος σε ένα απλό τάφο. Κανένας άνεπτυγμένος άνθρωπος δέν λατρεύει τον Μωάμεθ. Τον Θεό λατρεύουμε. Έπομένως φωνάζετε μας «Μουσουλμάνους», δηλαδή αυτούς που υποτάσσονται στο θείο θέλημα.

ΤΟ ΙΕΡΟ ΒΙΒΛΙΟ

Το Κοράνι είναι πιθανώς το βιβλίο που έχει διαδαστή περισσότερο από κάθε άλλο σε όλο τον κόσμο και άναμφισβότως το πιο συχνά άναφερόμενο. Είναι ίσως και αυτό που έξασκει την πιο δυνατή έπιρροή στην καθημερινή ζωή των πιστών του. Λίγο πιο σύντομο από την Καινή Διαθήκη, δέν είναι γραμμένο ούτε σε στίχους, ούτε σε κοινή πρόζα, αλλά έν τούτοις έχει την δυναμι να θυθίσει αυτούς που το διαβάζουν στην έκστασι της πίστεως.

Είναι γραμμένο στην άραβική και οι εύσεβείς Μουσουλμάνοι πολύ συχνά επέμεναν να μη μεταφραστεί σε άλλη γλώσσα. Θά έπίστευε κανείς ότι αυτός ο περιορισμός θα έβαζε όρια στην έκτασι του Ισλάμ. Συνέβη έντελως το αντίθετο. Σε όλον τον κόσμο πλήθος άνθρωποι μόχθησαν για να μάθουν άραβικά, που δέν είναι καθόλου εύκολη γλώσσα, μόνο και μόνο για να μπορέσουν να διαβάσουν το ιερό βιβλίο και να πούν την προσευχή τους στην άρχική γλώσσα του Κορανίου.

Το Κοράνι άποκαλύφθηκε στον Μωάμεθ άνάμεσα στα 610 και 632, στην Μέκκα και στην Μεδίνα. Άφοσιωμένοι γραμματείς το άντέγραψαν «σε κομμάτια χαρτί, σε φλοΰδες, σε άσπρισμένες πλάτες ζώων». Μεταξύ των πρώτων άποκαλύψεων είναι η διαβεβαίωσις ότι δέν υπάρχει παρά ένας μόνον Θεός, εύσπλαχνι-

κός και ἐλεήμων. «Εἶναι ὁ Ἄλ-
λάχ, ὁ Δημιουργὸς αὐτὸς ποῦ
δίνει σὲ ὅλα τὴν ζωὴ. "Ὅ,τι θρί-
σκειται ἐπὶ τῆς γῆς καὶ στοὺς οὐ-
ρανούς, δι' αὐτοῦ τὴν δόξα του.
Εἶναι ὁ Σοφός, ὁ Παντοδύνα-
μος».

Αὐτὸ τὸ κήρυγμα σάρωσε τὰ εἴ-
δωλα καὶ ὅταν ὁ Ἰσλαμισμὸς ἄρ-
χισε νὰ εἰσχωρῇ στὶς μεγάλες
περιοχὲς τῆς Ἀραβίας καὶ νὰ
ἀποκτᾷ σημαντικὴ δύναμι, οἱ ἄ-
ποκαλύψεις ἐφαρμόστηκαν στὴν
ὀργάνωσι τῆς κοινωνίας, στοὺς
νόμους τῆς καὶ τὰ προβλήματά
τῆς.

Ὁ Χριστιανὸς ἦ ὁ Ἑβραῖος
ποῦ διαβάσει τὸ Κοράνι θρῖσκει
συχνὰ γνώριμα μέρη. Ἄν δια-
βάσθουν μερικοὶ στίχοι του μέ-
σα σὲ μιὰ ἐκκλησία ἢ συναγω-
γὴ, πολὺ δύσκολα οἱ ἀκροαταὶ
θὰ μαντεύσουν ἀπὸ ποῦ εἶναι
παρμένοι.

Τὰ ὀνόματα ποῦ τιμοῦνται ἀ-
πὸ τοὺς Χριστιανοὺς καὶ τοὺς
Ἑβραῖους ἀφθονοῦν στὸ Κορά-
νι. Ἔτσι 5 ἀπὸ τὰ σημαντικώτε-
ρα κεφάλαια τιτλοφοροῦνται:
Νῶε, Ἰωάνης, Ἰωσήφ, Ἀβρα-
άμ, Μαρία. Χωρὶς νὰ τοὺς ἀφι-
ερῶνται ἰδιαίτερα κεφάλαια, οἱ
Ἰησοῦς, Ἀδάμ, Δαυὶδ, Γολιάθ,
Ἰωβ, Μωϋσῆς, Λῶτ, Σολομών,
κατέχουν μέσα στὸ βιβλίον ἐξέ-
χουσα θέσι.

Τὸ Ἰσλάμ θασιζέται ἐν μέρει
ἐπάνω στὰ λόγια τῶν τεσσάρων
Προφητῶν ποῦ ἔζησαν πρὶν ἀ-
πὸ τὸν Μωάμεθ: Ἰησοῦ, Νῶε,
Ἀβραάμ καὶ Μωϋσῆ.

Οἱ κανόνες συμπεριφορᾶς ποῦ
αναγράφει τὸ Κοράνι ἔχουν ἕνα
ὀλοφάνερο ρεαλισμὸ: «Ἐάν σὲ
μιὰ συναλλαγή ἀναλαμβάνετε ὑ-
ποχρεώσεις γιὰ τὸ μέλλον, συμ-
βουλεύει σὲ μιὰ περίφημη παρά-
γραφο, καταγράψατέ τις καὶ πά-
ρετε δύο μάρτυρες, οὕτως ὥστε
ἐάν ὁ ἕνας τις ἄλσημονήσῃ, ὁ ἄλ-

λος νὰ μπορέσῃ νὰ τὸν ξαναβά-
λῃ στὸ σωστὸ δρόμο».

Αὐτὸς ἀκριβῶς ὁ συνδυασμὸς
ἀφοσιώσεως σὲ ἕνα Θεὸ καὶ
πρακτικῶν ὁδηγιῶν εἶναι ποῦ δι-
νει στὸ Κοράνι τὸν ἰδιότυπο χα-
ρακτῆρα του. Σὲ ὅλα τὰ μου-
σουλμανικὰ κράτη πολλοὶ πολί-
τες πιστεύουν ὅτι ὁ τόπος τοὺς
δὲν θὰ ἐκυβερνᾷτο καλὰ, ἐάν ἡ
νομοθεσία του δὲν ἦτο σύμφωνη
μὲ τις ἐντολὰς τοῦ Ἱεροῦ Βι-
βλίου.

ΟΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Τὸ Ἰσλάμ θασιζέται ὅχι μόνον
στὸ Κοράνι, ἀλλὰ καὶ στὶς
παρὰδόσεις ποῦ ἀναφέρουν τὶς
πράξεις καὶ τὰ λόγια τοῦ Προ-
φήτη. Πηγάζουν κατὰ μέγα μέ-
ρος ἀπὸ τὶς ἱστορίες ποῦ διη-
γοῦνται στὰ νυχτέρια καὶ ἀπὸ
μερικὲς ἱστορίες ποῦ δημιουρ-
γοῦνται πάντα μετὰ τὴν ἐξαφά-
νισι ἑνὸς μεγάλου ἀνδρός. Δύο
περίπου αἰῶνες μετὰ τὸν θάνα-
το τοῦ Μωάμεθ ἐκυκλοφόρησαν
πάνω ἀπὸ 600.000 ἀνέκδοτα ποῦ
τὸν ἀφωροῦσαν. Πολλοὶ σοφοὶ ἐ-
πεχείρησαν νὰ ἐξετάσουν τὴν ἱ-
στορικὴ ἀuthenticitῆτά τους καὶ
ἀπέρριψαν τὰ 597.000. Τὰ ὑπό-
λοιπα, ποῦ ὀνομάζονται «χαν-
τίθς», εἶναι παραδεκτὰ ἀπὸ τοὺς
καλοὺς Μουσουλμάνους. Ἐνα
μεγάλον μέρος τῆς εὐθυκρισίας
τῶν λαῶν τοῦ Ἰσλάμ ὀφείλεται
σ' αὐτὰ τὰ ἀνέκδοτα. Ἀκοῦστε
ἕνα ἀπ' αὐτά: «Μιὰ σκοτεινὴ νύ-
κτα, ὁ Μωάμεθ συνώδευε τὴν γυ-
ναῖκα του ἀπὸ τὸ τζάμι στὸ σπί-
τι. Στὸν δρόμον διέκρινε δυὸ ἄν-
δρες ποῦ γελοῦσαν. Τοὺς φώνα-
ξε καὶ σηκώνοντας τὸν φερετζὲ
τῆς γυναίκας του, εἶπε: «Βλέ-
πετε, συνοδεύω τὴν γυναῖκα
μου». Οἱ ξένοι διαμαρτυρήθη-
καν, μὰ ἐκεῖνος συνέχισε: «Δὲν
ἀμφιβάλω γιὰ τὴν ἐμπιστοσύνη
ποῦ μοῦ ἔχετε. Φοβόμουν ὅμως

μήπως οἱ ὑποψίες σας ταραξοῦν
τὴν πίστι σας».

Μιὰ μέρα ἕνας Ἰσραηλῆτης
ἦρθε νὰ παραπονεθῇ στὸν Προ-
φήτη ὅτι ὁ κυριώτερος μαθητῆς
του εἶχε προσβάλει τοὺς Ἑ-
βραίους, λέγοντας ὅτι ἔπρεπε ὁ
Μωάμεθ νὰ τοποθετηθῇ πάνω ἀ-
πὸ τὸν Μωϋσῆ.

—Δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ πῆς αὐτό,
παρατήρησε ὁ Προφήτης στὸν ἑ-
νοχο. Πρέπει νὰ σέβεσαι τὰ αἰ-
σθήματα τῶν ἄλλων.

Ἀπ' αὐτὲς τὶς παραδόσεις ἐ-
πίσης πηγάζουν ὠρισμένα θα-
θεῖα συναισθήματα πίστεως καὶ
μορφώσεως τῶν Μουσουλμάνων.
Στὴν ἀρχὴ ἑνὸς γένματος ἦ ὅ-
ταν πρόκειται νὰ ἀναλάβῃ ἕνα
ὁποιοδήποτε ἔργο, ὁ Μουσουλ-
μάνος ἐπαναλαμβάνει τὸν πρῶτον
στίχον τοῦ Κορανίου: «Εἰς τὸ ὄ-
νομα τοῦ εὐεργέτη καὶ εὐσπλα-
χνικοῦ Θεοῦ». Τὸν ὁμόθησκόν
τοῦ τὸν χαίρεται μὲ τὴν πατρο-
παράδοτον φράσι: «Ἡ εἰρήνη νὰ
εἶναι μαζί σου».

Πολλὲς φορές οἱ συνήθειες τῶν
Δυτικῶν ἔχουν ἐπηρεασθῇ ἀπὸ
ἀνέκδοτα ὅπως αὐτό: Βλέπον-
τας μιὰ φορὰ νὰ σημαδεύουν ἕ-
να γάϊδαρον στὸ κεφάλι μὲ πυ-
ρωμένο σίδερο, ὁ Μωάμεθ ρώ-
τησε γιατί τὸ ἔκαναν αὐτό. «Εἶ-
ναι ὁ μόνος τρόπος, ὅπως μᾶς
ἔμαθαν οἱ Ῥωμαῖοι, γιὰ νὰ ἐμ-
ποδίζουμε τὴν κλοπὴ», τοῦ ἀ-
πάντησαν. Ὁ Μωάμεθ σκέφθηκε
λίγον καὶ εἶπε: «Τὸ κεφάλι εἶναι
τὸ πιὸ εὐαίσθητον σημεῖον τοῦ σώ-
ματος. Ἄν θέλῃς νὰ τὸ σημα-
δεύῃς, κάνε το στὸ πλευρὸ ποῦ
τὸ κρέας εἶναι πιὸ χονδρό». Καὶ
ἔτσι ἐπικράτησε αὐτὴ ἡ συνή-
θεια.

Ὁ Μωάμεθ σὰν νικηφόρος
στρατηγὸς ἄφησε πολλοὺς κα-
νόνες γιὰ τὴν ὀρθὴ συμπεριφορὰ
στὴν διεξαγωγὴ τοῦ πολέμου.
«Διάβαζε καλὰ τὴν συνθήκη καὶ

τὶς συμβάσεις. Ἀπόφευγε καθε-
δολιότητα καὶ μὴν παραμορφώ-
νῃς τὸ πρόσωπον τοῦ σκοτωμένου
ἐχθροῦ σου. Νὰ εἶσαι ἐπιεικὴς
στὰ παιδιὰ, τὶς γυναῖκες, τοὺς
γέροντας ἢ τοὺς ἀνθρώπους ποῦ
εἶναι ἀφοσιωμένοι στὴν θρησκεία.
Μὴν καταστρέφῃς οὔτε τὰ ἱερὰ
σκεύη, οὔτε τοὺς ὀπωρῶνες, οὔ-
τε τὴν συγκομιδὴν».

Παρ' ὅλο ὅτι τοῦ ἀπέδωσαν
πολλὰ θαύματα, ὁ ἴδιος ὁ Μωά-
μεθ δὲν τὰ ἔπαιρνε στὰ σοβαρά.
Ὡστόσο, ἡ περίφημη ἱστορία τοῦ
Μωάμεθ καὶ τοῦ θουνοῦ ἀνήκει
σὲ κάποιον ὁμώνυμό του φακί-
ρη ποῦ ἔζησε στὴν Τουρκία ἀρ-
κετοὺς αἰῶνες μετὰ τὸν Προφή-
τη. Σὲ μιὰ σιγμὴ χαροῦμένης
διεγέρσεως, καυχῆθηκε ὅτι τὸ δι-
πλὸν θουνὸ θὰ ἐρχόταν πρὸς
αὐτὸν τὴν ἐπομένη τὴν πρωτῇ. Ὁ-
ταν ἔγινε φανερό ὅτι τὸ θουνὸ
ἀρνιόταν νὰ ἔρθῃ πρὸς αὐτόν,
σηκώνοντας τοὺς ὤμους τοῦ ἔ-
δήλωσε: «Ἔ, καλὰ! Τότε θὰ
πάω ἐγὼ στὸ θουνό».

Ὁλη ἡ παράδοσις παρουσιάζει
τὸν Μωάμεθ σὰν ἕνα ἅγιον
ἄνθρωπον, τοῦ ὁποίου τὰ ἐξαδέλ-
φια, Ἑβραῖοι καὶ Χριστιανοί, εἶ-
χαν ἀντιληφθῇ ἀμέσως τὸ θαυ-
θεῖον νόημα. Ἐκίρυσσε τὴν εἰ-
ρήνην, τὴν δικαιοσύνην, τὴν κατάρ-
γησιν τῆς δουλείας, τὸ χάρισμα
τῆς ζωῆς στοὺς καταπιεζομένους
καὶ ἤθελε νὰ παύσουν οἱ πατέ-
ρες νὰ σκοτώνουν τὰ νεογέννη-
τα κορίτσια.

Ὁ Προφήτης ἠλπίζε ὅτι —πολ-
λὰ κείμενα τὸ μαρτυροῦν— κά-
ποια μέρα, ὅσοι ἔχουν τὴν ἴδια
πίστι στὸν Θεόν, θὰ μπορέσουν
νὰ ζήσουν μαζί ἐν εἰρήνῃ. Εἶναι
ἐξακριβωμένο ὅτι ὅταν μιὰ ἀν-
τιπροσωπεῖα Χριστιανῶν πῆγε νὰ
τὸν δῇ, εἶπε στοὺς ἐπισκέπτες
τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς: «Κάνε-
τε ἐδῶ τὴν λειτουργίαν σας, σ'

αυτό το τζαμί είναι τόπος άφιερωμένος στον Θεό».

Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Ο Μουσουλμάνος πρέπει να σέβεται πέντε βασικά καθήκοντα:

1) Να δέχεται κατ' άρχήν το ότι: «Υπάρχει μόνον ένας Θεός και ο Μωάμεθ είναι ο Προφήτης του». Αυτό δεν σημαίνει ότι ο Μωάμεθ είναι ο μόνος σταλμένος από τον Θεό προφήτης. Οί Έβραίοι Προφήτες δεν εξαιρούνται και ο Χριστιανός Προφήτης «Ίησους» είναι αντικείμενον ειδικού σεβασμού. Άλλά αυτό που υποστηρίζουν οί Μουσουλμάνοι είναι ότι ο Μωάμεθ υπήρξε «ή έπισφράγισις των Προφητών».

2) Ο Μουσουλμάνος πρέπει να κάμη καθημερινώς πέντε προσευχές: την αύγή, το μεσημέρι, το απόγευμα, μετά την δύσι του ήλιου και την νύκτα. Είναι ένα εξαιρετικό θέαμα αυτές οί εκατοντάδες των ανθρώπων που στριμώχονται κοντά - κοντά στο ήμίφως ενός τζαμιού με το πρόσωπο προς την Μέκκα. Μέσα σ' αυτήν την ατμόσφαιρα της προσευχής γεννήθηκε ή Ισλαμική α δελφότης.

3) Ο Μουσουλμάνος πρέπει να διαθέτη κάθε χρόνο ένα μέρος της περιουσίας του (όχι του εισοδήματός του) σέ αγαθους σκοπούς. Όπως και ή δεκάτη των Χριστιανών, ή φορολογία αυτή έγινε υπόθεσι άτομικής συνειδήσεως. Η άρχή πάντως αυτή έχει μεγάλη σπουδαιότητα στις μουσουλμανικές χώρες, γιατί δικαιολογεί τους φόρους που εισπράττονται στην έποχή μας για την κοινωνική πρόοδο.

4) Πρέπει να νηστεύη επί ξηνα σεληνιακό μήνα, από την άνατολή του ήλιου μέχρι την δύ-

σι, και ο αριθμός αυτών που κρατούν αυτήν την έντολή είναι καταπληκτικά μεγάλος. Άκριβώς πριν από την αύγή ο Μουσουλμάνος παίρνει το τελευταίο του γεύμα και πίνει το τελευταίο ποτήρι νερό. Και όλη την ημέρα, όσο άποπνικτική κι' αν είναι ή ζέστη, θα άρνηθι κάθε φαγητό ή ποτό. Το σούρουπο θα τελειώση την νηστεία του.

5) Εάν είναι σωματικά και οικονομικά ικανός, θα πρέπει να κάμη τουλάχιστον μιá φορά στη ζωή του το προσκύνημα της Μέκκας, όποτε θα έχη το δικαίωμα να φέρη τον τίτλο του Χατζή. Το ξέθιμο αυτό χρονολογείται από την έποχή που οί περισσότεροι Μουσουλμάνοι ζούσαν κοντά στην άγια πόλι, αλλά διατηρήθηκε μέχρι σήμερα, μολονότι μερικοί πρέπει να διασχίσουν ολόκληρες ήπειρους για να φθάσουν ως εκεί.

Δεν υπάρχει θρησκεία που να δαδόθηκε τόσο γρήγορα όσο ο Ισλαμισμός. Όταν πέθανε ο Μωάμεθ (632 μ.Χ.) κυριαρχούσε ένας μεγάλου τμήματος της Άραβίας. Σύντομα έθριάμβευσε στην Συρία, την Περσία, την Αίγυπτο, έφθασε τα νότια σύνορα της σημερινής Ρωσίας και από εκεί στην Βόρειο Άφρική άπλώθηκε έως τα πρόθυρα της Ισπανίας. Τόν επόμενο αιώνα ή πρόοδος υπήρξε ακόμη πιο θαυματική.

Οί περισσότεροι από τους Δυτικούς πίστεψαν επί πολύ ότι αυτό το κύμα της εξαπλώσεως ήταν έργο του ξίφους. Άλλά οί σύγχρονοι ιστορικοί δεν δέχονται αυτή την εξήγησι. Το Κοράνι δέχεται την έλευθερία της συνειδήσεως. Έχει άποδειχθί ότι ο Ισλαμισμός άνέχεται τους πιστούς άλλων θρησκειών, υπό τον όρο ότι ή διαγωγή τους θα εί-

ναι ίκανοποιητική και ότι θα πληρώνουν φόρους. Ο Μωάμεθ δεν έπαψε να διδάσκη ότι οί Μουσουλμάνοι πρέπει να ζήσουν άρμονικά με τους άλλους λαούς του Βιβλίου, δηλαδή τους Έβραίους και τους Χριστιανούς.

Πραγματικά, οί πόλεμοι ήταν συχνόι μεταξύ Μουσουλμάνων και Χριστιανών και το Κοράνι περιέχει ώρσμένες περικοπές πρωτογόνου δριμύτητος σχετικά μ' αυτές τις συγκρούσεις. Άλλά οί άφθονες μαρτυρίες δείχνουν ότι «οί πιστοί του Βιβλίου» γενικά έτυχαν καλής μεταχειρίσεως και τους παρεχωρήθηκαν ναοί και ή ευχέρεια να λατρεύουν τον Θεό τους όπως ήθελαν.

ΜΕΡΙΚΑ ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Συνηθισμένοι να βλέπουμε στο πρόσωπο των Μουσουλμάνων τους άπίστους θαρβάρους, δεν παρατηρούμε σέ ποιά βαθμό έπηρεάσθηκε απ' αυτούς ή πνευματική μας ζωή, στα μαθηματικά, την γεωγραφία και την φιλοσοφία. Οί Σταυροφόροι που πήγαν στους Άγιους Τόπους για να πολεμήσουν τους Μουσουλμάνους μετέφεραν στην Εύρώπη νέες ιδέες πάνω στον έρωτα, την ποίηση, την τιμή, την τέχνη του πολέμου και την τέχνη του κυβερνάν. Η έννοια άκόμη του Πανεπιστημίου έτροποποιήθηκε από τους Μουσουλμάνους έπιστήμονες που εισήγαγαν στην Εύρώπη πολλές γνώσεις δανεισμένες από τον έλληνικό κόσμο.

Άν και ο Ισλαμισμός γεννήθηκε στην Άραβία, ή χώρα αυτή περιλαμβάνει σήμερα μόνον ένα ελάχιστο ποσοστό (7%) των Μουσουλμάνων όλου του κόσμου και λιγώτερο από το ένα τέταρτο (20%) απ' αυτούς έχουν την

άραβική για μητρική τους γλώσσα.

Είναι πιθανόν ότι ο Μωάμεθ είχε το ίδιο χρώμα προσώπου με τον Ίησού, ενός λευκού δηλαδή πολύ ήλιοκαμμένου. Όστόσο, σήμερα άνάμεσα στους όπαδούς του βρίσκει κανείς ανθρώπους με όλα τα χρώματα: Μαύρους της Άφρικής, κίτρινους της Κίνας, μελαχροινούς της Μαλαισίας, άσπρους της Τουρκίας.

Ο Ισλαμισμός δεν παραδέχεται τον κληρο και λαμβάνοντας ύπ' όψιν τον τραχύ άγώνα που έκαμε ο Μωάμεθ έναντίον των ειδώλων, άποδοκιμάζει την αναπαράστασι ανθρώπινων μορφών. Άν αυτό το άρθρο στολιζόταν από μιá ζωγραφία του Μωάμεθ π.χ., όλα τα τεύχη θα γίνονταν άνάσταστα στα μουσουλμανικά κράτη.

Τα Ισλαμικά κράτη έμειναν πολύ άπομακρυσμένα από το πνεύμα του Μωάμεθ και ένα σκοτεινό πέπλο σκέπαζε μεγάλο μέρος του μουσουλμανικού κόσμου. Άν σταμάτηση κανείς την προσοχή του επάνω στους πιο άνάξιους Πέρσες και Τούρκους χαλίφηδες, μπορεί εύκολα να καταδικάση τον Ισλαμισμό σαν θρησκεία και να πη ότι απέτυχε. Όμως και άλλες θρησκείες έχουν παρόμοια μελανά σημεία.

Αντίθετα, θα μπορούσε κανείς να άντιληφθί το μεγαλείο του Ισλάμ, αν λάθη ύπ' όψιν του το άφάνταστο καλό που έκαμε και προπάντων αν διή τις όποσχέσεις που δίδει στα νέα κράτη, όπως την Αίγυπτο, το Πακιστάν, την Ινδονησία.

Μελετώ τήν Ισλαμισμό από πολλά χρόνια και δεν βλέπω άπολύτως τίποτε που να μπορούσε να έμποδίση την συνεργασία του με τον Χριστιανισμό. Ξέρω ότι μερικοί κηρύσσουν τον «ντζι-

χάντ», τὸν ἱερὸ πόλεμο, ἐναντίον τῶν ἀπίστων καὶ γιὰ νὰ τὸν ἀρχίσουν δολοφονοῦν τοὺς ἴδιους τοὺς ἀρχηγούς των. Εἶναι ἡ πιστὴ ἀντιγραφὴ τῶν φανατισμένων ἱπποτῶν τῆς μεσαιωνικῆς Χριστιανοσύνης ποὺ εἶχαν ὀρκιστῇ νὰ ἐξοντώσουν ὅλους τοὺς Μουσουλμάνους.

Καὶ δὲν βλέπω ἐπίσης γιὰ ποῖό λόγο οἱ Ἄραβες καὶ οἱ Σιωνισταὶ πρέπει νὰ ἐπιμένουν στὴν σημερινὴ ἀντιπάθειά τους. Καθ' ὅλη τὴν διάρκειά τῆς ἱστορίας Ἑβραῖοι καὶ Μουσουλμάνοι συνεργάσθηκαν σὲ διάφορα πεδία, ὅταν τὰ συμφέροντά τους συνέπιπταν. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι συχνὰ ὑπῆρχαν συγκρούσεις, ὅμως ὑπὸ κακοὺς χαλίφες ἀκόμη, οἱ Ἑβραῖοι κατεῖχαν σπουδαῖες θέσεις καὶ γενικῶς κράτησαν τὴν ἐλευθερίαν τῆς πίστεώς των μέσα στὴν μουσουλμανικὴ κοινωνία. Σήμερα ἡ ὑπαρξὶς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ κράτους ἐρεθίζει τοὺς Μουσουλμάνους καὶ μάλιστα τοὺς Ἄραβας καὶ τοὺς παρακινεῖ σὲ θίαιες πράξεις. Ἀς ἐλπίσωμε ὅτι ὅταν ρυθμισθοῦν τὰ πιὸ ἐπείγοντα προβλήματα, οἱ Ἑβραῖοι καὶ οἱ Μουσουλμάνοι θὰ ζήσουν εἰρηνικά, ὅπως τὸ εἶχαν κάνει ἐπὶ 13 αἰῶνες.

Τὸ ὅτι ὁ Ἰσλαμισμὸς σὰν θρησκεία εἶναι ριζικὰ ἀντίθετη πρὸς τὸν κομμουνισμό, ἔχει πάρα πο-

λὺ μεγάλη σημασία γιὰ τὸν ὑπόλοιπο κόσμον. Ὅταν ζῶ μετὰ τῶν Μουσουλμάνων, ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι γι' αὐτοὺς περισσότερο ἀπὴν πραγματικότης, παρὰ γιὰ τοὺς Χριστιανούς. Πραγματικά, εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ πιστέψῃ κανεὶς ὅτι θὰ ἐγκατέλειπαν ποτὲ τὴν θρησκείαν τους γιὰ τὸν ἄθεο κομμουνισμό.

Ὅμως ἀπὸ μιὰ ἄλλη πλευρὰ ὁ Ἰσλαμισμὸς σὰν κοινωνία εἶναι ἀπὸ ὀρισμένες ἀπόψεις πλησιέστερος πρὸς τοὺς τύπους τῆς κολλεκτιβιστικῆς ζωῆς ἀπὸ ὅ,τι τὸ καπιταλιστικὸ σύστημα. Σὲ περίπτωσιν λοιπὸν ποὺ οἱ Δυτικοὶ μὲ οἰκονομικὰ ἢ πολιτικὰ ἀδέξια μέτρα θὰ ἐξέθεταν τὰ μουσουλμανικὰ κράτη στὴν καταστροφὴ, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀπορήσῃ κανεὶς ἂν μιὰ μεγάλη μερίς τοῦ Ἰσλάμ ἀσπαζόταν τὸν κομμουνισμό, προσπαθώντας συγχρόνως νὰ μείνῃ πιστὴ στὸ Θεό του.

Οἱ Δυτικοὶ θὰ ἔχουν νὰ λύσουν πολλὰ προβλήματα στὸν μουσουλμανικὸν κόσμον, ὅμως τὸ ἔργο αὐτὸ θὰ εὐκολύνεται συχνὰ μὲ τὴν φράσιν ποὺ εἶπε ὁ Ἰδιος ὁ Μωάμεθ στοὺς μαθητάς του:

«Θὰ ἀνακαλύψετε ὅτι οἱ καλύτεροι φίλοι σας εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ λένε: Εἴμαστε Χριστιανοί».

Η σύζυγος λέει στὸν ἄνδρα της:

—Χθὲς μίλησα μὲ τὴν κόρη μας γιὰ διάφορα ζητήματα τῆς ζωῆς. Καταλαβαίνεις, εἶναι πιὰ 17 ἐτῶν κοπέλλα...

—Καί; Ἐμαθες πολλὰ καινούργια πράγματα;

Tatler

Ποιὸς δὰ βρῇ τὰ αερισσόλερα;

Ὅπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἀστερίσκοι τῶν ἑξὶ λέξεων μὲ γράμματα, ἔτσι ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἑξὶ ἄρτιες λέξεις.

Οἱ πιθανότητες σχηματισμοῦ εἶναι, σὲ κάθε σχεδὸν λέξι, πολλές. Ἐκεῖνο ποὺ ἐπιδιώκει ἡ ἀσκήσις αὐτὴ, ποὺ εἶναι συνάμα μιὰ διδακτικὴ διασκέδασι καὶ γιὰ πολλὰ άτομα, εἶναι ὁ σχηματισμὸς λέξεων ποὺ δίνουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους βαθμούς.

Βάσι γιὰ τὴν βαθμολογίαν θὰ χρησιμοποιήσετε τὸ ἀλφάβητό μας, ὅπως τὸ βλέπετε παρακάτω. Σὲ κάθε γράμμα ἀντιστοιχοῦν ὅσοι βαθμοὶ ἀναφέρονται στὸν πίνακα.

Βαθμολογοῦνται φυσικὰ μόνο τὰ γράμματα ποὺ λείπουν ἀπὸ τῆς λέξεως. Ἐπιτρέπεται ἡ χρησιμοποίησις μόνον ἀρτίων λέξεων, οὐσιαστικῶν, κυρίων ὀνομάτων, γεωγραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὀρων κ.λ.π. Ἐπιτρέπονται ἐπίσης πασίγνωστες λέξεις ξενικῶν ὀρων.

Μετοχές, ρήματα, ἐπιρρήματα, ἀντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κ.λ.π. δὲν ἐπιτρέπονται.

Ἐὰν τώρα βρῇτε γιὰ σύνολο παραπάνω ἀπὸ 235 βαθμούς, θὰ ἔχετε ἐπιτύχει μιὰ πολὺ καλὴ βαθμολογία.

Στὴ σελίδα τῶν λύσεων μας θὰ βρῇτε ἓνα παράδειγμα, μὲ μιὰ ἐπίσης ἀξιόλογη βαθμολογία, τὴν ὁποία... εὐχόμεθα νὰ ἔχετε ὑπερβῇ.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ

1 7 6 5 2 10 8 10 7 2 6 4

Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

8 9 4 3 9 3 5 8 8 2 10 10

Βαθμολογία:

1)	*	Λ	*	*	*	*	Ι	Ο	Ν	=		
2)	Ε	*	*	*	Α	*	*	Ο	Σ	=		
3)	Α	*	*	Ο	*	Ε	*	*	Σ	=		
4)	Ε	*	*	*	*	*	Κ	Ο	Σ	=		
5)	*	Α	*	Α	*	*	*	Η	Σ	=		
6)	*	Α	*	*	Α	*	Ι	Κ	Ο	Σ	=	

Σύνολον βαθμολογίας

1. X.

(Λύσις στὴ σελίδα 127)

Μιά ευχαρίστησις με πολλούς κινδύνους

ΤΟ ΥΠΟΒΡΥΧΙΟ ΨΑΡΕΜΑ

Του

ALAIN SERGENT

Οί θιασώτες της υποβρυχίου εξερευνησεως αυξάνουν κάθε χρόνο. 'Αλλά και κάθε χρόνο, αυξάνει ο αριθμός των σοβαρών ή θανατηφόρων δυστυχημάτων, που όφειλεται στην άπροσεξία των νεοφωτιστών. "Όσοι θέλουν να ξεκινήσουν για την ανακάλυψη του υποβρυχίου κόσμου πρέπει να θυμούνται ώρισμένες στοιχειώδεις προφυλάξεις που είναι απόλυτως απαραίτητες.

Η εξερεύνησις είναι εύκολη για όλους.

Καθένας που έχει την καρδιά, τους πνεύμονες, το κυκλοφοριακό σύστημα και τα αυτιά σε καλή κατάσταση, μπορεί να κάνει υποβρύχια εξερεύνησις. Πρέπει όμως στην αρχή να είναι πολύ προσεκτικός, γιατί κανένας οργανισμός δεν μένει ανεπηρέαστος στις πολλαπλές δυνατές επιδράσεις που δέχεται μέσα ή κάτω από το νερό.

Η ατμοσφαιρική πίεσις είναι 1.033 γραμμάρια κατά τετραγωνικό εκατοστό στην επιφάνεια του εδάφους, πράγμα που επιβαρύνει με 17 τόννους, χωρίς να τον ένοχλη, ένα άνθρωπο μέσου αναστήματος. 'Αλλά μέσα στο νερό ή πίεσις ανεβαίνει, σε βάθος 10 μέτρων, στους 34 τόννους και σε βάθος 20 μέτρων στους 51 τόννους.

Το σκάφανδρο έμποδίζει τον δύτη.

Όταν στερεώνουν την φιάλη στην πλάτη, έχει κανείς το ένοχλητικό συναίσθημα πως κάτι τον θαραίνει. Μόλις όμως ο δύτης βρεθή μέσα στο νερό, αισθάνεται, αντίθετα, ότι ένικησε τους νόμους της βαρύτητας. 'Η ελάχιστη κίνησις των χεριών ή των ειδικών πεδίων τον μετακινεί μέσα στο ύγρο περιβάλλον, ακόμη δε και ο μέτριος κολυμβητής μετακινείται ευκολότερα παρά στην επιφάνεια. Χάρης στα γυαλιά, διακρίνει καθαρά όλα όσα τον περιτριγυρίζουν, πράγμα που του αυξάνει το αίσθημα της ασφαλείας.

Οί ένδειξεις κινδύνου

Πολλές φορές μια κατάδυσις μερικών μέτρων αρκεί για να προξενήσει νευραλγίες, πόνους στις σιαγόνες, δυνατές σουβλιές στ' αυτιά. 'Εάν καταπίνοντας πολλές φορές δεν περάση ή διαθεσία τότε προετοιμάζεται συνάχι, οί ρινικές κοιλότητες είναι σε κακή κατάσταση, τα όπλα έρεθισμένα. 'Η έπιμονή θα φέρη μόνον δυνατό έρεθισμό. Μην άκοϋτε αυτούς που συμβουλεύουν τά βουλώματα των αυτιών. Μεταξύ της σφραγιστικής σφαίρας και του τυμπάνου θα βρισκόταν τότε απομονωμένη μια μικρή πο-

σότης άέρος και θα διακινδυνεύατε μια ώτίτιδα.

Η κατάδυσις παρουσιάζει δυσκολία.

Είναι προτιμότερο τον αρχάριο να συνοδεύη ένας πεπειραμένος δύτης και μάλιστα όχι μόνον την πρώτη φορά, τονίζει ο γιατρός Έρρίκος Σενεβέ, πρωτοπόρος της υποβρυχίου αρχαιολογίας. Στο παραμικρότερο σκάλωμα, στην παραμικρότερη άγανία, ο άγνωστος αυτός κόσμος παρουσιάζεται έχθρικός για τον αρχάριο που χάνει την ψυχραιμία του, λαχανιάζει, κάνει άκατάστατες κινήσεις και συχνά, αν δεν βρεθή κανείς να τον βοηθήσει, βρίσκεται το πνίξιμο στο τέλος αυτής της περιπετειάς.

την κάθοδο Προφυλάξεις για

Σοβαρό δυστύχημα μπορεί να προκληθή ακόμη και σεδυτες με πείρα, εάν ή κατάδυσις γίνη πολύ γρήγορα σε βάθη που δεν τά έχει συνηθίσει. Τότε παρουσιάζεται το μαύρο πέπλο, συνοδευόμενο από ένα έντονο θόρυβο, με δυνατούς πόνους στ' αυτιά, σαν να γυρίζουν τρυπάνια. "Όλα αυτά προαγγέλλουν τραυματισμό των σαλπίνγων στο έσωτερικό αυτί. Οί κινήσεις χάνουν τον συντονισμό τους, ο δύτης κολυμπά χωρίς να μπορεί να προσανατολισθή προς την επιφάνεια και, στην καλύτερη περίπτωση, αναδύεται επί τέλους με δυνατή ζαλάδα, εξηντλημένος.

Το «γαλάζιο τεϊχος» είναι ακόμη ένας από τους κινδύνους που παραμονεύουν τον υποβρύχιο εξερευνητή. 'Η επιφάνεια είναι πολύ μακριά για να την δει, το ίδιο και ο πυθμένας και δεν υπάρχει σημείο προσανατολισμού. 'Ο κολυμβητής δεν ξέρει

που βρίσκεται και αν έχει χάσει λίγο τις αισθήσεις του, δεν το είναι εύκολο να δη τις φυσαλλίδες του άέρος που ανεβαίνουν προς την επιφάνεια. Το άπλούστερο τότε είναι να λύση την ζώνη του. Θα δώση άμέσως την έννοια της κατακορύφου.

Τί είναι ή «μέθη του μεγάλου βάθους»

Και οί πιο πεπειραμένοι δύτες δεν είναι προφυλαγμένοι από ένα είδος νάρκης, που εκδηλώνεται όταν ξεπερνούν τα όριά τους. Είναι δε τόσο επικίνδυνη, ώστε συνοδεύεται από ένα αίσθημα εϋφορίας, που εξουδετερώνει το αίσθημα της αυτοσυντηρήσεως.

Κατά την διάρκεια μιας κατάδυσεως στα άνοικτά της Τουλών, ο Φάργκ, άσσος του 'Ομίλου Υποβρυχίων Έρευνών, κατέβηκε σε βάθος 120 μέτρων σηματοδύντας σε κάθε 10 μέτρα μια πλάκα δεμένη σε ένα σχοινί. 'Επειδή από ένα σημείο και ύστερα δεν έδινε πια σημείο ζωής, τον τράβηξαν στο πλοίο από όπου καταδύθηκε. Θύμα της μέθης των μεγάλων βαθών, ο Φάργκ είχε άποκοιμηθή, είχε έγκαταλείψει την αναπνευστική συσκευή και οί σύντροφοί του άνέσυραν από το νερό ένα πτώμα.

Προσοχή στην ανάδυσι

Σοβαρά δυστυχήματα μπορούν να συμβούν όταν άγνοήται τι ή ανάδυσις πρέπει να γίνεται τμηματικά και τόσο πιο σιγά, όσο πιο βαθειά έχουμε κατέβει ή όσο περισσότερο μέيناμε στο νερό, γιατί ο οργανισμός πρέπει να αποσυμπιεσθή τμηματικά. 'Ο θάνατος του Σουηδοϋ μηχανικοϋ "Αρν Ζέττερστρομ μετά την ά-

νάδυσί του στην επιφάνεια, αφού κατέβηκε σε βάθος 160 μέτρων, όφειλεται σε πολύ γρήγορη ανάδυσι εξ αίτίας μηχανικού ατύχηματος.

Όταν ή ανάδυσις γίνεται σωστά, δεν πρέπει να τραβάμε απότομα από τα χείλη την αναπνευστική συσκευή. Στην επιφάνεια του νερού ή συσκευή έμποδίζει τον δύτη να αναπνέη κανονικά και διακινδυνεύει να πιη νερό την στιγμή που ή κούρσας αρχίζει να γίνεται αισθητή. Πρέπει να εξακολουθήση να αναπνέη από την συσκευή, κολυμπώντας ήσυχα για να φθάση στην ακτή ή στο πλοίο που τον συνοδεύει.

Γιαννάκη. Σου έχω πη τόσες φορές να μην απλώνης το χέρι σου επάνω από το τραπέζι για να πάρης ψωμί. Δεν έχεις γλώσσα;
—Έχω, αλλά δεν φθάνει ως εκεί.

☆

Ένας Νέγρος στρατιώτης του αμερικανικού στρατού υποβάλλεται σε έγχειρση σε κάποιο νοσοκομείο στην Γερμανία, όπου υπηρετεί. Την έγχειρση του την κάνει ένας από τους διασημότερους χειρουργούς. Όταν ο Νέγρος βγαίνει από το νοσοκομείο, τον ρωτάει ένας φίλος του:
—Λοιπόν; Είναι πραγματικά τόσο σπουδαίος αυτός ο γιατρός;
—Μπά! Τίποτε δεν αξίζει.
—Γιατί. Δεν σου έκανε καλά την έγχειρση;
—Την έγχειρση την έκανε περίφημα. Άλλά με έρραψε με άσπρη κλωστή!

Tatler

Όταν ληφθοῦν οἱ προφυλάξεις εἶναι ἀσφαλὴς ὁ δῦτης πρέπει νὰ υπογραμμισθῇ ὅτι ἀπλὲς καταδύσεις, ἀλλὰ πολὺ συχνές, μποροῦν νὰ προκαλέσουν ἀσυναισθῆτως φυσιολογικὲς μεταβολὲς διαρκειάς, εἰδικῶς κόπῳσι τῆς καρδιάς, ἡ ὁποία ὑποβάλλεται σὲ πολλαπλὲς συμπίεσεις καὶ ἔκτονώσεις, καθὼς καὶ μείῳσι τῆς εὐλυγισίας τῶν ἰσθμῶν πνευμονικῶν κυψελῶν. Συμπεράσμα: ὁ πιὸ φανατικὸς δῦτης δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ξεχνᾷ ὅτι τέλος πάντων δὲν εἶναι ψάρι καὶ ὅτι μπορεῖ νὰ χρησιμοποιῇ τὶς ὑποβρύχιες ἐξερευνήσεις πρὸς μεγάλῃ του χαρᾷ, ἀλλὰ δίχως κατάχρησι.

Ἐξομολογήσεις ἐνὸς μεγάλου...

Ο ΠΥΡΕΤΟΣ ΚΑΙ ΕΓΩ

Τοῦ

ΣΑΣΑ ΓΚΙΤΡΤ

Ἡ ὑγεία, αὐτὸ μάλιστα, εἶναι τὸ πᾶν!

Αὐτὲς οἱ λίγες λέξεις σχηματίζουν ἓνα κεφάλαιο — ἓνα ὁλόκληρο κεφάλαιο — ἐνὸς δικοῦ μου βιβλίου.

Τὶς εἶχα γράψει μὲ τὴν χαρούμενη σκληρότητα τοῦ ἀνθρώπου ποὺ δὲν ἀρρώστησε ποτέ, ποὺ δὲν σκέπτεται ὅτι ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ ὑποφέρουν, ποὺ δὲν λογαριάζει σὲ ποιά μάτια μπορεῖ νὰ πέση αὐτὴ ἡ φράσις.

Ὡστόσο, ἀφοῦ τὸ βιβλίο τυπώθηκε, τότε ἀποφάσισα νὰ σκεφθῶ. Καὶ μιά μέρα μετάνοίωσα γι' αὐτὰ ποὺ ἔγραψα.

Ὅμως ἀπὸ τότε...

Ἀπὸ τότε, ἔπεσα ἄρρωστος, ἀπὸ τότε ὑπέφερα, ἔμεινα 28 ἡμέρες ξαπλωμένος ἀνάσκελα, ἔκανα δίαιτα, μοῦ ἔβαζαν βεντοῦζες, μοῦ ἔκαναν ἐνέσεις, γίαντροι ἔκαναν συμβούλια πάνω ἀπὸ τὸ προσκεφάλό μου καὶ 12 ὁλόκληρες ἡμέρες πηνόμουν στὸν πυρετὸ — μὲ μιά λέξι κατάλαβα εἰς ἐστὶ...

Λοιπόν, ὄχι πιά λεπτολογίες, οὔτε λεπτότητες!

Μπορῶ τώρα νὰ θγαίνω ἔξω μὲ τὸ μέτωπο ψηλά, μετέχω κι' ἐγὼ στὸ κεφάλαιο, δὲν εἶμαι ὁ ἀμύητος, ὁ ἀδαής, ποὺ δὲν ξέ-

ρει. Εἶμαι ἓνας ἄνθρωπος φυσιολογικός!

Δὲν θὰ ξαναπῶ: εἶμαι ἓνας τέλειος ἄνθρωπος!

Καὶ ὅταν θὰ εἶναι ἡ σειρά μου νὰ μιλήσω, θὰ διηγηθῶ τὴν ἀρρώστειά μου, ὅπως ὅλος ὁ κόσμος. Ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ τὴν διηγηθῶ, θὰ μπορῶ τουλάχιστο νὰ τὴν θυμᾶμαι σὲ κάθε περίπτωσι.

Παραδείγματος χάριν θὰ λέω:

—Λίγο καιρὸ πρὶν ἀρρωστήσω...

Ἡ ἀκόμη:

—Λίγο μετὰ τὴν ἀρρώστειά μου...

Ἀλλὰ ἄς ξαναγυρίσωμε στὸ θέμα μας.

Λοιπόν, καθὼς ἤμουν ἄρρωστος, θέλησα νὰ ἐπωφεληθῶ γιὰ νὰ ἀναθεωρήσω, νὰ ξεκαθαρίσω κάπως τὴν τόσο μικρὴ ἰδέα ποὺ εἶχα περὶ ὑγείας.

Ἐψαξα.

Ζήτησα εἰλικρινᾶ — καὶ μάταια — ἓνα τύπο πιὸ ἀκριβῆ, πιὸ πλήρη.

Δὲν ὑπάρχει.

Νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει, ὅπως δὲν ὑπάρχουν καὶ δύο τρόποι γιὰ νὰ πῇ κανεὶς τὴν ἀλήθεια.

Ἡ ἀλήθεια, εἶναι ΝΑΙ ἢ ΟΧΙ.

"Ε, λοιπόν! 'Η 'Υγεία είναι ΤΟ ΠΑΝ!

*Πως 'ιπεσα
'αρρωστω*

Αρρώστησα πριν από δέκα λεπτά — θά προσπαθήσω να πω πώς εξελίχθηκε ή υπόθεσις. Μόνο που πρέπει να θιασθώ.

'Ιδού, λοιπόν.

'Υπέφερα άρκετό καιρό προτού άρρωστήσω.

Διάφορα μέρη του σώματός μου είχαν προσβληθή, όμως τὰ υπερασπιζόμουν, υπεράσπιζα τὸν ἑαυτό μου. Τὸ κακὸ ἄλλαζε σταθερὰ θέσι καὶ εἶχα τὴν ἐντύπωσι ὅτι ἔψαχνε νὰ βρῇ δρόμο νὰ φύγῃ.

Πάλαιψα κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἐπὶ 15 ἡμέρες, πεπεισμένος ὅτι στὸ τέλος θὰ ἔβγαίνα νικητής.

Τώρα μόλις μοῦ ἔδωσαν νὰ πῶ ἕνα ἀπαίσιο καταπότι. "Ὡστε ἀρχίζει!

Χθές, Παρασκευή 27 Μαρτίου — σὰς ζητῶ συγγνώμην, ὅμως γιὰ μένα εἶναι μιὰ σημαντικὴ ἡμερομηνία — ὁ γιατρός μου, ὁ θαυμάσιος γιατρός μου, ποῦ ἐρχόταν κάθε μέρα, με ἐξέτασε καὶ μοῦ εἶπε ὅτι, καθὼς τὸ κακὸ φαινόταν νὰ θέλῃ νὰ ἐντοπισθῇ, καλὰ θὰ ἔκανα νὰ μείνω ξαπλωμένος τρεῖς ἡμέρες, ὥστε νὰ γίνω ἐντελῶς καλὰ καὶ χωρὶς ἀμφιβολία μ' ἂν γιὰ πάντα.

Τὸν ἔβαλα νὰ μοῦ ὑποσχεθῇ ρητῶς ὅτι τρεῖς ἡμέρες στὸ κρεβάτι θὰ ἀρκοῦσαν γιὰ τὴν ἀνάρρωσί μου. Μοῦ τὸ ὑποσχέθηκε μοῦ τὸ ὠρκίσθηκε μάλιστα στὴ ζωὴ τῆς γυναίκας του καὶ τῶν παιδιῶν του.

Δὲν ἀμφέβαλλα οὔτε στιγμὴ γιὰ τὸν λόγο του, καὶ ἀμέσως προετοιμάσθηκα γὰρ νὰ μπορέσω νὰ μείνω τρεῖς ὁλόκληρες ἡμέρες μακριὰ ἀπὸ τὶς δουλειές μου.

Δὲν μοῦ εἶχε συμβῇ ποτὲ νὰ μείνω τρεῖς ἡμέρες ξαπλωμένος καί, φυσικά, αὐτὸ θὰ μοῦ ἔκανε ἐντύπωσι, ἐάν δὲν εἶχα τὴν βεβαιότητα ὅτι δὲν ἤμουν καθόλου ἄρρωστος.

*Γιατί δὲν ἔμεινα
ἀνιώμην ἀρρωστος*

Υπέφερα — ὦ! αὐτὸ μάλιστα! 'Υπέφερα! — ὅσο πήγαινε καὶ περισσότερο, ἀλλὰ ἀνεχόμουν τὸν πόνο μου, συγκρατημένος ἀπὸ τὴν ἰδέα ὅτι ἤμουν ἕνας ἄνθρωπος με ἐξαιρετικὴ ὑγεία ποῦ ἐκείνη τὴν στιγμὴ ὑπέφερε ἕνα μαρτύριο.

Αὐτὴ ὑπῆρξε ἡ ψυχικὴ μου κατὰστασις γιὰ 24 ὥρες.

Τὴν ἐπομένη αἰσθάνθηκα ὅτι οἱ πόνοι μου εἶχαν μετριασθῇ — ὅμως συγχρόνως εἶχα τὴν ἐντύπωσι ὅτι δὲν ἤμουν πιά ὁ ἴδιος ἄνθρωπος. Οἱ ἰδῆες μου, οἱ ἀσχολίες μου, οἱ ἐλπίδες μου, τὰ πράγματα ποῦ περίμενα, τὰ γράμματα στὰ ὁποῖα δὲν εἶχα ἀπαντήσῃ — ὅλα μοῦ ἦσαν τελείως ἀδιάφορα. "Ενοιωθα τὸ μυαλὸ καὶ τὸ σῶμα μου μουνδιασμένα. Τὰ αὐτιά μου βοῦτίζαν καὶ ἀντηχοῦσαν μιὰ κωδωνοκρουσία μονότονη καὶ μακρινή, ἐνῶ τὰ μικρὰ καλαθάκια με τὰ λουλούδια τῆς ταπετσαρίας τοῦ τοίχου εἶχαν ἀρχίσει νὰ πηδοῦν.

Τί συνέβαινε; 'Αντιλαμβάνομαι πολὺ καλὰ ὅτι τὰ μικρὰ καλάθια δὲν ἐχόρευαν παρὰ γιὰ

μένα — πάντως ὅμως χόρευαν! — καὶ ὅτι ὁ μόνος ἐγὼ ἄκουγα τὶς καμπάνες.

'Αλλὰ τὶς ἄκουγα!

Καὶ ἐγὼ ποῦ ἔπρεπε νὰ σηκωθῶ αὔριο τὸ βράδυ;

Δὲν ἔλεγα τίποτε!

Καὶ ὑπέφερα χωρὶς νὰ ἐπαυασταθῶ...

Μὰ τέλος πάντων, τί συνέβαινε;

'Ενόμιζα ὅτι εἶχα παραδοθῇ...

"Ε! ναι, αὐτὸ ἀκριβῶς ἦταν, εἶχα παραδοθῇ! Τώρα μόλις κατέβασα τὰ χέρια. Τώρα μόλις ἀπαρνιόμουν τὴν ζωὴ. 'Απλῶς τώρα μόλις εἶχα ἀρρωστήσει.

*Τὸ κα' εἶπα
'αρρωστω*

Ἡ ἀρρώστεια εἶναι κάτι φοβερό, εἶναι ντροπὴ, εἶναι ἀπρέπεια, εἶναι ὀδύνη, εἶναι ἀδικία, εἶναι ἀσχημιά καὶ δὲν εἶναι καθαρῶς.

Νομίζεις ὅτι θὰ ἔχῃς περισσότερη θέλησι ἀπὸ τοὺς ἄλλους καὶ ὅτι θὰ μπορέσῃς νὰ διατηρήσῃς λίγη ἀπὸ τὴν προσωπικότητά σου — ἀδύνατο!

Δὲν γίνεται τίποτε.

Πρέπει νὰ ἀπαρνηθῇς τὰ πάντα ὅπως ὅλος ὁ κόσμος. Δὲν ὑπάρχει ντροπὴ, δὲν ὑπάρχει παραξενιά ποῦ νὰ ἀντέχῃ στὸ 39° 7.

Καὶ ὅλοι ὅσοι ἔχουν 39° 7 εἶναι ἴδιοι — καὶ δὲν εἶναι πιά ἄνθρωποι.

Εἶναι ἄρρωστοι.

"Ενας ἄρρωστος δὲν παύει νὰ εἶναι ἄνθρωπος!

"Ετσι ἀρρωστήσεις, δὲν ἔχεις

πιά τὸ ὄνομά σου, δὲν ἔχεις ἡλικία, δὲν ἔχεις περιουσία, δὲν ἔχεις τὶς συντροφίες σου. "Εχεις τὸν πυρετὸ σου!

Τί λέω ἔχεις;

Οὔτε αὐτὸ κάν!

Οἱ ἄλλοι ἔχουν τὸν πυρετὸ σου: μόλις τὸν ἔχεις, σοῦ τὸν παίρνουν καὶ τὸν ἀποκομίζουν γρήγορα γρήγορα στὴν διπλὰνὴ κάμαρα...

Ὁ νοσοκόμος μου

Εἶχα γιὰ νοσοκόμο, ἕνα χαριτωμένο νέο. Εἶναι πολὺ γλυκὸς καὶ τέλεια ἐξυπηρετικὸς. Δὲν εἶναι οὔτε φλύαρος, οὔτε θλιμμένος, καὶ μοιάζει νὰ μὴν ἔχῃ ἐλαττώματα — τόσο, ποῦ μοῦ δίνει τὴν ἐντύπωσι ὅτι δὲν ἔχει οὔτε πατέρα, οὔτε μητέρα, οὔτε ἀδελφὸ, οὔτε ἀδελφή, οὔτε γυναῖκα, οὔτε φιλενάδα, οὔτε φίλο· ὅτι εἶναι ὁ μόνος στὸν κόσμο.

Εἶπα ὅτι δὲν ἔχει ἐλαττώματα, γιὰ τὴν φυσικὰ δὲν εἶναι ἐλάττωμα νὰ μπορῇ κανεὶς νὰ κοιμᾶται 20 ἢ 22 ὥρες τὴν ἡμέρα. Δὲν εἶναι ἔτσι;

Κοιμᾶται, πραγματικῶς, 20 με 22 ὥρες τὴν ἡμέρα.

Τὸ ἀπόγευμα κοιμᾶται σὲ μιὰ κάμαρα διπλὰ στὴ δική μου· τὴν νύκτα κοιμᾶται σὲ μιὰ πολυθρόνα κοντὰ στὸ κρεβάτι μου.

Πάντως εἶναι πολὺ ἐνοχλητικὸ γιὰ κάποιον ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ κοιμηθῇ νὰ ἔχῃ τόσο κοντὰ του ἕναν ἄνθρωπο ποῦ δουλεῖα του εἶναι νὰ μένῃ ξυπνητὸς — καὶ ποῦ ἀποκοιμίζεται καὶ ξαναποκοιμίζεται τόσο εὐκόλα.

Ζητῶ νὰ τοῦ δώσουν καφέ μετὰ ἀπὸ τὸ φαγητό, ὅμως δὲν πίνει παρὰ τὸ πρωῒ, γιὰ τὴν ἰσχυρί-

ζεται ότι ο καφές τὸ θράδυ τοῦ φέρνει αὐπνία.

Σήμερα τὸ πρωτὶ τὸν ἐρώτησα τί ἦταν αὐτὸ ποὺ τὸν ἔκαμε νὰ γίνη νοσοκόμος. Μοῦ ἀπάντησε:

—Μιά ἰδέα ποὺ μοῦ ἦρθε μετὰ ἀπὸ μία μεγάλη ἀρρώστεια ποὺ πέρασα.

*Κυρία πὺ ἔρχεται
γιὰ τὴ βεντούζα*

Κύριε, εἶναι ἡ κυρία ποὺ ἔρχεται γιὰ τὶς βεντούζες!

—“Ας περάση.

Δὲν θὰ ξεχάσω ποτὲ αὐτὴ τὴν κυρία ποὺ ἐρχόταν γιὰ τὶς βεντούζες μὲ ἕνα μόνιμο χαμόγελο στὰ χεῖλη.

Μπήκε, μὲ καλημέρισε μὲ χάρι, καὶ ἀκούμπησέ κοντὰ στὸ κρεβάτι μου, σὲ μιὰ καρέκλα, μία κίτρινη σάκα ποὺ ὄταν τὴν ἀνοίξε εἶδα πὼς περιεῖχε καμμιά πενηνταριά μικρὰ ποτήρια χωρὶς πόδι.

Ἐτοίμασε κάτι στὰ γρήγορα καὶ μοῦ εἶπε:

—“Ὅταν θὰ θελήσετε, κύριε, ἀρχίζω!

Καὶ μοῦ χαμογελοῦσε· διαρκῶς μοῦ χαμογελοῦσε.

Παρ’ ὅλο ποὺ ὑπῆρξε ἡ πρώτη μου βεντούζα, προσέφερα σ’ αὐτὴ τὴν κυρία τὸ μέρος τοῦ σώματός μου ποὺ ζητοῦσε, χωρὶς μεγάλο δισταγμὸ, σχεδὸν χωρὶς φόβο. Τόσο αὐτὸ τὸ χαμόγελό της ἦταν ὑποχρεωτικό, τόσο ἔμοιαζε νὰ μοῦ προτεῖνῃ καὶ νὰ μοῦ ὑπόσχεται ἀτελειώτες ἱκανοποιήσεις.

Μόλις πῆρα τὴν θέσι ποὺ ζήτησε, ἄρχισα...

“Ε λοιπόν! Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν

Τοσκανίνι καὶ κάποιον Νέγρο ποὺ ἔπαιζε στὴν Ἀλάμπρα ξυλόφωνο, δὲν εἶχα ξαναδῆ τέτοια δεξιοτεχνία, τέτοια ἀριστοτεχνικὴ εὐκινήσια. Σκέπτομαι πὼς δὲν ὑπάρχει πλάσμα στὴν γῆ ποὺ νὰ μπορῇ νὰ παίξῃ καλύτερα τὶς βεντούζες. Σὲ λίγα λεπτά, εἶχε στολίσει τὴν καμμένη τὴν πλάτη μου μὲ ἕνα παράξενο κάλυμμα — καὶ πάντα γελοῦσε. Ἀφοῦ πέρασε λίγη ὥρα, μοῦ ἔβγαλε τὸ γυάλινο ὄστρακό μου καὶ μὲ συνεχάρη γιὰ τὴν ἀποτελεσματικότητά της μεσολαθῆσέως της.

Κατόπιν ξανατοποθέτησε, γρήγορα, ὥστόσο χωρὶς σκαιότητά, τὰ ποτηράκια της στὴν κίτρινη τσάντα της καὶ μοῦ εἶπε μὲ αὐτὸ τὸ ἀτελειώτο, τὸ ἀξέχαστο, τὸ ἀνερμήνευτο χαμόγελό της:

—Λοιπόν, χαίρετε, κύριε...

Καί, σβέλτα-σβέλτα χάθηκε ἀπὸ μπρὸς μου γιὰ πάντα.

Τί περίεργο πράγμα!

Αὐτὴ ἡ κυρία ποὺ δὲν εἶχα δῆ ποτέ μου, ποὺ ἦρθε στὸ σπίτι μου, ποὺ μοῦ ἔβαλε 40 μικρὰ ποτηράκια στὴν πλάτη... τὰ ξαναπῆρε... καὶ ἔφυγε...

Ὁμολογῆστε ὅτι αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν συμβαίνουν παρὰ στοὺς ἀρρώστους!

Οἱ φίλοι μου

Ω! Δὲν θὰ σὰς μιλήσω γιὰ τοὺς ἐπιστήθιους φίλους μου — δὲν λέω παρὰ αὐτὸ ποὺ θέλω νὰ πῶ. Ἐχὼ τὴν μνήμη μου ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά, ἔχω τὶς ἀναμνήσεις μου ἀπὸ τὴν ἄλλη. Ἡ μνήμη μου εἶναι δική σας· τὶς ἀναμνήσεις μου τὶς κρατῶ γιὰ μένα.

Θὰ σὰς μιλήσω ὅμως πρόθυ-

μα γιὰ ὠρισμένους φίλους ποὺ ἔχω, γιατί, αὐτοὺς, ἔχω τὴν ἐντύπωσι ὅτι τοὺς ἔχετε καὶ σεῖς.

Ἐχὼ τὸν φίλο ποὺ ἀκούμπησε στὸ προσκέφαλο τοῦ κρεβατιοῦ μου, ἔσκυψε ἀπάνω μου, μὲ κύταξε νὰ ὑποφέρω, κούνησε τὸ κεφάλι του καὶ εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια:

—“Ε, φίλε μου, σοῦ τὸ εἶχα πῆ ἀρκετὲς φορές!... Πόσες φορές δὲν σὲ ἰκέτευσα νὰ ἀλλάξης τὸν τρόπο τῆς ζωῆς σου;... Αὐτὸ σὲ ἔκανε νὰ γελάς! Ἦμουν βέβαιος, τὸ ἀκοῦς, ἦμουν βέβαιος ὅτι μιὰ μέρα θὰ πλήρωνες!

—“Ε λοιπόν! ἀγαπητέ μου, θὰ πρέπη νὰ εἰσαι εὐχαριστημένος σήμερα.

Εὐχαριστημένος, ὅχι... ἀλλὰ τέλος πάντων νὰ σοῦ γίνη ἕνα μάθημα...

Ξανάρθε τρεῖς φορές νὰ μὲ δῇ, καί, κάθε φορὰ ἔλεγε τὸ ἴδιο πράγμα! Ἡ ἀρρώστεια μου δὲν τοῦ ἐνέπνεε καμμιά ἄλλη σκέψι. Ἦταν εὐχάριστα ἐνοχλημένος ἀπὸ τὴν δικαιοσύνη τῶν προφητειῶν του.

Ἐχὼ τὸν ἀδιάφορο φίλο ποὺ μπήκε στὸ δωμάτιό μου καὶ μὲ ρώτησε τὸ ἀπλοῦστερο τοῦ κόσμου.

—Πῶς πάει;

Λίγο ξαφνιασμένος δὲν βρῆκα νὰ τοῦ ἀπαντήσω παρὰ:

—Ἐτσι κι ἔτσι!

Τότε μοῦ εἶπε:

—Μὴν χάσεις τὸ θάρρος σου, ἀγαπητέ μου, πιστεψέ με!

Ὅταν ἔχης εἴκοσι μέρες νὰ φᾶς καὶ ἔχης ἀκόμη τὶς κλειδώσεις σου σπασμένες σὰν ἀπὸ κάτι ἀόρατες τανάλιες, σοῦ κάνει κάποια ἐντύπωση ν’ ἀκοῦς ἕνα φίλο ποὺ σὲ συμβουλεῖ ἔτσι ψυχρὰ νὰ μὴν χάσης τὸ θάρρος σου.

Ἐχὼ τὸν φίλο ποὺ ἔπαθε ἀκριβῶς, πρὶν ἀπὸ δώδεκα χρόνια, ὅτι ἔχω ἐγὼ σήμερα. Πήγαινα νὰ

τοῦ διηγηθῶ τὴν ἀρρώστειά μου· μοῦ διηγήθηκε αὐτὸς τὴν δική του. Δὲν ἔκατσε παρὰ εἴκοσι πέντε λεπτά κοντὰ μου, ὅμως γιὰ 25 λεπτά, δὲν μίλησε παρὰ γιὰ τὸν ἑαυτὸ του. Ἐκανε, δηλαδή, αὐτὸ ποὺ θὰ ἔκανα ἐγὼ ἐὰν δὲν μὲ εἶχε ἐμποδίσει νὰ μιλήσω.

Καὶ φεύγοντας καθὼς μοῦ ἐσφιγγε τὸ χέρι —πολὺ δυνατὰ— μοῦ εἶπε:

—Κι’ ἐγώ, ἀγαπητέ μου, ἔμεινα 4 μῆνες κατάκοιτος... καὶ ὕστερα ξανακύλισα... καὶ ξανακύλισα...συνέχεια!...

Ἐχὼ τὸν εὐαίσθητο φίλο ποὺ μπήκε στὶς μύτες τῶν ποδιῶν, μὲ ἄγγιξε μὲ τὶς ἄκρες τῶν δακτύλων, σκιαγράφησε ἕνα χαμόγελο καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ λέγοντας:

—Κι’ ὅμως, ἄλλαξε λίγο!

Ἐχὼ τὸν παλιὸ συμμαθητὴ ποὺ μαθαίνοντας ὅτι μποροῦσε νὰ μὲ δῇ ἦρθε ἀμέσως:

—Φίλε μου, τί χαρὰ νὰ σὲ ξαναδῶ... Τέλος πάντων!.. “Α! πόσο σὲ σκεπτόμουν, στὸ ὀρκίζομαι!.. Πόσο θὰ ὑπέφερες!.. Λοιπὸν εἶναι ἀλήθεια ὅτι τώρα μπορεῖ κανεὶς νὰ ἔρχεται νὰ σὲ βλέπῃ κάθε μέρα;

—Μὰ ναί!

—Κάθε μέρα, κάθε μέρα;

—Κάθε μέρα!

—“Α! Τί εὐτυχία!

Δὲν ξανάρθε ποτέ.

Ἡ ἀνδρεία

Σήμερα τὸ πρωτὶ, σηκώθηκα μόνος μου!

Μόλις θὰ ἦταν ἕξι ἡ ὥρα. Πῆγα στὸ παράθυρο καὶ — χωρὶς νὰ παραμερίσω τὶς κουρτίνες— τὸ μισόανοίξα γιὰ νὰ δῶ... καὶ

έτυφλώθηκα, ή μάλλον θαμπώθηκα, έμεινα έκπληκτος, σάν νά πνιγόμεν από τόν ήλιο πού μπήκε στο δωμάτιό μου σάν κάποιος πού περιμένει ώρες άπ' έξω και πού, έπί τέλους, του άνοίγουν την πόρτα.

"Α! Τι άστείο πού είναι...

"Άλλοτε φανταζόμεν τόν ήλιο σάν έξηντάρη, μέ κυάλια και μιá ωραιότατη γενειάδα κόκκινη.—Και όμως πρό όλίγου μου φάνηκε πώς ήταν ένας νέος πού έμπαινε στο δωμάτιό μου.

"Εξ άλλου, τό πρωί, όλα μου φαίνόντουσαν νέα, όλα μου φαινόταν καινούργια. "Ο άέρας, άκόμη κι' αυτός, ήταν τόσο έλαφρός, τόσο διάφανος, τόσο λεπτός πού τίποτε δέν μέ χώριζε

άπό τά δένδρα, άπό τά σπίτια και τούς ανθρώπους πού περνούσαν εκεί κάτω —τόν δρόμο— και σκεπτόμεν ότι, άν άπλωνα τό χέρι, θα μπορούσα νά τούς φθάσω. "Α! Τι ώραία πού ήταν!...

Γιά σταθήτε... Βλέπετε αυτή την μικρή στέγη μέ τά παλιά κεραμίδια... άπέναντι, εκεί, έντελώς άπέναντι... δέν λέει και μεγάλα πράγματα, δέν είναι έτσι;... "Ε, λοιπόν! στις έξι τό πρωί, κάτω άπό τόν ήλιο, είναι άγνωρίστη!... Και θα θρίσκειται εκεί πολύν καιρό, θέβαια, έφ' όσον κάθε πρωί ξεκαινουργιώνεται!

"Αλλά για δές! Δέν μιλω πιά άποκλειστικά για τόν έαυτό μου —μου φαίνεται ότι τελείωσε, είμαι καλά!

Ο καθηγητής του κληρονομικού δικαίου ρωτά στις εξετάσεις τόν τελίο φοιτο της νομικής:

—Τί θα έκάματε πριν νά άποδεχθήτε μιάν κληρονομίαν, κύριε φοιτητά;
—Χρέη, κύριε καθηγητά, χρέη.

A. M.

☆

Ο νεαρός δούξ του Σαμπλί έμάλωσε κάποτε μέ ένα συμφοιτητή του, ό όποιος έτοιμάσθηκε νά του δώση μιá γροθιά.

—Μη ξεχνάς πώς έχεις άπέναντί σου ένα δούκα, φώναξε ό νεαρός Σαμπλί.

—"Α, ναί. Με συγχωρείτε, είπε ό άλλος Περιμένετε μιá στιγμή νά φορέσω τό γάντι μου.

Και του την έδωσε ύστερα άκόμη πιό δυνατή.

«... 'Ο Εύρωπαϊκός πολιτισμός πρέπει νά τείνη στην δημιουργία της ένότητος ψυχής και πνεύματος, ζωής και μορφής, θρησκείας και τέχνης.»

‘Ο διάσημος Γερμανός συγγραφέας Τόμας Μάνν συμπλήρωσε έφέτος τά 80 χρόνια του και μιάν όλόκληρη πεντηκονταετία προσφοράς στην παγκόσμια λογοτεχνία. ‘Ο μεγάλος συγγραφέας τιμήθηκε μέ τό βραβείο Νομπελ και μέ πολλές άλλες διακρίσεις. ‘Από τά έργα του τά γνωστότερα είναι: «ΟΙ Μπούντενμπροκ», «Τοιστάν», «Τό θαυματουργό δουνό», «Γκαίτε και Τολστόϊ» και άλλα. ‘Ενα άπό τά 7 παιδιά του συγγραφέα, ή Μόνικα, σκιαγραφεί στο έργο πού δημοσιεύουμε την μεγάλη προσωπικότητα του πατέρα της.

ΤΑ 80 ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ TOMAS MANN

Της
MONICA MANN

Τόν περασμένο μήνα ό πατέρας μου συμπλήρωσε τά 80 του χρόνια. Τόν θυμάμαι στά 40 του. "Όταν ήμουν άτακτη μέ έπιτιμούσε μέ ένα σήκωμα τών φρυδιών του, ένα ευγενικό έλαφρό κτύπημα του περιποιημένου χεριού του, ή μέ τό διαπεραστικό βλέμμα του. Και ήταν άρκετα αυτά για νά μέ έπαναφέρουν στην τάξη. 'Ακόμη και ή σκέψη μόνο ότι θα μου έκαμε παρατήρηση: ήταν άρκετή για νά μέ κάνει νά είμαι φρόνιμη.

"Όταν πήγαίνα στο ύπόγειο, όπου ή Λίνα γυάλιζε τά παπούτσια του —τά καθημερινά του παπούτσια— ήταν μεγάλο γεγονός για μένα. Σκεπτόμεν αυτά τά προσεκτικά δεμένα παπούτσια πού μέ τόσο ζωηρό βήμα περπατούσαν στους δρόμους, άποφeyγοντας μέ προσοχή και τό πιό μικρό πετραδάκι πόσο προσεκτικά καθαρίζονταν στο μικρό χαλάκι της έξώπορτας. "Όλα τά πράγματα του πατέρα μου είχαν μιá άναπόφευκτη μοίρα: 'Ακτινοβολούσαν ζωή. 'Η ένεργητικό-

της του, ή πνευματική του διαύγεια, ή λεπτή ειρωνεία του, έμεναν άμείωτα πάνω στα πράγματα του. Τό γραφείο του, φορτωμένο μέ διάφορα άντικείμενα άντανakλoυσε αυτό τό μακρό μέ τά χρυσά γυαλιά πρόσωπο του πατέρα. Την ίδια όνειροπόλο μορφή έβλεπες στην μεγάλη του κίτρινη πολυθρόνα, στον καπνό του πούρου του, στο λουρί του σκύλου του, σε μιá σφυρίχτρα, στο φλυτζάνι του τσαγιού, στον τρόπο πού σιγόπινε τό ρόφημά του, στο μεγάλο πιάνο, στην μουσική του.

Τό καθετί είχε την ώρα του και την σπουδαιότητά του. 'Η όμπρέλλα και τό μπαστούνι του έπαιρναν ιδιαίτερη σημασία κοντά του. Τό ίδιο συνέβαινε μέ ένα μικρό ψαλιδάκι για τά πούρα του, μέ τόν στυλογράφο του και τούς τόμους του Γκαίτε. Τό μαύρο και χρυσό εκκρεμές έμοιαζε νά περιμένη μόνο τά δικά του προσεκτικά χέρια νά τό κουρντίσουν. "Αν ό πατέρας ήταν άρρωστος, τό ρολόι φαινόταν λυπημένο στην γωνιά του. 'Εξ ίσου λυπημένος ήταν και ό άρρωστος πού δέν μπο-

‘Ο Τόμας Μάνν πριν από δέκα χρόνια ρούσε να δουλέψη. ‘Ο πατέρας μου θέλει πάντα να εργάζεται. ‘Η εργασία είναι ο άγιος φίλος του τόν όποιο ποτέ δεν θα αποχωρισθί. ‘Από τότε που έννοιωσα τόν πατέρα μου δεν θυμάμαι μία μέρα που να μην εργάστηκε.

Ήταν πάντα λεπτεπίλεπτος, ευαίσθητος, αλλά βασικά υγιής. Πιστεύω ότι υπάρχουν λεπτοκαμωμένοι άνθρωποι που έχουν μία μουσική έσωτερική ζωτικότητα, είναι συναισθηματικοί και ήρεμοι. ‘Ο πατέρας μου είναι ένας απ’ αυτούς. ‘Ανεξάρτητα από τόν άν υπάρχουν σοβαρά προβλήματα στο σπίτι ή έξω, άν είναι κουρασμένος ή όχι, αυτός μετά τόν φαγητό του πάντα θα εργαστή.

Σέ κάθε επιθυμία υπάρχει ή ευχαρίστησι χωρίς τήν όποία δεν υπάρχει ασφαλώς επιθυμία. ‘Η επιθυμία π.χ. τής ζωής είναι συγχρόνως και μία αγάπη γιά τήν ζωή. Κατ’ αυτόν τόν τρόπο και ή επιθυμία γιά εργασία είναι αγάπη γιά τήν εργασία. Με αυτή τήν επιθυμία διαμορφώθηκε ή προσωπικότητα τού πατέρα μου.

‘Ο πατέρας μου είναι ένας εύθυμος άνθρωπος. Το άρέσει να βρίσκεται παντού και να είναι μέσα σέ όλα. ‘Όταν γράφει, ο κόσμος όλος είναι δικός του. Τόν έρευνά, όπως ο γυπαετός αναζη-

τεί τόν θήραμα και βυθίζει τήν πέννα στο αίμα του, από αγάπη. Το πνεύμα αυτό τού γυπαετού συνεχίζει τήν ζωή του στα βιβλία τού πατέρα. ‘Ο πατέρας μου είναι σπόρτσμαν επίμονος και θαρραλέος. Είναι συγχρόνως και ένα παιδί που παίζει με τούς κύβους. Τούς θάζει τόν ένα πάνω στόν άλλο, όπως σέ λίγο ύψώνει μπροστά του μία δλόκληρη έκκλησία.

Στα έργα του ο πατέρας μου συνταιριάζει τήν ζωή που γνώρισε —και γνώρισε αρκετά— μ’ εκείνο που δεν γνώρισε, μ’ εκείνο που είναι τέχνη. Δύσκολα ξεχωρίζει τόν ένα από τόν άλλο. Κάποτε νομίζει πως κάτι καινούριο ανακάλυψε αλλά στήν πραγματικότητα απλώς τόν έζησε. Κάποτε πάλι πιστεύει πως γράφει κάτι που έζησε, ενώ σ’ αλήθεια τόν ανακάλυψε εκείνη τήν στιγμή. Αυτό τόν παιχνίδι δεν είναι πολύ καθαρό. Μπορεί να είναι προφητεία μιας καταστάσεως που υπάρχει ή που πρόκειται να υπάρξει, ή ακόμη να αναφέρεται σέ έμπειρίες που έζησε κανείς πρότού γεννηθί. ‘Όπωςδήποτε, ή δημιουργική συγγραφική εργασία είναι ένα μυστήριο. ‘Όταν κάθω με τόν πατέρα μου τόν βλέπω να ακτινοβολή μία βαθεία έσωτερική περιέργεια που μαρτυράει ότι υπάρχει γνώσις. ‘Η σιωπή του —και είναι συχνά σιωπηλός— απαιτεί έκφρασι ή όποία όμως είναι περιττή. ‘Η περιέργειά του είναι προσποιητή και εύγενής. Παίζει σάν παιδί, βλέπει και ακούει τά πάντα, σά να είναι ή πρώτη φορά. Συχνά γίνεται παιδί, μά παιδί βαθυστόχαστο και καλό.

Κάποτε ύστερα από μία παράστασι τού ‘‘Αμλετ’’, ρώτησε τόν πρωταγωνιστή άν τόν κόκκινο

χρώμα που είχε στο χέρι του ο ‘‘Αμλετ στήν μοναμαχία ήταν αληθινό αίμα. ‘Ο ήθοποιός απάντησε ότι ήταν απλώς οδοντόπαστα χρωματισμένη. Νομίζω ότι εκείνη τή στιγμή ο πατέρας μου έζησε μία απογοήτευσι. ‘‘Ήξερε βέβαια τά διάφορα θεατρικά τρύκ, αλλά τά πίστευε σάν πραγματικότητα. Γι’ αυτό ή απάντησι τού ήθοποιού τού γκρέμισε μία ψευδαισθήσι. Παρά τήν απογοήτευσι όμως, έννοιωσε και μία μεγάλη ίκανοποίησι: ‘‘... Περίφημος ήθοποιός’ κάνει τόν θεατή να πιστέψη ότι ή χρωματισμένη οδοντόπαστα είναι αγνό δανικό αίμα!...’’ Παράλληλα ώστόσο μ’ αυτό, ο πατέρας έκαμε και τήν σκέψι: ‘‘έγώ δημιουργώ τόν δικό μου κόσμο και σεις τόν πιστεύετε. Κατά βάσι δηλαδή είναι περίπου τόν ίδιο.’’

Στήν έντονη και σχεδόν θρησκευτική άφοσιώσι του, στήν δημιουργία ενός κόσμου με λέξεις, υπάρχει μία παιδική, πολλές φορές και σατανική άκρόμη, επιθυμία απομιμήσεως, μπλόφας, δεικτικότητας. Μπορώ να φανταστώ ότι μεταξύ ενός αληθινού κοσμήματος με μοναδική όμορφιά και μυθώδη αξία και ενός ψεύτικου θά έπαιρνε γιά να κυττάξη τόν τελευταίο λέγοντας: ‘‘Αυτό είναι θαυμάσιο. Τόν προτιμώ από τόν αληθινό γιά τήν τέχνη του. ‘Εκτός αυτού, τόν ψεύτικο είναι προτιμότερο από τόν αληθινό γιατί τόν τελευταίο, με τήν μεγάλη αξία του, άποτελεί ένα άμαρτωλό βάρος.’’

Τόν ίδιο συμβαίνει περίπου με τήν αληθινή και τήν σκηνοθετημένη ζωή. ‘Η αληθινή έλευθερώνεται από τά βάρη της με τήν βοήθεια τής σκηνοθετημένης. ‘Από τότε που ο πατέρας μου άρχισε να ζή με σκηνοθετημένη ζωή, βρήκε ότι ή πραγματική

ζωή ήταν διπλά ενδιαφέρουσα. ‘Όταν άφηνε τόν δωμάτιο τής αλχημίας του, άνέπνεε τόν πραγματικό καινούργιο άέρα με διπλή ευχαρίστησι από ό,τι ένας άλλος άνθρωπος. ‘Η παραμονή όμως στήν πραγματικότητα τόν κούραζε. Τότε έπρεπε να αλλάξη τήν πραγματική ζωή με τήν μυθιστορηματική. Αυτό γινόταν συνεχώς και αυτό ανανέωνε τισ πνευματικές του δυνάμεις.

Μην φαντασθήτε ότι είναι απλώς ένας καθηγητής τής αλχημίας. Είναι ένας πραγματικός άνθρωπος. Λίγοι αγαπούν όσο αγάπησε αυτός τόν περίπατο στήν ήσυχη έξοχή, και λίγοι διασκεδάζουν όσο αυτός κυττάζοντας τισ βιτρίνες τών καταστημάτων, ή ακούγοντας τόν γέλιο και τόν τραγούδι ενός παιδιού, τήν κατάρτα μιας γριάς, τόν ήχο τού άνέμου, τά φύλλα σάν πέφτουν τόν φθινόπωρο, τά λουλούδια όταν άνθίζουν τόν καλοκαίρι. ‘Ανέπνεε και ζούσε με όλα και σ’ όλα εύρισκε κάτι γιά να μελετήσει.

Ποτέ δεν ήμουν κοντά του όταν έγραφε. Πάντα όμως μου φαίνεται πως θά χρησιμοποιούσε ένα ειδικό χαρτί, που θά μπορούσε να τόν τσαλακώσει εύκολα όταν έγραφε κάτι που δεν τού άρεσε. Τά χειρόγραφα του ήταν πεντακάθαρα χωρίς διορθώσεις. Ποτέ δεν χρησιμοποίησε γραφομηχανή. Ποτέ δεν ώδήγησε αυτοκίνητο. Κι’ όμως ο πατέρας δεν είναι καθυστερημένος. Θά δεχόταν τήν πρόκλησι τού διοικητού τού ‘‘Αρη γιά ένα ριψοκίνδυνο ταξίδι στο διάστημα με πανοπλία και μία τερατόμορφη μάσκα. Και χωρίς τήν πρόσκλησι όμως άπόλαυσε τόν ταξίδι. Πολλές φορές διέσχισε με άεροπλάνο τόν ‘Ατλαντικό γιά να πάη στίς ‘Ηνωμένες Πολιτείες.

Ποτέ δεν πολέμησε σέ μέτωπο,

ὥστόσο τὸ πνεῦμα του ἦταν πο-
λεμικό. Πολέμησε ὅμως μὲ τὸν
ἑαυτὸ του γιὰ τὴν ἁρμονία. Κά-
ποτε ἕνας οἰκογενειακὸς φίλος
ἐξέφρασε τὸν θαυμασμό του γιὰ
τὴν ὑπομονή μὲ τὴν ὁποία ὁ πα-
τέρας τελειοποιοῦσε τὴν ἐργα-
σία του. Ἡ ἀπάντησις τοῦ πατέ-
ρα ἦταν: «... Ἡ ὑπομονή εἶναι
θάρρος.» Ξέρω τί περίπου ἐννο-
οῦσε, κι' ὅμως τείνω νὰ πιστέψω
ὅτι συνέχισε τὴν ἐννοία τοῦ θάρ-
ρους μὲ τὴν ἐννοία τῆς ἡρεμίας
καὶ τῆς ἀποφασιστικότητος ποὺ
εἶχε ἀναπτύξει σὲ μεγάλο βαθμό.
Ἀπὸ τὴν ἡρεμία αὐτὴ ἐδημιουρ-
γήθηκε ὁ ρυθμός, ἡ συνέχεια, ἡ
δύναμις καὶ ἡ αἰωνιότης τῆς ἐρ-
γασίας του.

Τὰ χρόνια δὲν μποροῦν νὰ τὸν
γεράσουν. Ὁ πατέρας μου δὲν

εἶναι κανένας καμπούρης ἡλικιω-
μένος μὲ γένια ἄσπρα καὶ χέ-
ρια ποὺ τρέμουν. Ἀντίθετα εἶναι
εὐθυτενής, μὲ σταθερὰ χέρια καὶ
μυαλὸ καθαρό ὅπως ἡ φωνή του.
Ἴσως μὲ τὰ χρόνια αὐτὴ ἡ ἐσω-
τερικὴ του ἀκτινοβολία νὰ ἐγινε
πιὸ σταθερή! Ἴσως μόνο σήμε-
ρα αὐτὴ ἡ ἐννοία τῆς ζωῆς μὲ τὴν
ἐργασία νὰ πλησιάζη στὸ τέλος
τῆς. Ἴσως στὸ παρελθὸν νὰ ὑ-
πῆρχε κάποιος φθόνος, μιὰ δυσ-
αρμονία καὶ κάτι τὸ περίεργο
μεταξὺ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς
ζωῆς. Μόνο μὲ τὴν πάροδο τοῦ
χρόνου καὶ ἀφοῦ ἡ μιὰ γνώρισε
καλὰ τὴν ἄλλη, ἡ ἐργασία καὶ ἡ
ζωὴ συμφιλίωθηκαν καὶ ἐνώθη-
καν. Τώρα ξέρουν ὅτι ἡ μιὰ ζῇ
γιὰ τὴν ἄλλη.

Ὡραῖο ρολοῖ! Πότε τὸ ἀγόρασες;

—Δὲν τὸ ἀγόρασα, τὸ ἔκλεψα ἀπὸ τὸν γιατρό μου.

—Τὸ ἔκλεψες; Δὲν σὲ πιστεύω. Καὶ πῶς σοῦ ἦρθε μιὰ τόσο κακὴ ιδέα;

—Ὁ γιατρός μου ἔδωσε μιὰ συνταγὴ ποὺ ἔλεγε: «Μιὰ κουταλιά κάθε ὥ-
ρα». Κι' ἐγώ, ὅπως θυμάσαι, δὲν εἶχα ρολοῖ.

A. M.

★

Μπορεῖς νὰ ἀποδείξεις ὅτι εἶσαι τυφλός;

—Μάλιστα, κυρία. Βλέπετε ἐκεῖνο τὸ δένδρο κοντὰ στὸ μεγάλο
σπίτι, στὴν γωνία;

—Ναί.

—Ἐγώ, δυστυχῶς, δὲν τὸ βλέπω.

Tattler

Ἕνας κόσμος φαντασμάτων ποὺ χάνεται στὰ κύματα

ΤΟ ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΟ ΝΗΣΙ

Τοῦ
M. CHAMINADE

Κάπου 150 ναυ-
τικά μίλλια ἔ-
ξω ἀπὸ τὴν Νέα
Σκωτία τὰ πλοῖα
συναντοῦν στὸν
δρόμο τους μιὰ
μακρὰ καὶ λεπτὴ
θραχώδη ἀκτὴ. Οἱ
χάρτες τὴν ἔχουν
μὲ τὸ ὄνομα «Νη-
σί τοῦ Τιμίου
Σταυροῦ». Εἶναι
ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἀ-
φιλόξενα καὶ πιὸ
πένθιμα τοῦ κόσμου. Ἀμέτρητα
πλοῖα τσακίστηκαν πάνω στοὺς
ὄφλους του. Μὲ τοὺς φοβεροὺς
ἀνέμους ποὺ τὸ δέρνουν συνεχῶς,
μὲ τὴν παγωμένη καὶ πυκνὴ ὀ-
μίχλη ποὺ τὸ τυλίγει τὸ μεγαλύ-
τερο μέρος τοῦ χρόνου, τὸ νησί
προσφέρει γιὰ μόνη θλάστησι λί-
γα μαραμένα δέντρα καὶ σὲ ἀ-
ραιότατες ἀποστάσεις λίγο ἀσθε-
νικὸ χόρτο ἀπὸ τὸ ὁποῖο μερικά
ἀδύνατα ζῶα προσπαθοῦν νὰ
βγάλουν τὴν τροφή τους. Ἕνας
κολπίσκος προστατεύει μερικὲς
καλύβες ὅπου ζοῦν λίγες οἰκο-
γένειες ψαράδων. Εἶναι οἱ μόνοι
κάτοικοι τοῦ νησιοῦ, ἂν ἐξαιρέ-
ση κανεὶς τὸ προσωπικὸ τοῦ με-
τεωρολογικοῦ καὶ γεωλογικοῦ
σταθμοῦ, ποὺ ἡ καναδικὴ κυβέρ-
νησις διατηρεῖ σ' αὐτὴ τὴν ἀπό-
κληρη γῆ.

Μόλις ἔξι χρόνια ἔχουν περά-
σει ἀπὸ τότε ποὺ ὁ πλοίαρχος
Πήτερ Σόλοβαν, ἀρχηγὸς τῆς
τότε μετεωρολογικῆς ἀποστολῆς,
ἐγνώρισε στὴν καναδικὴ κυβέρ-
νησι ὅτι, σύμφωνα μὲ τοὺς ὑπο-
λογισμούς του, τὸ νησί τῆς Ἀμ-
μου δὲν εἶχε πιά παρὰ λίγα χρό-
νια ζωῆς. Πράγματι τὸ νησί βρί-
σκεται σὲ ἕνα σημεῖο ὅπου τὸ

δη ἐλαττωθῇ σὲ λιγώτερο ἀπὸ
30 χιλιόμετρα μῆκος καὶ 500 μέ-
τρα πλάτος, καὶ ἡ διάθρῃσι πῆρε
τέτοιες διαστάσεις καὶ ἐπιταχύνε-
ται τόσο, ὥστε τώρα τὸ νησί πα-
ρουσιάζεται ἀκόμη πιὸ μικρὸ ἀπὸ
ὅσο φανταζόμαστε. Ἰδιαίτερα κα-
τὰ τὸν περασμένο χειμῶνα, ἡ θια-
ότης τῶν καταιγίδων, ἡ μανία
τῶν θυελλῶν προξένησε τέτοιες
φθορές, ὥστε κομμάτια ὀλόκλη-
ρα θράγματα διαρκῶς καταποντί-
ζονταν... Ὑπονομευόμενον καὶ ἀ-
ποσυντιθέμενον τὸ νησί καταρρεῖ
ἀπὸ ὅλες τὶς πλευρές.

Μαζὶ μὲ τὸ νησί ποὺ θὰ κατα-
θροχθισθῇ ἀπὸ τὰ κύματα, θὰ ἐ-
ξαφανισθῇ ὅχι μόνον μιὰ ἀπὸ τὴν
πιὸ ἔρημες γωνίες τοῦ πλανῆ-
της, ἀλλὰ καὶ ἕνα κομμάτι γῆς
ποὺ εἶχε τὴν λίγο ἐπιθυμητὴ φή-
μη νὰ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ καταρα-
μένα μέρη τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Τὸ
νησί τῆς Ἀμμου ὑπῆρξε πραγμα-
τικῶς, στὸ παρελθὸν τὸ θέατρο
φοβερῶν γεγονότων.

Πρῶτοι οἱ Γάλλοι ἐγκαταστά-
θηκαν ἐκεῖ καὶ δημιούργησαν ἕ-
ναν ἀπὸ τοὺς πρώτους τόπους
ἐκμεταλλεύσεως στὴν Βόρειο Ἀ-
μερικὴ.

Τὸ 1598, ὁ μαρκήσιος ντε λα

Γκόλφ - Στρήμ συ-
ναντᾷ τὴν πολικὴ
παλίρροια, πρᾶ-
γμα ποὺ προξενεῖ
ισχυρότατα ρεύ-
ματα ποὺ τρῶνε
λίγο-λίγο τὶς ἀ-
κτές. Πρὶν ἀπὸ ἕ-
να αἶψα τὸ νησί
εἶχε ἀκόμη μῆκος
περισσότερο ἀπὸ
150 χιλιόμετρα.

Τελευταῖα αὐτὴ ἡ
ἐπιφάνεια ἔχει ἡ

Ρός αποβιβάσθηκε φέρνοντας μαζί του μια ομάδα εξορίστων. Όντε λά Ρός άρχισε άμέσως νά εργάζεται γιά τήν δημιουργία ένός καταυλισμού καί ιδιαίτέρως γιά νά φτιάξη ένα άλιευτικό σταθμό τοῦ οποίου υπάρχουν άκόμη μερικά λείψανα. Όμως οί διχόνοιοι δέν άργησαν νά δημιουργηθοῦν. Αντιζηλίεις συμφέροντος εξέσπασαν. Μεταξύ τῶν διαφόρων όμίλων, ξαναμμένων από μίση, συνέθησαν αϊματηρά έπεισόδια τό ένα πάνω στό άλλο. Άλληλοσκοτώθηκαν μέ μανία, χωρίς οίκτο. Όταν, 5 χρόνια άργότερα, ένα άλλο πλοίο ήρθε νά ρίξη άγκυρα στό νησί, δέν βρήκε πιά παρά 13 άξιολύπητα όντα, σκελετωμένα καί κουρελιάρικα. Ήταν ό,τι ζωντανό άπέμενε από αὐτήν τήν εφήμερη άποικία.

Όμως οί κάτοικοι τοῦ Τιμίου Σταυροῦ συμφωνοῦν ότι τά μέλη τῆς άποστολῆς ποῦ πέθαναν στό νησί άφησαν πίσω τους τίς σκιές τους καί ότι τά φαντάσματά τους εξακολουθοῦν νά πλανῶνται τό θρόδυ στίς άκτές όπου τά συναντοῦν ντυμένα μέ τήν μόδα τῆς εποχῆς τους καθώς ξεπροβάλλουν από τήν όμίχλη θγάζοντας πένθιμα βογγητά.

Καί άλλα φαντάσματα στοιχειώνουν τό νησί. Τό 1793 ένα βρετανικό πλοίο, ή Πριγκίπισσα Άμαλία, ήρθε νά προφυλαχθῇ από

τήν καταιγίδα. Τόν καιρό ποῦ εἴμεινε ἐκεῖ, οί πειραταί έπιασαν τήν γυναίκα τοῦ πλοιαρχοῦ. Τῆς έκοψαν τό δάκτυλο γιά νά κλέψουν τόν άρραβῶνα τῆς καί ένα βακτυλίδι μεγάλης αξίας ποῦ φοροῦσε.

Λίγα χρόνια άργότερα, ό πλοίαρχος Τόρρενς, από τό λιμάνι τοῦ Χάλιφαξ, έξφυγε από τό δρόμο του έξ αϊτίας τῆς καταιγίδας καί άραξε στό νησί τῆς Άμμου. Ζήτησε καταφύγιο σέ μία έγκαταλελειμμένη καλύβα ποῦ βρήκε. Σπρώχνοντας όμως τήν πόρτα τῆς πόσος ήταν ό τρόμος του όταν εἶδε, σύμφωνα μέ τήν ένορκο κατάθεση ποῦ έκανε μόλις γύρισε στό Χάλιφαξ, τήν σιλουέτα φάντασμα μιᾶς γυναίκας ποῦ, καθισμένη κοντά σέ μία φωτιά, κρατοῦσε στό χέρι τῆς ένα ματωμένο δάκτυλο!

Κατά τά λεγόμενα τῶν ψαράδων τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, τό φάντασμα τῆς κυρίας Κόπλαντ γυρίζει τακτικά κάθε πέντε χοόνια. Λογαριάζουν ότι ή νέα τῆς εμφάνισις θά εἶναι, δίχως άλλο, καί ή τελευταία, γιατί τό νησί τῶν φαντασμάτων θά πάψη σέ λίγο νά υπάρχῃ. Όμως οί σκόπελοι ποῦ θά άπομείνουν λίγο κάτω από τήν επιφάνεια τοῦ νεροῦ θά παραμνεύουν πάντα τοὺς ναυτικούς σάν μία τρομερή καταιστροφή.

Όποία ή ψυχὴ τοιαύτη καὶ ή μορφή

ΔΙΑΓΝΩΣΤΕ ΤΟΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΣΑΣ

Τί εἶδους «...Μορφικός» εἴστε;

Από τήν εποχή ποῦ ό άνθρωπος άρχισε νά λογιέται, θά παρατήρησε ότι δύο παράγοντες συνεργάζονται γιά νά τόν κάνουν αὐτό ποῦ εἶναι. Από τήν μία πλευρά, άνθρωποι τῆς ίδιᾶς οίκογένειας εἰμοιάζαν καί είχαν μία τάσι νά κάνουν τά ίδια πράγματα. Από τήν άλλη, ένα όρφανό μεγαλωμένο από άλλη οίκογένεια έπαίρνε πολλοὺς τρόπους καί συνήθειες τῶν θετῶν του γονέων. Ό άνθρωπος φαινόταν προῖόν συγχρόνως τῆς φύσεως καί τῆς ἀνατροφῆς, τῆς κληρονομικότητος καί τοῦ περιβάλλοντος. Τό ζήτημα όμως παραμένει μέχρι σήμερα: ποῖός παράγων προκαλεῖ τήν κάθε ιδιότητα;

Ήταν φανερό πῶς ή κληρονομικότης ήταν υπεύθυνη γιά τίς σωματικές ιδιότητες, αλλά μπορούσαμε νά ποῦμε ότι ήλεγχε συγχρόνως καί τήν φυσική διάθεση τοῦ ἀνθρώπου, τήν τάσι του νά κάνῃ ὠρισμένα πράγματα καί όχι άλλα. Από τόν παλιό λοιπόν καιρό, οί σοφοί άρχισαν νά μελετοῦν τό ἐπίμαχο ζήτημα, ἀν δηλαδή άνθρωποι ποῦ είχαν σωματικές όμοιότητες, παρουσίαζαν ἀνάλογες όμοιότητες καί στό πνεῦμα. Ό 'Ιπποκράτης ὑπῆρξε ένας από τοὺς πρώτους ποῦ έβαλαν κάποιο σύστημα στίς παρατηρήσεις ποῦ είχαν γίνει ἔως τότε. Άργότερα, ό Αριστοτέλης έγραψε ένα περυσπούδαστο βιβλίο τό όποῖον περιελάμβανε καί ένα κεφάλαιο γιά τό πῶς μπορεί κανείς νά βρῖσκη τόν χαρακτήρα ενός ἀνθρώπου από τό σχῆμα τῆς μύτης του. Σέ πιό κοντινά μας χρόνια, φρενολόγοι καί άλλοι έπιστήμονες βρῖκαν περίπλοκα συστήματα ἀναλύσεως τοῦ χαρακτήρος μέ βάσι τά έξογκώματα τοῦ κρανίου καί τίς γραμμὲς τοῦ χεριοῦ.

Όσο καί ἀν δέν ἦσαν έπιστημονικά αὐτά τά στοιχεῖα, πάντως εἶναν κάποια ἀναπόκρισι μέ τήν ένστικτώδη πίστι ότι οι πράξεις ενός ἀνθρώπου έχουν κάποια σχέση μέ τήν «φύσι» του. Πολλὲς λαϊκὲς παροιμίες καί ἄπειρα παραδείγματα στήν λογοτεχνία μαρτυροῦν αὐτή τήν ένστικτώδη πίστι, ὅπως π.χ. τό πασίγνωστο ἀπόσπασμα από τόν «'Ιούλιο Καίσαρα» τοῦ Σαίξπηρ: «Πρόσεχε τόν Κάσσιο γιατί εἶναι αδύνατος μέ ὕφος πεινασμένο», καί δέν ὑπάρχει παράδειγμα εὐθυμου, καλόκαδου ἥρωα μέ κοκκαλιάρικο σῶμα.

Όταν ή βιολογία ἀνεπτύχθη στό τέλη τοῦ 18ου καί τίς ἀρχὲς τοῦ 19ου αἰῶνος, ό κόσμος πίστεψε ότι ἐπὶ τέλους θά ἐβγαῖναν μερικά θετικά συμπεράσματα. Έν τῷ μεταξύ όμως μία καινούργια έπιστήμη πήρε μορφή: ή ψυχολογία, ή όποία σέ λίγο παρήγαγε καί μία μεγαλοφυΐα: τόν Δρ. Σίγκμουντ Φρόυντ. Σύμφωνα λοιπόν μέ τίς καινούργιες θεωρίες, ή κληρονομικότης πέρασε σέ δεύτερη μοίρα, καί τήν μεγαλύτερη σημασία απέκτησαν οι πράξεις καί τά γεγονότα τῆς παιδικῆς μας ἡλικίας. Έν τούτοις, τό παλιό ένστικτό δέν έσθυσε. Οι άνθρωποι δέν έπαυσαν νά μιλοῦν γιά «γεννημένους πολιτικούς», «γεννημένους ἐμπόρους» καί «γεννημένους καλλιτέχνες». Ένώ οι φροῦδιανοί συνέθεταν τίς περίπλοκες θεωρίες τους σχετικά μέ τήν διαγωγή τοῦ ἀνθρώπου, μερικοί έπιστήμονες συνέχισαν τήν παλιά έρευνά τῶν σχέσεων μεταξύ χαρακτήρος καί κληρονομικότητος, ὅπως ἐμφανίζονται από τήν σωματική διάπλασι. Έκαμαν ὠρισμένους προόδους σ' αὐτό τό πεδίο, αλλά τίποτε τό θετικό δέν προέκυψε.

Ο μικρὸς γυρίζει από τό σχολεῖο καί ή μητέρα του τὸν ρωτάει ἀν ἦταν φρόνιμος.

—Μὰ βέβαια μητέρα. Τί φασαρία μπορεί νά κάνῃ ένα παιδί ποῦ στέκεται ὄρθιο σέ μία γωνιά!...

Πριν από 35 περίπου χρόνια, ένας νέος ονόματι Ουίλλιαμ Χ. Σέλντον, σπουδαστής της ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο του Σικάγου, ενδιαφέρθηκε για το ζήτημα. Αργότερα, μελέτησε ως μαθητής του Φρόυντ, του Γιούγκ, του Άντλερ και πολ-

λών άλλων επιστημόνων, των πατέρων της σημερινής ψυχιατρικής. Πριν από είκοσι χρόνια δημοσίευσε ένα βιβλίο με τίτλο «Ποικιλίες της σωματικής διαπλάσεως των ανθρώπων». Κατόπιν έγραψε δύο ακόμη βιβλία «Ποικιλίες διαθέσεως» και «Ποικιλίες έγκληματικότητας στους νέους» και πολλά άλλα ακόμη. Με βάσι αυτά τα βιβλία και την εργασία του γενικά μέχρι σήμερα, πολλοί μελετητά της ψυχιατρικής και άλλων συγγενών επιστημών πιστεύουν ότι ο Δρ. Σέλντον έχει πραγματοποιήσει αυτό που ο Ίπποκράτης προσπάθησε να κάμη πριν από 2.500 χρόνια. Έδειξε δηλαδή ότι ο χαρακτήρας και η σωματική διάπλασις έχουν στενή σχέση και ότι και τα δύο είναι κατ'ά μέγα μέρος αποτέλεσμα της κληρονομικότητας.

Ο Δρ. Σέλντον δεν πιστεύει πως η διαγωγή του ανθρώπου εξαρτάται από την κληρονομικότητα. Πιστεύει ότι η «τάσις να φέρεται» κανείς κατ'ά ένδοξο τρόπο είναι προκαθορισμένη και ότι αυτή η τάσις είτε ενθαρρύνεται, είτε αλλάζει από το περιβάλλον. Δεν αποκλείει δηλαδή την επίδρασις της ανατροφής, αλλά αποδίδει άλλο τόσο σημαντικό ρόλο στην φύσι.

Οι διαφορές στην σωματική διάπλασι δεν αφορούν δεδαίως μόνον το έξωτερικό του ανθρώπου. Περιλαμβάνουν τις διαφορές των οστών, των αίμοφόρων αγγείων, του μεγέθους και της δράσεως των διαφόρων αδένων, των νεύρων, των οργάνων, ακόμη και των κυττάρων. Για να είναι δηλαδή τέλεια μία ανάλυσις χαρακτήρος κατὰ τὸν Σέλντον θὰ ἔπρεπε νὰ γίνη καί... αὐτοψία τοῦ ὁτόμου. Ὅμως, οἱ ἀνατομικὲς μελέτες τὸν ἔχουν πείσει ὅτι τὸ ἔξωτερικὸ ἐνὸς ἀνθρώπου προδίδει ἀρκετὰ πράγματα σχετικὰ μὲ τὸ ἔσω-τερικὸ του. Πιστεύει, μὲ λίγα λόγια, ὅτι ἡ μελέτη τῆς φυσικῆς διαπλάσεως ἐνὸς ἀνθρώπου μπορεῖ νὰ δώσῃ ὅλες τὶς ἀπαιτούμενες ἐνδείξεις γιὰ τὶς ψυχικὲς καὶ πνευματικὲς του τάσεις.

Ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ Σέλντον ἔχει δίκιο, ἡ θεωρία του πιθανὸν νὰ χρησιμεύσῃ ὅσο καὶ οἱ ἀνακαλύψεις

τοῦ Φρόυντ γιὰ τὴν κατανόησι τῆς διαγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου. Ἄς δοῦμε ὅμως πρῶτα τὶς μεθόδους του.

Ἡ ἐμβρυολογία τοῦ ἐπέτρεψε νὰ ὀρῇ μία ἀπλή καὶ λογικὴ μέθοδος ταξινομήσεως τῶν διαφορῶν ποικιλιῶν σωματικῆς διαπλάσεως τῶν ἀνθρώπων, γιὰ τὸ ἐμβρυο ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία στρώματα: τὸ ἐνδό-δερμα, ποὺ πρωτοστατεῖ στὴν ἀνάπτυξι τῶν ὀργάνων τῆς πέψεως, τὸ μεσόδερμα ποὺ σχηματίζει τὸν σκελετὸ καὶ τὸ μυϊκὸ καὶ κυκλοφορικὸ σύστημα. Τρίτο εἶναι τὸ ἐκτόδερμα, τὸ ὁποῖο πρωτοστατεῖ στὸν σχηματισμὸ τοῦ δέρματος, τῶν μαλλιῶν, τῶν νυχιῶν καὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Καθὼς λοιπὸν ὁ Δρ. Σέλντον μελετοῦσε τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων, ὤρῃκε ὅτι τοὺς περισσότερους, ἕνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ στρώματα φαίνεται ὅτι εἶχε μεγαλύτερη σημασία ἀπὸ τὰ ἄλλα δύο.

Μερικοὶ ἄνθρωποι δηλαδὴ εἶχαν μεγάλη στομαχία καὶ σηκώτια, καὶ γερὰ ἐντόσθια. Ὁ Σέλντον τοὺς ὠνόμασε «ἐνδομόρφους» ἀπὸ τὸ «ἐνδόδερμα» καὶ τὴν «μορφολογία».

Ἄλλοι εἶχαν μεγάλὰ κόκκαλα, καλὰ ἀνεπτυγμένη καρδιὰ καὶ κυκλοφορικὸ σύστημα καὶ γεροὺς μῦς. Αὐτοὺς τοὺς ὠνόμασε «μεσομόρφους».

Μία τρίτη κατηγορία ἀνθρώπων ἦσαν ἀδύνατοι καὶ μὲ πολὺ ἀνεπτυγμένο νευρικὸ σύστημα. Αὐτοὶ ὠνόμασθηκαν «ἐκτόμορφοι».

Ὅπως εἶναι φανερό, ὁ κάθε ἄνθρωπος ἔχει καὶ τὰ τρία αὐτὰ στοιχεῖα. Αὐτὸ ποὺ ἐνδιαφέρει εἶναι ἡ ἀναλογία. Ὁ Σέλντον ἐφήρμωσε μία κλίμακα, ἀπὸ τὸ 1 ἕως τὸ 7 γιὰ τὸ κάθε στοιχεῖο. Ἐστὶ, ἡ χοντρή γυναίκα τοῦ τσίρκου θὰ εἶχε βαθμὸ 7 στὴν ἐνδομορφία καὶ 1 στὰ ἄλλα δύο. Ὁ «δυνατὸς» θὰ ἔπαρνε 7 στὴν «μεσομορφία» καὶ 1 στὰ ἄλλα δύο. Αὐτὰ ὅμως εἶναι ὑπερβολικὰ παραδείγματα. Τὸ πῶς συνηθισμένο σῶμα, κατὰ τὴν γνώμη τοῦ Σέλντον, ἔχει ἀναλογίαις 3—4—3.

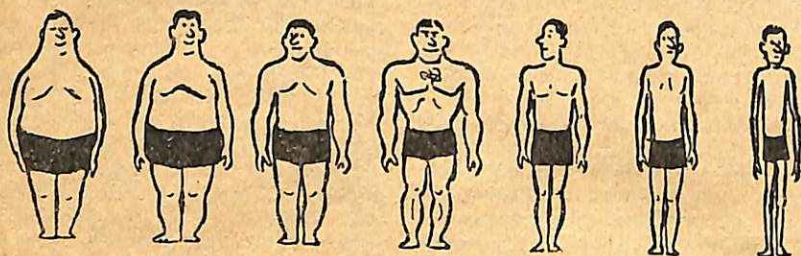
Τὶ σημασία ὅμως ἔχουν τὰ συμπεράσματα τοῦ Δρος Σέλντον γιὰ τὸν χαρακτήρα τῶν ἀνθρώπων; Ὁ ἴδιος λέει ὅτι ἀπέδειξε πὼς ἕνα ἄτομο μὲ ἕνα ὠρισμένο εἶδος σώμα-

τος ἔχει καὶ τὴν τάσι νὰ φέρεται κατὰ ἕνα ὠρισμένο τρόπο. Μέχρι σήμερα ἔχει ἀπομονώσῃ εἴκοσι χαρακτηριστικὰ τὰ ὁποῖα δίδονται στὸν πίνακα ποὺ ἀκολουθεῖ. Ὑπάρχουν δεδαίως πολλὲς λεπτομέρειες στὸ σύστημα αὐτὸ οἱ ὁποῖες δὲν μποροῦν νὰ δοθοῦν ἐδῶ καὶ πρέπει νὰ περάσουν πολλὰ χρόνια γιὰ νὰ ἀποδειχθοῦν πολλὲς ἀπ' αὐτές! Πάντως, μέχρι στιγμῆς, ἔχει βοηθήσει πολλὲς ἐπιστῆμες καὶ ἰδιαίτερος τὴν ψυχιατρικὴ. Ἀπὸ πλευρὰς ἱατρικῆς καὶ ψυχολογίας, ὑπάρχουν μερικὰ θετικὰ ἐξακριβωμένα γενικά στοιχεία:

Ἡ φύσις δὲν φάνηκε καλὴ στοὺς ἐνδομόρφους. Τοὺς ἔκαμε ν' ἀγαποῦν τὰ πλοῦσια φαγητὰ δίχως νὰ τοὺς δώσῃ ἀνάλογα ὄργανα. Ἐχουν κλίσι πρὸς τὸν διαβήτη, ἐπομένως καὶ σὲ ὅλες τὶς ἀσθένειες ποὺ συνδέονται μὲ τὴν παχυσαρκία. Εἶναι τυχεροὶ ὅμως σὲ ἕνα σημεῖο: ἔχουν θαυμασία πέψι καὶ σπανίως πάσχουν ἀπὸ δυσκοιλιότητα καὶ τὰ σχετικὰ.

Ἡ κατὰ τῶν μεσομόρφων εἶναι ἡ ὑψηλὴ πίεσις τοῦ αἵματος. Μὲ τὸ πάθος τοὺς γιὰ τὰ σπῶρ τὴν δραστηριότητα γενικῶς ποὺ τοὺς διακρίνει, κουράζον τὸ σῶμα τοὺς ὑπερβολικὰ καὶ συχνὰ πεθαίνουν καρδιακοὶ ἢ ἀπὸ ἐγκεφαλικὴ αἰμορραγία. Ἐπίσης παθαίνουν καὶ ἔλκη στὸ πεπτικὸ σύστημα, ἀντίθετα μὲ τὴν διαδεδομένη ἀντίληψι ὅτι ἔλκη παθαίνουν οἱ «νευρικοὶ» ἄνθρωποι. Λέγεται ἐπίσης ὅτι παθαίνουν καὶ συχνότερα καρκίνο. Ἐχουν ὅμως καὶ ἕνα μεγάλο πλεονέκτημα: Δὲν πονοῦν ὅσο οἱ ὑπόλοιποι ἄνθρωποι. Ἀντίθετα, τρομερὰ εὐαίσθητοι στὸν πόνο εἶναι οἱ ἐκτόμορφοι. Ἐναν πόνο ποὺ οὔτε θὰ ἐνοχλοῦσε ἕνα μεσόμορφο, τοὺς φέρνει ταχυπαλμία καὶ ναυτία. Ἐχουν εἰδικότητα στὰ δερματικὰ νοσήματα καὶ στὶς ἀσθένειες τοῦ ἀνωτέρου ἀναπνευστικοῦ συστήματος. Ἐχουν πιτυρίδα, παθαίνουν κνησμούς, συνάχια καὶ πονόλαιμο. Ὁ λάρυγξ τοὺς ἐρεθίζεται εὐκόλως καὶ οἱ στρεπτοκοκκικὲς μολύνσεις εἶναι εἰδικὰ ἐπικίνδυνες γι' αὐτοὺς. Γενικὰ ὅμως, παρὰ τό... εὐθραυστον τῆς ἐμφανί-

ΟΙ "ΜΟΡΦΙΚΟΙ,, ΚΑΙ ΤΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥΣ

Ο ΕΝΔΟΜΟΡΦΟΣ

Ο ΜΕΣΟΜΟΡΦΟΣ

Ο ΕΚΤΟΜΟΡΦΟΣ

- Είναι παχουλός και...
1. "Έχει άνετες κινήσεις.
 2. "Αγαπά τις ανέσεις και τις απολαύσεις που προσφέρει η ζωή.
 3. "Αγαπά το φαί και συζητεί συχνά γι' αυτό.
 4. "Έχει αργές αντιδράσεις σε όλα τα πεδία, το σωματικό, αίσθηματικό και ψυχικό.
 5. Θέλει πολλόν κόσμο και φίλους στο τραπέζι.
 6. "Η πιδ εὐτυχισμένη του στιγμή είναι όταν χωνεύει ένα ωραίο γεύμα.
 7. Τού αρέσουν οι καλοί τρόποι και οι επισημότητες.
 8. Μισεί την μοναξιά.
 9. Φέρεται φιλικά σε όλους.
 10. Θέλει την στοργή και την καλή γνώμη των άλλων.
 11. Είναι κουτοσμπόλης και περιέργος: ξέρει ό,τι αφορά τους ανθρώπους και την θέσι του.
 12. "Έχει όμαλη, αρμονική διάθεσι.
 13. Είναι ανεκτικός.
 14. Είναι πάντα ικανοποιημένος με τον εαυτό του.
 15. Δεν ξεσηκώνεται και δεν ταραζεται ούτε ένθουσιάζεται εύκολα.
- Είναι μυώδης, ανθεκτικός και...
1. "Έχει τολμηρές, επιθετικές κινήσεις που δεν προδίδουν κανένα δισταγμό.
 2. "Αγαπά την περιπέτεια, τα ταξίδια και τα σπόρ.
 3. Είναι όλος ενεργητικότητα και σχετικά ακούραστος.
 4. "Έχει ανάγκη και απολαμβάνει τις σωματικές ασκήσεις.
 5. Θέλει να επιβάλλεται: αγαπά την εξουσία.
 6. Είναι ριψοκίνδυνος.
 7. "Έχει εύθεις τρόπους.
 8. "Έχει σωματική δύναμι.
 9. "Απολαμβάνει τον αγώνα της επικρατήσεως.
 10. Δεν είναι εύαισθητος και δεν καταλαβαίνει τις ανάγκες και τις επιθυμίες των άλλων.
 11. Φοβάται τους κλειστούς χώρους, μισεί τους περιορισμούς κάθε είδους.
 12. Κατορθώνει αυτό που θέλει, συχνά δίχως οίκτο.
 13. "Έχει δυνατή φωνή.
 14. Είναι σχετικά αναισθητος στον πόνο.
 15. Είναι θορυβώδης.
- Είναι αδύνατος, εύθραυστος και...
1. "Έχει διστακτικές κινήσεις.
 2. "Έχει άμεσες αντιδράσεις.
 3. Αισθάνεται αδέξιος σε κοσμικές συγκεντρώσεις.
 4. Προτιμά την μοναξιά ή την παρέα ελαχίστων φίλων από την κοινωνική ζωή.
 6. Είναι προσεκτικός, πάντα επί ποδός, γεμάτος προαισθήματα.
 6. Κρύβει τα αισθήματά του και γενικά είναι πολύ συγκρατημένος.
 7. Κινεί τα μάτια και το πρόσωπό του γενικά σαν να αισθάνεται καρφωμένα επάνω του τα μάτια των άλλων.
 8. "Αποφεύγει τις κοινωνικές σχέσεις, ιδιαίτερα δε τις νέες γνωριμίες.
 9. Δεν έχει αυτοπεποίθησι και «αέρα».
 10. "Αντιστέκεται σε κάθε συνθήεια.
 11. "Αγαπά τα μικρά, βολικά, κλειστά δωμάτια ή κέντρα.
 12. Δεν μπορεί κανείς, ούτε ο ίδιος, να προβλέψη τις αντιδράσεις και τις διαθέσεις του της επομένης στιγμής.
 13. "Η φωνή του δεν ακούγεται καλά.

16. "Αποκοιμείται εύκολα, κοιμάται βαθειά και πολύ.
17. Δείχνει την συγκίνηση και τα αισθήματά του δίχως δισταγμό.
18. Το οινόπνευμα τον κάνει ακόμη πιο εχάριστο και κεφάτο.
19. "Όταν έχει κάποια στενοχωρία θέλει συντροφιά.
20. Μένει δεμένος με την παιδική του ηλικία και την οικογένειά του.
16. "Οριμάζει εύκολα, φαίνεται μεγάλος για τα χρόνια του.
17. Είναι αντικειμενικός, δεν αμφιβάλλει ποτέ για τον εαυτό του.
18. Το οινόπνευμα τον κάνει πιο επιθετικό.
19. "Επιδίδκει την δράσι και όταν είναι στενοχωρημένος αισθάνεται την ανάγκη να «κάνη κάτι».
20. Προσκολλάται στη νεότητα, του αρέσουν όλες οι νεανικές εκδηλώσεις.
14. Είναι πολύ εύαισθητος στον πόνο. Κοιμάται άσχημα, αλλά δεν καταφέρνει να σηκωθεί το πρωί.
16. Φαίνεται νεώτερος από την ηλικία του.
17. Είναι υποκειμενικός και «κρυφός».
18. Δεν αγαπά τα οινόπνευματώδη ποτά.
19. Προτιμά την μοναξιά όταν είναι στενοχωρημένος.
20. Πιστεύει πως ή εὐτυχία έρχεται αργότερα στη ζωή.

σεώς τους και την υποχονδρία τους, είναι οι υγιέστεροι από τους τρεις τύπους και ζουν περισσότερα χρόνια.

Διάφορους σεξουαλικούς τύπους συνδυάζουν επίσης τα ανωτέρω χαρακτηριστικά. Οι εκτόμορφοι έχουν έντονες σεξουαλικές ανάγκες και έντονη έρωτική ικανοποίηση. Οι γυναίκες διαισθάνονται κατά κάποιον τρόπο αυτήν την κατάσταση και συχνά επιζητούν να έχουν σχέσεις με εκτόμορφους, πράγμα που συνήθως εκπληρώσει δυσάρεστα τους αθλητικούς μεσόμορφους που δεν έχουν ανάλογες επιτυχίες. "Ετσι, επομένως, εξηγείται το θέαμα ωραίων, επιθυμητών γυναικών που παντρεύονται μικροσκοπικούς, αδύνατους άνδρες. "Αντιθέτως, η ένδομορφία συνεπάγεται και χαμηλό βαθμό σεξουαλικότητας. Οι μεσόμορφοι βρίσκονται μεταξύ των δύο πόλων, δείχνουν δηλαδή ένα «υγιές» ενδιαφέρον για τον έρωτα και τον πλησιάζουν με ειλικρίνεια.

"Όσον άξια όμως και αν έχουν, είναι άπίθανο να γοητεύσουν τα πλήθη αυτές οι θεωρίες. "Ιδιαίτερος οι "Αμερικανοί που πιστεύουν ότι οποιοσδήποτε μπορεί να κατορθώσει ό,τιδήποτε και ότι κάθε μωρό που γεννιέται έχει και την δυνατότητα

να γίνη Πρόεδρος των "Ηνωμένων Πολιτειών, δεν πρόκειται να συμφωνήσουν ποτέ. "Η ιδέα ότι μπορούμε ακατάπαυτα να δελτιώνουμε τον εαυτό μας αν χρησιμοποιούμε την σωστή όδονόκρεμα και αν ακολουθούμε την σωστή δίαιτα, είναι η αγαπημένη τους αντίληψις περί ατόμου. "Η θεωρία του Σέλντον θα τους φανή μοιρολατρική και ίσως... αντιδημοκρατική.

Και όμως. Αυτό «οποιοσδήποτε μπορεί να κάνει οτιδήποτε» έχει προκαλέσει πολλή δυστυχία και πολλές απογοητεύσεις: τον «γεννημένο» μηχανικό που γίνεται δικηγόρος γιατί έτσι θέλει ο μπαμπάς του, την κοπέλα που θέλει να γίνη ήθοποιος και δεν μπορεί. "Όλοι μας ξέρομε τέτοιους απογοητευμένους ανθρώπους. Πολλές φορές παθαίνουν νευρικές κρίσεις. "Ο Σέλντον λέει ότι η πιδ συνηθισμένη αιτία των νευρώσεων είναι η προσπάθεια ή το αίσθημα ότι πρέπει να προσπαθήσω να γίνωμ κάτι που δεν έχουμε πραγματικά όρεξι. Δεν είναι μοιρολατρία το να επιτρέπης στον κάθε άνθρωπο να αναπτυχθή σύμφωνα με τις δυνατότητες που του έδωσε ή φύσις.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΗΜΑ

Οἱ πλανόδιοι φωτογράφοι

Τοῦ

Δ. ΛΑΜΠΙΚΗ

Θυμάστε τὸν πρῶτο ἱεραπόστολον τῆς τόσο γνωστῆς σήμερα φωτογραφικῆς αἰρέσεως πού ἐνεφανίσθη εἰς τὰς Ἀθήνας ἐδῶ καὶ 25 περίπου χρόνια; Ἀνακαλέσατε οἱ παλαιότεροι εἰς τὴν μνήμην σας τὸν τύπον ἐκεῖνον, τὸν μεταξὺ ζητιάνου ἢ τρελοῦ, ὁ ὁποῖος μετὰ τὸν πλανόδιον ὀδοντοῖατρον καὶ τὸν ἐπίσης πλανόδιον πανοραματζῆν, ἐνέσκηψε εἰς τὰς Ἀθήνας καλῶν με κηρυγματικὸν σθένος τοὺς Ἀθηναίους νὰ λάβουν, ἕνας-ἕνας ἢ παρῆες παρῆες, διὰ μίαν στιγμὴν, στάσιν προσοχῆς ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ τοῦ μυστηριώδους μηχανήματός του.

—Ἐδῶ, κύριοι, φωτογραφία τῆς στιγμῆς, μὲ δεκαπέντε λεπτὰ ἢ μία! Στὴ στιγμὴ ἐκτέλεις καὶ πόζα... Ἐμπρός, ὅλοι ἐδῶ.

Ἐπέρασε ἀπὸ τὴν ὁδὸν Ἀθηνᾶς. Ἐσταμάτησε πρὸ τοῦ Ταχυδρομείου ὅπου ἡ μαρίδα τοῦ ἔκαμε τὴν τιμητικωτέραν διαδήλωσιν, ὅπως ἀργότερα πέριξ τοῦ Βδελλοπούλου. Ἐκαμε μιά θόλτα ὡς τὴν ὁδὸν Ἀγίου Κωνσταντίνου, ὅπου τὸ διάβα τῶν ἐπαρχιωτῶν πού ἐπήγαιναν ἢ ἐρχόνταν ἀπὸ τοὺς σιδηροδρομικοὺς σταθμούς. Ἀλλὰ, νὰ σου, παρουσιάζεται καὶ δεύτερος καὶ τρίτος. Τὰ δεσποινίδια εἶτε τοῦ Ἀρσακείου, εἶτε ἀπὸ τὰ μοδιστράδικα

Ἐναν χαρακτηριστικώτατο τύπο τῆς Παλιᾶς Ἀθῆνας σὰς παρουσιάζουμε στὸ εὐθυμογράφημα αὐτοῦ τοῦ μηνός: Τὸν πλανόδιο φωτογράφο! Ἦταν κι' αὐτὸς μιά ἀπὸ τὴς γραφικότητες τοῦ «παλιοῦ καλοῦ καιροῦ», πού χάθηκε σιγά-σιγά μετὰ τὴν ἀλματώδη πρόοδο τῆς ἐποχῆς μας... Σὰς τὸ παρουσιάζουμε μὲ ἕνα χαριτωμένο χρονογράφημα τοῦ δημοσιογράφου καὶ λογοτέχνη Δ. Λαμπικῆ πού στὸ διβλίο του «Ἀπὸ ὅσα βλεπούμε στὴν Ἀθήνα» πού ἐκυκλοφόρησε τὸ 1930, σκιαγραφεῖ μὲ χιούμορ καὶ σάτιρα μερικοὺς ἀπὸ τοὺς πρῶτους ἀστεῶς τῶν πρώτων χρόνων τοῦ αἰῶνα μας.

ἐκύπταζαν μὲ περιέργεια καὶ μὲ τρόπο τότε τὸ φωτογραφικὸ φακὸ καί, μάλιστα, φακὸν περιτρέχοντα τοὺς δρόμους, ἀπειλοῦντα νὰ ἀποκρουσταλλώσῃ εἰς πλάκα ἀλωνιότητος πᾶσαν νεγκλιζέ στάσιν, πᾶσαν... συνάντησιν, πάντα μορφασμόν. Τὰ παιδιὰ πού ἐπήγαιναν στὸ σχολεῖο, οἱ λοῦστροι ἀπὸ τὰς γωνίας τοῦ δρόμου, τὸ μπακαλόπαιδο ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ μαγαζιοῦ, τὸ δουλικὸ ἀπὸ τὸ μπαλκόνι, ὅλοι τὸν παρακολουθοῦσαν θαδίζοντα μὲ τὸ κουτὶ ὑπὸ μάλης καὶ τὸν τρίποδα ἐπ' ὤμου, μὲ ἐκπληξιν, ἀλλὰ καὶ θαυμασμόν.

—Βγάνει φωτογραφίες στὴ στιγμή... Πόσο παίρνεις μπάριμπα;
—Δυὸ δεκάρες τὴ μία. Ἐλάτε, μαζεῦθητε νὰ σὰς βγάλω μιά μάνι-μάνι...

Ἀφοῦ ἔκλεινε ἡ συμφωνία καὶ περνοῦσαν 5—10 λεπτὰ ἢ καὶ μισὴ ὥρα, ἢ καὶ ἂν δὲν ἐλαμβάνετο ἀνάγκη νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ πόζα καὶ τὸ πείραμα λόγῳ ἀποτυχίας τοῦ πρώτου τραβήγματος, παρουσιάζετο εἰς τοὺς ἀνηλίκους πελάτας ἕνα κομματάκι τενεκὲ μὲ μερικὲς σκοῦρες σκιὲς ἐπάνω, τὸ ὁποῖον, τῇ ἐπιμόνῳ ἀξιώσει τοῦ φωτογράφου καὶ παρὰ τὰς ἀμβιβολίας τῶν πελατῶν, παρίστα φωτογραφίαν τοῦ ὁμίλου πού εἶχε ποζάρει. Τὸ ἀντίτιμον εἶχε προκαταβληθῇ.

Στὴν ἐποχὴ τῆς παρελθούσης γενεᾶς, ὅταν ἀκόμη ἡ μυστηριώδης ἐφεύρεσις τοῦ Ντογκέρ δὲν εἶχεν ἐξεληχθῇ εἰς ἐπιδημικὸν νόσημα, τὰ φωτογραφεῖα εἰς τὰς Ἀθήνας ἦσαν ὀλίγα, ὑποθητικῆς ἱεροτελεστίας καταστήματα, τὴν κλίμακα τῶν ὁποίων ἀνέβαιναν μὲ πάλλους καρδίαν καὶ οἱ τολμηρότεροι ἀπὸ τοὺς πελάτας.

Καὶ πολὺ φυσικὰ. Ἡ ἐπιτυχία τῆς φωτογραφίας ἐθεωρεῖτο εἶδος λαχείου...

Ἐποζάρατε μὲ μουστάκι καὶ ἐβγαίνατε σπανὸς σάν τὸν Σεμιτέλο. Ἀποφάσιζε μεμνηστευμένη δεσποινὶς μὲ τὴν κόμην τῆς Ἀθρακώμης νὰ λάβῃ δειλὴν στάσιν προσοχῆς ἐμπρὸς στὸ φακόν, γιὰ νὰ στείλῃ τὴν εἰκόνα τῆς εἰς τὸν καλὸν τῆς, καὶ ἐβγαίνει μαδημένη σάν καρακάξα τὸν Αὐγουστο ἢ σάν μοντέρνα κυρία τοῦ 1929.

Μὲ τέτοια φωτογραφικὰ θαύματα... ἐδημοσιεύετο εἰς τὰς ἐφημερίδας ἡ φωτογραφία τοῦ Ζυγομαλά καὶ ἔμοιαζε σάν τοῦ... Μιστριώτη... ἢ ἡ εἰκόνα τοῦ Δὸν

Ζουάν καὶ ἔμοιαζε σάν τό... Μίκη τὸ Λάμπρο ὅπως τὸ ἐπιβεβαιώνει καὶ ὁ ποιητής:

Μὰ εἶχε τέτοια ὁμορφιά
καὶ εἶχε τέτοιο χάλι
πού πὸ πολὺ ὁμοιάζε
τοῦ Λάμπρου τοῦ Μιχάλη

Κι' ἐν τούτοις ἐσημείωναν κάτωθι τῆς εἰκόνας:

Οὗτος ἐστὶν ὁ Δὸν Ζουάν
ὁ ἀληθὴς καὶ μόνος:

Καὶ εἰς τὰ οἰκογενειακὰ Πάνθεα τὸ πρᾶγμα δὲν ἦταν πολὺ διαφορετικόν:

Ἀντίκου στὸ ζευγάρι
χαμογελά μὲ χάση
μιά πεθερὰ γκαβή,

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ τὸ μηχανήμα τοῦ πλανοδίου —τί παραστατικὴ ὀνομασία ἐνστατανέ!— ἔκανε τὰ θαύματά του ἐπάνω εἰς ἕνα κομματάκι τοῖγγο ἢ τενεκὲ συνήθων διαστάσεων 4 ἐπὶ 8 μὲ ἐπὶ χρῖσμα ἀπὸ καλῶδιον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου, προσπίπτον διὰ τοῦ φωτογραφικοῦ φακοῦ τὸ φῶς... ἐχρωμάτιζε ἀποτυπωτικῶς τὴν μορφήν τοῦ φωτογραφουμένου ἀντικειμένου. Τὸ ἔργον καὶ ἡ τέχνη αὐτὴ ἦσαν πολὺ ἀπλά. Τὸ κουτὶ τῆς μηχανῆς ἦτο συγχρόνως καὶ σκότεινὸς θάλαμος καὶ ἐργαστήριον. Ὁ φωτογράφος, ἀφοῦ ἔκλεισε τὸν κουρτίαν μὲ τὸ μαῦρο πανί πού εἶχε τὸ μηχανήμα γιὰ οὐρὰ, ὅπως ἐσκεπαζόταν καὶ τὴ στιγμὴ πού σὰς ἐπαίρνε τὴν πόζα, ἀνακάτωνα μὲ τὰ χέρια του κάτι μέσα στὸ μηχανήμα καὶ μετὰ ἐβγαζε μὲ προσοχὴ τὸ κομμάτι τοῦ τενεκὲ πού εἶχε τὸ εἰδωλόν σας, τὸ περνοῦσε δυὸ-τρὶς θωπείες μὲ τὴ γλῶσσα του, ἐφωδιασμένη μὲ ἄφθονο σάλιο —αὐτὴ ἦτο ἡ ἀρχέγονη ἱεροτελεστία τῆς ἐμφανίσεως— μετὰ, τὸ φυσοῦσε, μετὰ τὸ ἐσκουπίζε μὲ τὸ μαντήλι του, τὸ ὁποῖον συνήθως ἦτο ὕγρον εἶτε ἀπὸ συνάχι

τὸ χεῖμῶνα, εἴτε ἀπὸ ἰδρώτα τὸ καλοκαίρι, τὸ κύτταζε μέ... μειδίαμα ὑπερτάτης ἱκανοποιήσεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ καὶ σὰς τὸ παρῆδιδεν:

—Ὅριστε, κύριος... Τέλειο πρᾶμμα...

—Μὰ ἐγὼ εἶμαι;;;

—Ἀμ' ποῖος εἶναι...

—Μὰ ἐδῶ ἐπάνω στὸν τενεκὲ φαίνεται μιὰ γρατζουινιά...

—Ἄ, φίλε μου. Ἐδῶ πέρα καὶ πρωθυπουργὸς νὰ εἶσαι θὰ βγῆς. Ἔτσι εἶναι, μὴ σοῦ φαίνεται παράξενο.

—Μὰ ναί, ἀλλὰ δὲν μποροῦσες νὰ τὴν προσέξεις τῇ φωτογραφίᾳ γιὰ νὰ βγῇ πὶὸ ὠμορφή;

—Δὲ σὲ κάμαν ὦμορφο ἢ μάνα σου καὶ ὁ πατέρας σου καὶ θὰ σὲ κάμω ἐγώ; Ἐπὶ τέλους σάματι δίνεις τὰ χίλια τάλλαξα. Δυὸ δεκάρες δίνεις... Ἄλλος, κύριε, ἄλλος ἐδῶ, μὲ δυὸ δεκάρες φωτογραφία τῆς στιγμῆς.

Μπορεῖ νὰ θυμώσατε τὴν περιγραφή τοῦ Σουρή περὶ τῆς εἰκόνας του:

Σαγόνι μιὰ πῆχυ
μιὰ μύτη σὰ μελτζάνα,
μάτια σὰν σαλιγκάρια...

Ἄλλὰ ποῦ ξεύρετε; Μπορεῖ καὶ ὁ ποιητὴς τοῦ «Ρωμηοῦ» νὰ ἔκαμε τὴν... ἔμμετρον προσωπογραφίαν τοῦ ἀντικρύζων παρομοίαν εἰκόνα.

Μπορεῖ νὰ θυμώσατε τὸ στίχο τοῦ Μαρτζώκη — γιὰ παρηγοριά σας:

Γυρεύω τὴν εἰκόνα μου
ν' ἐγὼ νὰ λησμονήσω.

Ὅλα μποροῦσατε νὰ τὰ θάλετε στὸ νοῦ σας, ἀλλ' ὄχι νὰ φέρετε σοβαρὰς ἀντιρρήσεις εἰς τὸν καλλιτέχνην. Δὲν εἶχε κανένα σκοπὸν μιὰ τέτοια προσπάθεια, διότι σὰς ἔστρεφε τὰ νῶτα, ἔπαιρνε ἐπ' ὧμου τὸ μηχανήμα

του καὶ προχωροῦσε εἰς τὸν δρόμον του, διαλαλῶν τὰς ἀρετὰς τῆς τέχνης του.

Τότε οἱ πλανόδιοι φωτογράφοι ἦσαν πραγματικῶς πλανόδιοι.

☆

Ἀπὸ τοῦ 1914 ἢ 15, ὅταν τὸν τενεκὲ μὲ τὸ καλῶδιον ἀντικατέστησε τὸ κάρτ-ποστάλ μὲ τὸ χρίσμα τῆς τζελατίνας, τὸ μηχανήμα τῆς στιγμιαίας φωτογραφίσεως καθὼς καὶ τὸ ἐπαγγέλμα ἐβεελιώθη.

Ἀπὸ κεκτημένην ταχύτητα πλέον λέγονται σήμερα πλανόδιοι. Ναί, τρέχουν ἀκόμη καὶ θὰ τρέχουν μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος, οἱ φωτογράφοι τῆς στιγμῆς εἰς τὰς ἐορτάς καὶ τὰς πανηγύρεις μὲ ἐπ' ὧμου τὰ μηχανήματά τους, ντυμένα μὲ ὅλα τὰ δειγμάτια τῶν φωτογραφικῶν συμφορῶν ποῦ ἔχουν ὑποστῇ οἱ κατὰ καιροὺς πελάται των. Ναί, ἀρριθάρουν εἰς τὸ συνοικιακὸν καὶ ἐξοχικὸν ταβερνεῖον μαζί μὲ τὴν γοργοφόρον λατέρνα. Ναί, τρέχουν εἰς τοὺς στρατώνας καὶ συνεκστρατεύουν μαζί μὲ τὰ συντάγματα ποῦ ὀδεύουν διὰ τὰς ἀσκήσεις τῆς ψευδομάχης καὶ κανονίζουν καὶ αὐτοὶ τὸ θῆμα τους μὲ τὴν σάλπιγγα.

—Ἐν-δυό, ἔν, δυό.

Καὶ λαμβάνουν στάσιν προσοχῆς, ἀποθέτοντες τὸ μηχανήμα μὲ τὸ παράγγελμα:

—Ἀνδρεεεεε, ἄλτ!

Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ περίσσευμα ἀπὸ τοὺς 400 τέτοιους φωτογράφους ποῦ ἔχουν κατακλύσει τὰς Ἀθήνας.

Οἱ ἄλλοι, οἱ ἀποστέργοντες τὰς περιπλανήσεις, ἔχουν μονιμοποιηθῇ εἰς τὰ διάφορα πόστα. Εἰς τὸν πολυπαθῆ Κῆπον τοῦ Κλαυθμῶνος, ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀστυνομίαν, ἔξω ἀπὸ τὰ Προξενεῖα, ἔ-

ξω ἀπ' ὅλα τὰ Δημόσια Καταστήματα. Παντοῦ, ἐκεῖ, ὅπου ὁ κόσμος προσέρχεται διὰ τὰς ὑποθέσεις του καὶ τὰς σχετικὰς ἐκδόσεις πιστοποιητικῶν τὰ ὁποῖα, φυσικὰ, ἔχουν ἀνάγκη ἐπικολλήσεως μιᾶς φωτογραφίας, οἱ φωτογράφοι τῆς στιγμῆς ἐγκαθίστανται καὶ μὲ ἐδαφικὰ δικαίωμα ἀνάπτοντες καὶ μάχας μετὰ τῶν διὰ νὰ... κερδίσουν τὸν πελάτην: Τὸν χωρικὸν μὲ τὸ πολυχρῶμο ταγάρι, τὸ γαλατᾶ ποῦ θέλει τὴν φωτογραφία γιὰ τὴν ἄδεια τῆς ἐξασκίσεως τοῦ ἐπαγγέλματος του, τὸν ὁποῖον τοποθετεῖ εἰς τὸν... φακὸ τοῦ με ἀριστοτεχνικῇ σπρωξιά, τὸ δουλικὸ ποῦ θέλει νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ βιβλιάριό του, τὸν κομπῶν κύριον ὁ ὁποῖος θέλει νὰ ταξιδεύσῃ ὅλον τὸν κόσμον ποῦ ἔτσι ἢ ἄλλῶς εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ διέλθῃ τὰ Καυδιανὰ Δίκρανα τῆς φωτογραφίτης ἀνάγκης, τὰ ὁποῖα παραστατικὰ συμβολίζει ὁ τρίπους τοῦ ὑπαίθριου φωτογραφικοῦ μηχανήματος.

Ἐκτὸς τῶν ἐπικαίρων αὐτῶν σημείων, ἔχει καταπατηθῇ ἀπὸ τὸν «πλανόδιον» φωτογράφον καὶ ὁ ἱερὸς θρόνος τῆς Ἀκροπόλεως, ὅπου συλλαμβάνουν οἱ δραστήριοι καλλιτέχναι ξένους καὶ ἐντοπίους ἐπισκέπτας. Τὸν πρωτοετῆ φοιτητὴν ὁ ὁποῖος ὠδήγησε ὡς ἐκεῖ ἐπάνω τὴν νεοαπόκτητον φιλὴν. Τὸ νεοῦπανδρον ζευγάρι τὸ ὁποῖον ἦλθε εἰς τὰς Ἀθήνας γιὰ νὰ περάσῃ τὸ μῆνα τοῦ μέλιτος. Τὸν χαζὸν περιηγητὴν ὁ ὁποῖος ἐξέχασε τὸ δικό του κοντάκι, κ.α.

Ἀλλὰ σκέπτομαι, μήπως αἱ περισσότεραι αὐτοκτονίαι ἀπὸ τοῦ θρόνου τῆς Ἀκροπόλεως ἔχουν ἔμμεσον αἰτίαν τοὺς πλανοδίους φωτογράφους... Πόσοι καὶ πόσα θὰ ἐφωτογραφήθησαν ἐκεῖ ἐπάνω καὶ ὅταν εἶδαν τὴ φάτσα τους στὴ φωτογραφία δὲν θὰ κατελήφθησαν ὑπὸ ἀπελπισίας, ἀποφασίσαντες νὰ τερματίσουν ἐπὶ τόπου καὶ ἐν τῷ ἅμα τὸν μάταιον βίον τους;!

Τρεῖς ἐρημίτες ζοῦσαν σὲ μιὰ σπηλιά, ψηλὰ σὲ κάποιο βουνό, μὲ προσευχάς. Κάποια μέρα πέρασε ἐμπρὸς ἀπὸ τὴ σπηλιά ἕνα ἄλογο. Ὑστερα ἀπὸ κάμποσες ὥρες ὁ νεώτερος ἀπὸ τοὺς τρεῖς εἶπε: —Ἦταν ἕνα ἐξαιρετικὸ, καφέ, ἄλογο. Ἐπειτα ἀπὸ ἕνα χρόνον ὁ δευτέρος ἐρημίτης πρόσθεσε: —Δὲν ἦταν καφέ τὸ ἄλογο. Ἦταν ἄσπρο. Ἐπέρασε κι' ἄλλος ἕνας χρόνος καὶ ὁ τρίτος ἐρημίτης ἐπροχώρησε πρὸς τὴν πόρτα λέγοντας: —Ἄν πρόκειται νὰ συνεχίσετε τὴν συζήτησι, ἐγὼ φεύγω.

Ἕλληνες, Αἰγύπτιοι, Φοίνικες

ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ: ΤΟ ΔΙΚΝΟ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ

Τοῦ

ΧΑΣΑΝ ΑΟΥΝ

(Καθηγητοῦ τῆς Ἀραβικῆς Φιλολογίας στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῶν Ἀθηνῶν)

Τὸ 1947 ὁ διακεκριμένος καθηγητὴς τῆς Λατινικῆς Φιλολογίας στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Ρέν κ. Μαρσεάλ, σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς ὁμιλίες του ἀνέφερε μιὰ φράσι πού προκάλεσε τὴν ἰδιαίτερη προσοχὴ τοῦ ἀκροατηρίου του: «Ὅσο περισσότερο διαβάζω τὰ ἀρχαῖα ἔργα, ἑλληνικὰ ἢ λατινικά, τόσο περισσότερο ἢ Μεσόγειος μοῦ φαίνεται σὰν μιὰ λίμνη, ὅπου οἱ ἀνθρώπινες γνώσεις ἔχουν τὴν μορφή βατράχων πού θγαίνουν πότε - πότε στὴν ὄχθη γιὰ νὰ ἀκουσθῇ ἡ φωνὴ τους». Ἡ εἰκόνα μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι πολὺ ὠραία, εἶναι ὅμως σωστή. Σωστή, γιατί, ὅταν μελετήσῃ κανεὶς τὴν ἱστορίαν τῶν πολιτισμῶν πού μετέβαλαν τελείως τὴν μορφὴ τῆς ἀνθρωπότητος, βρίσκει ὅτι γεννήθηκαν ὅλοι γύρω ἀπὸ τὴν Μεσόγειο.

Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος ἡ μελέτη τῶν αἰτίων. Οἱ ἀπόψεις πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα διαφέρουν. Μερικοὶ ἀποδίδουν τὸ φαινόμενο στὶς εὐνοϊκὲς κλιματολογικὲς συνθήκες γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς εὐφυΐας καὶ τῆς ἰδιοφυΐας, ἄλλοι στὴν ζωτικότητα τῆς φυλῆς καὶ τὸ κοινωνικὸ καθεστὸς. Χωρὶς νὰ παρέμβουμε στὴν ἀτελεί-

ωτη αὐτὴ συζήτησι, θὰ ἀρκεσθοῦμε ἀπλῶς στὴν διαπίστωσιν τῶν γεγονότων.

Περισσότερο ἀπὸ τέσσερις χιλιάδες χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν ἐμφάνισιν καὶ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὁ αἰγυπτιακὸς πολιτισμὸς εἶχε ἤδη ἀναπτυχθῇ καὶ οἱ ἐκδηλώσεις του ἐκάλυπταν ἀρκετοὺς τομεῖς. Θρησκεία, καλὲς τέχνες, πνευματικὴ ζωὴ. Ἡ αἰγυπτιακὴ θρησκεία, παρ' ὅλα τὰ λεγόμενα, ἦταν ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὶς φυσικὲς δυνάμεις, ἀλλὰ ἔτεινε πρὸς ἕνα ἀνώτερο ἰδεώδες. Ὁ Κικέρων, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ συμπατριῶτες του, ἐπιδόθηκε σὲ μιὰ δηκτικὴ κριτικὴ τῆς θρησκείας αὐτῆς χωρὶς, ἐν τούτοις, νὰ κρύβῃ στὸ ἔργο του «Ντιβνάτιο» τὸν θαυμασμό του γιὰ τὰ θρησκευτικὰ ἀξιώματα τῶν Αἰγυπτίων καὶ τὸν βαθύ του σεβασμὸ πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς σοφοὺς τῆς Αἰγύπτου.

Ἡ αἰγυπτιακὴ τέχνη, ἐξ ἄλλου, ἦταν ἐμπνευσμένη ἀπὸ ἰδέες θρησκευτικὲς καὶ τὴν διέκρινε μιὰ ἐπιβλητικὴ μεγαλοπρέπεια καὶ ἡ εὐθεῖα γραμμῇ. Τὰ γιγαντιαῖα μνημεῖα πού γέμίζαν τὴν κοιλάδα τοῦ Νείλου ἀποτε-

λοῦν τὴν ἐκδήλωσιν τῆς τέχνης αὐτῆς, ὅπως καὶ οἱ 36 πυραμίδες, τὰ ἀγάλματα —μερικὰ ἀπ' αὐτὰ τεράστια σὲ ὄγκο— πού βρίσκονται σκορπισμένα σὲ ὅλον τὸν κόσμον, οἱ ἀμέτρητοι ὀβελίσκοι πού στόλιζαν τὶς πόλεις, τὰ ἱερὰ καὶ τὰ παλάτια, ὁ λαθύρινθος πού διηγείρε τὴν περιέργειαν ὅλου τοῦ κόσμου μὲ τὶς 300 μεγάλες του αἵθουσες καὶ τέλος οἱ ναοὶ πού προκαλοῦσαν τὴ φαντασίαν μὲ τὸ μεγαλοπρεπὲς ἑξωτερικόν τους καὶ τὸ μυστηριώδες ἑσωτερικόν.

Οἱ σύγχρονες ἀνακαλύψεις ἀπέδειξαν ἐπίσης ὅτι στὴν Αἴγυπτον ἀνθοῦσαν καὶ τὰ γράμματα. Τὰ ἀρχαιότερα γραμματικὰ κείμενα εἶναι οἱ ἐπιγραφές πού βρέθηκαν στοὺς τοίχους πέντε πυραμίδων τῆς 5ης καὶ τῆς 6ης Δυναστείας. Ἀκόμη οἱ πάπυροι, τυλιγμένοι καὶ διατηρημένοι σὲ θυρίδες πού κάθε μία εἶχε τὸν τίτλον τῆς, ὅπως γίνεται καὶ σήμερα στὶς σύγχρονες βιβλιοθήκες, χρονολογοῦνται χίλια χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Σὲ ἕνα ἀπὸ τοὺς παπύρους αὐτοὺς ὑπάρχουν οἱ ἀφηγήσεις τοῦ ναυτικοῦ Σιντεμπάντ, ἡ μάλλον τοῦ Αἰγυπτίου Σιντεμπάντ. Βρέθηκαν ἐπίσης ἀφηγήσεις ἑνὸς δημοσίου λειτουργοῦ, ὀνόματι Σνόχι, πού δραπετεύοντα ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον γιὰ τὴν Ἑγγύην Ἀνατολήν, περιγράφει τὶς περιπέτειές του κατὰ τὰ ταξίδια. Ἐπίσης βρέθηκαν πολλὰ μυθιστορήματα, ἐρωτικὰ ἢ περιπετειώδη στὸν τύπον τῶν δι-
κῶν μας ἀστυνομικῶν μυθιστορημάτων. Ἐκτὸς ἀπὸ ὅλα αὐτά, βρέθηκε καὶ μιὰ συλλογὴ ἀπὸ μύθους πού σατυρίζουν τὴν κοινωνία καὶ συγχρόνως τὴν προκαλοῦν νὰ διορθώσῃ τὰ ἐλαττώματά της καὶ ν' ἀκολουθήσῃ τὸ δρόμον τῆς ἀρετῆς. Οἱ μύθοι αὗ-

τοὶ θυμίζουν τὸν Αἰσώπον καὶ τὸν Λαφονταίν. Τὸ σημαντικώτερον ὅμως καὶ ἴσως τὸ ἐντυπωσιακώτερον μυθιστόρημα εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ Ἀνοῦπο καὶ τοῦ Βίττιο, τῶν δύο ἀδελφῶν πού ζοῦσαν μαζὶ σὲ μικρὸ χωράφι τους. Ἡ γυναικά τοῦ Ἀνοῦπο ἐρωτεύεται τὸν Βίττιο, ἀλλὰ αὐτὸς δὲν τῆς δίνει σημασίαν. Ὁργισμένη ἀπὸ τὴν στάσιν του αὐτῆς, ἡ σύζυγος λείπει στὸν ἄνδρα τῆς ὅτι ὁ Βίττιο προσπαθεῖ νὰ τὴν ἀτιμάσῃ. Νὰ ἕνα δράμα πού μοιάζει κατὰ περιεργὸ τρόπο μὲ τὸ δράμα τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῆς Βασιλίσσας τῆς Αἰγύπτου.

Μαζὶ μὲ τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς πεζῆς λογοτεχνίας ὑπάρχουν πολλὰ λυρικά ποιήματα. Τὰ σημαντικώτερα, κατὰ τὴν γνώμην μου, εἶναι μιὰ συλλογὴ λαϊκῶν τραγουδιῶν μὲ τὸν τίτλον «Ὁμορφὰ τραγούδια πού ἡ ἀδελφὴ καὶ ἡ φίλῃ τῆς καρδιάς σου τραγοῦδῃσαν περιδιαβάζοντας στὸν κάμ-
πο».

Καὶ ἡ φιλοσοφία ἐπίσης κατεῖχε μεγάλη θέσιν στὴν αἰγυπτιακὴ σκέψιν. Ὑπῆρξαν σοφοὶ πού ἀσχολήθηκαν μὲ τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα, τὰ ἠθικά καὶ κοινωνικά προβλήματα. Τὰ κείμενα τοῦ Μπέτα Χοτέμπ ἀποτελοῦν τ' ἀρχαιότερα φιλοσοφικά χειρόγραφα. Ὁ Μπέτα Χοτέμπ ἐξῆσε τὴν ἐποχὴ τῆς 1ης Δυναστείας. Τὰ ἀποφθέγματα του ἐμπνέονται ἀπὸ μιὰ θετικὴ αἰσιοδοξίαν καὶ ἐμπιστοσύνην στὸ μέλλον. Λίγο ἀργότερα ἐξῆσε ἕνας ἄλλος σοφὸς ὀνόματι Ἐμπόρ, πού τὰ φιλοσοφικά του ἀξιώματα εἶναι τελείως ἀντίθετα ἀπὸ τοῦ προηγουμένου, ἐμπνέονται ἀπὸ ἀπαισιοδοξίαν καὶ δεκτραγωδοῦν τὴν ἠθικὴ κατὰπτωσιν τῶν ἀνθρώπων. Τὸ 2200 περίπου π.Χ. γεννήθηκε μιὰ νέα φιλοσοφία, ἐπακόλουθον τῆς ἠθικῆς αὐτῆς καταπτώσεως,

φιλοσοφία οικονομική και πολιτική. Τά θεμέλιά της είναι περίπου τὰ ἴδια μὲ τὰ ἀξιώματα τῶν Ἐπικουρείων, δεδομένου ὅτι ἡ κατάσταση πού ἐπικρατοῦσε τότε στήν Αἴγυπτο ἔμοιαζε πολὺ μὲ τὴν κατάσταση πού θρίσκομε στήν Ἀθήνα μετὰ τὴν ὑπαγωγή της στὴν ξένη κυριαρχία. Τὰ ἀξιώματα τῆς φιλοσοφίας αὐτῆς ἐκφράζονται σὲ ἓνα ποίημα, γραμμένο σὲ μιὰ πινακίδα, πού θρίσκεται σήμερα στὸ Λάυντεν.

Βορειότερα, σὲ μιὰ μικρὴ χώρα, στίς μεσογειακὲς ἀκτές, ζοῦσε ἓνας λαός, ὀλιγάριθμος, ἀλλὰ ἐξαιρετικὰ δραστήριος, οἱ Φοίνικες. Ταξιδιώτες ἀκούραστοι, ἔπαιξαν καὶ αὐτοὶ τὸν ρόλο τους στήν διάπλασι τῶν πολιτισμῶν. Ταξίδευσαν στήν Ἐρυθρὰ Θάλασσα, τὴν Μεσόγειο καὶ τὸν Ἰνδικὸ Ὠκεανό, τὴν Μάγχη καὶ τὴν Βόρειο Θάλασσα. Ἀνέπλεαν τὸν Εὐφράτη ὡς τὴν καρδιά τῆς Βαβυλῶνος καὶ τὸν Νεῖλο μέχρι τὴν Νουβία. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἐμπόριό τους, μετέφεραν καὶ πολλὰ στοιχεῖα διαφόρων πολιτισμῶν. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ διαμορφώθηκε σιγὰ - σιγὰ ἓνας φονικὸς πολιτισμός, μὲ χαρακτηριστικὴ κυρίως θιομηχανικὴ, ἀλλὰ καὶ καλλιτεχνικὴ.

Στὴν ἄλλη πλευρὰ τῆς Μεσογείου οἱ Ἕλληνες ἄρχιζαν τὴν ἀνάπτυξί τους καὶ ἀποκοτοῦσαν συνειδητοὶ τῶν πεπρωμένων καὶ τοῦ ρόλου πού ἐπρόκειτο νὰ παίξουν. Ὑστερα ἀπὸ ἀγῶνες ἐναντίον διαφόρων φυλῶν, ἡ Ἀθήνα κατάρθωσε νὰ συνενώσῃ τὰ περισσότερα προηγμένα στοιχεῖα τῆς Ἰωνίας. Ἀφίνομε κατὰ μέρος τὴν προελληνικὴ περίοδο καὶ ἀσχολούμεθα μὲ τὴν Ἑλληνικὴ. Κατὰ τὴν γνώμη μου, ἡ ἔναρξις τῶν Ὀλυμπιάδων ἀποτελεῖ τὸ χρονικὸ σημεῖο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο

ἀρχίζει ἡ περίοδος αὕτη.

Εἶναι ἀναμφισβήτητο ὅτι ὁ νέος αὐτὸς πολιτισμός, χάρις στὰ ὑψηλὰ του ἰδανικά, ἦταν προωρισμένος νὰ ἀκτινοβολήσῃ ὅχι μόνον στίς μεσογειακὲς χῶρες, ἀλλὰ καὶ ν' ἀναδειχθῇ ἀνώτερος ἀπὸ ὅλους. Ἦταν τόσο ὠραῖος καὶ τόσο ἀνθρώπινος, πού ἔγινε κληρονομία ὅλων τῶν συγχρόνων πολιτισμῶν.

Πραγματικά, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἦταν περισσότερο προικισμένος γιὰ τίς τέχνες, μὲ τὴν περιέργειά του, τὴν ἀγάπῃ του γιὰ τὴν γνῶσι, τὴν ζωερὴ του παρατηρητικότητά, τὴν ἐφευρετικότητά του, τὴν κλίσι του πρὸς τὴν λογικὴ. Ὅλα αὐτὰ τὸν προώριζαν γιὰ δημιουργὸ ἑνὸς ἀξιοθαύμαστου πολιτισμοῦ. Στὰ προσόντα του αὐτὰ πρέπει νὰ προστεθῇ ἡ πλούσια καὶ δημιουργικὴ φαντασία, ἡ πρακτικὴ ἀντίληψις τῆς ζωῆς καὶ ἡ ἰσχυρὴ ἐμφυτὴ ἀγάπῃ του πρὸς τὸ ὠραῖο. Ἡ ἰσορροπία ὅλων αὐτῶν τῶν προτερημάτων τοῦ ἔδινε τὴν ἀγάπῃ του πρὸς τὸ μέτρο. Εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἤξερε κατὰ τρόπο ἀξιοθαύμαστο νὰ βλέπῃ, νὰ παρατηρῇ καὶ νὰ θρίσκει σὲ συνεχή ἐπαφὴ μὲ τὴν πραγματικότητά, χωρὶς ὅμως ποτὲ νὰ τὴν ἀφήσῃ νὰ τὸν συντρίψῃ. Ἀντίθετα αὐτὸς ἦταν ὁ κύριος, τὴν ἀπλοποιοῦσε, τὴν ἐξειδανίκευε. Ἀνοίξε ὅλους τοὺς μεγάλους δρόμους τῆς σκέψεως καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐδημιούργησε καλλιτεχνικὲς μορφές πού ἴσως ποτὲ δὲν κατάρθωσε κανεὶς νὰ ὑπερβῇ. Ἡ ὑπεροχὴ τῶν ἑλλήνων φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ ὅτι ἐμάθαιναν, καλλιεργοῦσαν μὲ τὴν σκέψι, ἀφομοίωναν καὶ τελικὰ δημιουργοῦσαν ἓνα ἔργο πρωτότυπο μὲ καινούργια μορφή.

Αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο πού διακρί-

νει καλύτερα τὸν Ἑλληνικὸ πολιτισμὸ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους. Θὰ χρειαζόντουσαν πολλὰ εἰδικὰ συγγράμματα γιὰ νὰ ἀναλυθοῦν τὰ στοιχεῖα τοῦ πολιτισμοῦ αὐτοῦ, δὲν μποροῦμε ὅμως νὰ ἀντιπαρέλθωμε σιωπηλὰ τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα πού ἐμφανίζονται γενικότερο χαρακτήρα. Ἡ ἑλληνικὴ φιλολογία εἶναι χωρὶς ἀμφιβολία ἡ πρώτη πού διεισδύει μέσα στὸν συναισθηματικὸ κόσμον καὶ κατορθώνει μὲ τρόπο ἀξιοθαύμαστο νὰ ἐρμηνεύσῃ μὲ τὸ λόγο τὰ αἰσθήματα τοῦ ἀτόμου. Καλλιεργοῦνται ὅλα τὰ εἶδη τοῦ λόγου: ἡ ἐπικὴ ποίησις, ἡ λυρική, ἡ διδακτικὴ, τὸ δράμα, ὁ πεζὸς λόγος, ἡ ρητορικὴ, ἡ ἱστορία καὶ ἡ ἐπιστῆμη.

Ἡ ἑλληνικὴ τέχνη πάλι δὲν ἔμεινε δεμένη στὸ πραγματικόν. Πέταξε σὰν ἐλεύθερον πουλὶ στὰ ψηλά. Παρατήρησε, κατεργάσθηκε καὶ ἀσκήθηκε ἕως ὅτου ἔφθασε τὸν ἀνώτατο βαθμὸ τελειότητας καὶ λαμπρότητας. Ὅλοι γνωρίζομε τὰ καλλιτεχνικὰ ἀριστουργήματα τῆς Ἑλλάδος. Ὅλοι θαυμάσαμε τοὺς πολυτίμους καρποὺς τῆς τέχνης πού μέχρι σήμερα ἐξακολουθεῖ νὰ ἀποτελῇ τὸ ὑπόδειγμα καὶ τὴν καλύτερη πηγὴ ἐμπνεύσεως. Εἶναι δύσκολο νὰ χαρακτηρίσῃ κανεὶς ἔστω καὶ σὲ πολὺ γενικὲς γραμμὰς τὰ ἀριστουργήματα αὐτά. Θὰ πρέπει ὡστόσο νὰ ἀναφέρω δύο μικρά ἀνέκδοτα τοῦ Πλίνιου τοῦ Πρεσβύτερου γιὰ νὰ γίνῃ ἀντιληπτὴ ἡ ἀκρίβεια μὲ τὴν ὁποία οἱ Ἕλληνες καλλιτέχνες ἐργάζονταν γιὰ νὰ πετύχουν τὸ τέλειον. Κάποτε ἔγινε διαγωνισμὸς μεταξὺ δύο ἑλλήνων καλλιτεχνῶν. Ὁ ἓνας λεγόταν Ζεῦξις καὶ ὁ ἄλλος Παράσιος. Ὁ διαγωνισμὸς εἶχε προσελκύσει μεγάλο πλῆθος θεατῶν. Μπρὸς τὴν ἐλάνοδικο ἐπιτροπὴν στέκονταν οἱ

δύο καλλιτέχνες καθένας κρατώντας τὸ ἔργο του. Προχωρεῖ ὁ πρῶτος στὴ μέση τοῦ συγκεντρωμένου πλήθους καὶ ἀποκάλυψε τὸν πίνακά του πού παοίστανε ἓνα τσαμπὶ σταφύλια. Τὸ χρῶμα, οἱ ἀναλογίες καὶ ἡ ἀρμονία του ἦταν τέτοια, ὥστε ἔνα πουλὶ πού πετοῦσε ὥρμησε νὰ ταιμπήσῃ τὰ σταφύλια. Γενικὸς ἐνθουσιασμὸς ἐκδηλώθηκε μὲ χειροκροτήματα καὶ κανεὶς δὲν ἀμφέβαλε ὅτι αὐτὸ τὸ ἔργο θὰ θραβεύονταν. Ἐκάλεσαν ὕστερα καὶ τὸν Παράσιο νὰ δείξῃ τὸ ἔργο του. Προχώρησε καὶ αὐτὸς καὶ ἀποκάλυψε μιὰ γυναῖκα σκεπασμένη μὲ πέπλο. Ὑστερα ἀπὸ μιὰ στιγμὴ σιωπῆς ὁ πρῶτος καλλιτέχνης παρακάλεσε τὸν συνάδελφό του νὰ τραθῇ τὸν πέπλο γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ δοῦν καλύτερα τὴν γυναῖκα. Ὁ δεύτερος τότε τοῦ εἶπε: «Ἐλα τραθῇ τὸ ἐσύ». Πλησίασε ὁ Ζεῦξις καὶ ἐπιχείρησε νὰ ἀφαιρέσῃ τὸν πέπλο. Ἀλλὰ κατάπληκτος ἀντελήφθη ὅτι ὁ πέπλος ἦταν ζωγραφισμένος. Τότε γυρίζοντας πρὸς τὸν συνάδελφό του τὸν συνεχάρη πού κέρδισε τὸ θραβεῖο καὶ τοῦ εἶπε: «Ἐγώ, μὲ τὴν τέχνη μου, ξεγέλασα ἓνα πουλὶ. Ἐσύ ξεγέλασες ἓνα καλλιτέχνη».

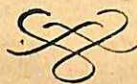
Τὸ δεύτερον ἀνέκδοτο ἀναφέρεται ἐπίσης στὸν Ζεῦξι. Μιὰ μέρα ἐξέθεσε ἓνα πίνακα πού παρίστανε ἓνα παιδί πού κρατοῦσε σταφύλια. Τὰ πουλιὰ πλησίασαν νὰ ταιμπήσουν τὰ σταφύλια, οἱ θεαταὶ ξέσπασαν σὲ ζητωκραυγές, ἀλλὰ ὁ Ζεῦξις ἔγινε ἔξω φρενῶν καὶ πῆρε τὸν πίνακα κι' ἔφυγε. Ὅταν τὸν ρώτησαν γιατί, ἀπάντησε: «Ἀπέδωσα καλὰ τὰ σταφύλια, ἀλλὰ ὅχι καὶ τὸ παιδί, γιατί ἂν τὸ εἶχα ζωγραφίσαι καλὰ τὰ πουλιὰ θὰ φοβόντουσαν καὶ δὲν θὰ πλησίαζαν».

Μ' ὅλο πού εἶναι δύσκολο νὰ

πιστέψη κανείς χωρίς επιφύλαξι την αλήθεια των ανεκδότων αυτών, καταλαβαίνει πόση σημασία ξδιναν οί "Ελληνες στην τελειότητα της τέχνης τους και με πόση προσήλωσι στο ιδανικό αυτό εργάζονταν.

Ἡ ἑλληνική φιλοσοφία εἶχε τὸ πλεονέκτημα νὰ ἀντιμετωπίζη τὸν κόσμον σὰν σύνολο. Ἡ

ἔρευνα τῶν θεῶν προβλημάτων. συμβάδιζε μετὰ τὴν ἔρευνα τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων. Ὡταν πλούσια σὲ ἀναζητήσεις, σκέψι καὶ στοχασμό. Τὸ καλύτερο δῶρο ποὺ προσέφερε ἡ ἑλληνικὴ φιλοσοφία στὴν ἀνθρωπότητα εἶναι ἡ λογικὴ ποὺ ἐλέγχει τὸ πνεῦμα καὶ καθοδηγεῖ τοὺς ἀνθρώπους πρὸς τὴν φρόνησι.

Εἶναι ὥρα νὰ φεύγω, ἀνακοινώνει ὁ φλύαρος ἐπισκέπτης στὴν κατὰ-κοπη οἰκοδέσποινα ποὺ τὸν ἀνέχθηκε ἐπὶ ὥρες.

—Ἄν νομίζετε πὼς εἶναι ἀργὰ γιὰ σὰς, δὲν θὰ ἤθελα νὰ σὰς κρατήσω περισσότερο, ἀπαντᾷ εὐγενικὰ ἐκείνη.

—Λυποῦμαι, ἀλλὰ πρέπει πράγματι νὰ πηγαίνω. Εὐχαριστήθηκα ὅμως τόσο πολὺ τὴν κουβεντούλα μας. Φαντασθῆτε πὼς ἦρθα με πονοκέφαλο, ὁ ὁποῖος χάθηκε τώρα.

—Μὴν ἀνησυχεῖτε, ἀπαντᾷ ἡ οἰκοδέσποινα καρτερικά. Δὲν χάθηκε. Τὸν ἔχω ἐγώ.

Tatler

Κάποιος ποὺ πέτυχε πολὺ στὴ ζωὴ του, θρέθηκε μιὰ μέρα στὸ σπίτι μιᾶς πολὺ συνόμπ κυρίας. Καθὼς συζητοῦσαν ἡ κυρία τοῦ εἶπε πόσο ἀπόρησε ὅταν ἔμαθε πὼς εἶχε γεννηθῇ σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ φτωχὰ χωριὺ δάκια τοῦ τόπου.

—Τί ντροπὴ! φώναξε. Γιατί, πρὸς Θεοῦ, νὰ ἔχετε γεννηθῇ ἐκεῖ!

Ὁ κύριος τὴν κεραυνοβόλησε μετὰ ἓνα παγερὸ βλέμμα καὶ ἀπάντησε:

—Γιατί ἤθελα νὰ εἶμαι κοντὰ στὴν μητέρα μου!

A. M.

Θυμωμένος ὁ πατέρας λέει στὸν πιτσιρίκο:

—Τί μοῦ εἶπε ἡ μητέρα; εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἔδεσες ἓνα μπρίκι στὴ οὐρὰ τῆς γάτας;

—Μὰ δὲν ἦταν ἡ δική μας γάτα, πατέρα.

—Ναί, ἀλλὰ ἦταν δικό μας τὸ μπρίκι!

Up.

Ἀπὸ τὰ ἀνεξήγητα μυστήρια τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου

Ἡ «μοιραία» μάντις

μὲ τὶς καννιβαλικὲς ἐπιθυμίες

Τῆς

Φ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐρωτες ἀκριβὰ πληρωμένοι: δὲν ἔλειψαν ποτὲ ἀπὸ καμμιὰ ἀνθρώπινη κοινωνία. Καὶ ὁ κακὸς κλῆρος πέφτει συνηθέστερα στὸν ἑραστή· σπανιότερα στὴν ἐρωμένη.

Ἡ κακόφημη δόξα τῆς Ἀγριπίνας, τῆς Κλεοπάτρας καὶ τῆς Λουκρητίας Βοργία εἶναι ζήτημα ἂν στάθηκε ἱκανὴ νὰ ἐπισκιάσῃ τὴν δόξα τῶν ἀρσενικῶν συναδέλφων τους.

Στὸ ζωϊκὸ κόσμον ὅμως τὰ πράγματα εἶναι κάπως διαφορετικά. Οἱ ἔρωτες ἐκεῖ, ἂν ἐξαίρεση κανεῖς τὸ γενετήσιο ἀνταγωνισμό μετὰ τῶν ἀρσενικῶν, ποὺ καμμιὰ φορὰ φθάνει στὴν ἐξόντωσι τοῦ ἐνὸς ἀπὸ τοὺς δύο ἀντιπάλους, δὲν πληρώνονται ἀκριβὰ. Συχνὰ, μάλιστα, προσφέρονται καὶ ἐντελῶς δωρεάν. Μερικὲς φορὲς ὅμως ἐπαναστατεῖ ἡ φύσις καὶ μάλιστα ἀποκλειστικῶς εἰς θάρος τῶν ἀρσενικῶν, δείχνοντας ἔτσι κι' αὐτὴ προτίμησι στὸ θηλυκό.

Ἐνα εἶδος ποὺ φανερῶνει ἀσυναγώνιστη θηριωδία στὴν ἐρωτικὴ του ζωὴ εἶναι τὸ ἔντομον «μάντις ἢ θρῆσκος», τὸ γνωστὸ «ἀλογάκι τῆς Παναγίας», ποὺ ἀνῆκει στὴν τάξι τῶν ὀρθοπτέρων.

Τὸ σῶμα τῆς εἶναι στενόμακρο, μετὰ στρογγυλὸ κεφάλι, με-

γάλες πρασινωπὲς πτέρυγες, μακρὲς κεραῖες καὶ ἔξι λεπτὰ μακρὰ πόδια. Μένει συνήθως ἀκίνητη ἐπάνω στὰ φύλλα καὶ τοὺς μίσχους τῶν φυτῶν, κρατώντας τὰ μπροστινὰ τῆς πόδια τσακισμένα καὶ σταυρωμένα πάνω στὸ στήθος τῆς, μ' ἀνυψωμένο τὸ κεφάλι καὶ τὸ μακρὺ κορμό, σὰν νὰ θρίσκει σὲ στάσι προσευχῆς. Γι' αὐτὸ πῆρε καὶ τὸ ὄνομα θρῆσκος. Στὴ στάσι αὐτὴ παραμονεύει τὰ θύματά τῆς. Ἄν πλησιάσῃ κανένα ἔντομον, τινάζει τὰ φτερά τῆς ἀπτόμα, ἀπλώνει ἀστραπιαίως πρὸς τὸ μέρος τοῦ τὰ δύο τῆς μπροστινὰ πόδια, ποὺ εἶναι στὸ ἐσωτερικὸ τοὺς ἀγκαθωτά, τὰ ξανακλείνει ἀμέσως καὶ τὸ πιάνει αἰχμάλωτο.

Τὸ θηλυκὸ, μεγαλόσωμον καὶ ἐπιβλητικὸ, φθάνει σὲ μῆκος τοὺς 8 πόντους, ἐνῶ τὸ ἀρσενικὸ δὲν ξεπερνᾷ τοὺς 5 πόντους.

Τέλειος τύπος μοιραίας, μὰ καὶ κακούργας μαζί, τὸ θηλυκὸ στέκει ἀγέρωχος καὶ ἀκατάδεκτο μπρὸς στὸν φουκαρὰ ὑποψήφιο, ποὺ κάθε Ἰούλιο παίρνει τὸ κουράγιο νὰ τὴν πλησιάσῃ μετὰ ὕψος ζωρμένο, γιὰ νὰ ζητήσῃ τὴν ἐρωτικὴ τῆς εὐνοία. Κάθεται καὶ τὴν ἀποθαυμάζει γιὰ κάμποση ὥρα ἀπὸ μακριὰ, κυττάζοντάς

την με έκστασι, και όταν κάποτε καταλάβη ότι ήλθε ή ώρα, πλησιάζει, απλώνοντας τὰ φτερά του σπασμωδικά. "Επειτα από 4—5 ώρες φεύγει, πηγαίνει παρακάτω και στέκει σαν απολιθωμένος, πιθανώς για να συνέλθῃ ή για να καμαρώσῃ τὴν κατάκτησίν του.

Ἡ μεταρσίωσίς του αὐτὴ όμως δὲν διαρκεῖ πολὺ, γιατί αὐθημερὸν ή καμμιά φορά και τὴν ἄλλῃ μέρα, πού εξακολουθεῖ νὰ μένῃ καρφωμένος ἐκεῖ σαν ἡλίθιος, ή γόησσα τοῦ ρίχνει με αἰφνίδια βουλιμία μιὰ ὑπουλὴ ματιά, τὸν ἀρπάζει ἀστραπιαῖα ἀπὸ τὸ σθέρκο, τὸν κόβει στὰ δύο, καὶ ἀρχίζει νὰ τὸν καταβροχθίζει.

"Υστερα ξαναπαίρνει τὴν στάσι προσευχῆς με ὕφος Μαγδαλη-

νῆς σαν νὰ μὴ συνέβῃ τίποτα. Δεύτερος γαμπρὸς δὲν ἀργεῖ νὰ φανῇ. Τὸ ὄργιο τότε καὶ τὸ δράμα ἐπαναλαμβάνεται πανομοιότυπο.

Ἡ γόησσα εἶναι ἀχόρταγῃ καὶ μ' αὐτὸν τὸν θάνατο τρόπο περνάει ὀλόκληρο τὸ μῆνα τοῦ μέλιτος, συνδυάζοντας ἔτσι μακάθρια τὸ τερπνὸν μετὰ τοῦ ὠφελίμου. Κάπου-κάπου για ποικιλία, τρώει τὸν θαυμαστή της πρὶν νὰ τελειώσῃ ή ἀποστολή του.

Τὸ περίεργο εἶναι ὅτι στὰ εἰδη αὐτὰ πού ἐκδηλώνουν συμπτώματα ἐρωτικοῦ καννιβαλισμοῦ, τὰ ἀρσενικά δὲν φαίνονται ποτὲ νὰ ζητοῦν ν' ἀποφύγουν τὸ μοιραῖο ζευγάρωμα πού ἔχει για συμπλήρωμα τὸ θάνατο.

Ο καταστηματοῦρχος:

—Λοιπόν, νεαρέ, νομίζεις ὅτι ξέρεις ὅλα ὅσα χρειάζονται για νὰ σὲ προσλάβω;

—Ὅσα χρειάζονται; Τί λέτε, κύριε; Ἀπὸ τὸ ἀπέναντι κατὰστημα με ἀπέλυσαν γιατί ἤξερα περισσότερα ἀπὸ ὅσα ἔπρεπε.

Tatler

☆

Ο δάσκαλος γράφει στὸν πίνακα τὴν φράσι: «Ἐγὼ λέρωσαν τὸ βιβλίο τῆς Μαίρης» καὶ ζητάει ἀπὸ τὸν Πετράκη νὰ κάνῃ τὴν διόρθωσι. Καὶ ὁ Πετράκης διορθώνει: «Δὲν λέρωσα ἐγὼ τὸ βιβλίο τῆς Μαίρης»!

A. M.

Ποῦ βαδίζει ὁ κόσμος; "Ενας μεγάλος ἱστορικὸς καὶ φιλόσοφος αἰσιοδοξεῖ για τὸ μέλλον

ΜΙΑ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ

ΜΕ ΤΟΝ ΑΡΝΟΛΑΝΤ ΤΟΥΜΠΗ

1. Εἴστε αἰσιόδοξος ή ἀπαισιόδοξος για τὸ μέλλον τοῦ δυτικοῦ πολιτικοῦ;

Εἰμαι αἰσιόδοξος. Δὲν νομίζω πὼς ὁ δυτικὸς πολιτισμὸς εἶναι προωρισμένος ἀπὸ τὴ μοῖρα του νὰ παρακμάσῃ καὶ νὰ ἐξαφανιστῇ. Σημειώστε ὅμως πὼς δὲν νομίζω ὅτι καὶ ἀναπόφευκτα καὶ αὐτόματα θὰ διαρκέσῃ καὶ θὰ εὐημερήσῃ. Ἐχω ὥστόσο τὴν πεποίθεσι πὼς ἐμεῖς οἱ Δυτικοὶ μπορούμε, ἀν θέλωμε, νὰ σώσωμε τὸν πολιτισμὸ μας με τὶς προσπάθειές μας — καὶ δίνω μεγάλη σημασία στὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζομε για νὰ ἐξαναγκαστοῦμε νὰ ἀνανεωθοῦμε καὶ νὰ δημιουργήσωμε μιὰ καινούργια ζωή.

2. Εἶναι δυνατὴ ή συνύπαρξις τῶν δύο κόσμων;

Ναί, αὐτὸ ἀποδεικνύει ή πείρα τοῦ παρελθόντος. Τὸν 17ο αἰῶνα μερικοὶ καθολικοὶ καὶ μερικοὶ διαμαρτυρόμενοι πίστευαν πὼς δὲν θὰ μπορούσαν νὰ ζήσουν παρὰ ἀν ἐξουδετέρωναν τὸν ἀντίπαλό τους. Τὴν ἐποχή τῶν σταυροφοριῶν, μουσουλμάνοι καὶ χριστιανοὶ ἦταν πάλι πεπεισμένοι, καθένας χωριστά, πὼς ή ἐξαφάνισι τῆς θρησκείας τοῦ ἄλλου ἦταν ζήτημα ζωῆς ή θανάτου. Καὶ ὅμως οἱ αἰῶνες πέρασαν, τὰ δύο μέρη εξακολουθοῦν νὰ συνυπάρχουν καὶ τελικὰ διαπίστωσαν πὼς δὲν ἦταν ἀδύνατο νὰ ζήσουν ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλο. Ἀσφαλῶς ή συνύπαρξις θὰ εἶναι γεμάτη δυσκολίες καὶ κινδύνους ὅσο τὰ δύο στρατόπεδα περιορίζονται στὸ νὰ τὴν ὑφίστανται ἀπὸ ἀνάγκη. Ἄν, ὅπως τὸ πιστεύω, ἐπιτύχωμε νὰ ἀποτρέψωμε ἕναν τρίτο παγκόσμιον πόλεμον, θὰ πρέπη νὰ ἐκμεταλλευθοῦμε τὸν κερδισμένον καιρὸ. Θὰ πρέπη νὰ προσπαθῶμε νὰ κατανοήσωμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο καὶ νὰ δημιουργήσωμε τὴν πηγὴ μιᾶς ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης. Ὁ μακρινὸς μας ἀντικειμενικὸς σκοπὸς θὰ πρέπη νὰ εἶναι ή ἐπίτευξις σὲ παγκόσμια κλίμακα μιᾶς συνεργασίας πού θὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ νὰ ἀντιμετωπίσωμε μαζί τὰ μεγάλα προβλήματα πού ὀρθώνονται σήμερα στὸν κόσμον καὶ ἀπὸ τὶς δύο πλευρὲς τοῦ σιδηροῦ παραπετάσματος.

3. Ποιὰ εἶναι τὰ μεγάλα προβλήματα τοῦ κόσμου;

Πρῶτα νὰ ἀποφευχθῇ ἕνας τρίτος παγκόσμιος πόλεμος. Ἄν κατορ-

θώσωμε νά διατηρήσωμε καί ὕστερα νά ἐδραιώσωμε τήν εἰρήνην θά ἔχωμε νά ἀτενίσωμε ἕνα ἄλλο βασικό πρόβλημα. Οἱ πρόοδοι τῆς προληπτικῆς ἱατρικῆς ἐπιτρέπουν πραγματικά στὸν ἄνθρωπο νά πολλαπλασιασθῇ τόσο ὥστε νά κινδυνεύῃ νά φθάσῃ καί νά ξεπεράσῃ τὸ στάδιο τοῦ λιμοῦ.

Τέλος, ἂν ὁ κόσμος μπορέσῃ νά διατηρήσῃ τήν εἰρήνην καί νά περιορίσῃ τὸν πληθυσμό του, τὸ σημαντικώτερο ἀπὸ ὅλα τὰ προβλήματα, κατὰ τὴ γνώμη μου, θά εἶναι ἡ ἀναγέννησις τοῦ θρησκευτικοῦ πνεύματος. Πιστεύω ἀκλόνητα πῶς ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νά ζῇ χωρὶς ἐλευθερία καί ἡ ζωὴ τοῦ πνεύματος εἶναι ἡ περιοχὴ στὴν ὁποία χρειάζεται πάντως ἀπ' ὅλα ἐλευθερία. Γι' αὐτὸ στὸν κόσμο πρὸς τὸν ὁποῖο κατευθυνόμεθα εἶναι πιθανὸ πῶς δὲν θά ὑπάρχῃ θέσις γιὰ κανενὸς εἶδους ἐλευθερία, παρὰ μόνον στὸ ἐπίπεδο τῆς θρησκείας.

Κατὰ τὴν ἀντίληψί μου τρεῖς τοῦλάχιστον παράγοντες μάχονται ἐναντίον τῆς ἐλευθερίας καί ὑπὲρ τοῦ ὁλοκληρωτισμοῦ: ἡ πίεσις τοῦ δημογραφικοῦ προβλήματος, οἱ κίνδυνοι ποὺ δημιουργοῦν οἱ ἰσχυρὲς μηχανὲς ποὺ διαθέτομε σήμερα καί τέλος ἡ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη μιᾶς κοινωνικῆς δικαιοσύνης. Οἱ τρεῖς αὗτοι παράγοντες μᾶς ὠθοῦν πρὸς τὴν στρατιωτικοποίησιν τῆς ζωῆς καί τῶν ἀνθρώπων. Γι' αὐτὸ τὸν λόγο φαίνεται πῶς οἱ δυνατότητες ἐλευθερίας στὸ οἰκονομικὸ καί τὸ πολιτικὸ πεδίο θά εἶναι ὅλο καί πιὸ περιορισμένες. Ἄν λοιπὸν δὲν προστατευθῇ ἡ ἐλευθερία στὸν τομέα τῆς θρησκείας ποὺ ἀποτελεῖ τὸ πνευματικὸ της φρούριο, αὐτὸ θά εἶναι τὸ σημάδι τῆς ὁλοκληρωτικῆς τῆς ἐξαφανίσεως. Ἀλλὰ ὅταν λείπῃ ἡ ἐλευθερία ὁ ἄνθρωπος παύει νά εἶναι ἄνθρωπος. Τὸν ἐφιάλτη αὐτὸ μᾶς φέρνει ὁ Τζὼρτζ Όρουελ στὸ βιβλίο του «1984».

4. Ἄν δὲν ἀναγεννηθῇ τὸ θρησκευτικὸ πνεῦμα, ποιὲς θά εἶναι οἱ συνέπειες γιὰ τὴν Δύση;

Ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ μᾶς δίνει μιὰ πολὺ λίγο εὐνοϊκὴ προοπτικὴ. Νομίζω πῶς ὁ τρόπος ζωῆς τῶν Δυτικῶν ἐκφράζει τὴν πίστιν τους στὴν ἱερότητα τοῦ ατόμου. Ἡ μεγάλη ἀξία ποὺ ἀποδίδομε στὴν προσωπικότητα κάθε ατόμου ἀπορρίπτεται ἀπὸ τὸν κομμουνισμὸ ποὺ θεωποιοῖ τὴν κοινότητα καί ὑποστηρίζει πῶς τὸ ἄτομο δὲν ὑπάρχει παρὰ γιὰ τὸ συμφέρον τῆς κοινότητος, ἀκριβῶς ὅπως τὸ μυρμηγκὶ δὲν ὑπάρχει παρὰ γιὰ τὴν μυρμηγκοφωλιά.

Γιὰ νά διατηρηθῇ τὸ δυτικὸ ἰδανικὸ μᾶς πρέπει νά στηριχθῇ σὲ γερὰς θάσεις. Τὰ εἰρήσιμα ὥστόσο τῶν θάσεων αὐτῶν ἦσαν θρησκευτικά. Ἀπὸ ἱστορικὴ ἀποψὶ ἡ πηγὴ τῆς πίστεως μας στὴν ἱερότητα τῆς προσωπικότητος εἶναι ἡ ἰουδαϊκὴ καί χριστιανικὴ πεποίθησις πῶς ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἔχει μιὰ ἀπόλυτη ἀξία γιὰ τὸν Θεό. Δὲν βρίσκω καμμιά ἄλλη θάσι στὴν ὁποία θά μπορούσε νά στηριχθῇ αὐτὴ ἡ πίστις.

5. Ἡ ἐποχὴ ποὺ ζοῦμε δὲν διακρίνεται γιὰ ὀρισμένα ἱστορικὰ γεγονότα ποὺ τὴν καθιστοῦν μοναδική; π. χ. τὴν ἀτομικὴ βόμβα ἢ τὴν ἐπέκτασι τοῦ κομμουνισμοῦ;

Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἡ ἀνθρωπότης πρέπει νά ἀντιμετωπίσῃ τὸν κίνδυνο ἑνὸς νέου ὅπλου μὲ μιὰ πρωτοφανῆ δύναμι καταστρο-

φῆς. Ἀπὸ τὴν ἀποψὶ αὐτὴ ἡ ἀτομικὴ βόμβα συγγενεῖ μετὰ τὴν πυρίτιδα καί μετὰ τὸ ἀεροπλάνο. Ὅσο γιὰ τὰ σημερινὰ κομμουνιστικά κράτη, δὲν εἶναι τὰ πρῶτα ποὺ ἐπιδίδονται στὸν προσηλυτισμὸ γιὰ νά ἐξυπηρετήσουν μιὰ ἰδεολογία ἢ μιὰ συγκεκριμένη πίστι. Ὑπάρχει ὅμως ἕνα γεγονὸς ἀναμφισβήτητο: ἡ φύσις τοῦ πολέμου ὅπως τὸν γνωρίσαμε ὡς σήμερα ὑπέστη κάποια ἀλλαγὴ.

Ἄλλοτε ὁ πόλεμος φαίνετο νά ἔχῃ κάποιο νόημα. Μποροῦσε κανεὶς νά ὑποθέσῃ πῶς ὁ στρατιώτης ποὺ διακινδύνευε καί συχνὰ θυσίαζε τὴ ζωὴ του στὸ πεδίο τῆς μάχης εἶχε κάποια εὐκαιρία νά ὑπερασπιστῇ ἀποτελεσματικὰ ὅ,τι θρискόταν στὰ μετόπισθεν. Μετὰ τὴν ἐφεύρεσι ὅμως τῶν ἀτομικῶν ὅπλων ἔχει καταργηθῇ ἡ παλαιὰ δέξις ἀνάμεσα στὸν στρατιώτη καί τὸν πολίτη, τὴν πρώτη γραμμὴ τοῦ πυρὸς καί τῶν μετόπισθεν, τὸν νικητὴ καί τὸν νικημένο.

Ἄν γίνῃ κάτι τέτοιον ἢ ἐποχὴ μᾶς θά ἔχῃ ἴσως τὸ μοναδικὸ χαρακτηριστικὸ ὅτι θά δῇ τὸν ἱστορικὸ θεσμὸ τοῦ πολέμου νά μεταβάλλεται σὲ ἕνα καινούργιο καί διαφορετικὸ φαινόμενο: σὲ μαζικὴ καταστροφή.

Ἄλλη καινοτομία: τὰ μέσα ἐπικοινωνίας ἔκαναν τόση πρόοδο, ὥστε σχεδὸν «καταργήσαμε τὴν ἀπόστασι». Καί μπορούμε νά χρησιμοποιήσωμε αὐτὴ τὴν πρόοδο ἢ γιὰ νά αὐτοκαταστραφούμε ἢ γιὰ νά καταστήσωμε τὸν πλανήτη μᾶς ἕναν τόπο στὸν ὁποῖο ἡ ἀνθρωπότης θά ζῇ ἐνωμένη σὰν μιὰ μεγάλη οἰκογένεια. Οἱ δυνατότητες αὐτὲς προσφέρονται γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορίαν.

6. Πιστεύετε ὅτι ὁ κομμουνισμὸς θά κατακλύσῃ τὸν κόσμο;

Ὁχι. Πιστεύω πῶς στὸ τέλος ὁ κομμουνισμὸς θά ἀποτύχῃ στὴν προσπάθειά του νά γοητεύσῃ τὴν ἀνθρωπότητα, γιατί ἡ πνευματικὴ βοήθεια καί κατεύθυνσις ποὺ προσφέρει στοὺς ἀνθρώπους στὶς στιγμὲς τῶν δοκιμασιῶν καί τῶν δυσκολιῶν τῆς προσωπικῆς ζωῆς εἶναι ἐπουσιώδεις. Δὲν ξέρω νά ὑπάρχῃ καμμιά θρησκεία καί καμμιά ἰδεολογία ποὺ νά προσφέρῃ ἀποτελεσματικὴ καί αἰγούρη βοήθεια στὸ πεδίο τῶν προσωπικῶν τους δυσκολιῶν. Γι' αὐτὸ πιστεύω πῶς τὸ μέλλον ἀνήκει ὅχι στὸν κομμουνισμὸ, ἀλλὰ στὶς θρησκείαις, στὶς θρησκείαις ποὺ προσφέρουν στὸν ἄνθρωπο μιὰ ἀποτελεσματικὴ ἠθικὴ ὑποστήριξι στὴν ζωὴ του.

Ὡστόσο, ὁ κομμουνισμὸς εἶναι ἕνα κίνημα ἰσχυρὸ καί φοβερὸ καί δὲν πρέπει νά περιμένωμε παθητικά, μὲ σταυρωμένα χέρια, νά συνέλθῃ ἡ ἀνθρωπότης ἀπὸ τὶς χίμαιρές της στὸ θέμα αὐτό. Ἄν θελήσωμε πραγματικὰ νά προσπαθήσωμε, ἡ πίστις μᾶς θά νικήσῃ στὸν ἀγῶνα. Ἐχομε τὴν πεποίθησι πῶς ἡ πίστις αὐτὴ εἶναι ἡ ἀληθινὴ καί πῶς ἡ δύναμις τῆς ἀλήθειας θά θριαμβεύσῃ στὸ τέλος.

Ὅταν ὁ ἐκδότης σοῦ ἐπέστρεψε τὸ ποίημα, μήπως σοῦ ὑπέδειξε καμμιά διόρθωσι;

—Ναί. Μοῦ εἶπε ὅτι πρέπει νά διορθώσω τὴν ἐντύπωσί μου ὅτι εἶμαι ποιητής.

Καμμιὰ ἐπισιτήμη δὲν μπόρσσε νὰ δώσῃ τὴν ἀπάντησι

Τί εἶναι τὸ «σέξ - ἀωωήλ»;

Πάμπολλα ἔχουν γραφῇ γιὰ τὸ ἐλκυστικώτατο θέμα τοῦ σέξ - ἀππὴλ. Τὰ περισσότερα θιβλία μιλοῦν μὲ ἱερὴ σοβαρότητα γιὰ ἔρωτα καὶ γάμο, ἀλλὰ ὁ ἀναγνώστης ξέρει ἀκριβῶς τί ἐννοοῦν. Ἀρχίζουσιν ἀπὸ τὴν ἀμοιβάδα, συνεχίζουν μὲ ὅλα τὰ ζῶα τῆς πλάσης καὶ φτάνουν στὸ κεφάλαιο «Γιατὶ ὁ Γιάννης ἀγαπᾷ τὴ Μαρία»; Ἐκεῖ ἀναγγέλλουν ὅτι ἡ σωματικὴ ὡμορφιά δὲν εἶναι τὸ πᾶν. Ἕνα γαλλικὸ περιοδικὸ πού συνεχῶς ἐξετάζει αὐτὰ τὰ προβλήματα, λέγει πῶς τὸ γυναικεῖο σέξ - ἀππὴλ ἔχει γιὰ κύριο στοιχεῖο τοῦ τὰ μάτια κατόπιν τὴν σιλουέττα ὕστερα τὰ μαλλιά, τὸ θάδισμα καὶ ἔπειτα ὅλα τὰ ἄλλα στοιχεῖα πού παραδέχονται οἱ ἄνθρωποι καὶ στίς δύο ὁχθες τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

Τὸ σέξ ἀππὴλ συζητεῖται ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού ὁ ἄνθρωπος πρωτόμαθε νὰ μεταχειρίζεται τὸ ρόπαλο. Ἀπὸ ὅλη τὴ φιλολογία ὅμως πού ἔχει γραφῇ γύρω ἀπὸ τὸ θέμα, τὸ ἀληθινὸ μνημεῖο τοῦ εἶδους, γραμμένο σὲ πρόζα, εἶναι ἓνα ξεχασμένο μυθιστόρημα τῆς Ἑλνὸρ Γκλὺν πού ἄφησε ἐποχὴ. Πρόκειται γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ Πῶλ Βερντέν, ἑνὸς λεπτεπίλεπτου νεαροῦ Ἀγγλοῦ ἀριστοκράτη, τὸν ὁποῖο ἡ μητέρα του, ἡ ἀγέρωχη Λαίδη Ἑρριέτα, στέλνει στὴν Εὐρώπη, γιὰ τὸν ἔπιασε νὰ φιλᾷ τὴν κόρη ἑνὸς πάστορα. Στὴν Λουκέρνη ὁ Πῶλ πέφτει στὰ

νύχια τῆς Μαντὰμ Ζαλένσκα. Καὶ γράφει ἡ Ἑλνὸρ Γκλὺν: «... Ἡ Ζαλένσκα φοροῦσε ἓνα αἰθέριο μαῦρο φόρεμα πού φαινόταν σὰν νὰ εἶχε ἐδῶ κι' ἐκεῖ πορφυρεῖς ἀποχρώσεις. Τὰ μάτια τῆς, πού τοῦ εἶχαν φανῇ πράσινα, τώρα εἶχαν μιὰ θαθεῖα μενεξεδένια ἀπόχρωση καὶ θυθίζονταν ὡς τὰ τρισβάθα τῆς ψυχῆς του. Τὸ στόμα τῆς ἦταν σὰν ὀρεκτικὸ λουλούδι. Ἡ φωνὴ τῆς ἔμοιαζε μὲ πλούσια μουσικὴ...» Τὸ θιβλίο

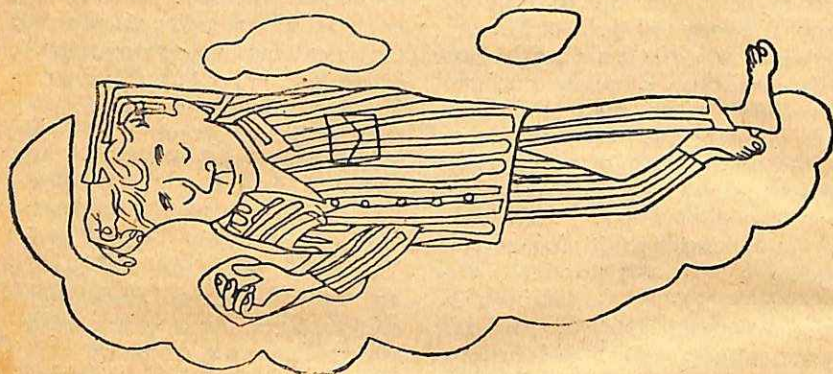

συνεχίζεται μ' αὐτὸ τὸ ὕφος ἕως τὴν ἡμέρα πού ὁ Πῶλ πάει σ' ἓνα κατάστημα καὶ ἀγοράζει ἓνα δέριμα τίγρεως γιὰ τὴν ἀγαπημένη του, ἡ ὁποία τοῦ στέλνει ἓνα σημεῖωμα καὶ τὸν καλεῖ στὸ διαμέρισμά της. Ἐκεῖ, ἔμπρὸς στὸ ἀναμμένο τζάκι, εἶναι τὸ δέριμα τῆς τίγρεως καὶ ποῖος θρίσκειται ξαπλωμένος πάνω σ' αὐτό; Ποῖος ἄλλος ἀπὸ τὴν Μαντὰμ Ζαλένσκα «πού φοροῦσε ἓνα κολλητὸ φόρεμα ἀπὸ θαρὺ πορφυρὸ κρέπ. Τὸ ἓνα τῆς μπράτσο, κάτασπρο, στηριζόταν στὸ κεφάλι τῆς τίγρεως. Πλάι τῆς ὑπῆρχε ἓνας σωρὸς ἀπὸ ἀκριβοδεμένα θιβλία, ἐνῶ, ἀνάμεσα στὰ κατακόκκινα χεῖλη τῆς κρατοῦσε ἓνα τριαντάφυλλο λιγώτερο κόκκινο ἀπ' αὐτά. Δὲν εἶναι δύσκολο νὰ φαντασθοῦμε ὅτι ὁ Πῶλ δὲν αἰσθανόταν καὶ μεγάλη ἡρεμία...» Βεβαίως ὄχι. Αὐτὸ λοιπὸν εἶναι τὸ σέξ - ἀππὴλ κατὰ τὴν γνώμη τῆς Ἑλνὸρ Γκλὺν.

Ὁ κινηματογράφος κατὰ καιροὺς ἔχει δώσει διάφορα πρότυπα. Ἡ Ἀθα Γκάρντνερ ἔχει σήμερα αὐτὸ τὸ εἰδικὸ «κάτι» πού δὲν καθορίζεται εὐκολά. Ἡ Λοὺ Λομπρτζίντα πάλι ἔχει ἓνα διαφορετικὸ «κάτι». Ἡ ἴδια ὑποστηρίζει: «Δὲν εἶμαι ἓνα σῶμα. Εἶμαι ἡθοιοίς!» Ἡ Ἑλίζαμπεθ Ταϊλὸρ καὶ ἡ Σιλβάνα Μάγκανο εἶναι καὶ οἱ δύο ὁμορφες, ἡ κάθε μία ὅμως μὲ τὸν τρόπο τῆς ὅπως λένε οἱ Γάλλοι: «Chacune à son goût». Στὴν ἐποχὴ τῶν μπαμπάδων μας ἡ Τέντα Μπάρα γοήτευε ὡς Κλεοπάτρα στὸ Φίδι τοῦ Νειλου. Ἡ Μαϊὺ Οὐέστ ἀκόμη δὲν λείπει νὰ ἀποσυρθῇ. Ἡ χάρις καὶ ἡ δύναμις τοῦ Ροδόλφου Βαλεντίνου ἦταν ἀκατανίκητες γιὰ μιὰ γενεὰ γυναικῶν πού εἶναι σήμερα γιαγιάδες, ἀλλὰ οἱ ἄνδρες δὲν ἦσαν καθόλου εὐχαριστημένοι. Ἡ Τζὴν Χάρλοου ἦταν ὁμο-

λογουμένως καλὴ ἡθοιοῖς, ἀλλὰ γνώρισε τὴν δόξα γιὰτὶ θεωρήθηκε ὡς ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ σέξ - ἀππὴλ. Ὁ πρόωρος θάνατός της, τὸ 1937, ἔδωσε τέλος σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς μεγάλες κινηματογραφικὲς καριέρες. Ἡ Κλάρα Μπούου ἦταν ἓνα κορίτσι ἀπὸ τὸ Μπρούκλιν πού κατέκτησε τὸ Χόλλυγουντ ὅταν κέρδισε σ' ἓνα διαγωνισμό περιοδικοῦ. Ὁ Θρίαμβος τῆς ὅμως ἦταν τὸ «Κάτι» πού ἔγραψε γι' αὐτὴν ἡ Ἑλνὸρ Γκλὺν. Ἡ πρώτη ταινία τῆς Γκρέτα Γκάρμπο στὴν Ἀμερικὴ, ὁ «Χείμαρρος», ἦταν μεγάλη ἐπιτυχία. Γρήγορα ἀπέδειξε ὅτι ἡ γοητεία τῆς ἦταν τέτοια ὥστε ἀκόμη καὶ οἱ γυναῖκες τὴν ἐθαύμαζαν. Ἡ Μάρλεν Ντῆτριχ ἦταν τρομερὰ γοητευτικὴ τὸ 1930. Ντυνόταν ἀνδρικά καὶ ὅμως ἦταν ὡραία. Σήμερα, ἄνω τῶν 50, ἡ Ντῆτριχ ξετρέλλανε τὴν πελατεῖα ἑνὸς καμπαρέ τοῦ Λας Βέγκας ὅταν ἐμφανίσθηκε μὲ ἓνα διαφανὲς φόρεμα. Οἱ νικήτριες τῶν καλλιτεχνικῶν λάμπουν γιὰ μερικὲς μέρες καὶ χάνονται. Ποῖος θυμᾶται σήμερα τὸ πρόσωπο τῆς Μίς Κόσμος τοῦ 1953. Ἐκατομμύρια ὁμοῦ ἀνδρῶν δὲν θὰ ξεχάσουν τὴν Ντῆτριχ, πὺρὸς μεγάλην στὰ χρόνια ἀπὸ τὶς μητέρες τους, ἡ ὁποία τοὺς τραγουδοῦσε στὰ στρατόπεδα, κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου. Τὸ σέξ - ἀππὴλ τῆς ὀρίζεται σ' ἓνα θιβλίον πού ὀνομάζεται «Ἀλιεῖς μαργαριταρῶν» καὶ στὸ ὁποῖο κάποιος εἰδικὸς ἀποφαίνεται ὅτι «Πρέπει νὰ κρίνωμε ἓνα μαργαριτάρι, ὅπως καὶ μιὰ ὁμορφὴ γυναίκα. Μερικὰ μαργαριτάρια ζοῦν πολὺ λίγο. Μερικὰ χάνουν τὴν λάμψιν τους σὲ δέκα χρόνια, ἀλλὰ σὲ πενήντα. Τὸ μαργαριτάρι πού ἔχει ψυχὴ, τὸ ἀληθινὰ ὡραῖο μαργαριτάρι ζεῖ γιὰ πάντα.»

Ἀπὸ τὸν ὕπνο ἐξαγιάται ἡ ζωὴ μας

ΜΗΝ ΚΟΡΟΪΔΕΥΕΤΕ ΤΗΝ Α΄ΥΠΝΙΑ

Τοῦ
ΤΥΑΝ ΑΥΔΟΥΑΡ

Κοιμήσου, μικρό μου, κοιμήσου. Τὸ νανεύρισμα αὐτὸ πού ἔχει γίνεи ὁ ἐθνικός ὕμνος τοῦ Borra και τὸ ἀκοῦς παντοῦ ὅπου σταθῆς καὶ ὅπου θρεθῆς, μεταφράστηκε τελευταία στὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα καὶ γυρίστηκε σὲ δίσκο μακρᾶς διάρκειας. Καὶ ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἐμπρὸς θὰ ἀποτελῇ ἀναπόσπαστο μέρος τοῦ πικάπ πού θὰ εἶναι προσαρμοσμένο στὶς μηχανοκίνητες κούβιες πού κατασκευάζει ἓνα μεγάλο ἀμερικανικὸ ἐργοστάσιο. Φαίνεται ὅτι ὁ συγχρονισμὸς τοῦ λικνίσματος τῆς κούνιας καὶ τοῦ ρυθμοῦ τοῦ νανουρίσματος ἀποκοιμίζει πολὺ γρήγορα καὶ τὸ πιὸ πεισματάρικο μωρὸ τοῦ Νέου Κόσμου. Ἔτσι, ἀπὸ τὰ πρῶτα του θήματα στὴ ζωὴ, ὁ ἄνθρωπος τοῦ μέλλοντος θὰ ἀπολαμ-

βάνη τὰ εὐεργετήματα τοῦ ἀτομάτου ὕπνου, ὑπερτάτου δημιουργήματος τοῦ μηχανικοῦ μας πολιτισμοῦ.

Τὸν 19ο αἰῶνα ὁ Μπαλζάκ, πνιγμένος χωρὶς ἄλλο ἀπὸ βιαστικές ἐργασίες, ἀναφωνοῦσε:

— Ὑπνος! Πάντοτε ὁ ὕπνος! Γιατί νὰ κοιμώμαστε; Ἡ ἐπιστήμη πρέπει νὰ βρῇ ἓνα τρόπο πού οἱ ἄνθρωποι σάν καὶ μένα θὰ μποροῦν νὰ ξεκουράζονται μέσα σὲ ἓνα τέταρτο τῆς ὥρας.

Ἡ ἐπιστήμη ὅμως τὴν ὁποία ὁ Μπαλζάκ καλοῦσε νὰ τὸν βοηθήσῃ δὲν μπόρεσε νὰ κάνῃ τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὰ μεσαιωνικά πειράματα τῆς Μαρί ντὲ Μανασεῖν, πού ἔδειχναν ὅτι μπορεῖ κανεὶς, χωρὶς σοβαρὸ κίνδυνον, νὰ ἀφήσῃ ἓνα σκύλο νησιτικὸ ἐπὶ 20 ἡμέρες,

χωρὶς νὰ πάθῃ τίποτε, ἐνῶ πέντε ἡμέρες ἀϋπνίας ὑπεραρκοῦν γιὰ νὰ τὸν καταδικάσουν σὲ θέθαιο θάνατο. Ἀκόμη καὶ ὁ Ναπολέων κοιμάταν ἐξὶ ὥρες τὸ 24ωρο. Μόνον ὁ Ἀρσὲν Λουπὲν καὶ ὁ Λέμμου Κόσον κατορθώνουν νὰ τὴν... περνοῦν ἀϋπνοί.

Οἱ γιατροὶ σήμερὰ ἀντὶ νὰ ἐπιδώξουν νὰ μειώσουν τὶς ὥρες τοῦ ὕπνου μας, προσπαθοῦν νὰ γιατρέψουν τοὺς πάρα πολλοὺς μας τοὺς ὁποίους ὁ βιαστικὸς ρυθμὸς τῆς σύγχρονης ζωῆς καταδικάζει σὲ ἀϋπνία. Ἡ Ἀμερικὴ χρειάστηκε νὰ διπλασιάσῃ τὰ τελευταῖα τρία χρόνια τὴν κατανάλωσίν της σὲ ὕπνωτικά. Καί, παράλληλα μὲ τὰ γιατρικὰ πού δίνουν οἱ γιατροὶ, ἰδρύθηκε ἓνας ὀργανισμὸς «ἐμπόρων τοῦ ὕπνου». Στὴ Νέα Ὑόρκη, οἱ κ.κ. Λιούις καὶ Κόνγκερ ἀνοιξαν ἓνα ἀληθινὸ «Σπίτι τοῦ Ὑπνου». Στὸν ναὸ αὐτό, ὅπου «κοιμάται κανεὶς καλὰ», ἔχει συγκεντρωθῇ πλῆθος συσκευῶν νεωτάτου τύπου πού προορίζονται γιὰ νὰ ἀνακουφίζουν (καὶ τελικὰ νὰ γιατρεύουν) ἐκείνους πού δὲν μποροῦν νὰ κοιμηθοῦν.

Τὸ λεπτὸ αὐτὸ πρόβλημα τῆς ἀϋπνίας εἶχε συγκεντρώσει, ἀπὸ τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια, τὴν προσοχὴ πολλῶν ἐπινοητικῶν ἀνθρώπων. Ἀεῖζει νὰ ἀναφέρωμὲν τὴν μέθοδον πού χρησιμοποιοῦν οἱ ἰθαγενεῖς τοῦ Τονγκαταπού, ἑνὸς νησιοῦ τοῦ Ἀρχιπελάγους Ἀμοστερνταμ, στὸν Ἰνδικὸ Ὠκεανό. Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν φυλῶν ὅταν δὲν μποροῦσαν νὰ κοιμηθοῦν, καλοῦσαν τὶς γυναῖκες τοὺς γύρω ἀπὸ τὸ κρεβάτι τοὺς καὶ τὶς ἔβαζαν νὰ τοὺς κτυποῦν τὶς γάμπες μὲ ἐλαφρὰ γρήγορα κτυπήματα. Αὐτὸ εἶναι τὸ θαυματουργὸ «τοῦγκ - τοῦγκ». Τουλὰχιστον αὐτὰ διηγεῖται ὁ Κούκ. Γιὰ τὰ κινεζικὰ ἀντίδοτα δὲν

χρειάζονταν τόσα πρόσωπα. «Πρέπει, λέει ἓνας διαιτολόγος τῆς ἐποχῆς τῶν Μίνγκ (15ος αἰών), προτοῦ ξαπλώσῃ κανεὶς, νὰ ξεπλύνῃ καλὰ τὸ στόμα του μὲ χλιαρὸ τσαῖ καὶ νὰ τρίψῃ τὰ δόντια του μὲ μιὰ μαλακὴ καὶ εὐλύγιστη ὀδοντόβουρτσά». Καὶ πρόσθετε: «Ὅταν γδυθῇτε καὶ εἴσθε ἔτοιμος νὰ πλαγιάσετε, πιάστε μὲ τὸ ἓνα χέρι ἓνα ἀπὸ τὰ πόδια σας καὶ μὲ τὸ ἄλλο χέρι τρίψετε ὅση πιὸ πολλὴ ὥρα μπορεῖτε τὸ πέλμα σας. Νὰ σταματήσετε μόνον ὅταν νοιώσετε μεγάλη ζέστη. Τότε ἀρχίστε νὰ κινήτε χωριστὰ κάθε δάκτυλο τοῦ ποδιοῦ σας, ἕως ὅτου κουρασθῇτε. Αὐτὸ εἶναι ἓνα μέσον ἀποτελεσματικὸ καὶ σωτήριο γιὰ νὰ διατηρήσετε καὶ νὰ ἐνισχύσετε τὶς σωματικές καὶ πνευματικές σας δυνάμεις». Ἡ συνήθεια νὰ πλύνωμε τὰ δόντια καὶ νὰ κάνωμε γυμναστικὴ πρὶν πλαγιάσωμε συνεχίζεται ὡς σήμερὰ.

Ὡστόσο, οἱ κ.κ. Λιούις καὶ Κόνγκερ εἶναι σοβαροὶ βιομήχανοι πού δὲν ἱκανοποιοῦνται μὲ λόγια οὔτε παραδέχονται τὶς ἐμπειρικές καὶ πρωτόγονες συνταγές. Πραγματικοὶ «τεχνίτες τοῦ ὕπνου», ἔχουν ἐμπιστοσύνη μόνον στὶς συσκευές, στὶς διαφορὰς αὐτὲς ἐφευρέσεις πού εἶναι ἀπαράιτητες στὸν ἀμερικανικὸ τρόπο ζωῆς. Ἔτσι, διαθέτουν μαξιλάρια πού μπαίνουν κάτω ἀπὸ τὸ στομάχι ὥσταν κοιμοῦνται μπρούμυτα, καθὼς καὶ ἀπορροφητικὰ μαξιλάρια γιὰ τὶς δεσποινίδες πού ἔχουν εὐκόλα τὰ δάκρυα. Κατασκευάσαν ἔτισης μαξιλάρια σὲ σχῆμα «κρουασάν» γιὰ τὸν αὐχένα καὶ σὲ σχῆμα «σαμπὸ» γιὰ τὰ γόνατα.

Ὁρισμένοι σχολαστικοί, λὰ τρεῖς τῆς ἀκριβείας, καταβάλλουν μεγάλες προσπάθειες γιὰ

νά λύσουν λεπτά προβλήματα όπως π.χ. εάν πρέπει να κοιμάται κανείς έχοντας το κεφάλι του ψηλότερα από τα πόδια ή τα πόδια ψηλότερα από το κεφάλι ή αν είναι ωφελιμώτερο το σκληρό ή το μαλακό κρεβάτι. Οί άνθρωποι αυτοί πρέπει να προσέξουν, γιατί με το να προσπαθούν να συγκεντρώσουν στοιχεία και θεωρίες που αντιφάσκουν ή μία στην άλλη, υπάρχει φόβος να χάσουν τελείως τον ύπνο τους. "Ισως να θυμάστε αυτά που λέει ο Άλφονς Άλλαϊ για ένα γενειοφόρο κύριο, γερό υπναρά, που έπαθε άπνία την ημέρα που ένας φίλος του τον ρώτησε: «Κοιμάσαι καλύτερα με τα γένηια έξω ή μέσα από το σκεπάσματα;» Άπο την ημέρα εκείνη πέρασε πολλές νύκτες ά- ύπνος προσπαθώντας να βρή την άπάντησι στο σπουδαίο αυτό έ- ρωτημα.

Η μελέτη της ιστορίας του κρεβάτιου διά μέσου των αιώ- νων πιθανόν να βοηθήση μερικά άπ' αυτά τα άνήσυχια πνεύματα να γιατρευθούν. Βλέπομε ότι στους άρχαίους πολιτισμούς, το κρεβάτι άποτελούσε πρηνόμιο των μεγάλων προσώπων, ενώ οί κοινοί θνητοί έπρεπε να άρκουν- ται σε μία ψάθα άπλωμένη κα- ταγής. "Ετσι, οί ταπεινοί κοι- μόνταν πάντοτε καλύτερα άπο τους ίσχυρούς.

Πρέπει να προσθέσω ότι αν υπάρχουν πολλοί λαοί που δεν ξέρουν τί θα πη μαξιλάρι, δεν υπάρχει κανείς που να μην έχη χρησιμοποιήσει τις μακριές μα- ξιλάρες (και πρέπει επίσης να μη λησμονούμε ότι οί Κινέζοι, πραγματικοί «μαίτρ» της τέχνης του ύπνου, έβασαν την μαξιλάρα στον αυχένα).

Οί Άμερικανοί ειδικοί επί του

ύπνου άποφεύγουν να ξετάσουν το πρόβλημα κατά βάθος και προσπαθούν να το λύσουν με μι- κρές πρακτικές βελτιώσεις.

Ειδικά γυαλιά βοηθούν τον άνθρωπο να διαβάξη ξαπλωμέ- νος.

Η μουσική θειγίεζα που έφτια- ξαν και ή όποία σήνει σιγά - σι- γά υπό τον ήχο ενός νανουρι- σματος του Μπράμς, πουλήθηκε κατά χιλιάδες.

Φροντίζοντας και τις παραμι- κρότερες λεπτομέρειες, έτύπω- σαν και έταχυδρόμησαν χιουμο- ριστικές εικονογραφημένες κά- ρτες και οδηγίες καλής συμπερι- φοράς, αντικαθιστώντας με χα- ριτωμένο τρόπο τα «τυπήματα που κάνομε με δι, τι θρούμε στο πάτωμα για να έπαναφέρωμε στην τάξι τους γείτονες που θά- ζουν δυνατά το ραδιόφωνό τους σε άκατάλληλες ώρες.

Δείχνοντας μεγάλη έπινοητικό- τητα, λανσάρουν επίσης την «χα- σμωμένη μάσκα», ένα γύψινο προσωπείο, που παριστά ένα άν- θρωπο που χασμουριέται. Η μά- σκα αυτή τοποθετείται σε ένα έ- πιπλο, άπέναντι άπο το κρεβάτι ή έπάνω στο κομοδίνο και έ- πειδή, όπως θεσβαινουν οί ψυχα- λόγοι, το χασμούρημα είναι κολ- λητικό, φθάνει να την θλέπη κα- νείς για να τον πάρη ο ύπνος ή τουλάχιστον για ν' άρχισή να χασμουριέται, χαρακτηριστικό σημάδι ότι ή νύστα τον κυρίεψε.

Όστόσο, το πιό ποιητικό εύ- ρημα έξακολουθεί να είναι το παιχνίδι με τα λευκά άρνάκια, το όποιο τοποθετείται έπάνω στο κομοδίνο. Τα άρνάκια γυρίζουν συνεχώς και μετρώντας τα να- νουρίζεται όποιος δυσκολεύεται να κοιμηθί.

Το λεπτό ζήτημα του ροχαλί- σματος δεν διέφυγε την προσο- χή των ευεργετών αυτών της

άνθρωπότητος. Το έλυσαν κρε- μώντας στην πλάτη της πυζά- μας εκείνου που ροχαλίζει μια μπάλλα άπο καουτσούκ, ή όποία έκπέμπει ένα δξύτατο σφύριγμα κάθε φορά που ο άπρόσεκτος κοιμώμενος γυρίζει ανάσκελα. Χάρης σ' αυτή την εύφύεστατη έ- πινοήσι, ο ροχαλίζων αναγκάζε- ται αυτομάτως να γυρίση δι- πλα, θέσι που άποκλείει το ρο- χάλισμα. Η μπάλλα αυτή στοι- χίζει περί τα τρία δολάρια, ό- σοι όμως δεν έχουν οικονομική εύχέρεια μπορούν να την αντικα- ταστήσουν με μια άπλη κουβα- ρίστρα. Στην περίπτωση αυτή, δεν είναι πιά ο θόρυβος που ύ- πενθυμίζει στον κοιμώμενο ότι πρέπει να σέβεται την σύντροφο της κλίνης του, αλλά ο πόνος που νοιώθει στην πλάτη του.

Οί κ.κ. Λιούις και Κόνγκερ δεν έχουν ανοίξει άκόμη ύποκα- ταστήματα σε άλλες χώρες. Γι' αυτό, όσοι δεν έχουν την εύτυχία να ζουν στην Άμερική άς άρκε- στούν στο να άποφεύγουν τουλά- χιστον αυτά που σύγουρα ένι- σχύουν την άπνία:

—Ένα πλούσιο γεύμα προκα- λεί άνήσυχιο ύπνο, αλλά, και ύ- στερα άπο ένα πολύ λιτό γεύμα, υπάρχει φόβος να ξυπνήση κα- νείς άπο την πείνα.

—Αν δεν μπορήτε να κοιμηθί- τε, αντί να γυρίζετε και να ξα- ναγυρίζετε στο κρεβάτι, σηκω- θήτε, φάτε ένα φρούτο, κάνετε μια βόλτα στο σπίτι σας, άφίστε τα σκεπάσματά σας να άερι- σθούν. Καί, αν ο μικρός αυτός περιπατος δεν είναι άρκετός για να σάς φέρη ύπνο, στρωθήτε στη δουλειά: θά κοιμηθήτε την άλλη ημέρα, καθισμένος στο γραφείο σας.

—Γελάτε όσο μπορείτε περισ- σότερο κατά τη διάρκεια της ή- μέρας. Το γέλιο είναι, όπως φαί-

νεται, πο καλύτερο βοηθητικό του ύπνου. "Οποιος δεν πήρε την κα- θημερινή δόσι γέλιου, κοιμάται άσχημα.

—Άποφεύγετε, όπως είναι αυ- τονόητο, κάθε τι που διεγείρει. Κυρίως, αν το θράδυ έϊστε καλε- σμένους σε φίλους σας, φροντίσε- τε ώστε ή συζήτησις να μην ξε- περάση ένα ώρισμένο όριο δξύ- τητος, γιατί θά έκνευρισθήτε και θά το πληρώσετε με την άπώ- λεια του ύπνου σας.

Οί μύες χαλαρώνουν προσδευ- τικά. Πρώτα χαλαρώνουν οί μύες του αυχένος, ύστερα των ποδιών και των χεριών και κατόπιν των δακτύλων. Τελευταίοι χαλαρώ- νουν οί μύες των χειλέων, των θλε- φάρων και του μετώπου: ώρι- σμένα άτομα φαίνεται σαν να μι- λούν άκόμη ενώ έχουν άποκοι- μηθί, γιατί οί μύες του προσώπου τους δεν έχουν έντελώς σταμα- τήσει να εργάζονται. Είναι πα- ράξενη ή διαπίστωσις ότι αν το σηκότι, το στομάχι ή τα νεφρά βρίσκονται σε άπόλυτη σχεδόν άνάπαυσι, ή δραστηριότης των σιελογόνων και των γεννητικών μας αδένων διπλασιάζεται όταν κοιμώμαστε.

Η Ιατρική παραδέχθηκε τε- λευταία μία λεπτομέρεια που οί «έμπειρικοί» είχαν άνακαλύψει ά- πο καιρό: Τα μεσάνυχτα είναι ή «ώρα του έγκλήματος» γιατί τότε ο ύπνος είναι έξαιρετικά βαθύς — τουλάχιστον των «ά- στών», που πλαγιάζουν άπο τις δέκα. Ο ύπνος στην άρχή είναι βαθύς, ύστερα, κατά τις τρεις το πρωί, γίνεται ελαφρότερος, και μετά πάλι βαθθαίνει ώσπου να ξυ- πνήσωμε. Κάθε χρόνο οί μέθοδοι του ύπνου βελτιώνονται, είναι πε- ριέργο, όμως το γεγονός ότι, ά- πο την άρχαία έποχή, δεν έχουν βελτιωθί καθόλου οί μέθοδοι της άφυπνίσεως. Η μέθοδος του Μον-

taigne, ο οποίος ξυπνοῦσε ἀπὸ τοὺς ἤχους τοῦ βιολιού, δὲν γενικεύθηκε, ὅπως δὲν γενικεύθηκε καὶ ἡ μέθοδος τοῦ Μπουφφόν. Ὁ Μπουφφόν, πού ἀγαποῦσε ὑπερβολικὰ τὸν ὕπνο, εἶχε δώσει ἐντολὴ στὸν ὑπνρέτη του, νὰ τὸν ξυπνᾷ κάθε πρωὶ στὶς πέντε. Λένε ὅτι ὁ ὑπνρέτης ξυπνοῦσε τὸν κύριό του μὲ τὴν ἀκόλουθη εὐγενικὴ φράσι:

—Κύριε Κόμη, εἶναι ὥρα νὰ σηκωθῆτε. Ἔχετε νὰ ἐκτελέσετε σπουδαῖες ἐργασίες...

Στὴν πραγματικότητά τὸ ἔργο τοῦ ὑπνρέτη δὲν γινόταν μὲ τόση ἀθρότητα. Ὁ Μπουφφόν εἶχε πῆ στὸν ὑπνρέτη του:

—Θὰ μεταχειρισθῆς ὅλα τὰ μέσα, ἀκόμη καὶ ἂν θυμώσω, ἀκόμη καὶ ἂν θρίσω...

Ὁ ὑπνρέτης τὸν ὑπάκουσε μὲ σχολαστικότητά. Χειμῶνα καλοκαίρι ἔμπαινε στὸ δωμάτιο μὲ τὸ κερί στὸ χέρι καὶ ἔλεγε:

—Εἶναι ὥρα, κύριε.

Ὁ Κύριος γύριζε γκρινιάζοντας πρὸς τὸν τοῖχο. Τότε ὁ ὑπνρέτης, ἀκλόνητος, ἄφηνε τὸ κερί, τραβοῦσε τὰ σκεπάσματα, καὶ σηκώνοντας τὸν κύριό του στὰ γερά του μπράτσα τὸν ἔρριχνε κάτω.

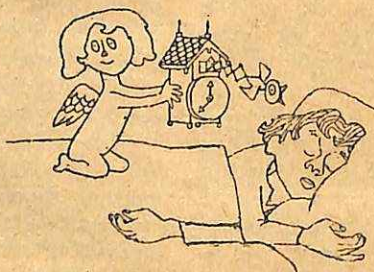
—Ἀναιδέστατε! ἀχρεῖε! τοῦ φώναζε ὁ Μπουφφόν τουρτουρίζοντας. Ξεκουμπίσου, χάσου ἀπὸ μπροστά μου· σὲ ἀπολύω!

Ὁ ὑπνρέτης ἔφευγε, ἀλλὰ ξαναγύριζε ἀμέσως μὲ μιὰ καρφά παγωμένο νερό πού τὴν ἄδειάζε στὸ κεφάλι τοῦ διαμαρτυρομένου κυρίου του.

Ὁ κοινὸς θνητὸς προτιμᾷ τὸ κρυπτό, γιὰ τὴν ἀμφιβολία τὸ μούδιασμα τῆς ἀκοῆς εἶναι ἀπαραίτητο στὴ χαλάρωσι πού προηγείται τοῦ ὕπνου. Τὰ σκυλιά, οἱ γάτες, οἱ λαγοί, οἱ ἀλεπούδες κλείνουν τ' αὐτιά τους γιὰ νὰ κοιμηθοῦν, καὶ ἂν σφύριξωμε σ' ἓνα σκύλο τὴν ὥρα πού κοιμάται, ἡ πρώτη του ἀντίδρασις εἶναι τὸ σήκωμα τῶν αὐτιῶν του.

Ἡ ἀκοὴ ὥστόσο δὲν εἶναι ἡ αἰσθησις πού «κοιμάται» τελευταία. Ἡ ἀφῆ ἐξακολουθεῖ νὰ «ἀγρυπνᾷ» ὅταν πιά οἱ θόρυβοι δὲν φθάνουν στὸν ἐγκέφαλο. Κοιμάται τελευταία καὶ ξυπνᾷ πρώτη.

Μπορεῖ ἐπίσης κανεὶς νὰ ἀναρωτηθῇ γιὰ τὸν οἰσθητικὸν ὅτι οἱ Λιούις καὶ Κόνγκερ δὲν σκέφθηκαν νὰ λανσάρουν ἓνα σύστημα ἀφυπνίσεως πού νὰ ἐπιδρά ὅχι τόσο στὴν εὐαισθησία τῆς ἀκοῆς ὅσο τῆς ἀφῆς· ὅπως π.χ. κάτι πού νὰ μᾶς ξυπνᾷ μὲ ἓνα γαργάλισμα, ἓνα χᾶδι, μιὰ ἐντριβή κ.λ.π. «Σήμερα τὸ πρωῒ, ἔγραφε ὁ Ζάν Ζάκ Ρουσσώ στὴν κυρία ντὲ Βαράν, μὲ ξύπνησε τὸ φιλὴμά σου στὸ μέτωπό μου. Καὶ ποτὲ στὴ ζωὴ μου δὲν ξύπνησα πιὸ γλυκά.»

Ἐπειτα ἀπὸ δύο χρόνια σιωπῆς ξαναγύρισε στὴν ἐπικαιρότητα

Ο ΧΙΟΝΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΩΝ ΙΜΑΛΑΙΑ

Δύο ἐπιστήμονες ἀνεκάλυψαν ἵχνη του στὴν κοιλάδα Μπαρουν

Τὸ

JEAN DES CHAUMES

Εἰς δὴ καὶ δύο χρόνια δὲν εἶχε ἀκουστῇ τίποτε γι' αὐτόν. Νὰ ὅμως πού ξαναγύρισε στὴν ἐπικαιρότητα ὁ τρομερὸς Χιονάνθρωπος τῶν Ἱμαλαίων. Δύο ἐπιστήμονες πού μετεῖχαν στὴν νικηφόρο γαλλικὴ ἀποστολὴ τοῦ Ζάν Φρανκό, οἱ γεωλόγοι Μπορντέ καὶ Λατρέϊγ, ἀνακάλυψαν καὶ ἀκολούθησαν τὰ ἵχνη του στὴν κοιλάδα Μπαρουν, σὲ ὕψος 4.100 μέτρα.

Μὲ τὴ σκαπάνη τοῦ γεωλόγου στὸ χέρι δούλευαν στὴν κοιλάδα, ὅταν ἐβρέθηκαν μπροστά σὲ ἵχνη θημάτων πάνω στὸ χιόνι. Ἀκολούθησαν τὰ ἵχνη ἐπὶ ἓνα χιλιόμετρο περίπου, ὥσπου χάθηκαν, γιὰ τὸ μυστηριώδες ὅτι πού εἶχε ἀφήσει τὰ ἵχνη εἶχε φθάσει σὲ μιὰ βραχώδη περιοχὴ. Τὰ ἵχνη ἦταν σὲ σχῆμα ἀνθρώπινου ποδιοῦ. Οἱ δύο γεωλόγοι τὰ φωτογράφησαν καὶ τώρα ἀναμένονται τὰ σχόλια καὶ οἱ εἰκασίες πού θὰ προκαλέσει ἡ δημοσίευσίς των φωτογραφιών. Πάντως, ὅποιο καὶ ἂν ἦταν τὸ ὄν αὐτὸ—ἀνθρώπος ἢ ζῶον—οἱ ἐπιστήμονες πιστεύουν πὺς περπατοῦσε σὲ ὄρθια στάσι.

Ὁ Ζὺλ Ντετρώ, μέλος τῆς ἀποστολῆς τὴν ὁποίαν ὡδηγοῦσε ὁ Ἑλβετὸς ὁδηγὸς Ραιῶν Λαμπέρ στὴν ὁροσειρὰ Λάνγκταγκ-Χιμάλ, ἦταν λιγώτερο τυχερὸς ἀπὸ τοὺς δύο Γάλλους συναδέλφους του: δὲν βρῆκε ἵχνη τοῦ Χιονάνθρωπου. Ἀκουσε ὅμως νὰ λένε πολλὰ γι' αὐτόν οἱ ἱθαγενεῖς Σέρπα. Δὲν ἀμφισβallestει καθόλου γιὰ τὴν ὑπαρξί του, ἔχει μάλιστα δημιουργήσει καὶ μιὰ δική του θεωρίαν, σύμφωνα μὲ τὴν περιγραφὴ τῶν ἐντοπίων ὁδηγῶν: τὰ ὄντα πού οἱ ἱθαγενεῖς ἔχουν βαφτίσει «τρομεροὺς χιονανθρώπους» δὲν ἀποκλείεται νὰ εἶναι καθυστερημένοι πυγμαῖοι πού ζοῦνε σὲ μεγάλα ὕψη. Ὁ Ντετρώ εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσῃ τοὺς πυγμαίους τοῦ Κογκό. Γνωρίζει λοιπὸν καλὰ τὴν φυλὴν τους, μιὰ ἀπὸ τίς πιὸ παλιές, ἂν ὅχι τὴν παλιότερη φυλὴ πού ὑπάρχει στὴ γῆ. Ὁ ἴδιος λέει πὺς συνάντησε ἀνθρώπους τῆς φυλῆς αὐτῆς τὸ 1947 στὰ ἀνατολικά Ἱμαλάια καὶ στὴν Ἄνω Βιρμανία, στὴν ἐπαρχία Κιουκάνγκ. Ὅσο, ἡ ἀποστολὴ Λαμπέρ ἐξερεύνησε τὸ ἄνω

τμήμα του παγετώνος Λάνγκτα Χιμάλ και οι όρεινοι κάτοικοι βεβαιώνουν πώς οι σπηλιές της περιοχής εκείνης είναι το καταφύγιο του Χιονανθρώπου.

Πάνε τριάντα χρόνια που γίνεται λόγος για τον Χιονάνθρωπο, από τότε που οι άνθρωποι έβαλαν στο νου τους να κατακτήσουν τις κορυφές των Ίμαλαίων, τις ψηλότερες του κόσμου. Στην αρχή ήταν μία φήμη. Και οι σοβαροί άνθρωποι την θεωρούσαν απλό θρύλο.

Οι όρεινοι κάτοικοι του Θιβέτ και του Νεπάλ μιλούσαν χαμηλώνοντας τη φωνή τους για τον «Γιέτι» ή «Μετς Κανγκμί» (κατά λέξι: τρομερό άνθρωπο). Μερικοί βεβαίωναν πώς τον είχαν συναντήσει και έμοιαζαν τρομαγμένοι. Οι περιγραφές τους σχεδόν συνέπιπταν. Τό μυστηριώδες όν περπατούσε όρθιο στα πίσω του πόδια. Τό πρόσωπό του ήταν γυμνό, μα τό σώμα του τό σκέπαζαν κοκκινόξανθες μακρυές τρίχες. Τρεφόταν με τό κρέας άγριων γιάκ που τό σκότωνε με τό δυνατό του χέρια και καμιά φορά περνούσε με κανένα ταξιδιώτη. Δεν έβγαίνει παρά μόνον στα ψηλάματα, εκεί που πάντα είχε χιόνια.

Οι περισσότεροι Εύρωπαίοι έπιστήμονες άκούγοντας τις περιγραφές αυτές έλεγαν «θρύλοι!» «Άλλοι ήταν πιό επιφυλακτικοί. «Νά δούμε! έλεγαν. Μπορεί νά μάθουμε πολλά άκόμη».

Και τόν Νοέμβριο του 1951 ό «Άγγλος έξερευνητής» Έρικ Σίπτον έφερε από μία άποστολή του στα Ίμαλάια κάτι καταπληκτικές φωτογραφίες: Ίχνη ένός «Γιέτι» πάνω στο χιόνι. Τυλάχιστον ό οδηγός του και οι άχθοφόροι τόν βεβαίωσαν πώς ήταν ίχνη «Γιέτι». Ήταν τά πατήματα ένός γιγαντιαίου ποδιού

ή χεριού, μήκους 30 έκατοστών, με τρία δάχτυλα και ένα είδος αντίχειρος.

Ή ιδέα περί θρύλου μπήκε στο περιθώριο. Τά ίχνη άνήκουν σέ όντα που υπάρχουν.

Τότε άρχισαν θροχή οι ύποθέσεις: Είναι άρκούδα, έλεγαν μερικοί. «Όχι» κανένας μεγάλος πίθηκος, έλεγαν άλλοι. Θα είναι ίσως κανένας άνθρωπος τυπος πολύ καθυστερημένος, μία μορφή προ-άνθρώπου, τόλμησαν νά πουν μερικοί. Και πολλοί — οι σοφώτεροι ίσως — άρνήθηκαν νά εκφράσουν γνώμη για νά μη βρεθούν σέ δύσκολη θέση, όταν κάποτε φανερωθή ή άλήθεια, όπως έχει συμβεί τόσες φορές.

Τόν Μάρτιο 1520 ή άρμάδα του Μαγελλάνου αναζητώντας κάποια δίοδο πρós τόν Ειρηνικό, είχε άγκυροβολήσει σέ ένα μεγάλο κόλπο, σέ γεωγραφικό πλάτος 49ο30'. Οι καραβέλες είχαν πάθει πολλά από τις τρικυμίες. Ο ναύαρχος του Βασίλειως άποφάσισε νά περάσουν τό χειμώνα στο ήσυχο εκείνο μέρος και νά επιδιорθώσουν τά καράβια.

Στό διάστημα της παραμονής τους στο μέρος αυτό, που ό Μαγελλάνος τό θάφτισε Λιμάνι του Άγίου Ιουλιανού, οι άνδρες τών καραβιών ήρθαν σέ έπαφή με τούς «Παταγόνες».

Οι Παταγόνες ήταν θαυμάσια ανθρώπινα όντα: ύψος κάπου 2 μέτρα, φαρδύ στήθος, λεπτή μέση, μυώδη μέλη. Βρίσκονταν στην περίοδο του λαξευτού λίθου. Τά δόρατα και τά άκόντια τους ήταν άρκετά άτεχνα. Ζούσαν από κυνήγι και φορούσαν μόνον ένα φαρδύ ρούχο από δέρματα ζώων, προσεκτικά ένωμένα με στερεές ίνες, και κάτι περίεργα παπούτσια από δέρ-

μα, με τό τρίχωμα άπ' έξω. Αυτό έδινε την έντύπωση πώς είχαν δυσανάλογα μακρυά και πλατείά πόδια. Ή λεπτομέρεια αυτή έκανε τεράστια έντύπωση στους Εύρωπαίους και τό όνομα που τούς έδωσαν: Παταγόνες, έχει σχέση με την Ισπανική λέξι που σημαίνει «πόδι».

Για πολύν καιρό οι Εύρωπαίοι ήταν βέβαιοι πώς οι Ιθαγενείς αυτοί της Νοτίου Άμερικής είχαν πόδια τόσο μακριά σαν κάποιο μυθικό λαό που άναφέρει ό Στράβων σημειώνοντας πώς τό καλοκαίρι χρησιμοποιούσαν τά πόδια τους για όμπρέλλες!

Ή ιστορία του Γιγαντιαίου Πάντα είναι έξ ίσου διδακτική και δείχνει πόση επιφυλακτικότης χρειάζεται σέ κάτι τέτοια θέματα.

Μερικά πολύ παλιά κινέζικα κείμενα μιλούσαν για ένα μεγάλο ζώον, την άρκτο τών μπαμπού, που ήταν τό φόβητρο τών χαμηλών κοιλάδων τών Ίμαλαίων. Οι λίγοι Εύρωπαίοι που ήξεραν αυτά τά κείμενα, πίστευαν πώς ή άρκτος αυτή ήταν απλώς ένας μύθος.

Τό 1870 ό Γάλλος μοναχός Άρμάν Νταβίντ, μανιώδης ταξιδιώτης, έστειλε στο Μουσείο τών Παρισίων από τό δεύτερο ταξίδι του στην Κίνα τό δέρμα ένός άγνωστου ζώου. Τό ζώο ήταν μεγάλο. Τό τρίχωμα, σαν μεταξωτό, ήταν άσπρο στη ράχη, μαύρο στα πόδια και στο στήθος, στα αυτιά και στην άκρη της μύτης, καθώς και γύρω στα μάτια, σαν νά φορούσε γυαλιά του ήλιου. Ήταν τό πρώτο τρί-

χωμα ένός Γιγαντιαίου Πάντα, που έφθανε στην Δύσι. Έπρόκειτο για την άρκτο τών μπαμπού, για την όποια μιλούσαν τά παλιά κινέζικα κείμενα.

Τρία χρόνια πέρασαν και δεν έγινε πιό λόγος για τό έξωτικό ζώον. Πίστευαν πώς τό είδος του είχε χαθή. Τό 1929 ένας συγγενής του πρώτου Προέδρου Ρούσβελτ κυνηγώντας στο Γιουνάν θρήκε σέ μία συστάδα από μπαμπού ένα Γιγαντιαίο Πάντα... ζωντανό! Μα δεν έζησε πολύ, Ταρχειμμένο σήμερα, είναι τό καμάρι του Μουσείου Φήλντ του Σικάγου.

Ύστερα από μερικά χρόνια ένα τέτοιο Πάντα — ζωντανό αυτή τη φορά — έφθασε στις Ήνωμένες Πολιτείες. Ή άφιξί του ήταν ό επίλογος ένός δράματος που συγκίνησε όλόκληρη την Άμερική.

Τό 1937 ό έξερευνητής Ουίλιαμ Χάρκνες είχε άναγγείλει πώς έφευγε για την Κίνα για νά ανακαλύψη και νά φέρη ζωντανό ένα Πάντα. Μόλις έφθασε όμως εκεί, άρρώστησε και πέθανε. Πιστή στη μνήμη του ή γυναίκα του θέλησε νά συνεχίση την άποστολή που είχε άρχισει ό άνδρας της. Και προχώρησε στην καρδιά τών βουνών της Κίνας. Τελικά μία μέρα θρήκε ένα Πάντα μωρό. Είχε χάσει τό δρόμο του και τριγύριζε κλαίοντας και ζητώντας τη μητέρα του. Ή κ. Χάρκνες περιμάζεψε τό ζώακι και τό έφερε ζωντανό στις Ήνωμένες Πολιτείες, όπου τούς περίμενε ένθουσιώδης ύποδοχή.

Είναι προτιμότερο νά χαρίξης, παρά νά δανείξης. Στοιχίζει άλλωστε σχεδόν τό ίδιο.

Σ τὸν περίφημο «μάγο τῆς μόδας» τοῦ Χόλλυγουντ Οὐώλτερ Φλόρελ πήγε μιὰ ἡμέρα ἡ Μάρλεν Ντήτριχ καὶ ζήτησε νὰ τῆς φτιάξη ἓνα πολὺ ιδιότροπο καπελλάκι γιὰ κοκταίηλ - πάρτυ. Ὁ «μάγος» πήρε ἀμέσως κάπου δύο μέτρα κορδέλλα, τὴν τύλιξε μὲ ταχυδακτυλουργικὴ τέχνη ἀπ' ἐδῶ κι' ἀπ' ἐκεῖ καὶ σὲ λίγο ἔβαλε στὸ κεφάλι τῆς στὰρ ἓνα μοναδικὸ ἀριστουργηματάκι. Ἡ Ντήτριχ ἔμεινε κατενθουσιασμένη.

—Πόσο στοιχίζει, ρώτησε.

—Πενήντα δολλάρια, εἶπε ὁ Φλόρελ.

—Πενήντα δολλάρια; Μὰ ἡ κορδέλλα δὲν στοιχίζει οὔτε δύο δολλάρια. Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ ὁ «μάγος» διέλυσε πάλι τὸ καπελλάκι καὶ δίνοντας στὴν στὰρ τὴν κορδέλλα, τῆς εἶπε:

—Ὅριστε! Πάρτε τὴν γιὰ ἓνα δολλάριο.

Constellation

ΕΔΩ ΚΙ' ΕΚΕΙ

Δ ὅο ἀρσενικὲς πυγολαμπίδες συναντῶνται στὸν δρόμο. Ἡ μία εἶναι τσουρουφλισμένη ἀπὸ τὸ κεφάλι ὡς τὰ πόδια.

—Τί τρέχει; Τί σοῦ συνέβη; ρωτᾷει ἡ ἄλλη.

—Ἄστα, λέει ἡ πρώτη. Χθὲς τὴν νύκτα εἶδα ἀπὸ μακριὰ μιὰ πυγολαμπιδούλα. Σκαρφάλωσα ἀμέσως σὲ ἓνα κλαρί καὶ ὥρμησα ἀπὸ ἐκεῖ ἐπάνω της. Καὶ τί ἦταν, νομίζεις;

—Τί;

—Ἐνα ἀναμμένο ἀποτοσίγαρο.

Tatler

☆

Μ ιὰ νεόπλουτος κυρία συζητεῖ μὲ τὸν νέο τῆς οἰκονόμο:

—Θὰ ἔχετε ἴσως τὴν ἀπορία γιατί ἤθελα ὅπωςδήποτε ὁ οἰκονόμος μου νὰ εἶναι παντρεμένος.

—Ὁμολογῶ, κυρία, ὅτι ἤθελα πολὺ νὰ σᾶς ρωτήσω γι' αὐτό.

—Ξέρετε, πιστεύω ὅτι ἓνας παντρεμένος ἔχει συνηθίσει νὰ παίρνῃ ἐντολὲς ἀπὸ γυναῖκα.

Up.

☆

Μ έσα στὸν κινηματογράφο δύο κυρίες συζητοῦν συνεχῶς.

Ἡ ἓνα κυρία δίπλα τους ἀποφασίζει νὰ τὶς παρακαλέσῃ νὰ σταματήσουν ἐπὶ τέλους καὶ λέει στὴν μία:

—Συγγνώμη, κυρία μου, δὲν ἀκούω τίποτε.

—Μεγάλῃ σας ἀπαίτησι! Νὰ θέλετε νὰ ἀκούσετε ὅ,τι λέμε μεταξύ μας.

G. H.

“Ὅταν ὁ παπποὺς νταντεῦν τὴν ἐγγονή...”

Σ τὸ τραπέζι μὲ τὴν Ἄννα

Τοῦ

CARL DETZER

Α ντε Ἄννα! Εἶναι ὥρα γιὰ τὸ φαγητό. Ἐλα τώρα, μὴν φέρνῃς στὸ τραπέζι αὐτὴ τὴν πετονια καὶ ἄφησε τὸ κουτί μὲ τὰ δολώματα κάτω ἀπὸ τὴν βεράντα. Ὁχι, ὄχι, κάθησε φρόνιμη, δὲν πεθαίνουν ἀπὸ τὴν πείνα αὐτά. Ὁραῖα... Ἔτσι μπράβο! εἶσαι καλὸ κορίτσι.

Τώρα ἔλα νὰ σοῦ θάλω τὴν πετσέτα σου. Ὁ! καὶ βέβαια, ὅταν εἶναι κανεὶς 5 χρονῶν, θάζει τὴν πετσέτα γύρω ἀπὸ τὸν λαιμό. Μὰ ὄχι, ὁ Ζουζού δὲν ἔχει ἀνάγκη. Εἶναι ἓνα μικρὸ σκυλάκι καὶ τὰ μικρὰ σκυλάκια δὲν φοροῦν πετσέτα. Γιατί; Ἐ... ἔτσι εἶναι.

Ἄν ἔτρωγες τὴν σούπα σου τώρα; Ὁχι δά' δὲν εἶναι καὶ τόσο ζεστή. Ἀκριβῶς ὅ,τι πρέπει. Ξέρεις, ἡ σούπα ἔχει μέσα

ἓνα σωρὸ πράγματα: κουκιά, καλαμπόκι, μπιζέλια, μόνο πού, Ἄννα, θὰ προτιμοῦσα νὰ μὴν βγάξῃς τίποτε ἀπὸ τὴν σούπα μὲ τὰ δάκτυλα!.. Μὰ ὄχι, δὲν εἶμαι θυμωμένος. Ἀπλῶς δὲν βγάζουν ἀπὸ τὴν σούπα τὰ συστατικά της μὲ τὰ δάκτυλα. Συστατικά; Θέλει νὰ πῇ αὐτὰ πού ὑπάρχουν μέσα στὴν σούπα... Ὁχι, ὄχι, τὰ δάκτυλά σου τὰ βλέπω πολὺ καλὰ ὅτι εἶναι κι' αὐτὰ μέσα στὴν σούπα, ὅμως τὰ συστατικά ἔχουν βράσει μέσα στὴν σούπα.

Μὰ ὄχι, καὶ βέβαια ὄχι δὲν θὰ ἐρχόταν στὸ μυαλό τῆς γιαγιάς νὰ βράσῃ τὰ δάκτυλά σου μέσα στὴν σούπα. Ναι

θὰ ἦταν πολὺ ἀνόητο ἐκ μέρους της. Ἐμπρός! Ἰδὺο μικρὲς κουταλίτσες ἀκόμα... Χόπ-λά! Στάσου νὰ σοῦ σκουπίσω αὐτό! Ὁχι, δὲν πιστεύω νὰ κάνῃ λεκὲ στὸ ὠραῖο σου φουστάνι. Οὔτε καὶ στὸν τοῖχο. Τώρα ἂς περάσουμε στὰ χόρτα. Τί; τί εἶπες πῶς εἶναι καταπληκτικό; Τὰ καρόττα; Μά... βέβαια... τὰ λατρεύω, ἐγώ, τὰ καρόττα. Δὲν πῆρα; Μπᾶ! τὸ ξέχασα. Καὶ βέβαια θὰ πάρω. Ὁ, ναι! Ὑπάρχουν πράγματα πού ἀγαπῶ λιγώτερο ἀπὸ τὰ καρόττα. Ἐξ ἄλλου, ὅλα μοῦ ἀρέσουν. Ὁχι, στὸ σπίτι δὲν τρῶ με ποτὲ φακές. Καὶ βέβαια, ἂν εἶχαμε, θὰ ἔτρωγα καὶ θὰ ἤμουν πολὺ εὐχαριστημένος.

Ἀπατάσαι ὅταν λὲς ὅτι δὲν μοῦ ἀρέσουν τὰ παντζάρια. Ἄναμφιβόλως δὲν θὰ τὰ εἶχα προ-

σέξει στο πιάτο μου εκείνη την ημέρα. 'Η γιαγιά τὰ μαγειρεύει συνήθως όταν δὲν εἶναι ἐκείνη στο σπίτι. Γι' αὐτό, φαίνεται, ξέχασα νὰ τὰ φάω. Δὲν ἔχω συνηθίσει νὰ τὰ βλέπω, καταλαβαίνεις.

"Ελα τώρα, "Αννα, δὲν θγάζουν τὸ κρέας ἀπὸ τὸ στόμα ἀφοῦ τὸ μασήσουν. Μὰ δὲν γίνεται! Ναί, παραδέχομαι κι' ἐγὼ ὅτι οἱ μεγάλοι κάνουν πολλές φορές ἀνοησίες... "Ελα, θάλε πάλι γρήγορα αὐτὸ τὸ κρέας στὸ στόμα σου. "Εν τάξει! Εἶδες τί ὠραῖο πού εἶναι;

Τὰ κουνελάκια; Καὶ θέβαια λατρεύουν τὰ καρόττα. "Ε, ναί! εἶναι κρίμα πὺ δὲν μπορούμε νὰ τὰ καλέσωμε ὅλα νὰ ἔρθουν νὰ φᾶνε τὰ καρόττα μας. Καὶ θέβαια θὰ τοὺς ἔδιναν λίγα ἀπὸ τὰ δικά μου, δίχως ἄλλο.

Στάσου νὰ σοὺ ξαναδέσω τὴν πετσέττα. Τὸ βούτυρο τὸ θάζουν στὸ ἐπάνω μέρος τοῦ ψωμοῦ. Γιατί; Γιατί ἔτσι. Ναί, σὲ καταλαβαίνω· θὰ τὸ ἀπολάμβανες καλύτερα ἔαν ἦταν ἀπὸ κάτω, ὅμως μπορούσε... Θεέ μου! "Αρκεῖ... Θὰ βάλωμε τὴν φέτα σὲ μιὰ γωνίτσα καὶ θὰ τὴν δώσωμε στὸ σκυλάκι σου νὰ τὴν φάη.

Ποῦς, ἐγὼ; "Εγὼ δὲν τρώω τὰ καρόττα μου; Μὰ τί λὲς τώρα; Νά, πάρε τὴν ταπιόκα σου.

"Ω, ναί! μοῦ ἀρέσει ἡ ταπιόκα πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὰ καρόττα. "Οχι, ὄχι, ἡ μουςτάρδα δὲν πηγαίνει καθόλου μὲ τὴν ταπιόκα.

Καὶ τώρα τὸ γάλα σου. "Ο-ραῖα! θὰ κλείσω τὰ μάτια καὶ θὰ μοῦ κάνης μιὰ ἐκπληξι. "Οχι, δὲν κάνω ζαβολιές. Τελειώσεις; Τελειώσεις! Τί ὠραῖα ἐκπληξεις! "Ας σκουπίσουμε τὴν μισοτούλα... καὶ τὸ μέτωπο... καὶ λίγο τὰ παπούτσια. "Αλήθεια, ξέρεις ὅτι τρῶς πολὺ χαριτωμένα.

Γιατί ἐκρυψα ποῖο πρᾶγμα; Πίσω ἀπὸ τὸ πιάτο; Μπά, γιὰ δὲς! Μὰ ἔχεις δίκιο, εἶναι ἕνα κομμάτι καρόττο! Θὰ ἔπρεπε φαίνεται χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω. Μὰ τί κάθουσαι καὶ λὲς τώρα; Τί με εἶδες νὰ κάνω; Φαντασίες, μικρὴ μου "Αννα! Καὶ θέβαια θὰ τὸ φάω.

Κύττα, τὸ τρώω ὀλόκληρο. Καὶ δὲν κάνω καθόλου γκριμάτσες. Βλέπεις, γελῶ! καὶ τρώω αὐτὸ τὸ ὠραῖο καρόττο... "Ω! Μὰ τί ὠραῖο πού εἶναι... Μμμμ! Μμμμ!

Τὸ μελλοντοφρο ζευγάρι κάθετα στὸν κήπο κάτω ἀπὸ τὴν ἀστροφεγγιὰ καὶ ρεμβάζει. Ἐκεῖνος ἔχει γυρισμένα τὰ μάτια του πρὸς τὸν οὐρανὸ καὶ σὲ μιὰ στιγμή λέει:

—"Ηθελα νὰ ἤξερα ποῦ νὰ βρίσκεται ἡ Μεγάλη "Αρκτος.

—"Αν ξαναμεταχειριστῇ ἄλλη μιὰ φορά τέτοιες ἐκφράσεις γιὰ τὴν μαμά, νὰ τὸ ξέρης ὅτι θὰ τὰ χαλάσουμε, λέει ἐκείνη θυμωμένη.

"Η Ἐπιστήμη πὺν διεδέχθη τὴν χειρομαντεία

Η ΧΕΙΡΟΣΚΟΠΙΑ

καὶ τὰ δαυμαστὰ ἔργα της

Τοῦ

M. CHANINADE

Ὅσο παράξενο κι' ἂν φαίνεται, τὸ χέρι, πὺ σύμφωνα μὲ τὰ τελευταῖα στοιχεῖα τῆς ἐπιστήμης, ἐπιτρέπει στὸν μέσο ἄνθρωπο νὰ κάνη κάπου ἕνα ἑκατομῦριο κινήσεις, ἦταν ὡς πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ σχετικῶς πολὺ λιγώτερο γνωστὸ ἀπὸ βιολογικὴ, φυσιολογικὴ καὶ παθολογικὴ ἄποψι, ἀπὸ ὅτι ἦταν ἡ καρδιά, ὁ ἐγκέφαλος, τὸ στομάχι ἢ τὰ περισσότερα γενικὰ ὄργανα τοῦ ἀνθρώπινου σώματος.

"Η μελέτη τοῦ χεριοῦ εἶχε μείνει σχεδὸν προνόμιο τῆς χειρομαντείας. Σὲ σχετικὰ πρόσφατη ἐποχὴ ἡ χειρομαντεία ἔδωσε τὴ θέσι τῆς στὴν χειροσκοπία καὶ μὲ τὸ ὄνομα αὐτὸ ἐγίνε ἀντικείμενο ἀληθινῶν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν. Οἱ ἐργασίες πὺ ἐγιναν κυρίως στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες ὡδήγησαν σὲ ἐκπληκτικὰ ἀποκαλύψεις πὺ παρουσιάζουν ὕψιστο ἐνδιαφέρον. "Η μελέτη τοῦ χεριοῦ ὡδήγησε τὸν γαστρὸ Εὐγένιο Σάϊμαν, τοῦ Σικάγου, νὰ ἀνιχνεύσῃ διάφορες νευρικὲς ἢ ψυχικὲς παθήσεις. "Η διάπλασις καὶ ἡ μορφή τοῦ χεριοῦ βοήθησαν τὸν γαστρὸ Γκόρντον Χάιν, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Καλιφορνίας, νὰ βρῇ ὀρισμένες ἀνεπάρκειες τοῦ θυρεοειδοῦς. Ἐνας διάσημος καρδιολόγος, ὁ δρ Τζάκομπ Σιλδερμαν, τῆς Νέας Ὑόρκης, ἐπέτυχε, ἐξετάζοντας τὰ χέρια, νὰ ἐπισημάνῃ καρδιακὰς ἀνωμαλίες πὺ οὐτε τίς ὑποψιάζομαστε.

Ὡστόσο, στὸ πρῶτο ἡμισυ τοῦ αἰῶνα μας, αὐθεντία στὸ θέμα αὐτὸ ἦταν ὁ Γάλλος Ἀνρὺ Μανγκέν. Τὰ

συμπεράσματα τῶν ἐρευνῶν πὺ ἐπὶ τριάντα χρόνια διεξήγαγε ὁ Μανγκέν βρίσκονται συγκεντρωμένα σὲ μερικὰ συναρπαστικὰ βιβλία, ὅπως «Τὸ χέρι, πορτραῖτο τοῦ ἀνθρώπου», «Κλινικὴ καὶ ψυχολογικὴ μελέτη τῶν ὀνύχων», «Δείξε μοι τὰ χέρια σου νὰ σοὺ πῶ ποῖος εἶσαι» κ.ἄ.

Ὁ Ἀνρὺ Μανγκέν ἀναλύει τὰ μορφολογικὰ στοιχεῖα πὺ παρουσιάζονται στὸ σχῆμα τοῦ χεριοῦ, δγάζει συμπεράσματα καὶ καταλήγει στὴ σύνθεσι. Ποτὲ δὲν θέλησε νὰ προείπῃ τὸ μέλλον. Ἀλλὰ μεγάλοι γαστροὶ τὸν ἔχουν καλέσει γιὰ νὰ τὸν συμβουλευθοῦν. Τὸν ἔχουν φωνάζει σὲ νοσοκομεῖα νὰ δῇ ἀρρώστους καὶ συχνὰ κατάρθωσε νὰ ἀνακαλύψῃ ἀσθένειες πὺ οἱ εἰδικοὶ δὲν εἶχαν διαγνώσει καὶ νὰ υποδείξῃ τί θὰ μπορούσε νὰ συντελέσῃ στὴν θεραπεία τους. Ὁ Μανγκέν σὰς βοηθεῖ ἀποτελεσματικὰ προκειμένου νὰ διαλέξετε τὸ ἐπάγγελμα σας, σὰς ἀποτρέπει νὰ ἀκολουθήσει κάτι πὺ δὲν σὰς πάει, σὰς συμβουλεύει νὰ φυλάγεστε ἀπὸ ὀρισμένες δουλειές. Ὁ ἴδιος πιστεύει πὺς οἱ ἐνδείξεις τῶν χεριῶν μποροῦν νὰ μεταβληθοῦν χάρις σὲ προσεκτικὲς προφυλάξεις, σὲ προληπτικὰς φροντίδας, σὲ κατάλληλη θεραπεία. Καὶ ἔχει δώσει ἐπανειλημμένως ἀδιάσειστες ἀποδείξεις τῆς ἀλήθειας τῶν γνώσεών του.

Οἱ ἀξιόλογες ἐργασίες τοῦ θυμίζουν τὰ θαυμαστὰ κατορθώματα στὸ ἴδιο πεδίο ἐνὸς προκατόχου τοῦ πὺ ἦταν καὶ ὁ πραγματικὸς πρωτοπόρος τῶν χειροσκοπικῶν μεθόδων καὶ πὺ εἶχε γίνει γνωστὸς στοὺς ἐπιστημονικοὺς κύκλους μὲ τὸ ὄνομα «Ζειρό».

Ὁ Ζειρό, πὺ τὸ ἀληθινὸ τοῦ ὄνομα ἦταν κόμης Λουὶ Χάμον, ἦταν ἕνας ἱρλανδὸς εὐγενὴς, ἀπόγονος γαλλικῆς οἰκογένειας, πὺ εἶχε φύγει ἀπὸ τὴν Νορμανδία. Γιὰ πολλὰ χρόνια ὁ λόρδος Χάμον μελέτησε ὅλα τὰ συγγράμματα τὰ σχετικὰ μὲ τὴν χειροσκοπία πὺ βρίσκονταν

στην βιβλιοθήκη του Βατικανού. Συνέχισε τις μελέτες του στην Αίγυπτο και τις Ίνδιες, όπου έζησε με μια ομάδα Βραχμάνων που από αιώνες μελετούσαν το χέρι και που είχαν διαμορφώσει τελικά μια πολλή σοφή θεωρία σχετικά με τα χαρακτηριστικά του χεριού.

Ο λόρδος Χάμον κατάρθωσε στο τέλος να διαβάσει το χέρι σαν ανοιχτό βιβλίο, όχι σαν καμμιά τσιγγάνα που λέει τη μοίρα, αλλά σαν μεγάλος σοφός. Ήξερε να καθορίσει άμέσως την ιδιοσυγκρασία, να διακρίνει τις ιδιότητες, τις αδυναμίες, τις αρετές και τα ελαττώματα, να εκτιμά την φθορά του οργανισμού, να υπολογίζει πόσα χρόνια ζωής έχει ένας άνθρωπος, ή να δρίσκει τους κινδύνους που τον απειλούν. Οι τεράστιες γνώσεις του είχαν για συνεργάτη τους το χάρισμα μιάς ισχυρής δαισθησεως.

Σ' όλη του τη ζωή ο λόρδος Χάμον είχε την ευκαιρία να κάμει τις πιο συναρπαστικές αποκαλύψεις στους σπουδαιότερους ανθρώπους της εποχής του: βασιλιάδες, ύπουρους, συγγραφείς και καλλιτέχνες.

Μια μέρα δέχθηκε την επίσκεψη ενός άγνωστου μέσης ηλικίας, που του ζήτησε να δει το χέρι του.

—Τον Ιούλιο του 1894, του απάντησε ο Λόρδος Χάμον, θα φτάσετε στην υψηλότερη θέση της σταδιοδρομίας σας.

—Αφού μπορείτε να μου δώσετε αυτό το προγνωστικό, του είπε ο άγνωστος, μπορείτε να μου καθορίσετε την ημερομηνία του γεγονότος αυτού;

—Μπορώ μόνο να σας πω πως θα είναι η 1, η 10, η 19, η 28 'Ιουλίου.

Ύστερα από τρία χρόνια ένας αγγελιοφόρος ειδοποίησε τον λόρδο Χάμον να πάει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Έκεi τον ώδηγησαν σε μια αίθουσα όπου σε λίγο είδε να μπαίνει ο επίσκοπός του με μεγάλη στολή δικαστού. Ήταν ο λόρδος Τσάρλς Ράσελ που είχε διοριστεί Λόρδος Αρχιδικαστής.

Μια άλλη φορά στο τραίνο του Λίβερπουλ ένας συνταξιδιώτης του, βλέποντας τον Χάμον να διαβάσει

ένα βιβλίο για χειροσκοπία τον ρώτησε:

—Μπορείτε να μου πείτε ποιά θα είναι η τύχη μου;

—Σας περιμένουν μεγαλύτερες τιμές. Άλλα προσέξτε τα αισθήματά σας και φυλαχθείτε από τις γυναίκες. Υπάρχει κίνδυνος μιά γυναίκα να καταστρέψει την καριέρα σας.

Ο ταξιδιώτης ήταν ο Τσάρλς Στιούαρτ Πάρνελ, περίφημος πολιτικός που το πάθος του για την Κίτιν Ο Σάρα του κατέστρεψε άργότερα την λαμπρή του σταδιοδρομία.

Ένα βράδυ στο σαλόνι της κ. Ουώλτερ Πάλμερ ο Λόρδος Χάμον, αφού κύτταξε πολλά χέρια καλεσμένων, έξέτασε και το χέρι κάποιου που όλοι τον φώναζαν γιατρό. Του είπε διάφορες καταπληκτικές ακρίβειες και πρόσθεσε.

—Δεν είστε καθόλου φτιαγμένος για γιατρός. Έχετε χαρίσματα νομικού και ποινολόγου.

Ο «γιατρός» ήταν ο περίφημος εγκληματολόγος Σέρ Τζώρτζ Λιούις.

Μια άλλη φορά του έδειξαν δυο χέρια πίσω από μια βαρεία κουρτίνα. Ο Χάμον είπε πως ο κάτοχός τους ύστερα από καταπληκτικές επιτυχίες θα τελειώσει τη ζωή του στην ατιμία. Ήταν τα χέρια του Όσκαρ Ουάιλντ που ύστερα από μιά σκανδαλώδη δίκη καταδικάστηκε και φυλακίστηκε.

Άλλα ή πιο συναρπαστική ιστορία της ζωής του συνέβη στις Ηνωμένες Πολιτείες. Μια μεγάλη εφημερίδα, η «Νιού Υόρκ Γουόρλντ» είχε φωτογραφίσει τα χέρια πολλών άγνωστων που δέχτηκαν να δημοσιευθούν οι απαντήσεις του Λόρδου Χάμον. Ο Χάμον έδωσε όλες τις απαντήσεις εκτός μιάς.

—Το χέρι αυτό είναι τόσο άνωμαλο, ώστε απαιτώ την γραπτή συγκατάθεση του κατόχου.

Όταν την πήρε, δίστασε λίγο και ύστερα έγραψε.

«Είναι το χέρι ενός δολοφόνου.»

Το χέρι άνηκε σε ένα πολύ γνωστό γιατρό της Νέας Υόρκης τον Δρα Μέγιερ που ύστερα από λίγο καιρό συνελήφθη, δικάστηκε και εκτελέστηκε. Είχε ανακαλυφθεί πως ο

γιατρός αυτός αποκτούσε μεγάλη επιρροή σε πλούσιους πελάτες του, κατάρθωνε να του αφήνουν μέρος της περιουσίας τους στη διαθήκη τους και ύστερα τους δηλητηρίαζε.

Ο Χάμον είχε ακόμη προείπει τον θάνατο του περίφημου δημοσιογράφου Ο. Τ. Στήντ που χάθηκε στο ναυάγιο του Τιτανικού καθώς και

του Λόρδου Κίτσεναρ που χάθηκε κι αυτός στη θάλασσα.

Είχε προείπει στον βασιλέα Έδουάρδο 7ο ότι το 69ο έτος της ηλικίας του θα ήταν μοιραίο. Και ήταν. Τέλος είχε πει πως ο ίδιος θα πέθαινε μιά Πέμπτη στις 2 και 45. Και πραγματικά πέθανε μιά Πέμπτη την ώρα που είχε προβλέψει.

Τι ακριβώς έννοεΐλε όλαν γέλε

Για κάθε μιά από τις παρακάτω λέξεις διαλέξτε ανάμεσα στους 3 όσους εκείνον που νομίζετε ότι αποδίδει την ακριβή σημασία της.

1) ΑΠΟΚΟΡΥΦΩΜΑ. Α: Κατρακύλισμα από κορυφή. Β: Το ψηλότερο σημείο. Γ: Αναρρίχηση.

2) ΑΠΟΤΙΣΙΣ. Α: Πληρωμή. Β: Εύνγνωμοσύνη. Γ: Πίστωση.

3) ΑΠΡΟΣΔΙΟΝΥΣΟΣ. Α: Θλιμένος. Β: Άσχετος. Γ: Ακοιμωτός.

4) ΑΥΤΑΝΔΡΟΣ. Α: Όλοκληρος. Β: Υποδούλιος. Γ: Ναυαγός.

5) ΔΡΑΚΟΝΤΕΙΟΣ. Α: Φαρμακερός. Β: Κακός. Γ: Αύστηρος.

6) ΕΙΚΟΤΟΛΟΓΙΑ. Α: Ορνιθολογία. Β: Παραδοξολογία. Γ: Συμπέρασμα.

7) ΕΞΕΖΗΤΗΜΕΝΟΣ. Α: Χαμένος. Β: Όχι φυσικός. Γ: Φανταστικός.

8) ΕΡΜΑΦΡΟΔΙΤΟΣ. Α: Ό Πραξιτέλης. Β: Πρόστυχος. Γ: Ακαθόριστος.

9) ΙΕΡΟΚΡΥΦΙΩΣ. Α: Μυστικά. Β: Με ιερή συγκίνηση. Γ: Ακροποθνή.

10) ΚΑΤΑΙΟΝΙΣΜΟΣ. Α: Το πέρασμα των αιώνων. Β: Κατακεφαλία. Γ: Ψυχρολουσία.

11) ΜΗΝΙΩ. Α: Κάνω μήνυση. Β: Μνησκακώ. Γ: Επιτίθεμαι.

12) ΜΟΤΙΒΟ. Α: Κύριο θέμα. Β: Δικαιολογία. Γ: Μουσική κορώνα.

13) ΠΑΛΙΝΟΔΙΑ. Α: Παραφώνια. Β: Ρεσιτάλ τραγουδιού. Γ: Παραλλαγμένη μελωδία.

14) ΠΡΙΣΜΑ. Α: Πρήξιμο. Β: Προδιάθεση. Γ: Γνώμη.

(Απαντήσεις στη σελίδα 127)

ΧΑΡΗΤΕ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

- άλλα και προφυλαχθήτε
από τούς κινδύνους της:
- * ΜΕ ΛΑΝΟΛΙΝΗ 'ΜΕΛΠΑΝ',
πού σάς προστατεύει από
τίς πανάδες, τούς λεκέδες
τά έγκαύματα κι' εμποδίζει
τόν ήλιο και την άλμύρα
νά ξηράνη και νά μαράνη
τήν έπιδερμίδα σας.
 - * ΜΕ ΛΑΔΙ ΗΛΙΟΥ 'ΜΕΛΠΑΝ',
πού σάς βοηθή νά μαυρίσε-
τε γρήγορα, φιλτράρει τίς
βλαβερές ακτίνες του ήλι-
ου και σάς χαρίζει τό ωραι-
ότερο μελαχροινό χρώμα.

● ΜΗ ΡΙΨΟΚΙΝΔΥΝΕΥΕΤΕ ΧΩΡΙΣ 'ΜΕΛΠΑΝ'.
● 'ΜΕΛΠΑΝ' Ο ΦΥΛΑΞ ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΗΣ ΟΜΟΡΦΙΑΣ ΣΑΣ

A. E. MASON

ΤΟ ΒΕΛΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

(ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ)

8ον

(Συνέχεια από τό προηγούμενο)

Ασφαλώς είναι λιγάκι άκατανόη-
το, συμφώνησε ό 'Ανώ κάνοντας
ένα νεύμα στόν Μορώ πού βγήκε
από τό δωμάτιο από μιá άλλη πόρ-
τα. 'Αλλά θά σάς βοηθήσω, συνέ-
χισε ό 'Ανώ. Στό σημείο πού στα-
ματήσατε μιá στιγμή έξω από την
πόλι δέν είναι ένα μεγάλο σπίτι μέ-
σα σέ ένα κήπο;

—Ναί, είπε ό Τζίμ.

—Είναι τό σπίτι της Μαντάμ Λέ
Βαί όπου δίνεται απόψε ό χορός
μετεμφισμένων.

—Τό σπίτι της κυρίας Λέ Βαί!
'Εκεί πού... φώναξε ό Τζίμ και στα-
μάτησε, αλλά ό 'Ανώ συμπλήρωσε
τή φράσι του.

—Ναί, εκεί πού είναι τώρα ή 'Ανν
'Απκοτ. Ξεκινήσατε από κεί ακρι-
βώς στίς έντεκα, είπε και κύτταξε
τό ρολόι του. Δέν είναι άκόμη έντε-
κα, άρα θά βρίσκεται άκόμη εκεί.

Ό Τζίμ στάθηκε σάν μαρμαρω-
μένος. Τώρα καταλάβαινε τό νόημα
του κόκκινου διαγράμματος στο χάρ-
τη του 'Ανώ και τόν άγνωστο σκο-
πό της πρωϊνης διαδρομής μέ την
Μπέττυ στην έξοχή.

—Όστε ήταν μιá γενική δοκιμή,
φώναξε ό Τζίμ.

Ό 'Ανώ κούνησε τό κεφάλι του.

—Ναί, μιá δοκιμή χρόνου.

«Αυτό πού κάνουν στα θέατρα
χωρίς τούς πρωταγωνιστές» σκέφθη-
κε ό Τζίμ. 'Αλλά γρήγορα ή εξέ-
γησι αυτή δέν του φάνηκε ίκανοποι-
ητική.

—Για σταθήτε μιá στιγμή! είπε
και έπεσε πάλι σέ συλλογή.

Ό μοτοσυκλετιστής μέ τό σάιτ -

κάρ είχε φέρι σέ άδιέξοδο τά επι-
χειρήματά του. Οί χρόνοι του ήταν
σημειωμένοι στο χάρτη. 'Αρα είχαν
σημασία. Τί σχέσι είχε αυτός μέ
τή φυγή της 'Ανν 'Απκοτ; 'Αλλά
έφερε στο νοι του τόν μοτοσυκλε-
τιστή και τό σάιτ - κάρ του και κα-
ιάλαβε τη σχέσι του μέ την ύπόθεσι.
'Η μεγάλη βαλίτσα έδωσε στόν Τζίμ
τό κλειδι του μυστηρίου. 'Η 'Ανν
'Απκοτ θά έφευγε από τό σπίτι της
Μαντάμ Λέ Βαί μέ τό φόρεμα του
χορού σάν νά έπρόκειτο νά έπιστρέ-
ψη στην Βίλλα Γκρενέλ, χωρίς απο-
σκευές. Δέν μπορούσε όμως νά φθά-
ση τό πρωι στο Παρίσι έτσι, γιατί
θά προκαλούσε την προσοχή και θά
κινούσε ύποψίες. Ό μοτοσυκλετιστής
θά την συναντούσε στην κοιλάδα
Τερζόν, θά μετέφερε γρήγορα τη
βαλίτσα της στο αυτοκίνητο, και
όστερα αυτός θά επέστρεφε στο
Ντιζόν από τόν σύντομο δρόμο ένω
ή 'Ανν θά έστριβε στο τέλος της
κοιλάδας για τό Παρίσι. Θυμόταν
τώρα πως από τη στιγμή της συναν-
τήσεως του αυτοκινήτου μέ την μο-
τοσυκλέτα ως τόν χωρισμό τους εί-
χαν περάσει έπτά λεπτά. 'Όστε μέ-
σα σέ έπτά λεπτά θά έπρεπε νά
μεταφερθί ή βαλίτσα. 'Όστόσο μιá
άλλη άπροσδόκητη σκέψι πρόβαλε
στο νοι του. 'Η Μπέττυ δέν του εί-
χε πη τίποτα γι' αυτό τό σχέδιο.
Του τό παρουσίασε σάν μιá απλή
καλοκαιριάτικη έκδρομή την πρώτη
μέρα της έλευθερίας της. 'Η σιωπη-
ής ταίριαζε μέ την απόφασι των
δυο κοριτσιών νά τόν κρατήσουν
μακριά από την συνωμοσία. Ναί,
κάθε λεπτομέρεια ταίριαζε μέ τό

τλάνο. Είχε γίνει μιὰ γενική δοκιμή. Καί ὁ Ἀνὼ τὰ ἤξερε ὅλα.

Αὐτὸ ἦταν τὸ σημεῖο πού τάραζε τὸν Τζίμ ὅταν συνήλθε ἀπὸ τὴν ἐκπληξί του. Ὁ Ἀνὼ τὸ ἤξερε! Καί ὁ Μπέττυ ἤθελε τόσο πολὺ νὰ φυλάξῃ τὴν Ἀνν!

— Ἀφήστε τὴν νὰ φύγῃ! παρακάλεσε μὲ θερμῇ ὁ Τζίμ. Ἀφήστε τὴν Ἀνν νὰ φθάσῃ στὴν Ἀγγλία!

Ὁ Ἀνὼ ἀκούμπησε πίσω στὴν ἀρέκλα του μὲ μιὰ ἐκφρασι ἀπορίας. Ὑστερα στὰ χεῖλῃ του φάνηκε ἓνα παράξενο χαμόγελο.

— Ὅστε ἔτσι! εἶπε.

— Ὡ, τὸ ξέρω! συνέχισε ὁ Τζίμ ἰκετευτικά. Ἐσεῖς εἶστε τῆς Ἀσφαλείας καὶ ἐγὼ ἓνας δικηγόρος καὶ δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ ζητῶ τέτοιο πρᾶγμα. Ἀλλὰ τὸ κάνω χωρὶς νὰ διστάζω. Δὲν μπορεῖτε νὰ βρῆτε τίποτα ἐναντίον τῆς Ἀνν Ἀπκοτ. Ἀλλὰ μπορεῖτε νὰ τὴν περδῆτε μέσα σὲ τέτοιο δίκτυο ὑπονομιῶν, ὥστε νὰ μὴν μπορέσῃ ποτὲ νὰ ξεφύγῃ ἀπ' αὐτό. Μπορεῖτε νὰ τὴν καταστροφῆτε —ναί, — ἀλλὰ μόνον αὐτό.

— Μιλᾶτε πολὺ θερμὰ, φίλε μου, εἶπε ὁ Ἀνὼ.

Ὁ Τζίμ δὲν μπορούσε νὰ ἐξηγήσῃ γιὰ τὴν συνηγορία του τὴν ἐνέπνεε ἡ ἀγωνία τῆς Μπέττυ γιὰ νὰ σώσῃ τὴ φίλη τῆς.

— Ἦδη ἔγινε τόση φασαρία, συνέχισε ὁ Τζίμ ἐξ αἰτίας τοῦ Βαμπέρσκι. Ἡ Μίς Χάρλοου πέρασε ἀπὸ μεγάλη δοκιμασία. Γιὰ τὴν τῶρα θὰ πρέπει νὰ καταθέσῃ ὡς μάρτυς ἐναντίον τῆς φίλης τῆς σὲ μιὰ δίκη πού δὲν θὰ ἔχῃ ἀποτέλεσμα; Αὐτὸ θέλω νὰ σὰς δείξω, κύριε Ἀνὼ. Ἐγὼ κάποιον πείρα ἀπὸ ποινικὲς ὑποθέσεις καὶ σὰς θεβαιῶν πῶς κανένα δικαστήριο ἐνόρκων δὲν θὰ μπορούσε νὰ βγάλῃ καταδικαστικὴ ἀπόφασι μὲ τέτοιες μαρτυρίες. Ἀκρίμῃ καὶ τὸ μαργαριταρένιο κολλιὲ δὲν βρέθηκε καὶ οὐτε θὰ βρεθῇ! Νὰ τὸ ξέρετε, κύριε Ἀνὼ. Δὲν θὰ βρεθῇ ποτέ!

Ὁ Ἀνὼ ἄνοιξε ἓνα συρτάρι τοῦ τραπέζιου καὶ ἐβγαλε ἓνα μικρὸ ξύλινο κουτί ἀπ' αὐτὰ πού κυκλοφοροῦν μὲ 100 τσιγάρα, ἀγγλικά συνήθως, καὶ τὸ ἐσπρωξε πρὸς τὸν

Τζίμ. Κάτι κουνήθηκε μέσα. Ὁ Τζίμ ἄρπαξε τὸ κουτί πανικόβλητος. Δὲν ἠμφέβαλε πῶς ἡ Μπέττυ θὰ προτιμοῦσε νὰ χάσῃ τὸ κολλιὲ τῆς παρὰ νὰ τὴν ἀνευρεσί του νὰ ἐνοχοποιηθῇ ἡ φίλη τῆς. Ἀνοίξε τὸ κουτί καὶ μέσα ἀπὸ τὸ θαμβάκι πού τὸ νέμιζε ἔσυρε ἓνα κολλιὲ ἀπὸ θαυμάσια ροζ μαργαριτάρια.

— Θὰ ἦταν βέβαια ὀρθότερο ἀντὶ τῶρισκα μέσα σὲ κανένα κουτί σπέρτων ὅπως ἤθελε ὁ κ. Μπέττυ! εἶπε ὁ Ἀνὼ. Μὰ ἐπιτέλους τὰ τσιγάρα καὶ τὰ σπέρτα συγγενεύουν.

Ὁ Τζίμ κύτταξε τὸ κολλιὲ ἄφωνος ὅταν ὁ Μορῶ χτύπησε τὴν πόρτα ἀπὸ τὸ διπλανὸ δωμάτιο. Ὁ Ἀνὼ κύτταξε τὸ ρολοῖ του.

— Ναί, ἡ ὥρα εἶναι ἔντεκα. Πρέπει νὰ πηγαίνω. Τὸ αὐτοκίνητο ξεκίνησε ἀπὸ τὸ σπῆτι τῆς μαντᾶμ Λε Βαί.

Σηκώθηκε καὶ κλείδωσε τὸ κουτί μὲ τὸ κολλιὲ μέσα στὸ συρτάρι. Ὁ Τζίμ δὲν ἔβλεπε πιά τὸ δωμάτιο γύρω του. Ἐβλεπε ἓνα μεγάλο ὀλόφωτο σπῆτι καὶ μιὰ κοπέλλα νὰ γλυστρᾷ ἀπὸ μιὰ μπαλκονόπορτα μὲ μιὰ σκούρα κάπα πάνω στὸ λαμπρό της φόρεμα καὶ νὰ τρέχῃ κάτω ἀπὸ τὰ δέντρα ὡς τὸ αὐτοκίνητο πού περιμένε στὰ σκοτεινὰ.

— Μπορεῖ νὰ μὴν ξεκίνησε τὸ αὐτοκίνητο, εἶπε ὁ Τζίμ. Μπορεῖ κάτι νὰ ἔπαθε. Μπορεῖ ὁ σωφὲρ νὰ ἀργοπόρησε. Ὡ, μπορεῖ νὰ ἔγιναν χίλια δυὸ πράγματα.

— Μὲ ἓνα σχέδιο τόσο προσεκτικὰ ἐτοιμασμένο καὶ τόσο καλὰ δοκιμασμένο; Ὁχι, φίλε μου.

Ὁ Ἀνὼ πῆρε ἓνα αὐτόματο πιστόλι ἀπὸ ἓνα ντουλάπι καὶ τὸ ἔβαλε στὴν τσέπη του.

— Σκοπεύετε νὰ ἀφήσετε τὸ κολλιὲ, ἔτσι, μέσα στὸ συρτάρι; ρώτησε ὁ Τζίμ. Πρέπει νὰ τὸ πᾶμε πρῶτα στὴν ἀστυνομία.

— Τὸ δωμάτιο δὲν θὰ μείνῃ ἀφύλαχτο, ἀπάντησε ὁ Ἀνὼ. Δὲν ὑπάρχει φόβος.

Ὁ Τζίμ δοκίμασε ἓνα ἄλλο ἐπιχειρήμα ἐλπίζοντας νὰ ἐπιτύχῃ κάτι.

— Τώρα ἀργήσαμε πιά πολὺ γιὰ νὰ σταματήσουμε τὴν Ἀνν Ἀπκοτ στὸ σταυροδρόμι. Εἶναι περασμέ-

νες ἔντεκα καὶ 35 λεπτά μὲ μοτοσυκλέτα τὴ νύχτα σημαίνει πενήντα λεπτά μὲ αὐτοκίνητο, ἰδίως σὲ ἀσχημο δρόμο.

— Δὲν ἔχομε σκοπὸ νὰ προλάβωμε τὴν Ἀνν Ἀπκοτ στὸ σταυροδρόμι, ἀπάντησε ὁ Ἀνὼ διπλώνοντας τὸ χάρτη.

— Ἔρετε ριφοκινδυνεύω πολὺ ἀπὸψε, συνέχισε ὁ Ἀνὼ. Ἀλλὰ πρέπει! Καὶ μὰ τὴν ἀλήθεια, ὀχι! Δὲν μπορεῖ νὰ κάνω λάθος!

Κύτταξε τὸν Τζίμ μὲ πρόσωπο παραγμένο, μὰ πάλι κάτι ἄλλο θυμήθηκε.

— Ἀλήθεια, ρώτησε, τί ἔγινε μὲ τὴν πρόσοψι τῆς Νὸτρ-Ντάμ;

Ὁ Τζίμ κούνησε τὸ κεφάλι του.

— Ναί, τὸ ἀνάγλυφο μὲ τὴν τελευταία κρίσι. Πήγαμε καὶ τὸ εἶδαμε. Σκεφθήκαμε πῶς ὁ τρόπος σας νὰ ἐκδηλώσετε τὴ σκέψι σας ἦταν λίγο σκληρός.

Ὁ Ἀνὼ ἔμεινε σιωπηλός, κυττάζοντας χάμω. Ὑστερα εἶπε ἡσυχά.

— Μὲ συγχωρεῖτε γι' αὐτό. Μὰ γιὰτί εἶπατε «πήγαμε»;

— Ἡ δεσποινὶς Χάρλοου καὶ ἐγώ, ἐξήγησε ὁ Τζίμ.

— Ὡ, ναί, βέβαια... ἔπρεπε νὰ το εἶχα σκεφθῇ!

Καὶ γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά μίλησε μὲ ἀνῆσυχη, παραγμένη φωνή.

— Ἔτσι πρέπει νὰ εἶναι! Δὲν μπορεῖ νὰ κάνω λάθος!... Ὅπως εἴποτε εἶναι πολὺ ἀργὰ τώρα γιὰ νὰ ἀλλάξωμε.

Ὁ Μορῶ χτύπησε γιὰ δευτέρη φορά ἀπὸ τὸ διπλανὸ δωμάτιο. Ὁ Ἀνὼ σηκώθηκε ζῶρτα.

— Ἐντάξει, εἶπε. Πάρτε τὸ καπέλλο σας, κύριε Φρόμπισερ. Εἶστε ἔτοιμος;

Τὸ δωμάτιο βυθίστηκε ἁμέσως στὸ σκοτάδι. Ὁ Ἀνὼ ἄνοιξε τὴν

πόρτα πρὸς τὸ ἄλλο δωμάτιο, ἓνα ὑπνοδωμάτιο πού ἔβλεπε στὴν πλατεία. Τὸ φῶς ἦταν σβυστό, ἀλλὰ τὰ παραθυρόφυλλα ἀνοιχτά. Οἱ τρεῖς ἄνδρες μπορούσαν νὰ δλέπουν ὁ ἓνας τὸν ἄλλο ἀπὸ τὰ φῶτα τῆς πλατείας.

— Ὁ Ντωνὲ πῆρε τὴ θέσι του ὅταν χτύπησε τὴν πρώτη φορά, εἶπε ὁ Μορῶ. Τώρα μόλις τὸν δρῆκε καὶ ὁ Πατινὸ.

Ἐδείξε ἀπέναντι στὴν πλατεία, τὰ κτίρια τοῦ σταθμοῦ. Μερικὰ αὐτοκίνητα περίμεναν τὸ τραῖνο τοῦ Παρισίου καὶ ἐκεῖ μπροστὰ στέκονταν καὶ μιλοῦσαν δύο ἄνθρωποι ἐργατικοί. Ὁ ἓνας ἄναψε ἓνα τσιγάρο παίρνοντας ἀπὸ τὸ κουτί πού τοῦ πρόσφερε ὁ ἄλλος. Οἱ ἄνθρωποι στὸ δωμάτιο εἶδαν τὴν ἄκρη τοῦ τσιγάρου νὰ λάμπῃ κόκκινη.

— Ὁ δρόμος εἶναι ἐλεύθερος, εἶπε ὁ Μορῶ. Μπορούμε νὰ φύγωμε.

Γύρισε καὶ βγῆκε ἀπὸ τὸ δωμάτιο. Ὁ Τζίμ τὸν ἀκολούθησε. Δὲν ἤξερε πού θὰ πῆγαιναν. Μὰ ἦταν πολὺ ἀνῆσυχος. Ὅλες οἱ ἐλπίδες, οἱ δикές του καὶ τῆς Μπέττυ, πῶς ἡ ὑπόθεσι θὰ περνοῦσε στὴν ἀφάνεια, ἦταν μάταιες. Καὶ δὲν ἔνοιωσε καθόλου ἡσυχος ὅταν ὁ Ἀνὼ τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι.

— Καταλαβαίνετε, κύριε Φρόμπισερ, τοῦ εἶπε μὲ λαμπερὰ μάτια, πῶς τώρα ἐνεργεῖ ὁ νόμος. Δὲν πρέπει νὰ γίνῃ τίποτε πού νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ νὰ κάνουμε τὸ καθήκον μας. Μπορῶ ὅμως νὰ σὰς διαβεβαίωσω καὶ νὰ σὰς ὑποσχεθῶ αὐτὸ πού θέλετε. Κανένας δὲν θὰ συλληφθῇ μὲ ἄπλετες ὑπόνοιες. Τὰ ἴδια σας τὰ μάτια θὰ τὸ διαπιστώσουν αὐτό.

Καὶ οἱ δύο ἄνδρες ἀκολούθησαν τὸν Μορῶ κάτω.

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΕΣ ΣΠΙΤΙ

Ἦταν μιὰ σκοτεινὴ νύχτα ὁ ἀέρας ἦταν ἀκίνητος καὶ ζεστός καὶ ὁ οὐρανὸς γεμάτος ἀστρά. Ἡ μικρὴ συντροφιά μπῆκε στὴν καρδιά τῆς πόλης ἀπὸ μικρὰ δρομάκια. Ὁ Ντωνὲ πῆγαινε μπροστὰ, ὁ Πατινὸ

τελευταίος, καμμιὰ τριανταριά μέτρα πίσω, καὶ ὁ Μορῶ προχωροῦσε σὲ ἀπέναντι πεζοδρόμιο. Μόλις ἀφήσαν τὰ φῶτα τῆς πλατείας περπατοῦσαν ἀνάμεσα σὲ κλειστὲς πόρτες καὶ σκοτεινὰ παράθυρα. Ἡ καρ-

διά του Τζίμ πήγαινε να σπάσει. Μάταια προσπαθούσε να διακρίνει πίσω τους ήχο δημάτων, να δει μια σκιά που να τους ακολουθεί.

—Σε μια τέτοια νύχτα, είπε με φωνή που έτρεμε ελαφρά, μπορεί να άκουγες κανείς δημάτα από πολύ μακριά. Και εμείς δεν άκουμε τίποτα. Και όμως, αν υπάρχει σπείρα, είναι αδύνατο να μη μάς παρακολουθούν.

—'Η άποψινή νύχτα είναι νύχτα για άλλοθι, είπε ο 'Ανώ χαμηλώνοντας τη φωνή του: άλλοθι άδιαφιλονείκητα. 'Όσοι έχουν σχέσι με την υπόθεσι θα βρίσκονται δημοσία με τους φίλους τους. Και δεν ξέρουν τί ξέρουμε από τα μυστικά τους.

*Έστριψαν σε ένα στενό δρόμο και προχώρησαν στο άριστερό πεζοδρόμιο.

—Ξέρετε πού θρискόμαστε; ρώτησε ο 'Ανώ. 'Όχι; Και όμως θρискόμαστε κοντά στη Βίλλα Γκρενέλ. 'Από την άλλη πλευρά των σπιτιών που είναι άριστερά μας περνά η οδός Σάρλ - Ρομπέρ.

Ο Τζίμ έμεινε έμβρόντητος.

—'Όστε εδώ ήρθατε χθές το βράδυ, όταν σάς άφισα στην αστυνομία! είπε έκπληκτος.

—Με αναγνωρίσατε λοιπόν; απάντησε αδιάφορα ο 'Ανώ. 'Αναρωτιόμουν αν με είδατε όταν στρίψατε στην πόρτα του σπιτιού.

Στην απάντην πλευρά του δρόμου τα σπίτια διακόπονταν από ένα ύψλο τοίχο με μια μεγάλη ξύλινη πόρτα. Πίσω από τον τοίχο, στο τέλος μιας αυλής διαγραφόταν ή σιλουέττα ενός μεγάλου σπιτιού. Ο 'Ανώ το έδειξε και είπε.

—Κυττάξτε αυτό το σπίτι! 'Εδώ ήρθε να ζήσει ή κυρία Ραδιάρ περιμένοντας να ελευθερωθεί για να παντρευτεί τον Σίμον Χάρλου. Το σπίτι ανήκει στην Βίλλα Γκρενέλ. Μετά το γάμο τους, το ζεύγος Χάρλου το διέτηρσεν όπως ήταν, σάβωμό της αγάπης τους. 'Ηταν ένα παράξενο ρομαντικό ζευγάρι. 'Από τότε το σπίτι έμεινε άκατοίκτητο.

Ο Τζίμ ένοιωσε την καρδιά του να παγώνει. Τί ήταν αυτό το σπίτι όπου τον ώδηγούσε ο 'Ανώ με τόση

πεποίθησι; Κύτταξε τις πόρτες και το σπίτι. Φαινόταν εγκαταλελειμένο και έρημο.

*'Όστόσο κάποιος στον δρόμο ήταν ξυπνητός γιατί ακριβώς πάνω από τα κεφάλια τους άνοιξε με πολλή προσοχή ένα παράθυρο και ακούστηκε ένας ψίθυρος.

—Δεν ήρθε κανείς.

Ο 'Ανώ δεν φάνηκε να προσέχη τον ψίθυρο. Δεν σταμάτησε, μά είπε στον Τζίμ.

—Και όπως ακούσατε είναι ακόμη άκατοίκτητο.

Στο τέλος του δρόμου ο Ντωνέ εξαφανίστηκε. Ο 'Ανώ και ο Τζίμ διέσχισαν το δρόμο και με τον Μορώ μπροστά έστριψαν σε ένα δρομάκι ανάμεσα στα σπίτια της δεξιάς πλευράς.

Πιο κάτω έστριψαν πάλι δεξιά σε ένα άλλο δρομάκι ανάμεσα σε ύψηλους τοίχους και μόλις προχώρησαν κάπου τριάντα μέτρα ο Τζίμ είδε πάνω από το κεφάλι του φυλάματα δένδρων. *'Ηταν τόσο σκοτεινά, ώστε σκόνταψε πάνω στον Μορώ προτού καταλάβει πως είχαν φθάσει στο τέλος του ταξιδιού τους. Βρίσκονταν στο πίσω μέρος του κήπου του σπιτιού όπου είχε ζήσει και αγαπήσει ή κυρία Ραδιάρ.

Ο 'Ανώ έσφιξε το χέρι του Τζίμ αναγκάζοντάς τον να σταθή απόλυτως ακίνητος. Ο Πατινί είχε εξαφανιστή τόσο άθόρυβα, όσο και ο Ντωνέ. Οι τρεις άλλοι στέκονταν στα σκοτεινά και περίμεναν.

*'Υστερα από λίγο σε ένα κίνημα του 'Ανώ ο Μορώ έσκυψε. Ο Τζίμ άκουσε το ελαφρότατο «κλικ» ενός κλειδιού που γυρίζει. Μια πόρτα στον τοίχο άνοιξε άθόρυβα και οι τρεις άνδρες μπήκαν στον κήπο, γομάτο θάμνους και άγρια βλάστησι. Ο Μορώ κλείδωσε την πόρτα πίσω του. 'Εκείνη την ώρα τα ρολόγια της πολιτείας χτύπησαν έντεκαμιση. Ο 'Ανώ ψιθύρισε στο αυτί του Τζίμ:

—'Ακόμη δεν έφθασαν στην κοιλάδα Τερζόν. 'Ελάτε!

Προχώρησαν πατώντας σιγά πάνω στα χόρτα. Στο πίσω μέρος του σπιτιού μερικά σκαλιά κατέβαιναν από μια βεράντα. Τα παράθυρα ήταν κλειστά. Μά πιο πέρα,

στη γωνιά του σπιτιού, ήταν μια πόρτα. Κι ά μια ακόμη φορά ο Μορώ έσκυψε και για μια ακόμη φορά μια πόρτα άνοιξε άθόρυβα. Το σκοτάδι ήταν απόλυτο. Ο Τζίμ αθέλα του τραβήχτηκε. 'Όχι γιατί φοβόταν, αλλά γιατί του φάνηκε πως ένας άλλος άνθρωπος ντυμένος με τα δικά του ρούχα θα έβγαине άργότερα απ' αυτή την πόρτα. Ο 'Ανώ τον έσπρωξε απαλά. 'Η πόρτα έκλεισε πίσω τους και ένας αδιόρατος θόρυβος του είπε πως ή πόρτα είχε κλειδωθεί.

—'Ακούστε! ψιθύρισε απότομα ο 'Ανώ.

Το έξασκημένο αυτί του είχε ακούσει έναν ήχο στο σπίτι μέσα. Και άμέσως τον άκουσε και ο Φρόμπισερ. 'Ηταν ένας ήχος κανονικός και συνεχής και πολύ ελαφρός, αλλά μέσα στο σκοτεινό άκατοίκτητο σπίτι ήταν πολύ τρομακτικός. Σιγά σιγά ο Τζίμ βρήκε την έξηγησι.

—Είναι κάποιο ρολόι, είπε ψιθυριστά.

—Νάι, ένα ρολόι που χτυπά μέσα στο έρημο σπίτι, απάντησε ο 'Ανώ.

Και παρ' όλο πού τα λόγια του μόλις ακούστηκαν, ο Τζίμ ήταν βέβαιος πως διέκρινε στον τόνο τους κάποια συγκίνησι. Ο κυνηγός έμοιαζε πως είχε έπισημάνει το θύμα.

Ξαφνικά μια φωτεινή ακτίνα έλαμψε στον διάδρομο, έδειξε μερικά σκαλιά και μια πόρτα δεξιά εμπρός του, και πάλι έσβυσε. Ο 'Ανώ έβαλε τον φανό στην τσέπη του και προσπερνώντας τον Μορώ προχώρησε μπροστά. 'Η πόρτα μπροστά τους άνοιξε τριζογτας. Ο Φρόμπισερ σταμάτησε με κομμένη αναπνοή παρ' όλο πού δεν ήξερε και ο ίδιος τί φοβόταν. Πάλι άναψε ή φωτεινή δέσμη. Αυτή τη φορά κάτι ζητούσε. Οι τρεις άνδρες βρίσκονταν σε ένα χώλ στρωμένο με πλάκες.

Ο 'Ανώ το διέσχισε, έσβυσε το φανό του και άνοιξε μια πόρτα. Ένα σπασμένο παραθυρόφυλλο που άνοιγόκλεινε τους άφησε να δούνε ένα είδος γαλλιάς που χανόταν στο σκοτάδι. Το άμυδρό φως που εισχωρούσε από το παράθυρο τους έδειξε μια ψηλή διπλή πόρτα που ώ-

δηγούσε σε κάποιο δωμάτιο στο πίσω μέρος του σπιτιού. Ο 'Ανώ πλησίασε άθόρυβα και ακούμπησε το αυτί του στο φύλλο της πόρτας. Σε λίγο έβαλε το χέρι του στο πόμολο και την άνοιξε άθόρυβα. Για μια ακόμη φορά έλαμψε το φως του φανού. 'Η ακτίνα του πέρασε από το ψηλό ταβάνι, τα μεγάλα παράθυρα με τις βαρειές κουρτίνες από κόκκινο μεταξωτό και αποκάλυψε στα έκπληκτα μάτια του Τζίμ ένα δωμάτιο που έμοιαζε να χρησιμοποιείται κανονικά. 'Όλα ήταν τακτικά και καθαρά, τα έπιπλα καλοδιατηρημένα, στα βάζα φρέσκα λουλούδια και έπάνω στο τζάκι του δωματίου βρισκόταν το ρολόι που είχαν άκούσει πρὸ ολίγου τον χτύπο του.

Το δωμάτιο ήταν έπιπλωμένο ελαφρά και κομψά. 'Η μόνη παραφωνία ήταν ένα ώραίο, βαρύ ντουλάπι με διπλές σκαλιστές πόρτες, τοποθετημένο σε μια έσοχη κοντά στο τζάκι. Στους τοίχους είχε άπλικες με καθρέφτες και στολίσματα και αρκετές άκουάρες. 'Από την όροφη κρεμόταν ένα μεγάλο χρυσάλινο πολύφωτο, κοντά στο παράθυρο ήταν ένα γραφείο παλιού ρυθμού και άπέναντι στο τζάκι ένα ντιβάνι με πολλά μαξιλάρια. Αυτά πρόλαβε να δει ο Τζίμ ώσπου έσβυσε πάλι ο φανός και ο 'Ανώ έκλεισε την πόρτα.

—Θά κρυφτούμε σε μια έσοχη που σχηματίζουν τα παράθυρα, ψιθύρισε ο 'Ανώ. 'Εδώ μπορούμε να είμαστε σίγουροι πως δεν θα άναψουν φως γιατί θα φανή άπ' έξω με το σπασμένο παραθυρόφυλλο. Θά παρακολουθήσουμε λοιπόν απ' έδώ χωρίς να κάνουμε τον παραμικρό θόρυβο.

Τοποθετήθηκαν στη σκιά δίπλα στο παράθυρο με το σπασμένο παραθυρόφυλλο. 'Απ' εκεί μπορούσαν να δούν έξω άμυδρά την αυλή και τη μεγάλη διπλή πόρτα του κήπου. Και περίμεναν.

Ο Τζίμ θρискόταν σε τέτοια ύπερνήτασι, ώστε κάθε λεπτό που περνούσε του φαινόταν άτέλειωτη ώρα. 'Η άκίνησία των συντρόφων του του φαινόταν άφόρητη. Ο μόνος ή-

χος αναπνοής που άκουγε έρχόταν από τὸ δικό του στήθος.

Σὲ λίγο ὁ Ἄνῶ ἀκούμπησε τὸ χέρι του πάνω στὸ δικό του καὶ τὸ ἔσφιγγε ὅλο καὶ πιὸ πολὺ. Ἡ μιὰ ἀπὸ τὶς πόρτες τῆς αὐλῆς ἀνοίξε ἀθόρυβα. Ἀνοίξε λίγο καὶ ξανακλείσει ἀθόρυβα. Ἀλλὰ κάποιος εἶχε γλυστρήσει μέσα τόσο σιγὰ καὶ γρήγορα, ὥστε ὁ Τζίμ θὰ ἔλεγε πὼς ἡ φαντασία του τὸν εἶχε γελάσει ἂν δὲν διέκρινε κάτι σὰν σκιά πάνω στὸ σκοτεινὸ πορτόφυλλο. Ἐκεῖ στεκόταν κάποιος πού δὲν ἦταν ἐκεῖ πρὶν. Στεκόταν σιωπηλὸς ὅσο καὶ αὐτοὶ πού τὸν παρακολουθοῦσαν ἀπὸ τὸ παράθυρο. Ὁ Ἄνῶ ἀπομακρύνθηκε λίγο ἀπὸ τοὺς ἄλλους γονάτισε καὶ βγάδοντας τὸ ρολόι του τὸ φώτισε μέσα ἀπὸ τὸ σακάκι του γιὰ μιὰ στιγμή. Ἡ ὥρα ἦταν δώδεκα καὶ πέντε.

— Ἦρθε ἡ ὥρα, ψιθύρισε ὁ Ἄνῶ γυρίζοντας στὴ θέσι του. Προσέξτε. Πέρασε ἓνα λεπτὸ καὶ ὅλο ἓνα. Ὁ Φρόμπισερ ἀνατρίχιασε. Τοῦ φαίνονταν πὼς ἦταν ἑτοιμὸς νὰ σωριαστῇ χάμω. Τότε τὸ αὐτὸ του ἔπιασε κάποιο μακρινὸ θόρυβο. Καὶ ἀμέσως τὰ νεῦρα του τεντώθηκαν πάλι. Ἦταν ὁ θόρυβος μιᾶς μοτοσυκλέτας καὶ ἀκουόταν ὅλο καὶ πιὸ δυνατὸς. Ὁ Τζίμ ἔνοιωσε δίπλα του τὸν Ἄνῶ στὸ ζενιθ τῆς προσδοκίας. Ὡστε ὁ Ἄνῶ εἶχε δίκιο. Ἡ σκέψι αὐτῇ κυριεῖ ὅλο καὶ βαθύτερα τὸ μυαλό του. Ὅταν ἐκεῖνος τὰ ἔβλεπε ὅλα ὀρόσια καὶ συγκεχυμένα, ὁ Ἄνῶ τὰ ἔβλεπε καθαρά. Ἀλλὰ τί εἶχε δι᾽ ἀκριβῶς;

Ὁ Τζίμ ἦταν ἀνίκανος νὰ ἀπαντήσῃ στὸ ἐρώτημα αὐτό. Καὶ ἐνῶ περιπλανιόταν σὲ ἓνα πλῆθος ὑποθέσεις, ἓνα κύμα ἀνακουφίσεως τὸν πλημμύρισε. Γιατί ὁ θόρυβος τῆς μοτοσυκλέτας εἶχε σβύσει. Εἶχε ἀκουστή ἀπὸ κάποιο γειτονικὸ δρόμο καὶ εἶχε χαθῇ ἀκολουθώντας κάποιο δρόμο στὴν ἐξοχή. Ἐνας νυκτερινὸς ταξιδιώτης πού εἶχε βάλει τὸ Ντιζὸν στὸ δρομολογίό του.

Καὶ ἔβλεπε νοερὰ τὸν ἀνύποπτο ταξιδιώτη νὰ καταβροχθίζει τὸ δρόμο, τὸ φῶς τῆς μηχανῆς του νὰ λάμπη μέσα στὴ νύχτα καὶ τὰ μίλλια νὰ χάνονται πίσω του. Μὰ ξαφνικὰ ἡ εὐχάριστη αὐτὴ εἰκόνα ἔγινε κομ-

μάτια καὶ ἡ καρδιά του πετάχτηκε νὰ τὸν πνίξη. Γιατί ἡ πόρτα τῆς αὐλῆς ἀνοίξε πάλι πιὸ πολὺ ἀπὸ τὴν φορὰ καὶ μιὰ μοτοσυκλέτα μὲ σάϊτ-κάρ μπήκε μέσα. Ὁ ὁδηγὸς εἶχε σβύσει τὴ μηχανή του ἀπὸ τὸν ἄλλο δρόμο καὶ τὴν εἶχε φέρε ὡς ἐδῶ ἀθόρυβα. Ὁ ἄνθρωπος πού εἶχε κλείσει τὴν πόρτα πλησίασε τὸν ὁδηγὸ καθὼς κατέβαινε ἀπὸ τὴ θέσι του. Μαζὶ σήκωσαν κάτι ἀπὸ τὸ σάϊτ κάρ καὶ τὸ ἀκούμπησαν χάμω. Ὁ πρῶτος ἀνοίξε πάλι τὴν πόρτα, ὁ μοτοσυκλετιστὴς ἔσπρωξε ἔξω τὴν μηχανή του, ἡ πόρτα ἐκλείσε, καὶ ἓνα κλειδί γύρισε στὴν κλειδαριά. Δὲν εἶχαν ἀνταλλάξει οὔτε μ.ὰ λέξι. Δὲν εἶχαν κάνει οὔτε μιὰ ἀχρηστὴ κίνησι. Ὅλα εἶχαν γίνεῖ μέσα σὲ λίγα δευτερόλεπτα. Ὁ ἄνθρωπος περίμενε δίπλα στὴν πόρτα καὶ σὲ λίγο ἀπὸ κάποιο ἄλλο δρόμο ἀκούστηκε ὁ θόρυβος τῆς μοτοσυκλέτας πού ἔφευγε. Ὁ μοτοσυκλετιστὴς εἶχε ἐκτελέσει τὴ δουλειά του.

Ὁ Τζίμ ἀπορούσε γιὰ τὸ Ἄνῶ τὸν ἄφησε ἀνενόητο. Μὰ ὁ Ἄνῶ δὲν εἶχε μάτια παρὰ γιὰ τὸν ἄνθρωπο πού εἶχε μείνει στὴν αὐλὴ καὶ γιὰ τὸ μεγάλο δέμα δίπλα στὸν σκοτεινὸ τοίχο.

Ὁ ἄνθρωπος τὸ πλησίασε, τὸ σήκωσε μὲ προσπάθεια καὶ ὕστερα σιᾶθηκε κρατώντας τὸ στὰ χέρια. Ἦταν κάτι ἄμορφο, μακρουλὸ καὶ βαρὺ. Αὐτὸ μπορούσαν νὰ δοῦν οἱ παρατηρηταὶ ἀπὸ τὴν γαλλαρία. Τίποτε ἄλλο.

Ὁ ἄνθρωπος τῆς αὐλῆς πλησίασε στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ χωρὶς νὰ κάνῃ κανένα θόρυβο. Ὁ Ἄνῶ τράβηξε τοὺς συντρόφους του ἀπὸ τὸ παράθυρο. Καὶ παρ' ὅλο πού κινήθηκαν πολὺ γρήγορα μόλις πρόσλαβαν νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὸ ἀποκαλυπτικὸ ἂν καὶ ἀμυδρὸ φῶς πού ἄφηνε τὸ σπασμένο παραθυρόφυλλο. Ὁ νεοφερμένος μὲ τὸ φορτίο του βρισκόταν ἤδη μέσα στὴ γαλλαρία. Φαίνεται πὼς ἡ ἐμπρὸς πόρτα ἦταν ξεκλειδωτῇ. Εἶχε ἀνοίξει μὲ τὸ πρῶτο ἄγγιγμα.

Ὁ νεοφερμένος προχώρησε πρὸς τὴν διπλὴ πόρτα πού εἶχε ἀνοίξει πρὸ ὀλίγου ὁ Ἄνῶ. Στάθηκε, τὴν ἔσπρωξε μὲ τὸ πόδι του καὶ τὰ δύο

πορτόφυλλα ἀνοίξαν πρὸς τὰ μέσα. Ὁ ἄνθρωπος ἐξαφανίστηκε μέσα στὸ δωμάτιο. Ἀλλὰ τὸ ἐλάχιστο φῶς εἶχε πέσει ἐπάνω του γιὰ μιὰ στιγμή καὶ ἐνῶ κανένας δὲν μπορούσε νὰ καταλάβῃ ποῖος ἦταν, καὶ οἱ τρεῖς εἶδαν πὼς στὰ χέρια του κρατοῦσε ἓνα βαρὺ σάκκο.

Τώρα τοῦλάχιστον ὁ Ἄνῶ θὰ ἐπενέβαινε, σκέφθηκε ὁ Τζίμ. Ἀλλὰ ὁ Ἄνῶ δὲν ἔκανε τίποτε. Καὶ οἱ τρεῖς ἄκουγαν τὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ ὄχι τὰ ὀνείματά του. Μόνον τὰ ροῦχα του καθὼς σέρνονταν πάνω στὰ ἐπιπλά. Ὑστερα ἦρθε ἓνας μαλακὸς σχεδὸν ἀνύπαρκτος θόρυβος σὰν νὰ εἶχε βάλει τὸ φορτίο του πάνω στὸ πλατὺ ντιβάνι. Μετὰ ξαναφάνηκε ὁ ἱεὺς στὴν πόρτα μὲ ἄδεια χέρια, μὲ τὸ καπέλλο χωμένο βαθεῖα στὸ κεφάλι. Τὸ πρόσωπό του ἄσπρισε ἀδιόρατα καὶ τὰ μάτια του σπίθισαν μιὰ στιγμή, παρ' ὅλο τὸ σκοτάδι.

«Ἦρθε ἡ στιγμή» σκέφθηκε ὁ Τζίμ περιμένοντας πὼς ὁ Ἄνῶ θὰ πηδούσε καὶ θὰ ἔρριχνε τὸν ἄγνωστο χάμω.

Ὡστόσο ὁ Ἄνῶ τὸν ἄφησε κι' αὐτὸν νὰ φύγῃ. Ἐκλείσε τὶς πόρτες τοῦ δωματίου καὶ διέσχισε τὴν γαλλαρία. Κανένας δὲν ἄκουσε τὴν ἐξώπορτα νὰ κλείνῃ, ἀλλὰ ἓνα μετὰλλινον ἀντικείμενον ἀκούστηκε καταπληκτικὰ δυνατὰ νὰ πέφτῃ πάνω σὲ πέτρα, μέσα στὸ σπίτι. Ἀκόμη καὶ ὁ Τζίμ Φρόμπισερ κατάλαβε πὼς ἡ ἐξώπορτα εἶχε κλειδωθῇ καὶ τὸ κλειδί τῆς εἶχε πέσει μέσα ἀπὸ τὸ ἀνοιγμα πού ὑπῆρχε γιὰ τὶς ἐπιστολές. Οἱ τρεῖς ἄνδρες πλησίασαν πάλι τὸ παράθυρό τους.

Εἶδαν τὸν ἄνθρωπο νὰ διασχίζει τὴν αὐλὴ, νὰ ἀνοίγῃ τὴν πόρτα, νὰ κυτᾶξῃ ἔξω δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ νὰ φεύγῃ. Πάλι ἀκούστηκε ἓνα κλειδί νὰ πέφτῃ ἐπάνω σὲ πέτρες. Τὸ κλειδί τῆς πόρτας τῆς αὐλῆς τὸ εἶχε ρίξει φαίνεται φεύγοντας ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν πόρτα, μέσα στὴν αὐλὴ. Τὰ ρολόγια χτύπησαν ἐκεῖνὴ τὴν ὥρα «καὶ τέταρτο». Ὁ Τζίμ σκέφθηκε κατὰπληκτικὰ πὼς ἦταν μόλις δώδεκα καὶ τέταρτο. Ἀπὸ τὴ στιγμή πού ὁ μοτοσυκλετιστὴς εἶχε μπη στὴν αὐλὴ μὲ τὸ φορτίο του ὡς τώρα εἶχαν περάσει μόνο πέντε

λεπτά. Καὶ τώρα πάλι τὸ σπίτι ἦταν ἄδριο ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς τρεῖς ἄνδρες πού περιέμεναν.

Ἡ μήπως δὲν ἦταν ἄδριο;

Ὁ Ἄνῶ εἶχε γλυστρήσει ἀθόρυβα ὡς τὴν πόρτα τοῦ δωματίου καὶ τὴν εἶχε ἀνοίξει. Καὶ ἀπὸ τὴν κατασκότεινὴν κάμαρα ἦρθε κάποιος ἐλαφρὸς θόρυβος σὰν ἀπὸ κάποιο ζωντανὸ ἂν πού ἐκινεῖτο μὲ δυσκολία. Ὁ Ἄνῶ δίπλα στὸν Τζίμ ἀνέπνευσε μὲ ἀνακούφισι. Σὰν νὰ εἶχε γίνεῖ κάτι πού σχεδὸν δὲν τολμοῦσε νὰ τὸ ἐλπίζει. Σὰν νὰ εἶχε βεβαιωθῇ πὼς κάποιον μεγάλο κακὸ δὲν εἶχε πραγματοποιηθῇ. Ἀμέσως μετὰ ἀκούστηκε ἓνας ἀπότομος θόρυβος, τὸ ἀνοιγμα ἐνὸς λουκέτου, τὸ τράβηγμα ἐνὸς σύρτη. Ὁ Ἄνῶ ἐκλείσε γρήγορα τὴν πόρτα καὶ οἱ τρεῖς ἄνδρες γύρισαν στὴ θέσι τους. Κάποιος εἶχε κατὰ κάποιο τρόπο μπη μέσα στὸ δωμάτιο. Κάποιος κυκλοφοροῦσε ἀθόρυβα ἐκεῖ μέσα. Ἀπὸ τὴ γωνία τοῦ χῶλλ δ.π.οῦ εἶχαν καταφύγει οἱ τρεῖς ἄνδρες εἶδαν τὰ φύλλα τῆς πόρτας νὰ ἀνοίγουν πολὺ σιγὰ. Κάποιος φάνηκε στὸ κατώφλι τῆς πόρτας καὶ στάθηκε ἀκίνητος. Ὑστερα προχώρησε πρὸς τὸ παράθυρο διασχίζοντας τὴ γαλλαρία. Ἦταν μιὰ κοπέλλα. Αὐτὸ κατάλαβαν ἀπὸ τὸ σχῆμα τοῦ κεφαλοῦ καὶ τὸν ἀδύνατο λαιμό. Ἐκπληκτοὶ οἱ τρεῖς ἄνδρες εἶδαν μιὰ δεύτερη σκιά κοντὰ τῆς. Καὶ οἱ δύο σκιὲς κύτταξαν ἀπὸ τὸ παράθυρο στὴν αὐλὴ. Τίποτα δὲν μπορούσε νὰ τοὺς πῇ ἂν οἱ μεσονύκτιοι ἐπισκέπτες εἶχαν ἔρθει ἢ ὄχι. Ἡ μιὰ σκιά ψιθύρισε.

— Τὸ κλειδί!

Καὶ ἡ ἄλλη, ἡ πιὸ κοντὴ, πῆγε κοντὰ στὴν πόρτα καὶ γύρισε κρατώντας τὸ κλειδί πού εἶχε ρίξει ὁ ἄλλος ἀπὸ τὸ ἀνοιγμα τῶν ἐπιστολῶν.

Ἡ πιὸ ψηλὴ γέλασε καὶ τὸν ἦχο τοῦ γέλιου, πού ἀκούστηκε τόσο καθαρός, τόσο χαρούμενος, σὰν κέλεθμα πουλιοῦ, ἦταν ἀδύνατο νὰ μὴ τὸν γνωρίσῃ ἀμέσως ὁ Τζίμ. Ἡ δεύτερη κοπέλλα πού στεκόταν κοντὰ στὸ παράθυρο τοῦ σκοτεινοῦ καὶ μυστηριώδους αὐτοῦ σπιτιοῦ κρατώντας στὸ χέρι τῆς τὸ κλειδί πού

τής έλεγε πώς όλα όσα είχαν σχεδιαστή είχαν εκτελεστή κανονικά, ήταν ή Μπέττυ Χάρλου. Ο Τζιμ Φρόμπισερ δεν μπορούσε ποτέ να φανταστεί πώς θα άκουε έναν ήχο τόσο μακάβριο, τόσο τρομερό όσο αυτό το κρυστάλλινο, χαρούμενο γέλιο που αντήχησε στην σιωπηλή γαλλαρία. Το γέλιο αυτό τον άναστατώνει. Σώριασε σε συντριμμία όλη την πίστι του στον κόσμο.

«Θα υπάρχει κάποια εξήγησι» συλλογίζονταν καθησυχάζοντας τον εαυτό του, αλλά η καρδιά του χανόταν μέσα στα κύματα του φόβου. Τί τρομερό να προλόγιζε άραγε αυτό το μακάβριο γέλιο;

Οι δυο σκιές τραβήχτηκαν από το παράθυρο και προχώρησαν στην γαλλαρία. Φαίνεται πώς δεν υπήρχε

τις λόγους να παίρνουν προφυλάξεις.

—Κλείσε την πόρτα, Φρανσίν, είπε ή Μπέττυ με την συνηθισμένη φωνή της.

Και όταν ή πόρτα έκλεισε, μέσα στο δωμάτιο άναψε φώς. Άλλα ό χρόνος και ή άχρηστία είχαν σκεβρώσει την πόρτα. Και άνάμεσα στα δύο φύλλα φάνηκε μια χρυσή φωτεινή λωρίδα.

—Για να δούμε τώρα! φώναξε ή Μπέττυ. Για να δούμε!

Και πάλι γέλασε. Και την ώρα που γελούσε οι τρεις άνδρες έπωφελήθηκαν και σύρθηκαν πιο μπρος και κύτταξαν από την χαραμάδα. Ο Μορβό γονατιστός, ό Τζιμ σκυμμένος από πάνω του και ό Άνω όρθιος πίσω τους.

Η ΓΡΑΦΟΜΗΧΑΝΗ ΚΟΡΩΝΑ

Το χέρι του άστυνομικού έπεσε πάνω στον ώμο του Τζιμ προειδοποιώντας τον να μείνει σιωπηλός. Και πραγματικά ή προειδοποίησι χρειαζόταν. Οι λάμπες του πολύφωτου και τα κρυστάλλα έλαμπαν σαν πολύτιμα πετράδια. Οι καθρέφτες πολλαπλασίαζαν τα κερία που στόλιζαν τις άπλικες στους τοίχους. Το μικρό όμορφο δωμάτιο ήταν όλόφωτο και μέσα στη λάμψη του στεκόταν ή Μπέττυ και γελούσε.

Οι λευκοί της ώμοι πρόβαλλαν από ένα μαύρο βελούδινο φόρεμα. Από τα καλοτεχνισμένα καστανά μαλλιά της ως τα μεταξωτά γοβάκια της, ή έμφάνισή της ήταν τόσο άψογη, σαν να είχε βγί από το κουτί. Και γελούσε μ' όλη της την καρδιά κυττάζοντας ένα κλειστό σάκκο πάνω στο ντιβάνι, ένα σάκκο που κουνιόταν αδέξια σαν ψάρι πιασμένο στο δίχτυ. Κάποιος ήταν κλεισμένος μέσα στο σάκκο. Ο Τζιμ δεν μπορούσε να άμφιβάλη ποιός ήταν ό φυλακισμένος και του φαινόταν πώς δεν θα μπορούσε ποτέ να άκούση πιο σκληρό και πιο άπάνθρωπο ήχο από το γέλιο της Μπέττυ. Τώρα ή Μπέττυ έριξε πίσω το κεφάλι της και ό Τζιμ μπορούσε να δει τον λεπτό της λαιμό

και τους λευκούς της ώμους να τραντάζονται από το γέλιο. Ύστερα χτύπησε τα χέρια της με μια άπαισία χαρά. Κάτι νεκρώθηκε μέσα στο στήθος του Τζιμ άκούγοντας την. Ήταν άραγε ή καρδιά του; Πάντως θα ήταν ή τελευταία φορά που ή Μπέττυ Χάρλου γελούσε.

—Μπορείς να την βγάλεις, Φρανσίν, είπε ή Μπέττυ.

Και ενώ ή Φρανσίν έκοβε με ένα ψαλίδι το σκοινί που κρατούσε δεμένο το σάκκο, ή Μπέττυ κάθισε στο γραφείο γυρίζοντας την πλάτη της στο ντιβάνι και ξεκλειδωσε ένα συρτάρι. Ή Φρανσίν έβγαλε το σάκκο και τον έριξε χάμω και τώρα πάνω στο ντιβάνι βρισκόταν ή Άνν Άπκοτ φορώντας το λαμπρό βραδυνό της φόρεμα, με τα χέρια δεμένα πίσω από την πλάτη και τα πόδια δεμένα σφιχτά στα σφυρά. Τα μαλλιά της ήταν ξεχτένιστα, το πρόσωπό της κόκκινο και ή έκφρασί της ζαλισμένη. Άνέπνεε βαθεία με άπληστία. Άλλα δεν είχε καταλάβει άκόμη τη θέση της ούτε που βρισκόταν. Τα μάτια της κύτταξαν την Φρανσίν και ύστερα την Μπέττυ χωρίς κανένα σημάδι άναγνωρίσεως. Ύστερα έκλεισε τα μάτια της και έμεινε άκίνητη, τόσο άκι-

νητη ώστε αν δεν άνέπνεε θα νόμιζε κανείς πώς δεν ζούσε.

Ή Μπέττυ εν τώ μεταξύ έβγαλε από το συρτάρι πρώτα ένα μικρό μπουκάλι με ένα κιτρινωπό υγρό και ύστερα ένα μικρό δερμάτινο κουτί. Από το κουτί έβγαλε μια σύριγγα και μια βελόνα και τις προσάρμοσε μαζί.

—Είναι έτοιμη; ρώτησε άνοίγοντας το μπουκαλάκι.

—Μάλιστα, δεσποινίς, άπάντησε ή Φρανσίν.

Άρχισε κι' αυτή να γελά και κύτταξε την φυλακισμένη. Μα το γέλιο της τελείωσε σε ένα επιφώνημα φόβου και έκπληξης. Γιατί ή Άνν ήν κύτταξε κατάματα με το πιο παράξενο και ένοχλητικό βλέμμα. Ήταν άδύνατο να καταλάβει κανείς αν άναγνώριζε την Φρανσίν ή αν, γνωρίζοντας την, δεν ήθελε να το παραδεχτή. Άλλα το βλέμμα της δεν χαμήλωσε ούτε άλλαξε. Ήταν πραγματικά τρομακτικό στην άκίνησία του. Και ή Φρανσίν φώναξε με ένα τόνο ύστερίας στη φωνή.

—Βγάλε τα μάτια σου από πάνω μου, το άκούεις; Δεσποινίς, πρόσθεσε άνατριχιάζοντας, είναι τρομερό! Είναι σαν να με παρακολουθώ το βλέμμα κάποιου νεκρού.

Ή Μπέττυ γύρισε με περιέργεια προς το ντιβάνι και τα μάτια της Άνν στράφηκαν σ' αυτήν. Ή ανταλλαγή αυτή των βλεμμάτων ήταν που την ξύπνησε. Γιατί καθώς ή Μπέττυ συνέχισε τη δουλειά της γεμίζοντας την σύριγγα από το μπουκαλάκι, στο πρόσωπο της Άνν φάνηκε μια έκφρασι άπορίας. Προσπάθησε να σηκωθεί, άλλα βλέποντας πώς δεν μπορούσε τίναξε τα χέρια της που ήταν δεμένα. Τα πόδια της κλωτσούσαν πάνω στο ντιβάνι. Ένας στεναγμός πόνου ξέφυγε από τα χείλη της και τότε συνήλθε έντελώς.

—Μπέττυ! ψιθύρισε.

Ή Μπέττυ γύρισε με την σύριγγα έτοιμη στο χέρι της. Δεν μίλησε μα το πρόσωπό της ήταν άρκετά εύγλωτο. Τα χείλη της ήταν μισάνοιχτα και τα μεγάλα της μάτια είχαν μια έκφρασι που έκανε βαθεία έντύπωσι στον Τζιμ έξω. Άλλα μια φορά είχε δει αυτή την έκ-

φρασι —όταν ή Μπέττυ ήταν εξαπλωμένη στο κρεβάτι της κυρίας Χάρλου για το πείραμα του Άνω. Ή έκφρασι τότε του είχε φανή άνεξερευνήτη. Τώρα καταλάβαινε τη σημασία της. Ήταν ή έκφρασι του έγκληματος. Κι' αυτό κατάλαβε και ή Άνν Άπκοτ. Μέσα στην άδυναμία της έκανε μια κίνησι προς τα πίσω πάνω στο ντιβάνι. Και άρχισε να μιλά πανικόβλητη με τρεμάμενα χείλια και το βλέμμα της καρφωμένο στην Μπέττυ σαν από κάποια τρομερή έλξη.

—Μπέττυ! Έβαλες να με πιάνουν και να με φέρουν εδώ! Με έστειλες επίτηδες στο χορό της κυρίας Λε Βαί! Τότε λοιπόν το γράμμα; Το άνώνυμο γράμμα! Έσύ τό γραφες! Μπέττυ, έσύ! Έσύ... είσαι ή Μάστιξι!

Και με την τρομερή αυτή άποκάλυψι που έγινε στο μυαλό της, προσπάθησε πάλι να άπαλλαγί άπό τα δεσμά της! Ή Μπέττυ σηκώθηκε από την καρέκλα της και πλησίασε την Άνν με την σύριγγα στο χέρι. Ή φυλακισμένη της την είδε.

—Τί είναι αυτό; ρώτησε άπότομα και άρχισε να ξεφωνίζει.

Ο τρόμος της της έδωσε ύπεράνθρωπη δύναμι. Κατάρθηκε να κατεβάσει τα πόδια της στο πάτωμα και να σηκωθεί όρθια, χωρίς να μπορέσει να σταθή καλά.

—Θέλεις να..., άρχισε να λήη και έξοπασε. Ω, όχι! Δεν μπορείς να το κάνεις αυτό! Δεν μπορείς!

Ή Μπέττυ άπλωσε το χέρι της και το άκούμπησε στον ώμο της Άνν. Την κράτησε έτσι για λίγο άπολαμβάνοντας την έκδίκησί της.

—Ποιανού ήταν το πρόσωπο που έσκυψε τόσο κοντά στο δικό σου στα σκοτεινά; ρώτησε με σιγανή, άπαισία φωνή. Ποιανού πρόσωπο, Άνν; Μάντεψε! Λες πολλά, Άνν! Ή γλώσσα σου είναι επικίνδυνη, Άνν! Είσαι πολύ περίεργη, Άνν! Τί έκανες στο δωμάτιο των θησαυρών χθές το βράδυ με το ρολόι σου στο χέρι; Έ; Δεν μπορείς να μου άπαντήσεις, μικρή άνόητη;

Ύστερα ή φωνή της Μπέττυ άλλαξε. Ήταν πάλι σιγανή, άλλα μια

έκφρασι μίσους την χρωμάτισε, ένα μίσος θαθύ, απόλυτο.

—Και μπήκες στο δρόμο μου, "Ανν, δεν είναι έτσι; "Ω, καταλαβαίνουμε και οι δύο μας πολύ καλά τι έννοω.

Το χέρι του 'Ανώ θάρυνε πάνω στον ώμο του Τζίμ. 'Εδώ βρισκόταν το κλειδί και η εξήγησι του μίσους της Μπέττυ. 'Η "Ανν "Απκοτ ήξερε πολλά, είχε αρχίσει να καταλαβαίνει πολλά και μπορούσε από στιγμή σε στιγμή να αντίκριζε την αλήθεια. Ναί! 'Η εξαφάνισι της "Ανν "Απκοτ θα φαινόταν σε όλους σαν μια πανικόβλητη φυγή, θα έδινε την εντύπωσι της όμοιογίας ασφαλώς. Και πάνω απ' όλες αυτές τις προϋποθέσεις ή Μπέττυ Χάρλουου είχε ακλόνητη την απόφασιν να τιμωρήσῃ άμέσως και να ξεφορτωθῇ μίαν αντί-ζηλο.

—"Όλη τούτη τη δομαδά γινόντων εμπόδιο σε μένα, είπε ή Μπέττυ. Και νά τώρα ή ανταμοιβή σου, "Ανν. Ναί. "Εβαλα νά σε δέσουν χειροπόδαρα και νά σε φέρουν εδώ. Τό νούφαρο!

Κύτταξε από πάνω ως κάτω τό θύμα της με τό λεπτό όμορφο φόρεμα, τις μεταξωτές κάλτσες και τά λευκά γοβάκια.

—"Ενα τέταρτο, "Ανν! Αύτός ό άνόητος ντέτεκτιβ είχε δίκιο! "Ενα τέταρτο μόνο χρειάζεται τό δηλητήριο του βέλους!

Τά μάτια της "Ανν άνοιξαν διά πλατα. Τό αίμα πλημμύρισε τό πρόσωπό της και ξανάφυγε αφήνοντάς τό πιό άσπρο από πρίν.

—Τό δηλητήριο του βέλους! φώναξε. Μπέττυ! "Ωστε έσύ ήσουν! "Ω!

Θά έπεφτε κάτω άν ή Μπέττυ δέν την έσπρωχνε ελαφρά στον ώμο γιά νά πέση στο ντιβάνι. 'Η "Ανν "Απκοτ δέν είχε ύποψιαστή ούτε γιά μιά στιγμή πώς ή Μπέττυ μπορούσε νά είναι ένοχη γιά τό πιό συχαμερό έγκλημα, τη δολοφονία της εργέτριάς της. Συγχρόνως κατάλαβε καθαρά πώς δέν υπήρχε γι' αύτήν ή ελάχιστη έλπίδα νά σωθῇ. Καί ξαφνικά άρχισε νά κλαίη με άναφυλλήτα.

'Η Μπέττυ Χάρλουου κάθησε δί-

πλα της στο ντιβάνι και την παρατηρούσε με προσοχή και περιέργεια και με μιά διαβολική ευχαρίστησι. 'Ο ήχος του κλάμματος της "Ανν άντηχούσε σαν μουσική στ' αυτιά της.

—Θά μείνης ξαπλωμένη εδώ όλη τη νύχτα, "Ανν, μόνη, είπε ή Μπέττυ σκύβοντας κοντά στο θύμα της. Αύριο ό "Εσπινόζα θά σε βάλη κάτω από τη μιά πλάκα της κουζίνας. 'Αλλά άπόψε θά μείνης όπως είσαι άκριβώς. "Ελα!

"Εσκυψε πάνω από την "Ανν "Απκοτ πιάνοντας τό χέρι της και έτοιμη νά βάλη τη βελόνα. 'Εκείνη τή στιγμή ή Φρανσίν Ρολλάρ ξεφώνισε.

—Κυττάστε! φώναξε δείχνοντας την πόρτα.

'Η πόρτα ήταν άνοιχτή και στο κατώφλι στεκόταν ό "Ανώ.

'Η Μπέττυ γύρισε νά κυττάξῃ και τό αίμα έφυγε από τό πρόσωπό της. 'Εμεινε σαν μαρμαρωμένη κυττάζοντας την άνοιχτή πόρτα και ύστερα με μιά άστραπιαία κίνησι έμπηξε τη βελόνα στο δικό της χέρι και άδειασε τη σύριγγα.

'Ο Τζίμ με μιά κραυγή τρόμου προχώρησε νά την έμποδίσῃ, αλλά ό "Ανώ τόν έσπρωξε άπότομα πίσω.

—Σας είδοποίησα, κύριε Φρόμπι-σερ, νά μὴν έπεμβάινετε, είπε άγρια.

'Η Μπέττυ έρριξε τη σύριγγα στο ντιβάνι και από κεί κύλησε κάτω.

"Υστερα τεντώθηκε όρθια, με τά πόδια ένωμένα και τά χέρια της άπλωμένα στα πλάγια.

—"Ενα τέταρτο, κύριε "Ανώ, φώναξε θαρραλέα. Δέν σας φοβούμαι.

'Ο "Ανώ γέλασε και κούνησε τό χέρι του με περιφρόνησι.

—Τό χρωματισμένο νερό, δεσποινίς, δέν σκοτώνει.

'Η Μπέττυ κλονίστηκε γιά μιά στιγμή και στάθηκε πάλι.

—Μπλοφάρετε, κύριε "Ανώ, του έπαιε.

—Θά τό δούμε.

'Η άταραξία του την έπεισε. "Ωρμησε στο γραφείο της, αλλά δ-σσο κι' άν κινήθηκε γρήγορα, ό "Ανώ την πρόλαβε.

—"Α, όχι, της είπε, νά κάσετε φρόνιμα!

Την έπιασε από τά χέρια και φώναξε.

—Μορώ! δείχνοντας την Φρανσίν. Και σεις, κύριε Φρόμπισερ, λύστε σας παρακαλώ την δεσποινίδα.

'Ο Μορώ πήρε την Φρανσίν από τό δωμάτιο και την κλείδωσε κάπου. 'Ο Τζίμ πήρε τό ψαλίδι και έκοψε τά σκοινιά που έδεναν τά χέρια και τά πόδια την "Ανν. Καί ενώ ξετύλιγε τό σχοινί, κατάλαβε πώς ό "Ανώ πάλευε με την Μπέττυ, ύστερα πώς ή Μπέττυ ήσύχασε, ότι ό "Ανώ την έβαλε με τό ζόρι νά κάτση σε μιά καρέκλα και ότι άρπαξε ένα σχοινί που είχε ρίξει ό Τζίμ χάμω.

"Όταν ό Τζίμ τελείωσε τη δουλειά του είδε πώς ή Μπέττυ καθόταν φορώντας χειροπέδες και έχοντας τά πόδια της δεμένα στα πόδια της καρέκλας της. Καί ό "Ανώ σκούπιζε με τό μαντήλι του μιά πληγή στο χέρι του που έβγαζε αίμα. 'Η Μπέττυ τόν είχε δαγκάσει σαν κανένα άγριμι που πιάνεται στην παγίδα.

—Ναί, δεσποινίς, μου τό είχατε πῆ την πρώτη μέρα που σας είδα, είπε ό "Ανώ με σκληρή ειρωνεία, πώς δέν σας άρεσε νά φοράτε ρολόι του χεριού, γιατί αντιπαθούσατε νά νοιώθετε κάτι στους καρπούς των χεριών σας. Σας ζητώ συγγνώμη! Τό είχα ξεχάσει!

Πῆγε πάλι κοντά στο γραφείο και έβαλε τό χέρι του μέσα στο συρτάρι. "Εβγαλε ένα μικρό χαρτόν-ενο κουτί και τό άνοιξε.

—Πέντε! είπε. Ναί, πέντε!

Πῆρε τό κουτί και τό πήγε στον Τζίμ Φρόμπισερ που στεκόταν άκουμπισμένος στον τοίχο, άσπρος σαν νεκρός.

—Κυττάστε!

Μέσα στο κουτί ήταν πέντε πα-στιλίες.

—Ξέρουμε που είναι ή έκτη. "Η μάλλον ξέρουμε που ήταν γιάτι σήμερα την έδωσα νά την αναλύσουν. Κυάνιο, φίλε μου. Σπάστε ένα άνάμεσα στα δόντια σας και... όχι δέκα πέντε λεπτά, μα ούτε ένα δευτερόλεπτο δέν χρειάζεται. Αυτό είναι!

'Ο Φρόμπισερ έσκυψε και ψιθύ-ρισε στο αύτι του "Ανώ:

—"Αφήστε τα κάπου κοντά της!

'Η πρώτη του ένστικτώδης σκέψι ήταν νά έμποδίσῃ την καταστροφή της Μπέττυ. Τώρα παρακαλούσε νά πεθάνῃ και με τόση άπελπισμένη θερμή, ώστε ένα αίσθημα οίκτου μαλάκωσε τό βλέμμα του "Ανώ.

—Δέν πρέπει νά τό κάνω, είπε μαλακά και γύρισε στον Μορώ. Στη γωνιά της Βίλλας Γκρενέλ περιμένε-ενα αυτοκίνητο.

'Ο Μορώ έφυγε και ό "Ανώ πλη-σίασε την "Ανν που καθόταν στο ντιβάνι με σκυμμένο κεφάλι, ανατρι-χιάζοντας. Κάθε τόσο έπιανε και έ-τριβε τους καρπούς των χεριών της.

—Δεσποινίς, είπε ό "Ανώ, σας όφειλω μιά εξήγησι και μιά άπολο-γία. Ποτέ, από την πρώτη στιγμή, ούτε μιά μισό λεπτό δέν πίστεψα πώς ήσασταν ένοχη γιά την δολο-φονία της κυρίας Χαλδού. "Ημου-να βέβαιος πώς δέν είχατε άγγίξει τό κολλιέ με τά ροζ μαργαριτάρια, ήμουνα βέβαιος άμέσως, πολύ προ-τού τό θρώ. Πίστεψα κάθε λέξι της ιστορίας που μάς διηγηθήκατε στον κήπο. 'Αλλά δέν τόλμησα νά σας δείξω τίποτε από όλα αυτά. Γιατί μόνο κάνοντας πώς πίστευα την ένο-χή σας μπορούσα νά σας προστα-τεύσω την τελευταία έβδομάδα στην Βίλλα Γκρενέλ.

—Σας ευχαριστώ, άπάντησε ή "Ανν κάνοντας μιά προσπάθεια νά χαμογελάσῃ.

—Απόψε όμως σας όφειλω μιά άπολογία, συνέχισε ό "Ανώ. Καί την κάνω γεμάτος ντροπή. Δέν άμ-φεβάλλα πώς θά σας έφερναν εδώ γιά νά σας παραδώσουν στην τρυ-φερή περίποίησι της Δεσποινίδος Μπέττυ. Καί βρισκόμουν εδώ γιά νά σας άπαλλάξω απ' αύτήν. 'Αλλά ποτέ στη ζωή μου δέν είχα νά ξε-διαλύνω πιό δύσκολη ύπόθεσι. Στο μυαλό μου ή πεποίθησι ήταν καθαρώ-στη, αλλά στα χέρια μου είχα ελά-χιστα πειστήρια γιά ένα δικαστήριο. "Επρεπε νά άποκτήσω τό τεκμήριο που ήμουνα βέβαιος πώς θά θρώ ά-πόψε εδώ. 'Αλλά ζητώ νά πιστέψε-τε ότι άν φανταζόμουν με πόση σκληρότητα θά σας έφνονταν θά

θυσίαζα τὸ τεκμήριό αὐτό. Σὰς παρακαλῶ, νὰ μὲ συχωρέσετε.

Ἡ Ἄνν Ἀπκοτ ἄπλωσε τὸ χέρι της.

—Κύριε Ἀνῶ, εἶπε ἁπλᾶ, ἂν δὲν ἴσασταν ἐσεῖς δὲν θὰ ἤμουν τώρα ζωντανή. Θὰ βρισκόμουν ἐδῶ μόνη μου στὰ σκοτεινά, περιμένοντας τὸν Ἑσπινόζα καὶ τὸ φτυάρι του...

Ἡ φωνὴ της ἔσπασε καὶ ἄρχισε νὰ τρέμη ὁλόκληρη.

—Πρέπει νὰ τὰ ξεχάσετε αὐτά, εἶπε ὁ Ἀνῶ μαλακά. Εἶστε τόσο νέα. Λίγος καιρὸς νὰ περάση καί...

Ἡ ἐπιστροφή τοῦ Μορῶ τὸν διέκυψε. Μαζὺ μὲ τὸν Μορῶ ἦρθαν δυὸ χωροφύλακες καὶ ὁ Ζιραντῶ.

—Ποῦ τὴν ἔχεις τὴν Φρανσίν, Ρολλάρ; ρώτησε ὁ Ἀνῶ.

—Μπορεῖτε νὰ τὴν ἀκούσετε, ἀπάντησε ξερὰ ὁ Μορῶ.

Ἀπὸ τὸν διάδρομο ἀκούστηκε θόρυβος, πόδια ποὺ κλωτσούσαν καὶ μιὰ γυναικεῖα φωνὴ ποὺ ἔβριζε ξεφωνίζοντας. Σὲ λίγο σταμάτησε.

—Ἡ δεσποινὶς ἀπὸ δῶ δὲν θὰ σὲ κουράσῃ τόσο, εἶπε ὁ Ἀνῶ.

Ἡ Μπέττυ καθόταν μαζεμένη στὴν κορέκλα της, τὸ πρόσωπό της σκυθρωπὸ. Οὔτε μιὰ φορὰ δὲν εἶχε κυττάξῃ τὸν Τζίμ Φρόμπισερ ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ εἶχε μπητὸ στὸ δωμάτιο.

Ὁ Μορῶ ἔσκυψε καὶ ἔλυσε τὰ πόδια της καὶ ἕνας χωροφύλακας τὴν σήκωσε. Ἀλλὰ τὰ γόνατά της ἀρνῆθηκαν ὑπηρεσίᾳ. Δὲν μπορούσε νὰ σταθῇ. Ἡ δύναμί της τὴν εἶχε ἐγκαταλείψει. Ὁ χωροφύλακας τὴν σήκωσε στὰ χέρια του σὰν νὰ ἦταν παιδί καὶ καθὼς προχωροῦσε πρὸς τὴν πόρτα ὁ Τζίμ Φρόμπισερ στάθηκε μπροστά του καὶ τοῦ ἔφραξε τὸ δρόμο.

—Στάσου, φώναξε δυνατά. Κύριε Ἀνῶ, εἶπατε τώρα πῶς πιστεύετε κάθε λέξι ἀπὸ τὴν ἱστορία ποὺ μὰς διηγήθηκε ἡ δεσποινὶς Ἄνν.

—Πραγματικά.

—Πιστεύετε τότε πῶς ἡ κυρία Χάρλουσ δολοφονήθηκε στὶς δέκα καὶ μισὴ τὸ βράδυ στὶς 27 Ἀπριλίου. Μὰ στὶς δέκα καὶ μισὴ ἡ δεσποινὶς Μπέττυ βρισκόταν στὸ χορὸ τοῦ κυρίου ντὲ Πουγιὰκ. Θὰ τὴν ἀφήσετε ἐλευθέρη.

—Ὁ Ἀνῶ δὲν συζήτησε τὸ ἐπιχείρημα τοῦ Τζίμ.

—Καὶ τί ἔχετε νὰ πῆτε γι' ἀπόψε; ρώτησε. Φύγετε ἀπὸ τὴ μέση, σὰς παρακαλῶ.

Ὁ Τζίμ ἔμεινε λίγο ἀκόμη καὶ ἕστερα παραμέρισε. Στάθηκε μὲ μὰτια κλειστὰ καὶ μιὰ τέτοια ἔκφρασι δυστυχίας στὸ πρόσωπό του ὥστε ὁ Ἀνῶ προσπάθησε νὰ τὸν παρηγορήσῃ.

—Ἡ περιπέτεια αὐτὴ ἦταν πολὺ πικρὴ γιὰ σὰς, κύριε Φρόμπισερ, εἶπε.

—Δὲν θὰ ἦταν, ἂν μοῦ εἶχατε ἐμπιστευθῇ τὶς σκέψεις σας ἀπὸ τὴν ἀρχή. Εἶπε ὁ Τζίμ μὲ παράπονο.

—Καὶ ἂν τὸ ἔκανα θὰ μὲ εἶχατε πιστέψῃ; ρώτησε ὁ Ἀνῶ καὶ ὁ Τζίμ ἔμεινε σιωπηλός. Ὅπως ἦταν τὰ πράγματα, κύριε Φρόμπισερ, ριψοκινδύνεψα σοβαρά, ἀλλὰ σὰς εἶπα καὶ περισσότερα ἀπὸ ὅσα νομίζετε.

Ὑστερα στράφηκε στὸν Μορῶ.

—Κλειδῶσε τὴν πόρτα τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ σπιτιοῦ ὅταν φύγουν καὶ φέρε μοι ἐδῶ τὰ κλειδιά.

Ὁ Ζιραντῶ εἶχε κάνει ἕνα πακέτο μὲ τὴν σύριγγα, τὸ κουτὶ μὲ τὶς παστίλιες καὶ τὰ σκονιὰ.

Ὑπάρχει καὶ κάτι σημαντικὸ ἐδῶ, παρατήρησε ὁ Ἀνῶ καὶ σκύβοντας δίπλα στὸ γραφεῖο σήκωσε τὴ θήκη μιᾶς γραφομηχανῆς.

Ἦταν ἡ θήκη τῆς γραφομηχανῆς Κορώνα καὶ ἀπὸ τὸ βάρος φαίνονταν πῶς ἡ μηχανὴ ἦταν μέσα.

—Ναί, εἶπε ὁ Ἀνῶ ὅταν ἡ πόρτα ἔκλεισε πίσω ἀπὸ τὸν Ζιραντῶ. Στὸ ὠραῖο αὐτὸ δωμάτιο ἐτοιμάζονταν ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἀπαίσια γράμματα. Ἐδῶ μάζευαν τὶς πληροφορίες, ἐδῶ ἔγραφαν τὰ γράμματα στὴ γραφομηχανή, ἀπὸ ἐδῶ τὰ ἔστελναν.

—Γράμματα ἐκβιαστικά! ἀναφώνησε ὁ Τζίμ. Γράμματα ποὺ ζητοῦσαν χρήματα.

—Μερικὰ ναί, ἀπάντησε ὁ Ἀνῶ.

—Μὰ ἡ Μπέττυ Χάρλουσ εἶχε δῶσα χρήματα χρειάζονταν. Καὶ μπορούσε νὰ ἔχῃ καὶ περισσότερα ἂν ἤθελε.

—Ὅσα χρειαζόταν; Ὁχι, ἀπάντησε ὁ Ἀνῶ κουνώντας τὸ κεφάλι του. Ὁ ἐκβιαστής δὲν ἔχει ποτὲ ἀρκετὰ χρήματα. Γιατὶ κανένας δὲν

ἐκδιάζεται περισσότερο ἀπ' αὐτόν. Ἐνας ξαφνικὸς βίαιος θυμὸς πλημύρισε τὸν Τζίμ. Ἐκεῖνος καὶ ὁ Ἀνῶ εἶχαν δεχτῇ μαζὶ πῶς σ' ὅλη αὐτὴ τὴν ἱστορία ἦταν ἀνακατωμένη κάποια σπείρα. Μπορεῖ ἡ Μπέττυ νὰ ἦταν μαζί τους, ἴσως καὶ ἀρχηγὸς τους, μὰ οἱ ἄλλοι, θὰ ἔμεναν ἔτσι, ἀνενόητοι;

—Μὰ ὑπάρχουν κι' ἄλλοι, εἶπε. Ὁ μοτοσυκλετιστὴς πρῶτα...

—Ὁ νεαρὸς Ἑσπινόζα, ἀπάντησε ὁ Ἀνῶ. Παρατηρήσατε τὴν προφορά του ὅταν σταματήσατε στὸ σταυροδρόμι τῆς κοιλάδας Τερζόν; Ὁχι, αὐτὸς δὲν ἀνέβηκε ξανὰ στὴν μοτοσυκλέτα του.

—Καὶ ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἔφερε ἐδῶ τὸν... σάκκο;

—Ὁ Μωρίς Τεβενέ, ἀπάντησε ὁ Ἀνῶ. Ὁ γεμάτος ὑποσχέσεις γιὰ τὸ μέλλον νέος. Τώρα βρίσκεται στὸ φρέσκο. Δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ πάρῃ ποτὲ ἀπὸ μένα τὴν σύστασι ποὺ θὰ τοῦ ἄνοιγε τὸ δρόμο γιὰ τὸ Παρίσι.

—Καὶ ὁ Ἑσπινόζα... ποὺ θὰ ἐρχόταν ἐδῶ αὔριο..., ὁ Τζίμ σταμάτησε ἀπτόμα κυττάζοντας τὴν Ἄνν.

—Καὶ ποιοὺς σκόταξε τὸν Ζὲν Κλαντέλ, ἔ; συνέχισε ὁ Ἀνῶ. Τί ἀνόητος ποὺ ἦταν αὐτός! Γιατὶ νὰ χρησιμοποίησῃ καταλάνικο μαχαίρι μὲ τὸ καταλάνικο σύστημα; Τώρα ἀσφαλῶς ὁ Ἑσπινόζα βρίσκεται ἐκεῖ ποὺ πρέπει. Καὶ ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι ποὺ δὲν τοὺς ἀκούσατε ποτέ. Ἀπόψε τὰ δῖχτα ἔπεσαν σὲ μεγάλο κύκλο. Μὴ φοβᾶστε καθόλου.

Ὁ Μορῶ γύρισε μὲ τὰ κλειδιά καὶ τὰ ἔδωσε τοῦ Ἀνῶ. Ὁ Ἀνῶ τὰ ἔβαλε στὴν τσέπη του καὶ πλησίασε τὴν Ἄνν.

—Δεσποινίς, δὲν θὰ σὰς ἐνοχλήσω μὲ ἐρωτήσεις ἀπόψε. Αὔριο θὰ μοῦ πῆτε γιατί πήγατε στὸν χορὸ τῆς μαντὰμ Λὲ Βαί. Εἶχε διαδοθῇ πῶς σκοπεύατε νὰ τὸ σκάσετε. Αὐτὸ βέβαια δὲν ἦταν ἀλήθεια. Αὔριο θὰ μοῦ πῆτε τὸ γιατί καὶ θὰ μοῦ διηγηθῆτε τί σὰς συνέβη ἐκεῖ.

Ἡ Ἄνν ταραχτήκε μὲ τὴν ἀνάνησι τῶν γεγονότων τῆς νύχτας, ὅλλὰ ἀπάντησε ἡσυχᾶ.

—Ναί, θὰ σὰς τὰ πῶ ὅλα.

—Καλά, τότε μπορούμε νὰ φύγωμε, εἶπε ὁ Ἀνῶ ζωηρά.

—Νὰ φύγωμε; ρώτησε ἀπορώντας ἡ Ἄνν. Μὰ βάλατε νὰ μὰς κλειδώσουν ἐδῶ μέσα.

Ὁ Ἀνῶ γέλασε. Εἶχε μιὰ ἐκπληξι γιὰ τὴν κοπέλλα καὶ τοῦ ἄρεσαν οἱ ἐκπλήξεις, φθάνει νὰ τὶς ἐτοίμαζε αὐτός.

—Ὁ κύριος Φρόμπισερ νομίζω πῶς θὰ μάνεψε τὴν ἀλήθεια. Τὸ σπῆτι αὐτὸ, δεσποινίς, εἶναι πολὺ κοντὰ στὴ Βίλλα Γκρενέλ. Ἀνάμεσα τους ὑπάρχει μιὰ σειρὰ σπιτιῶν. Τὰ σπῆτια τῆς ὁδοῦ Σάρλ Ρομπέρ. Τὸ ἔκτισε ἕνας πολιτικὸς, ὁ Γκρενέλ, τῆς ἐποχῆς τοῦ Λουδοβίκου 15ου καὶ τὴν ἴδια ἐποχὴ ἔκτισε καὶ τὴν Βίλλα Γκρενέλ. Ἀφοῦ τὸ ἔκτισε ἐγκατέστησε ἐδῶ μιὰ εὐθυμὴ κυρία τῆς περιοχῆς. Ἀλλὰ δὲν ἔγινε κανένα σκάνδαλο. Ὁ πολιτικὸς δὲν φάνηκε ποτὲ νὰ ἐπισκέπτεται τὴν εὐθυμὴ κυρία. Καὶ πολὺ σωστά. Γιατὶ ἀνάμεσα σ' αὐτὸ τὸ σπῆτι καὶ στὴν Βίλλα Γκρενέλ εἶχε φτιάξῃ ἕνα μυστικὸ ὑπόγειο διάδρομο.

Ὁ Φρόμπισερ ἦταν ἐκπληκτος. Ὁ Ἀνῶ τοῦ εἶχε ἀποδώσει μιὰ ὀξύνοια ποὺ δὲν τὴν εἶχε. Ἦταν τόσο ἀπασχολημένος μὲ τὰ συμβάντα τῆς βραδυᾶς ποὺ εἶχαν τόσο γρήγορα ἀδεχθῇ τὸ ἕνα τὸ ἄλλο καὶ τοῦ εἶχαν ἀφήσει τόσο λίγη ὥρα γιὰ συλλογισμούς!

—Καὶ πῶς τὸ ἀνακαλύψατε αὐτό; γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! ρώτησε.

—Θὰ τὸ μάθετε σιγὰ σιγὰ. Γιὰ τὴν ὥρα ὅς περιοριστοῦμε στὰ γεγονότα. Ἀργότερα τὸ σπῆτι ἄλλαξε κύριο καὶ ὁ διάδρομος ξεχάστηκε. Ὁ Σίμον Χάρλουσ ποὺ ἀγόρασε τὴ Βίλλα Γκρενέλ ἀνακάλυψε τὸ μυστικὸ, ἀγόρασε τὸ σπῆτι αὐτό, διόρθωσε τὸν διάδρομο καὶ χρησιμοποίησε τὸ σπῆτι γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ. Γιατὶ ἐδῶ ἔζησε ἡ Μαντὰμ Ραβιάρ ὥσπου νὰ ἐλευθερωθῇ μὲ τὸν θάνατο τοῦ συζύγου της γιὰ νὰ παντρευτῇ τὸν Χάρλουσ. Λοιπόν, ἡ διάλεξι μοῦ ἐτελείωσε. Πάμε!

Ἐκανε μιὰ μικρὴ ὑπόκλισι στὴν Ἄνν καὶ ἄνοιξε τὶς πόρτες τοῦ ντουλαπιῦ ποὺ ἦταν σὲ μιὰ ἐσοχὴ τοῦ τοίχου. Ἐνὰ ἐπιφώνημα ἐκπληξέως ἀκούστηκε ἀπὸ τὴν Ἄνν ποὺ εἶχε σηκωθῇ μὲ κόπο. Τὸ ντουλάπι ἦταν ἐντελῶς ἀδειο. Δὲν εἶχε κανένα ρά-

φι, τὸ πάτωμα ἦταν ἀνασηκωμένο καὶ φαίνονταν μιὰ σκάλα ποὺ χανόταν στὸ σκοτάδι.

—Ελάτε, εἶπε ὁ Ἀνὼ βγάζοντας τὸ ηλεκτρικὸ φανάρι του. Πάρτε αὐτό, κύριε Φρόμπισερ, καὶ πηγαίνετε πρῶτος μὲ τὴν δεσποινίδα Ἀνν. Θὰ σβύσω τὰ φῶτα καὶ θὰ σὰς ἀκολουθήσω.

Ἀλλὰ ἡ Ἀνν τραβήχθηκε ἀπὸ τομα σκυθρωπή. Ἀπλώσε τὸ χέρι της στὸ μπράτσο τοῦ Ἀνὼ γιὰ νὰ στηριχθῇ.

—Θὰ ἔρθω μαζί σας, εἶπε. Δὲν νοιώθω πολὺ σταθερὰ τὰ γόνατά μου.

Γέλασε μὲ τὰ λόγια της, ἀλλὰ καὶ οἱ δυὸ ἄνδρες τὴν κατάλαβαν. Ὁ Τζιμ Φρόμπισερ τὴν εἶχε νομίσει ἔνοχη, ἔνοχη κλοπῆς καὶ φόνου. Γι' αὐτὸ προτιμοῦσε τὸν ἄνθρωπο ποὺ δὲν εἶχε ἀμφιβάλει γιὰ τὴν ἀθωότητά της. Καὶ φαίνονταν περισσότερο πληγωμένη ἀπὸ τὴν δυσπιστία τοῦ Τζιμ παρὰ ἀπὸ ὁτιδήποτε ἄλλο. Ὁ Φρόμπισερ κούνησε τὸ κεφάλι του καὶ ἀνάβοντας τὸ φανάρι κατέβηκε τέσσερα πέντε σκαλιά. Ὁ Μορῶ τὸν ἀκολουθῆσε.

—Εἴστε ἔτοιμη δεσποινίς; Ἐντάξει! εἶπε ὁ Ἀνὼ.

Τὴν ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ μὲ τὸ ἄλλο γύρισε ἕνα διακόπτη. Τὸ δωμάτιο θυθίστηκε στὸ σκοτάδι. Ὁ ὀδηγημένος ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ φαναριοῦ ἀκολούθησαν τὸν Τζιμ στὴ σκάλα. Ὁ Ἀνὼ ἔκλεισε τὴν πόρτη τοῦ ντουλαπιοῦ καὶ ἔβαλε τὸ σύρτη.

—Ἐμπρός, φώναξε, καὶ σεῖς δε-

σποινίς προσέξτε μὲ τὰ τακούνια σας στὰ σκαλιά.

Ὅταν κατέβηκε ἀρκετὰ σήκωσε τὸ χέρι του καὶ ἔκλεισε τὴν καταπακτὴ τοῦ πατώματος τοῦ ντουλαπιοῦ.

—Νὰ προχωρήσω.

Ὑστερα ἀπὸ δέκα βήματα βρέθηκαν σὲ ἕνα μικρὸ θολωτὸ χώλλ. Ἀπὸ ἐκεῖ ξεκινούσε ἕνας διάδρομος. Ὁ Φρόμπισερ τοὺς ὠδήγησε ὥσπου ἔφθασαν μπροστὰ σὲ μιὰ ἄλλη σκάλα.

—Ποῦ ὀδηγεῖ αὐτὴ ἡ σκάλα, φίλε μου; ρώτησε ὁ Ἀνὼ. Νὰ μοῦ τὸ πῆτε ἐσεῖς.

Ὁ Τζιμ θυμήθηκε τὸ βράδυ ποὺ κάθισαν ἐκεῖνος, ἡ Ἀνν καὶ ἡ Μπέτυ στὸν κῆπο καὶ ἡ Ἀνν κύτταξε ἐρευνητικὰ τὴν σκοτεινὴν συκομουοῖς καὶ ἀπάντησε ἀμέσως.

—Στὸν κῆπο τῆς Βίλλας Γρενέλ.

Ὁ Ἀνὼ γέλασε.

—Καὶ σεῖς, δεσποινίς, τί λέτε; Τὸ πρόσωπο τῆς Ἀνν σκοτεινίστηκε.

—Τώρα τὸ ξέρω, ἀπάντησε ἀργὰ καὶ ἀνατρίχιασε. Ἄς ἀνέβωμε νὰ δοῦμε.

Ὁ Ἀνὼ προχώρησε πρῶτος. Ἀνοίξε ἕνα σύρτη καὶ ἔσπρωξε ἕνα θυρόφυλλο.

—Περιμένετε, εἶπε.

Ἀνέβηκε πρὶν πάνω καὶ ἀναψε ἕνα φῶς.

Καὶ ἡ Ἀνν Ἀπκοτ, ὁ Τζιμ Φρόμπισερ καὶ ὁ Μορῶ βγήκαν ἀπὸ τὸ παλαιὸ φορεῖο τοῦ Σίμον Χάρλοου μέσα στὸ δωμάτιο τῶν θησαυρῶν.

ΠΟΙΑ ΩΡΑ ΕΔΕΙΧΝΕ ΤΟ ΡΟΛΟΪ

Ξαφνικὰ καὶ ἀπροσδόκητα ὁ Μορῶ ἄρχισε νὰ γελᾷ. Ὡς τώρα εἶχε δειχτὴ ἱκανὸς, ἔξυπνος καὶ ἀνέκφραστος. Τώρα γέλοῦσε δυνατὰ, σὰν νὰ μὴν μπορούσε νὰ υποφέρει τὸ ἀστεῖο τοῦ πράγματος. Μιὰ δυὸ φορές προσπάθησε νὰ μιλήσῃ, ἀλλὰ τὰ λόγια μπερδεύονταν μέσα στὸ γέλιο.

—Τί διάβολο ἔπαθες, Νικόλα; ρώτησε ὁ Ἀνὼ.

—Μὲ συγχωρεῖτε, εἶπε τέλος μὲ κόπο ὁ Μορῶ. «Ἡμεῖς Ζιραντῶ!»

Βάζομε τὴν σφραγίδες στὴν πόρτη. Καὶ ὅλο τὸ διάστημα ὑπάρχει μπροστὰ στὴ μὴν μας ἕνας τρόπος ἐπικοινωνίας μὲ τὰ δωμάτια. Τὰ δωμάτια δὲν πρέπει νὰ πειραχτοῦν. Ὁχι. Θὰ ἔρθῃ ὁ μεγάλος κ. Ἀνὼ ἀπὸ τὸ Παρίσι νὰ τὰ δῇ. Τὰ σφραγίζομε καλὰ μὲ ἐπιστημονικὰ. Ἀλλὰ «ἡμεῖς Ζιραντῶ» θὰ γίνωμε τὸ περίγελο τῆς δίκης. Νομίζω πὼς θὰ σπεύσωμε νὰ παραιτηθούμε.

Ἰσως οἱ ἄλλοι νὰ μὴν μπορούσαν νὰ νοιώσουν τὸ χιούμορ τοῦ Μορῶ.

ἴσως τὰ γεγονότα νὰ τοὺς εἶχαν ἀμβλύνει τὴν αἴσθησι τοῦ κωμικοῦ. Πάντως ὁ Μορῶ γέλοῦσε μόνος του. Ὁ Τζιμ πλησίασε ἀμέσως τὸ ρολοὶ πάνω στὸ σκαλιστὸ ντουλαπάκι. Δὲν μπορούσε νὰ τὸ βγάλῃ ἀπὸ τὸ νῦ τοῦ. Ἡ ζωὴ τῆς Μπέτυ Χάρλοου κρεμόταν ἀπ' αὐτό. Ὅ,τι καὶ ἂν εἶχε πῇ ἀπόψε ἔπρεπε νὰ ἀποδειχθῇ μὲ τὸ ρολοὶ πὼς τὴν ὥρα ποὺ δολοφονήθηκε ἡ κ. Χάρλοου ἡ Μπέτυ ἦταν στὸ σπῆτι. Ἐβγαλε τὸ ρολοὶ του καὶ τὸ σύγκρινε μὲ τὸ ἄλλο.

—Εἶναι ἀπολύτως ἀκριβές, εἶπε μὲ θριαμβευτικὸ ὕφος. Τώρα εἶναι μία καὶ εἴκοσι τρία.

Ὁ Ἀνὼ βρέθηκε κοντὰ του μὲ μιὰ ξαφνικὴ ζωηρὴ ἔκφρασι.

—Ἀλήθεια; ρώτησε καὶ ἔκανε καὶ κείνος σύγκρισι μὲ τὸ δικό του τὸ ρολοὶ. Ναί, μία καὶ εἴκοσι τρία. Αὐτὸ εἶναι πολὺ βολικό.

Φώναξε τὴν Ἀνν καὶ τὸν Μορῶ κοντὰ του.

—Τὸ κλειδί τοῦ μυστηρίου γιὰ τὸ ρολοὶ, τὸν εἶπε, θὰ τὸ βρούμε στὰ λόγια ποὺ εἶπε ἡ δεσποινίς Ἀνν ὅταν βγάλωμε τὴν σφραγίδες ἀπὸ τὴν πόρτη καὶ ξαναεῖδε αὐτὸ τὸ ρολοὶ στὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Δὲν εἶναι ἔτσι;

—Ναί, ἀπάντησε ἡ Ἀνν. Μοῦ φάνηκε... καὶ μοῦ φαίνεται καὶ τώρα πὼς τὸ ρολοὶ τότε ἦταν κάπως ψηλότερα ἀπὸ ὅ,τι εἶναι.

—Ἀκριβώς. Ἄς τὸ ἐξακριβώσωμε.

Κύτταξε τὸ ρολοὶ καὶ εἶδε πὼς οἱ δείκτες ἔδειχναν μιὰ καὶ εἴκοσι ἔξι.

—Θὰ σὰς παρακαλέσω ὅλους νὰ βγῆτε καὶ νὰ περιμένετε στὸ χώλλ στὰ σκοτεινά. Γιατὶ ὅπως θυμάστε ἦταν σκοτεινὰ ὅταν ἡ δεσποινίς κατέβηκε ἀπὸ τὴ σκάλα. Θὰ σβύσω ἐδῶ τὸ φῶς καὶ θὰ σὰς φωνάξω. Ὁχι. Ὅταν ἡ δεσποινίς θὰ ἀνοίξῃ καὶ θὰ κλείσῃ γρήγορα τὸν διακόπτη, ὅπως ἔκανε τὴ νύχτα τῆς 27 Ἀπριλίου. Ὑστερα νομίζω θὰ τὰ καταλάβετε ὅλα καθαρά.

Πλησίασε τὴν πόρτα ποὺ ὠδηγοῦσε στὸ χώλλ καὶ τὴν βρῆκε κλειδωμένη μὲ τὸ κλειδί ἀπὸ μέσα.

—Βέβαια ὅταν χρησιμοποιῆται ὁ διάδρομος ἡ πόρτα πρέπει νὰ κλειδωθῇ.

Γύρισε τὸ κλειδί καὶ ἀνοίξε τὴν πόρτα. Τὸ χώλλ ἦταν σκοτεινὸ καὶ σιωπηλό.

—Περάστε, εἶπε.

Ὁ Μορῶ καὶ ὁ Φρόμπισερ βγήκαν. Ἡ Ἀνν δίστασε καὶ ἔβριζε ἕνα ἱκετευτικὸ βλέμμα στὸν Ἀνὼ. Δὲν ἀμφέβαλε πὼς οἱ ἀπορίες της θὰ λύνονταν. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς τὴν εἶχε σώσει ὅταν δὲν εἶχε καμμιὰ ἐλπίδα. Τοῦ εἶχε ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη. Ἀλλὰ μὲ τὴν μαρτυρία της τώρα θὰ ἔδινε κάποιο ὀριστικὸ χτύπημα στὴν Μπέτυ. Ἡ Ἀνν δὲν ἦταν καλὴ στὸ μίσος. Τὴν πείραζε πὺ ἔπρεπε νὰ δώσῃ αὐτὴ τὸ τελικὸ χτύπημα.

—Θάρρος, δεσποινίς.

Ὁ Ἀνὼ τὴν ἐνθάρρυνε μὲ ἕνα φιλικὸ χαμόγελο καὶ ἡ Ἀνν πῆγε μὲ τοὺς ἄλλους στὸ σκοτεινὸ χώλλ. Ὁ Ἀνὼ ἔκλεισε τὴν πόρτα καὶ γύρισε στὸ ρολοὶ. Ἦταν μία καὶ εἴκοσι ὀκτῶ.

«Ἐχω δύο λεπτά, σκέφθηκε. Μοῦ φθάνουν, ἂν κάνω γρήγορα.»

Ἐξω οἱ τρεῖς μάρτυρες περιμέναν στὰ σκοτεινά. Καὶ ὁ ἕνας ἔτρεμε καὶ τὰ δόντια του χτυποῦσαν.

—Ἀνν, ψιθύρισε ὁ Τζιμ καὶ πέρασε τὸ χέρι του στὸ δικό της. Ἡ Ἀνν εἶχε φθάσει στὸ τέρμα τῆς ἀτοχῆς της. Ἀρπάχθηκε ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Τζιμ.

—Τζιμ, εἶπε σιγὰ. Ὡ! Ἦσουν πολὺ σκληρὸς μαζί μου.

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἀνὼ ἀκούστηκε ἀπὸ μέσα.

—Ελάτε!

Ἡ Ἀνν προχώρησε, ἔψαξε καὶ βρῆκε τὸ χερουλί τῆς πόρτας. Τὴν ἀνοίξε μὲ μιὰ νευρικὴ κίνησι, μπήκε μέσα καὶ ἀπλώσε τὸ χέρι της στὸν διακόπτη.

—Προσοχή, εἶπε μὲ φωνὴ ποὺ εἶρε.

Ξαφνικὰ τὸ δωμάτιο φωτίστηκε ζωηρὰ καὶ τὸ ἴδιο ξαφνικὰ θυθίστηκε στὸ σκοτάδι. Καὶ ἀπὸ τὸ σκοτάδι ἀκούστηκαν φωνές.

—Δέκα καὶ μισή! Τὸ εἶδα, φώναξε ὁ Τζιμ.

—Καὶ πάλι τὸ ρολοὶ ἦταν ψηλότερα, εἶπε ἡ Ἀνν.

—Πραγματικά, εἶπε ὁ Μορῶ.

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἀνὼ ἀκούστηκε ἀπὸ τὴν ἄλλή ἀκρῇ:

—Αὐτὸ εἶναι ποὺ εἶδατε ἐκεῖνο το δράδου, δεσποινίς;

—Ἀκριβῶς αὐτό.

—Τότε ἀνάψτε πάλι τὸ φῶς καὶ ἐλάτε νὰ μάθετε τὴν ἀλήθεια.

Τὰ λόγια αὐτὰ εἰπώθηκαν σὲ τόνο τόσο σοβαρό, ὥστε ἀκούστηκαν σὰν νεκρική καμπάνα. Γιά μιὰ στιγμή τὰ δάχτυλα τῆς Ἀνν ἀνῆλθαν ὑπηρεσία. Γιά μιὰ ἀκόμη φορὰ ἐνοιώσε πὼς θὰ συναντοῦσε μιὰ ἀναπότρεπτη καταστροφή μόλις θὰ γύριζε τὸν διακόπτη.

—Θάρρος, δεσποινίς!

Τὸ φῶς ἀνάψε. Οἱ τρεῖς μάρτυρες προχώρησαν μέσα στὸ δωμάτιο καὶ μόλις κύτταξαν γύρω τους πιδὸ προσεκτικὰ μιὰ φωνὴ ἐκπλήξεως ξέφυγε ἀπὸ τὰ χεῖλη τους.

Ἐπάνω στὸ σκαλιστὸ ντουλαπάκι δὲν ὑπῆρχε κανένα ρολοῖ.

Ἀλλὰ ἐπάνω ἀκριβῶς ἀπὸ τὸ ντουλαπάκι μέσα στὸν μεγάλο καθρέφτη φαινόταν ἓνα ρολοῖ τόσο καθάρᾳ, ὥστε ἀκόμη καὶ τώρα ἦταν δύσκολο νὰ πιστέψῃ κανεὶς πὼς ἦταν ἀπλὸ καθρέφτισμα. Καὶ οἱ δεικτεῖς τοῦ ἔδειχναν ἀκριβῶς δέκα καὶ μισή.

—Τώρα γυρίστε καὶ κυττάξετε πίσω σας, εἶπε ὁ Ἀνὼ.

Τὸ ρολοῖ βρισκόταν ἐπάνω στὸ τζάκι καὶ οἱ δεικτεῖς τοῦ ἔδειχναν τὴν ἀληθινὴ ὥρα. Ἦταν ἀκριβῶς μιὰ καὶ μισή. Ὁ λεπτοδείκτης ἔδειχνε τὸ ἕξι καὶ ὁ ὥροδείκτης στὸ δεξιὸ μέρος τοῦ δίσκου ἦταν ἀνάμεσα στὸ ἓνα καὶ στὸ δύο. Μὲ μιὰ ταυτόχρονη κίνησι ὅλοι γύρισαν καὶ κύτταξαν πάλι τὸν καθρέφτη καὶ τὸ μυστήριον ἐξηγήθηκε. Ὁ ὥροδείκτης βρισκόταν τώρα στὸ ἀριστερὸ τμήμα τοῦ δίσκου καὶ στὸ σημεῖο ἀκριβῶς ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἂν ἡ ὥρα ἦταν δέκα καὶ μισή καὶ τὸ ρολοῖ βρισκόταν στὴ θέσι του. Οἱ ἀριθμοὶ τοῦ δίσκου εἶχαν ἀντιστραφῇ καὶ ἦταν δύσκολο νὰ τὸ διακρίνῃ κανεὶς αὐτὸ μὲ τὸ πρῶτο βλέμμα.

—Βλέπετε, ἐξηγήσε ὁ Ἀνὼ, εἶναι νόμος τῆς φύσεως νὰ ἀποφεύγῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν προσπάθεια ἀκόμη καὶ στὰ μικρότερα πράγματα. Ζοῦ με μὲ τὴ συντροφιά τῶν ρολογιῶν καὶ μὲ τὸ ἐνστικτο τοῦ λιγώτερου

κόπου, βλέπουμε τὴν ὥρα ἀπὸ τὴ θέσι τῶν δεικτῶν. Ἡ δεσποινίς ἐρχόταν ἀπὸ τὰ σκοτεινὰ. Μέσα στὴ μιὰ καὶ μόνῃ στιγμῇ ποὺ ἔμεινε ἀναμμένο τὸ φῶς, εἶδε τὴ θέσι ποὺ εἶχαν οἱ δεικτεῖς. Δέκα καὶ μισή. Καὶ ἡ ἴδια, ὅπως θὰ θυμάστε κύριε Φρόμπσερ, ἀπόρησε ποὺ ἦταν τόσο ναρρὶς. Κρύωνε σὰν νὰ εἶχε κοιμηθῇ πολλὴ ὥρα στὴν πολυθρόνα. Εἶχε τὴν ἐντύπωσι πὼς εἶχε κοιμηθῇ πολὺ. Καὶ εἶχε δίκιο. Γιατὶ ἡ ὥρα ἦταν μιὰ καὶ μισή καὶ εἶχαν περάσει εἴκοσι λεπτὰ ἀπὸ τότε ποὺ ἡ Μπέτυ Χάρλοου εἶχε ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὸν χορὸ τοῦ κ. ντέ Πουγιάκ.

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἀνὼ εἶχε μιὰ νότα θριάμβου ποὺ ἐνόχλησε τὸν Τζιμ.

—Μοῦ φαίνεται πὼς διάξεστε πολὺ, τοῦ εἶπε. Ὅταν σπάσαμε τὶς σφραγίδες καὶ μπήκαμε ἐδῶ μέσα γιὰ πρώτη φορὰ τὸ ρολοῖ ἦταν ἐπάνω στὸ ντουλαπάκι καὶ ὄχι ἐπάνω στὸ τζάκι.

Ὁ Ἀνὼ κούνησε τὸ κεφάλι του.

—Ἡ δεσποινίς Ἀπκοτ μᾶς διηγῆθηκε τὴν ἱστορία τῆς πρὶν ἀπὸ τὸ μεσημέρι. Ἐδῶ μπήκαμε μετὰ τὸ φαγητό. Τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ ἡ θέσι τοῦ ρολογιοῦ ἄλλαξε. Τώρα ξέρετε πόσο εὐκόλα μπορούσε νὰ γίνῃ αὐτό, εἶπε δείχνοντας τὸ φορεῖο.

—«Θὰ μπορούσε» λέτε. Μὰ αὐτὸ δὲν ἀποδεικνύει πὼς ἔγινε!

—Ἀλήθεια, ἀπάντησε ὁ Ἀνὼ. Γι' αὐτὸ θὰ ἀπαντήσω τώρα σὲ μιὰ ἐρώτησι τῶν σημειώσεών σας. Τί ἦταν ἐκεῖνο ποὺ εἶδα ἀπὸ τὴν ταράτσα τοῦ πύργου τῆς δημαρχίας. Εἶδα νὰ ἀνεβαίνει καπνὸς στὸν ἀέρα ἀπὸ αὐτὴ ἐδῶ τὴν καμινάδα. Τὸ εἶχα προσέξει πολὺ τὸ σπῆτι, κύριε. Τὰ παράθυρα, τὶς πόρτες, τὶς καμινάδες του. Καὶ νὰ ποὺ μέσα στὸ μεσημέρι, μέσα στὴν κάψα τοῦ καλοκαιριοῦ, ἔβγαине καπνὸς ἀπὸ τὴν καμινάδα τοῦ σφραγισμένου δωματίου. Ὡστε ὑπῆρχε κάποια εἰσοδος ποὺ δὲν τὴν ξέραμε! Καὶ κάποιος τὴν εἶχε χρησιμοποιήσει. Ποιός; Σκεφθῆτε μόνος σας. Ποιὸς εἶχε φύγει ἀμέσως ἀπὸ τὴν Βίλλα Γκρενὲλ μόλις ἔφυγα ἐγώ; Ποιὸς ἔφυγε μόνος του; Τὸ ρολοῖ ἔπρεπε νὰ ἀλλάξῃ θέσι. Καὶ ἔπρεπε φαίνεται νὰ καοῦν καὶ μερικὰ γράμματα.

(Ἀκολουθεῖ)

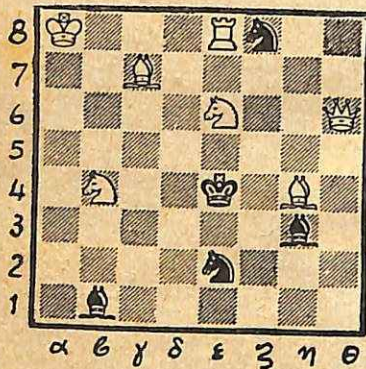

ΣΚΑΚΙ

Άσκησις άρ. 421
C. S. KIPPING
ΜΑΥΡΑ (5)

ΛΕΥΚΑ (7)

Λευκά: Ρα8. Βθ6. Πε8. Αγ7. η4. Ιδ4. ε6.

Μαύρα: Ρε4. Αβ1. η3. Ιζ8.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

Άσκησις άρ. 422. Άπό μίαν παρτίδα.

Λευκά (12): Ρε2. Βθ5. Πη1. η3. Αε3. Ιδ4. Σα2. β2. γ3. ε5. ζ4. θ2.

Μαύρα (12): Ρθ8. Βγ7. Πη8. η7. Αγ5. γ6. Σα6. β6. γ4. δ5. ε4. θ7.

Είς αυτήν την θέσιν τά Μαύρα έπαι-
ξαν 1)...Αγ6—ε8;

Διατί δέν είναι καλή ή κίνησης αυτή;

Άσκησις άρ. 423. Άπό μίαν παρτίδα.

Λευκά (11): Ρζ4. Πγ7. ζ7. Ιζ6. Σα3. β2. δ4. ε3. ζ3. η3. θ5.

Μαύρα (11): Ρθ8. Πα8. ζ8. Αα6. Σα4. β3. δ5. ε6. ζ5. η7. θ6.

Είται ή σειρά των Λευκών να παί-
ξουν.

Πώς θα συνεχίζατε έσείς στη θέσι των;

Άσκησις άρ. 424. Άπό μίαν παρτίδα.

Λευκά (9): Ρθ2. Βγ2. Πδ2. Σα2. β2. γ3. δ5. η2. θ3.

Μαύρα (7): Ρθ8. Βε3. Πζ1. Αα7. β7. η7. θ6.

Ήτο ή σειρά των Μαύρων να παί-
ξουν.

Τά Μαύρα έξηκολούθησαν με 1) Βη1+ 2) Ρη3, Βε3+ 3) Ρθ2 και πά-
λι Βη1+ με τελικόν Ρεμί.

Ποία συνέχεια θα ήτο καλύτερα άπό
την παραπάνω;

Άσκησις άρ. 425. Άπό μίαν παρτίδα.

Λευκά (10): Ρα1. Ββ6. Πδ3. Σα2. β2. γ6. ε3. ζ2. η4. θ3.

Μαύρα (8): Ρα8. Βε7. Πε8. Ιζ3. Σδ5. ζ7. η7. θ7.

Είς αυτήν την θέσιν ήτο ή σειρά των
Μαύρων να πα΄ξουν.

Τά Μαύρα εδίαλέξαν μίαν κακήν κί-
νησιν.

Έπαιξαν 1)...Πε8—θ8;

Διατί είναι ή κακή κίνησης αυτή και
πώς τότε πρέπει να άπαντήσουν τά Λευ-
κά;

Άσκησις άρ. 426. Άπό μίαν παρτίδα.

Λευκά (12): Ρθ1. Βε2. Πα1. δ1. Αζ4. Ιδ2. ε5. Σα3. β4. γ2. η2. θ2.

Μαύρα (12): Ρε7. Βε8. Πα8. θ8. Αζ2. ζ5. Ιε4. Σα6. β5. γ7. η6. η7.

Είται ή σειρά των Μαύρων να παί-
ξουν.

Έάν δέν ύπήρχεν ό ένοχλητικός Ά-
ξιωματικός ζ4, είται φανερόν ότι μία
θυσία του Πύργου θ8 παίρνει τό θ2
και μετά είται σάχη της Βασιλίσσης τά
Μαύρα πρέπει να κερδίσουν.

Έπάνω σ' αυτήν την ιδέα έσκέφθη-
καν και τά Μαύρα και έπαιξαν έτσι
ώστε να κερδίσουν άσφαλώς σε έξ κι-
νήσεις.

Ποιές είναι οι κινήσεις αυτές;

Άσκησις άρ. 427.

Λευκά (10): Ρα6. Βε2. Πγ1. η6. Αα2. ζ8. Ιγ8. η3. Σα5. ζ4.

Μαύρα (12): Ρδ5. Πθ7. ζ5. Αδ8. θ1. Ια7. δ8. Σα4. β3. β5. β6. β4.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

Άσκησις άρ. 428.

Λευκά (8): Ρη8. Βθ8. Πε3. Αα2. η1. Ιγ3. ζ6. Σγ4.

Μαύρα (7): Ρδ4. Ββ3. Αα4. Ιθ2. Σγ5. γ7. η5.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

Άσκησις άρ. 429.

Ε. CAMPONOYO

Λευκά (7): Ργ5. Βα1. Πζ2. θ2. Αδ4. ζ3. Σε2.

Μαύρα (6): Ρη1. Αβ1. Ια3. Σε3. ζ4. θ3.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

Άσκησις άρ. 430.

S. DUTT

Λευκά (11): Ρδ4. Βζ4. Πα4. Αζ4. θ2. Ιγ6. Σε4. β5. γ2. δ5. η4.

Μαύρα (8): Ρβ6. Πα3. Αα2. Ια8. Σα6. β7. γ3. ζ5.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

Άσκησις άρ. 431.

Λευκά (10): Ρα6. Βε2. Πγ1. η6. Αα2. ζ8. Ιγ8. η3. Σα5. ζ4.

Μαύρα (12): Ρδ5. Πθ7. ζ5. Αδ8. θ1. Ια7. δ8. Σα4. β3. β5. β6. β4.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

Άσκησις άρ. 428.

C. HOWARD

Λευκά (8): Ρη8. Βθ8. Πε3. Αα2. η1. Ιγ3. ζ6. Σγ4.

Μαύρα (7): Ρδ4. Ββ3. Αα4. Ιθ2. Σγ5. γ7. η5.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

Άσκησις άρ. 429.

Ε. CAMPONOYO

Λευκά (7): Ργ5. Βα1. Πζ2. θ2. Αδ4. ζ3. Σε2.

Μαύρα (6): Ρη1. Αβ1. Ια3. Σε3. ζ4. θ3.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

Άσκησις άρ. 430.

S. DUTT

Λευκά (11): Ρδ4. Βζ4. Πα4. Αζ4. θ2. Ιγ6. Σε4. β5. γ2. δ5. η4.

Μαύρα (8): Ρβ6. Πα3. Αα2. Ια8. Σα6. β7. γ3. ζ5.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

Άσκησις άρ. 431.

Λευκά (10): Ρα6. Βε2. Πγ1. η6. Αα2. ζ8. Ιγ8. η3. Σα5. ζ4.

Μαύρα (12): Ρδ5. Πθ7. ζ5. Αδ8. θ1. Ια7. δ8. Σα4. β3. β5. β6. β4.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

Άσκησις άρ. 432.

Λευκά (9): Ρθ2. Βγ2. Πδ2. Σα2. β2. γ3. δ5. η2. θ3.

Μαύρα (7): Ρθ8. Βε3. Πζ1. Αα7. β7. η7. θ6.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

Άσκησις άρ. 433.

Λευκά (12): Ρε2. Βθ5. Πη1. η3. Αε3. Ιδ4. Σα2. β2. γ3. ε5. ζ4. θ2.

Μαύρα (12): Ρθ8. Βγ7. Πη8. η7. Αγ5. γ6. Σα6. β6. γ4. δ5. ε4. θ7.

Είς αυτήν την θέσιν τά Μαύρα έπαι-
ξαν 1)...Αγ6—ε8;

Διατί δέν είναι καλή ή κίνησης αυτή;

Άσκησις άρ. 434.

Λευκά (11): Ρζ4. Πγ7. ζ7. Ιζ6. Σα3. β2. δ4. ε3. ζ3. η3. θ5.

Μαύρα (11): Ρθ8. Πα8. ζ8. Αα6. Σα4. β3. δ5. ε6. ζ5. η7. θ6.

Είται ή σειρά των Λευκών να παί-
ξουν.

Πώς θα συνεχίζατε έσείς στη θέσι των;

Άσκησις άρ. 435.

Λευκά (10): Ρα6. Βε2. Πγ1. η6. Αα2. ζ8. Ιγ8. η3. Σα5. ζ4.

Μαύρα (12): Ρδ5. Πθ7. ζ5. Αδ8. θ1. Ια7. δ8. Σα4. β3. β5. β6. β4.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

Άσκησις άρ. 436.

Λευκά (9): Ρθ2. Βγ2. Πδ2. Σα2. β2. γ3. δ5. η2. θ3.

Μαύρα (7): Ρθ8. Βε3. Πζ1. Αα7. β7. η7. θ6.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

Άσκησις άρ. 437.

Λευκά (12): Ρε2. Βθ5. Πη1. η3. Αε3. Ιδ4. Σα2. β2. γ3. ε5. ζ4. θ2.

Μαύρα (12): Ρθ8. Βγ7. Πη8. η7. Αγ5. γ6. Σα6. β6. γ4. δ5. ε4. θ7.

Είς αυτήν την θέσιν τά Μαύρα έπαι-
ξαν 1)...Αγ6—ε8;

Διατί δέν είναι καλή ή κίνησης αυτή;

Άσκησις άρ. 438.

Λευκά (11): Ρζ4. Πγ7. ζ7. Ιζ6. Σα3. β2. δ4. ε3. ζ3. η3. θ5.

Μαύρα (11): Ρθ8. Πα8. ζ8. Αα6. Σα4. β3. δ5. ε6. ζ5. η7. θ6.

Είται ή σειρά των Λευκών να παί-
ξουν.

Πώς θα συνεχίζατε έσείς στη θέσι των;

Άσκησις άρ. 439.

Λευκά (10): Ρα6. Βε2. Πγ1. η6. Αα2. ζ8. Ιγ8. η3. Σα5. ζ4.

Μαύρα (12): Ρδ5. Πθ7. ζ5. Αδ8. θ1. Ια7. δ8. Σα4. β3. β5. β6. β4.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

Μία έξαιρετική σύνθεση.

ΦΙΝΑΛΕ

W. HORWITZ

Λευκά (7): Ργ2. Ιγ3. Ιε5. Σα2. α4. β2. ε4.

Μαύρα (4): Ργ5. Βα5. Αδ5. Σα6.

Ένα παράδειγμα που άποδεικνύει ό-
τι πρέπει να μελετά κανείς πολυ καλά
μίαν θέσιν προτού έγκαταλείψη μ'άν
παρτίδα. Ένιοτε και στίς πιο άπθα-
νες θέσεις ύπάρχει και μία δυνατότης
σωτηρίας.

Είς αυτήν την θέσιν είναι ή σειρά
των Λευκών να πα΄ξουν.

Μολονότι τά Μαύρα έχουν εις αυτήν
την θέσιν ύλικήν ύπεροχήν σημαντικήν
ή θέσις των είναι τέτοια, ώστε τά Λευ-
κά κερδίζουν εύκολα!

Στήν σελίδα των λύσεων μας έ-
λέξατε και τη δική σας!

Ι. Χ.

(Λύσεις στη σελίδα 127)

Ενας Άμερικανός έπιλοχίας στην Κορέα παίρνει διαταγή να παραλάβη
τους άνδρες του και να προχωρήσει ως ένα σημείο, όπου θα περιμένη
στρατιωτικά αυτοκίνητα και νεώτερες οδηγίες. Φθάνει πραγματικά στο ύ-
ποδειχθέν σημείο, αλλά περιμένει ώρες και ώρες χωρίς να φαίνονται ούτε
αυτοκίνητα ούτε διαταγές. Θυμωμένος πηγαίνει στον πλησιέστερο σταθμό
διαβιβάσεων, καλεϊ στο τηλέφωνο την μονάδα του και φωνάζει:

—Τί κατάστασις είναι αυτή; Έμεις φηνόμαστε μέσα στον ήλιο και σείς
έκει κοιμώσαστε όρθιοι, που να σάς πάρη όλους ό διάβολος.

—Ξέρετε με ποιόν μιλάτε; ρώτησε μια βαρειά φωνή.

—Όχι...

—Με τον συνταγματάρχη Νόρτον.

—Και σείς ξέρετε με ποιόν μιλάτε; ρώτησε ό έπιλοχίας.

—Όχι.

—Δόξα τω Θεώ που δέν τό ξέρετε, άπάντησε ό έπιλοχίας και κρέμασε τό
άκουστικό.

Α. Μ.

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΣΕ ΕΝΑ ΠΡΟΣΚΛΗΤΗΡΙΟ

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογή»,
Διάβασα στὴν «Ἐκλογή» τοῦ Ἰου-
λίου ἕνα ποιήμα μου: «Τὸ Νεραϊδο-
τράγουδο», μὲ τὴν ἀκόλουθη σημείω-
σις:

«Τὸ ποίημα αὐτὸ δημοσιεύτηκε στὴν
«Καθημερινή» τῆς 16ης Φεβρουαρίου
1947 μαζί μὲ μερικά ἄλλα ποιήματα
τοῦ Παναγιώτη Τσίνα. Ὁ Τσίνας τότε
ἦταν 19 χρονῶν, τσοπανόπουλο ἀ-
πὸ τ' Ἀγραφα. Τὸ πηγαῖο ταλέντο
τοῦ φανερώθηκε γιὰ πρώτη φορὰ σὲ
μιά ἐκείνη, ὅπου ἀπήγγειλε ἕνα ἔμμε-
τρο ἐπικήδειο. Ἦρθε στὴν Ἀθήνα καὶ
γράφτηκε σ' ἕνα νυχτερινὸ γυμνάσιο,
ἀπὸ τότε ὅμως δὲν ἀκούστηκε τίποτα
γι' αὐτὸν, πού μὲ τὰ πρῶτα τοῦ ποι-
ήματά εἶχε χαρακτηριστεῖ ὡς νέος
Κρυστάλλης».

Δὲ μοῦ φάνηκε καθόλου παράξενο
αὐτό, οὔτε γράφω τὸ γράμμα τοῦτο
γιὰ κανένα ἄλλο λόγο, ἀλλὰ ἀπλῶς
γιὰ νὰ δώσω τὸ παρόν στὸ προσκλη-
τήριό σας αὐτὸ καὶ νὰ βεβαιώσω ὅτι
εὐρίσκονται πάντα εἰς τὰς τάξεις τῆς
Τέχνης, ἐργαζόμενος τὰ ἔργα τῆς, ἴ-
σως ὅμως περισσότερον ἀφανῶς ἀπ'
ὅ,τι κι' ἐγὼ ὑπελόγιζα. Ὅσο γιὰ τὴν
ἐργασία μου, ἐκτός ἀπὸ ὅ,τι ἔχω ἀ-
νέκδοτο, ἔχω δημοσιεύσει δύο συλλογές
τῆς μιάς τὸ 1951 μὲ τὸν τίτλο «Γλυ-
κοχάραμα» καὶ τὴν ἄλλη τὸ 1952 μὲ
τὸν τίτλο «Τὸ Γιοφύρι τοῦ Κόρακα».
Θὰ σημειώσω ἀκόμα πῶς τὸ νυκτερι-

νὸ γυμνάσιο πού ἀναφέρετε, τὸ τε-
λείωσε καὶ ἤδη τελειώνω τὴν Πάντειο
Ἀνωτάτη Σχολή.

Σὰς εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸ προσ-
κλητήριό πού μοῦ κάματε.

Μετὰ τιμῆς
Π. ΤΣΙΝΑΣ

Ἀναδημοσιεύουμε τὸ γράμμα τοῦ
ποιητοῦ τοῦ Νεραϊδοτράγουδου, μὴ πού
καὶ ἀφοῦ ὁ ἴδιος τὸ χαρακτηρίζει
«προσκλητήριό» ἀνήκει στὸ εὐρύτερο
ἀναγνωστικὸ κοινό.

ΖΗΤῶ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

...μὲ νέους καὶ νέες ἀπὸ ὅλο τὸν
κόσμο.

Καίτη Λύκαρη
Μαλέα 12

...γιὰ ἀνταλλαγὴ γραμματοσχημάτων.

Δημήτριος Γ. Πολίτης
Λήμνου 49 — Ἀθήναι

...γιὰ ἀνταλλαγὴ κάρτ ποστὰλ ἐλ-
ληνικῶν καὶ ξένων.

Νάγια Τσιόφρι
Τρόπαια Γορτυνίας

...μὲ ἀναγνώστες τῆς «Ἐκλογῆς»
πού θέλουν νὰ κρατήσουν συντροφιά
σὲ ἕνα δυστυχισμένον.

Ι. Παπαστεφανάκης
Νοσοκ. Λοιμωδῶν Νόσων
Ἀγίας Βαρβάρας

«Ὅσοι ἀσχολεῖσθε μὲ τὴν ναυτιλίαν, ἐνημερώεσθε ἀντικειμενι-
κῶς στὰ ζητήματά της, ὅταν διαβάξετε τὰ

"ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑ ΝΕΑ"

Ἀνεξάρτητος ναυτιλιακὴ ἐφημερίς, ἐκδιδομένη εἰς Ἀθήνας
ἀπὸ τοῦ 1950, ἀνὰ 150 ἡμέρον. — Γραφεῖα: Εὐριπίδου 4.

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» ἀπὸ σελίδα 13

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1) «ΧΡΟΝΟΥ ΦΕΙΔΟΥ». 2) Ε-
ΠΑΓΟΝΟΝ. 3) ΤΣΕ. — ΛΑ. 4)
ΣΕΕΡ. — ΣΚΑΡΦΗ. 5) ΟΡΝΑ-
ΝΟ. — ΣΑΛΠΑ. 6) ΝΑΤΟ. — ΜΑΤ.
7) ΟΥΑΓΓΙΟΝΕΣ. 8) ΜΑΤ. —
ΜΑΡΚΑΝ. 9) ΙΣΟΥΗΦΙΑΝ. —
ΣΤ. 10) ΕΠΙΑΤΡΟΙ. — ΣΚΙ.
11) ΣΙ. — ΡΟ'. — ΥΣΤΕΡΑ.
12) ΣΤΑΣΙΣ. — ΕΡΑΝ.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1) ΧΕΙΡΟΝΟΜΙΕΣ. 2) ΡΠ (Ρο-
πή). — ΕΡΑ. — ΑΣΠΙΣ. 3) ΟΤ-
ΤΕΝΤΟΤΟΙ. 4) ΝΑΣΣΑΟΥ. —
ΨΑΡΑ. 5) ΟΓΕ. — ΑΜΗΤΟΣ. 6)
ΥΩ. — (ΡΦ) ΦΡΑΓΜΟΣ. 7) ΦΝ
(Φίννοι). — ΑΓΡΙΟΥΣ. 8) ΕΩ
— ΑΣΤΙΚΑΙΣ. 9) ΙΝΔΡΑ —
ΟΑΝ. — ΤΕ. 10) ΦΛΥΝΝ (Ἑρρολ).
— ΣΕΡ 11) ΠΗΛΙΟ. — ΣΚΡΑ.
12) ΑΛΣΑΤΙΑΝ.

«ΣΚΑΚΙ» ἀπὸ σελίδα 124

421) 1) Αγ7—66 Ἀπειλή. 2) ΒΘ6
—ε3+ μάτ.

422) Διότι ἀκολουθεῖ 2) ΒΧΘ7+!!
Φυσικὰ ἐάν τώρα ΠΧΒ, τότε ΠΧΠ+ μάτ
καὶ ἐάν ΡΧΒ, τότε ΠΘ3+ μάτ.

423) 1) ΠΧη7! ΠΧΙ (ἀναγκαστι-
κῶς) 2) Ρε5!! Πολὺ καλὺτερο ἀπὸ τὸ
ἄμεσο σάχ μὲ τὸν Πύργο. Ἡ «αἰγανή»
αὐτὴ κίνησις εἶναι πῶς δυνατὴ. Ἐάν
τώρα τὰ Μαύρα μετακινήσουν τὸν Πύρ-
γο στὸ 38 ἢ τὸν προστατεύσουν μὲ Πα8
—38, ὑπάρχει ἕνα μάτ σὲ δύο κινή-
σεις. Ἐπειδὴ ἀλλιῶς δὲν σώζεται ὁ
Πύργος, πρέπει τὰ Μαύρα νὰ τὸν θυ-
σιάσουν καὶ χάνουν ἔτσι τὴν «ἀδιαφο-
ράν» «QUALITE».

424) 1) Βε3—ε1!
425) 2) ΒΘ6—α6+, Βα7 3) Πα3!!
καὶ τὰ Λευκὰ κερδίζουν.

426) 1)...ΠΧΘ2+! 2) ΑΧΠ, Ιη3+
3) ΑΧΙ, ΒΘ8+ 4) ΑΘ2, ΒΧΘ2+ 5)
ΡΧΒ, ΠΘ8+ 6) ΒΘ5, ΠΧΒ+ μάτ!

427) 1) Αζ8—66! Ἐξαναγκασμὸς
κινήσεως!

428) 1) ΒΘ8—Θ3! Ἀπειλή. 2) Πε3
—ε4+ μάτ.

429) 1) Αδ4—Θ8! Ἐξαναγκασμὸς
κινήσεως!

430) 1) ΑΘ2—η1! Ἐξαναγκασμὸς
κινήσεως!

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ «ΦΙΝΑΛΕ»

1) 62—64! Ργ5Χ64 (Α) 2) Ιγ3Χ
55+ Ρ64—γ5 καὶ 3) Ι65—66! 2)...
Ρ64Χα4 3) Ι65—γ3+! Α=1)...Βα5Χ
64 2) Ιε5—63+, Ργ5—γ4 3) Ι63Χ64
Α65Χε4+ 4) Ιγ3Χε4, Ργ4Χ64 5) Ιε4
—γ3!

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟ-
ΤΕΡΑ» ἀπὸ σελίδα 55

ΛΥΣΕΙΣ
1) ΦΛΩΡΙΝΙΟΝ = 42. 2) ΕΥ-
ΘΥΑΥΛΟΣ = 40. 3) ΑΘΛΟΘΕ-
ΤΗΣ = 39. 4) ΕΥΖΩΝΙΚΟΣ =
43. 5) ΦΑΝΑΡΤΖΗΣ = 40. 6)
ΘΑΡΡΑΛΕΟΣ = 36. ΣΥΝΟΛΟΝ
= 240!

«ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΤΕ ΟΤΑΝ ΛΕΤΕ» ἀ-
πὸ σελίδα 105

1) ΑΠΟΚΟΡΥΦΩΜΑ: Β. Ἡ ἐνέρ-
γεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἀποκο-
ρύφω = κάνω κάτι νὰ σχηματί-
σῃ κορυφή, τὸ ἀνεβάζω στὸ ψηλότερο
σημεῖο. Ἡ ἐμφάνισις τῆς σκη-
νῆ τοῦ... ἔφερε τὸ ἀπο-
κορύφωμα τοῦ ἐγθου-
σίου σφοδρ.

2) ΑΠΟΤΙΣΙΣ: Α. Ἀπὸ τὸ ρῆμα
ἀποτίνω = ξεπληρώνω χρέος. Ἀ-
πότισις ὀφείλης. Μεταφορ.
ἀποτίσις φόρου τιμῆς
εἰς τοὺς ἥρωας.

3) ΑΠΡΟΣΔΙΟΝΥΣΟΣ: Β. Ἀρ-
χικά, ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸν Διόνυσον
καὶ τίς ἐορτές του. Γενικά, σήμερα, ὁ
ἀσχετος, ἀταίριαστος πρὸς τὸ προκεί-
μενο: Λόγοι ἀπροσδιόνη-
σοι.

4) ΑΥΤΑΝΔΡΟΣ: Α. Ἐπίθετο χρη-
σιμοποιούμενο σὲ καταπόντιοι πλοίου
κλπ. μὲ ὅλους τοὺς ἐπιβάτες του. Τὸ
πλοῖον ἀπὸ λείσθη αὐτὰν.

δρον (αυτοῖς ἀντίδρασις=σύνψυχο).

5) ΔΡΑΚΟΝΤΕΙΟΣ: Γ. Ἐκεῖνος πού ἀνήκει ἡ ταιριάζει στοῦ Δράκοντα, πολὺ αὐστηρὸ νομοθέτη τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν (Δρακόντειοι νόμοι). Θά λάβω με δρακόντεια μέτρα γιὰ τὴν ἐπιβολὴ τῆς πειθαρχίας.

6) ΕΙΚΟΤΟΛΟΓΙΑ: Γ. Τὸ ἰὰ μιλᾷς χωρὶς ἀποδείξεις ἢ ἀπόλυτη βεβαιότητα. (Ἀπὸ τὸ εἰκάζω=συμπεραίνω καὶ λέγω). Περιττὸ ἀνακοινωθῆν τοῦ Βελιγραδίου θὰ συνεχισθοῦν αἱ εἰκοτολογίαι μέχρις οὗ ἐξακριβωθῶν τὰ συμφωνηθέντα μεταξὺ Τίτο—Μόσχας.

7) ΕΞΕΖΗΤΗΜΕΝΟΣ: Β. Μετοχὴ ἐπιθετικὴ τοῦ ἐκζητῶ=ψάχνω νὰ βρῶ κάτι με πολλὴ προσοχή, χάοιτας, μεταφορικά, τὸν αὐθορμητισμό, τὴν φυσικότητα. Ἐξεζητημένονι τρόποι—ἐκφρασι—ὑφος.

8) ΕΡΜΑΦΡΟΔΙΤΟΣ: Γ. Ἀρχικά, ἀρσενικοθήλυκος, πού φέρνει τὰ γνωρίσματα τοῦ Ἑρμῆ καὶ τῆς Ἀφροδίτης—καὶ τῶν δύο φύλων. Μεταφ. ἀντιφατικός, ἀκαθόριστος. Ἡ ζωὴ τοῦ πολιτικοῦ αὐτοῦ Ἑρμαφροδίτου δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι μακρὰ (τῶν σχέσεων, δηλ., Τίτο—Μόσχας).

9) ΙΕΡΟΚΡΥΦΙΣ: Α. Μὲ τρόπο κρυφὸ καὶ μυστικὸ, ὅπως ταιριάζει σὲ ἰδιαιτέρως θρησκευτικὲς τελετουργίες. Μεταφ. Ἐφυγεν ἱεροκρυφίως=χωρὶς νὰ τὸν ἀτιληθῇ κανεὶς.

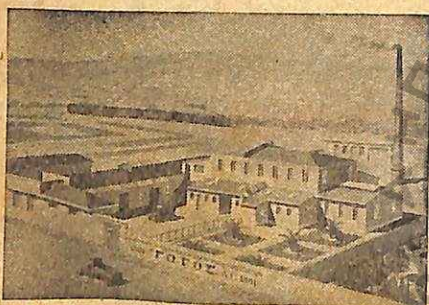
10) ΚΑΤΑΙΟΝΙΣΜΟΣ: Γ. Βρέξιμο με ὕγρὸ πού πέφτει ἀποπάνω σάν βροχή, ὅπως στοῦς (: τὸν καταιονιστήρα). Μεταφ. ξάφνισμα ὅμοιο με ἐκεῖνο πού νοιώθεις μεταὰπὸ ψυχρολουσία. Ἐπὶ τῷ ἀγγέλωματι τῆς ἐπισκέψεως τῶν Ρώσων ἡ γένεσις Βελιγγραδίου οἱ σύμμαχοι ἐδέχθησαν ψυχρὸν καταιονισμόν.

11) ΜΗΝΙΩ: Β. Ἐχω μῆνιν=ὄργη· ἐναντίον κάποιου γιὰ κάτι πού μ' ἐβλάψε, μνησικακῶ. Μηνίω γιὰ τὴν προσβολὴ πού τοῦ ἐγένε, τοῦ ἐπετέθη μόλις τὸν εἶδε.

12) ΜΟΤΙΒΟ: Α. Θέμα συνθέσεως, γενικὸς σκοπὸς ἔργου. Στὴ μουσική, σημαίνει μουσικὴ φράσι πού ἐπαναλαμβάνεται με παραλλαγές σ' ἓνα κομμάτι καὶ τοῦ δίνει τὸν ἰδιαιτέρω χαρακτῆρα του. (Ἡ λέξι Ἰταλική).

13) ΠΑΛΙΝΩΔΙΑ: Γ. Ἡ ἐνέργεια τοῦ παλινωδῶ=τραγουδῶ κάτι πού τραγουδῆσα πρὶν, σὲ διαφορετικὸ σκοπὸ. Μεταφ. ἀπρὸς κάτι πού εἶπα προηγουμένως. Ἀλλὰ ἐλέγες πρὶν κι' ἄλλα τώρα. Ἀφῆσε τίς παλινωδίες.

14) ΠΡΙΣΜΑ: Β. Ἀρχικά, τὸ γνωστὸ στερεὸ ἀπὸ διαφανὴ ὕλη πού ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ διαθλά καὶ νὰ ἀναλύη τίς ἀκτίνες φωτὸς πού περιοῦν ἀνάμεσά του. Μεταφ. γνώμοινας, προδιάθεσι. Βλέπει τὰ πάντα ὡς τὸ πρίσμα τῶν συμφερόντων του.

**ΚΟΥΦΕΤΑ, ΜΠΟΜΠΟΝΙΕΡΑΙ ΩΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΙΔΗ
ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ**

**ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
ΖΑΧΑΡΩΔΩΝ ΠΡΟ-ΙΟΝΤΩΝ
"ΓΩΓΟΣ"**

**ΑΘΗΝΑΙ
ΟΙΚΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΟ 1881
ΓΡΑΦΕΙΑ — ΠΡΑΤΗΡΙΑ:
ΟΔΟΣ ΚΑΛΑΜΙΩΤΟΥ 12
ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ: 24.965
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ — ΑΠΟΣΤΗΚΗ:
ΟΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 248
ΤΗΛ. 482.475, 482.365**